המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ערש"ק, פ' אמור ד' אייר מ"ו (16 במאי 86)
דף היומי: בבלי — גיטין מ"א; ירושלמי — סוכה כ"ג

שנה ל"ז גליון 10483
80 אג"ח כ' מע"מ

בס"ד
"דור נוף" מכריזה על
יריד דירות
בהר־נוף
● 3 חדרים החל מ־ $49,000
● 4 חדרים החל מ־ $64,800
כולל מחסן, חניה וגינה.
בלעדי!
* עד 40% מהמחיר
לזכאי מחיל
ובכסף...
* הלוואת מקום
לקבלת פרטים
דור־נוף
02-24-30-21 — 22-86-33

על דעת העיר תרצא בתיבה לרחובה של העיר

מפגן המונים למען קדושת השבת יתקיים הערב, ליל שבת בבני ברק

מאת סופר "המודיע"

מפגן המונים אדיר, בראשות גדולי התורה ורבני העיר, יתקיים בליל שבת קודש זה במרכזה של בני ברק — ובמהלכו יביעו רבבות אלפי ישראל תושבי עיר התורה והחסידות את התלכדותם במערכה למען קדושת השבת ואת מחאתם הנמרצת נגד מחלליה. הן אלו המחללים את השבת בסמוך לבני ברק, והן נגד אלו המבקשים לפרוץ גדרותיה בכל רחבי הארץ.

מפגן ההמונים, יערך בתפלת ליל שבת תחת כיפת השמים בקרן הרחובות מהרש"ל חזון איש בשעה 7 בערב. גדולי התורה בבני ברק, רבני העיר, דייניה וראשי ישיבותיה הפנו קריאה לצבור הרחב לבוא בהמוניו למפגן זה, כדי למחות ולהתריע על הפרצות האיומות בחומות השבת.

ממטה העסקנים המארגן את המפגן, אנשי "ארגון משמרת השבת" שע"י עירית בני ברק ואנשי הועדה למען השבת נמסר כי הושלמו כל ההכנות למפגן ההמונים, האמור ללכד את בני ברק ברבבותיה במפגן אדיר למען השבת.

במטה העסקנים למען השבת הובעה התקוה, כי מפגן ההמונים יעורר את הצבור לצאת מאדישותו ולהרתם בכל החושים למלאכת העמידה על משמר שבת קודשנו, להצטרף כחברים מן המנין למסייעים בידיהם של העושים למען השבת.

סופרנו מציין כי בעיר מורגשת תכונה רבה לקראת מפגן ההמונים, אשר ישלים בעוצמת היקפו את מפגן השבת האדיר של רבבות אלפי ישראל בשבוע שעבר. עת בכל עיר ובכל אתר יצאו שומרי שבת לרחובה של עיר במחאתם על פירצות השבת וחוסר המעש של הרשויות השונות למניעתן וסכירתן.

ראש הממשלה: אין לישראל כוונות לתקוף את סוריה

שר הבטחון: יש להבטיח עירנות וכוננות ★ אלוף פיקוד הצפון: התחפרות הסורים עושה אותם מוכנים יותר למלחמה בגיזרת "אגן דמשק" בלבנון

"אין לישראל כוונה לתקוף את סוריה, ולסוריה אין סיבה לנצח את ישראל. זהו הלקח מהמלחמות שהיו. הן עלו בשפך דמים, אך התוצאות שלהן לא החביאו לתיקון. הגיעו לסורים הסדרים בשלבי אופי זמני הלקי, ואנו מוכנים להגן עליהם על שלום קבע ללא תנאים מוקדמים" — אמר אמש ראש הממשלה שמעון פרס בהר ביזת מפלגת העבודה.

שר הבטחון, יצחק רבין, התייחס אף הוא לנושא ואמר כי "עלינו להבטיח בראש ובראשונה ביחסינו עם סוריה ערנות וכוננות כזו, שלא תסליס, אבל תמנע טעות. הופתענו בעבר, ואל לנו לשכוח זאת".

"היום סוריה מהווה, מבחינת ישראל, פוטנציאל, ולא יותר מכך, של מדינה יחידה, שתעשה טעות — אני מקווה שלא ייעשה הדבר — של איזה שהוא עימות צבאי", אמר השר (על דברי פרס ורבין — ראה בעמוד ב')

אלוף פיקוד הצפון, אורי אור, אמר אתמול, כי אינו יכול להצביע על קשר ישיר בין התחפרות הסורית בבקעת הלבנון לבין ירי הקטיושות על אצבע הגליל.

האלוף אור, ציין כי אין זה דבר חדש, שסוריה עוזרת לפרוץ מתחום לבנון.

ביחס להתחפרות הסורית אמר, כי אין שוב התרעה על איום מיידי. אם כי זה תהליך שעושה את הסורים יותר מוכנים למלחמה בגיזרת "אגן דמשק" בלבנון. אפשר אמנם לשאול למה מצאו כעשיו רצון להתחפר ולא לפני שנה. הדובר הוסיף. כי ברמת הגולן שקט. ואין שום גורמים שמצביעים על כוונות סורית שונה. (עתי"ם)

● אתונה — נשיא סוריה, חאפז אסאד, יערוך ביקור רישמי ביוון בסוף החודש על כך מסר דובר ממשלתי באתונה. (ער).

אסאד ביקש מחוסיין להציב מכ"ם בגלעד

מאת סופרנו המדיני

ביקורו של הנשיא הסורי, חאפז אסאד, בירדן לפני כשבועיים נועד לבקש את תמיכתו של ירדן בהצבת תחנות מכ"ם צייתות של הצבא הסורי על הרי הגלעד וזאת כדי לקדם אפשרות של התקפה ישראלית על סוריה.

אסאד טען שאסור לה לירדן לעמוד מנגד כאשר ישראל תנסה לתקוף את סוריה ותבע ממנה להטות שכם במאמץ הערבי להזדהות זכרויות של העם הפלשתינאי.

עד כמה שנודע, לא הצליח השליט הסורי לשדל את חוסיין בתביעתו זאת, אם כי חוסיין הבטיח לבדוק אותה. וזו היתה הסיבה שהניעה את ישראל להגביר את הכוננות בגבול הצפון.

תחזית מזג האויר

תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית בצפון יתכן עדיין גשם.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 10 עד 18, חיפה 10 עד 24, שומרון 12 עד 20, תל אביב 15 עד 24, באר שבע 12 עד 24 מעלות. (עתים).

ספרים קונים בתפוצה!

הדלקת הנרות

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.51	7.10
תל־אביב	6.09	7.13
חיפה	6.03	7.13
באר־שבע	6.06	7.05
מוצ"ש לשיטת ר"ת		7.43

תפוצה
רשת שיווק ארצית לספרי קודש
בני ברק, רחוב חזון איש 9, טל. 709078
ירושלים, רח' מלכי ישראל 6 טל. 288067

המצרכים המסובסדים התייקרו ב־5-32% מחירי הדלק והחשמל הוזלו ב־6-30%

נדחתה העלאת מחירי הנסיעה לתחבורה הציבורית ★ שר האוצר: התייקרות המסובסדים מתחייבת מחוק התקציב ★ מעוטי הכנסה יקבל פיצוי חד פעמי החודש ★ הוזלו מחיר צעצועים, מדיחי כלים ומאווררים

מאת סופרנו הכלכלי

הלילה הועלו מחיריהם של המצרכים המסובסדים בשיעור של 5-32 אחוזים. במקביל לכך הוזלו מחירי הדלקים בשיעור של 6-30 אחוז. במשרדים הכלכליים מעריכים, כי הוזלת הדלק תקוז את עליית המדד עקב העלאת המחירים של המצרכים המסובסדים. ההשפעה של המהלך הכולל על המדד היא בסביבות 0.4 אחוזים. נדחתה העלאת מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית עד לבירור העניין בין שרי האוצר והתחבורה.

מחיר החלב לשתיה הועלה ב־20 אחוזים, הלחם ב־32 אחוזים, העוף ב־7 אחוזים והביצים ב־5 אחוזים. עקב כך צומצם עומק הסובסידיה למוצרים אלה והוא נע כיום בין 12-30 אחוז.

שר האוצר, משה ניסים, הודיע, כי התייקרות המצרכים המסובסדים היתה מחוייבת מהחלטת הממשלה והכנסת, כפי שבאה לידי ביטוי בחוק התקציב. לפיה יש לקצץ סובסידיות בשיעור של 115 מיליון דולר. גם לאחר ההעלאה האמורה יהיו מצרכים אלה מסובסדים בשיעורים ניכרים.

אם היציבות במשק תשמר, לא יהיה צורך בהעלאת מחירי המצרכים המסובסדים בעתיד, אלא בשיעורים פעוטים יותר המתאימים לעליית המדד.

שר האוצר, משה נסים, ושר העבודה והרווחה, משה קצב, סיכמו כי האוכלוסיה מעוטת ההכנסה, תקבל פיצוי חד־פעמי בגין העלאת המחירים האמורה, כבר מחודש זה.

כה בעת הוחלט על הוזלת מחירי החשמל והדלקים כדלהלן: חשמל לצריכה ביתית ב־7%. גז לצריכה ביתית ב־8%, נפט וסולר ב־6%, בנזין ב־12%, המזוט לתעשיה ב־17%, המזוט לחשמל ב־20%, המזוט לתעשיה הפטור כימית ב־30%.

אתמול הועלו גם מחיריהם של הירקות המיובשים בשיעור של 12 אחוזים, אריחי קרמיקה ב־8 אחוזים, מדיחי כלים ב־12 אחוזים. מאווררים מתוצרת מקומית 12 אחוזים וצעצועים מתוצרת מקומית ב־20 אחוזים.

כאמור, הלילה בחצות, הוזלו מחיריהם של מוצרי הדלק לסוגיו. על כך החליט שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, בתיאום עם שר האוצר, מר משה נסים.

דובר משרד האנרגיה הבהיר, כי הוזלת המחירים זו היא בהתאם למדיניות משרד האנרגיה והתשתית של התאמת מחירי הדלקים לעלותם ושל השוואת מחירי הדלקים למחירים הקיימים באירופה.

שר האנרגיה והתשתית, מר משה שחל אמר כי למגמת הורדת המחירים יש השפעה חיובית על ציפיות הציבור ועל אמינות התכנית הכלכלית. השר שחל מסר כי הורדת המחירים תביא לירידה המדד בכ־0.5%.

מדד המחירים עלה באפריל ב־3.3 אחוז

העליה העיקרית — בהלבשת הקיץ ★ ירקות ופירות, ארנונה ואגרות ★ מס נסיעות 189 ש"ח

מאת סופרנו הכלכלי

מדד המחירים לצרכן הגיע בחודש שעבר ל־3.3 אחוזים. זהו מדד יחסית גבוה למדדים בחודשים האחרונים והוא כפול ממדדי מרס ופברואר.

במשרדים הכלכליים אומרים, כי חלק מעליית המדד קשורה לעלייה העונתית של מחירי הלבשת קיץ ומחירי ירקות ופירות וכן עליית ארנונה ואגרות. במשרדים הכלכליים מעריכים, כי מדד מאי יהיה בסביבות 1.5 אחוז.

אם מדד מאי יעלה מעבר ל־1.3 אחוזים, תשולם במשכורות יוני המשולמת בראשית יולי תוספת יוקר בשיעור של 70 אחוז מ ההתייקרויות במשק מאז פברואר 1986. תוספת יוקר זו עשויה לנוע בסביבות 5.6 אחוזים בקירוב.

שר האוצר, משה נסים, הזהיר אתמול, כי יש להקפיד על מניעת חריגות מתקציב המדינה ולהמנע מעלייה נומינלית של השכר. השר הזהיר, כי אם תהיה חריגה בנושאים אלה, תשוחרר אינפלציה גבוהה יותר במשק. שר האוצר אמר עוד, כי מדד אפריל מראה, שבלימת האינפלציה והתקרבות לשעורי אינפלציה מערביים טרם הושגה.

בחודשים ינואר־אפריל עלה מדד המחירים לצרכן ב־5.2 אחוזים. על פי ניתוח המודדים מאז יולי 85 ועד עתה, הגיע הרמה השנתית של האינפלציה ל־27 אחוזים. מס הנסיעות יועלה ל־189 ש"ח ממוצאי שבת בחצות.

מדד מחירי ההלבשה וההנעלה עלה בחודש שעבר ב־13.3 אחוזים. מדד מחירי ההלבשה עלה ב־15.6 אחוזים ומדד מחירי ההנעלה ב־4.8 אחוזים.

גם מדד סעיף אחזקת הדירה עלה בשיעור ניכר והגיע ל־10.7 אחוזים. דבר זה נבע מעלייה של 48.2 אחוזים בתעריפי הארנונה הכללית שקוזזה בחלקה על ידי ההוזלות במים ובדלקים.

מסקר דיור שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על מחירי הדיור בחודשים ינואר־מרץ עלה

(סוף בעמוד אחרון)

אלה המחירים החדשים

— מאת סופרנו הכלכלי —

החל מאמש בחצות, שונו כאמור מחיריהם של מוצרי יסוד והדלק לסוגיו. והלן דוגמאות מן המחירים החדשים:

שקית חלב — 0.76 ש"ח; חמאה (100 גר') 0.55 ש"ח; גביע גבינה 9% — 0.84 ש"ח; גביע לבן — 0.21 ש"ח; לחם אחיד — 0.34 ש"ח; לחם לבן — 0.45 ש"ח; עוף קפוא מס' 1 — 4.25 ש"ח; עוף קפוא 2־3 — 4.45 ש"ח; ביצה מס' 1 — 0.16 ש"ח; ביצה מס' 2 — 0.15 ש"ח וביצה מס' 3 — 0.14 ש"ח.

מחיריו החדשים של הדלק לסוגיו:

בנזין 96 אוקטן — 0.85 ש"ח; בנזין 91 אוקטן — 0.74 ש"ח; נפט — 0.56 ש"ח; סולר — 0.57 ש"ח; לכל ליטר. מיכל גז 12 ק"ג לשימוש ביתי — 10.30 ש"ח; גז במרכזיה — 2.41 ש"ח לקו"ב.

פתח תקוה הדתית תשוב ותפגין הלילה למען השבת

המשטרה מבקשת לצרף "אשמה" נוספת למשפט שהיא מנהלת נגד הגרב"ש סלומון ★ התחזקות והתעוררות בקרב תושבי העיר ★ נפתחה לשכת הוראה קבועה

מאת סופר "המודיע" בפתח תקוה

פתח תקוה שומרת השבת תשוב השבת ותפגין את התנגדותה לחילולי השבת ואת מחאתה נגד אותם אלו שבשל בצע כסף והאות מבזן ברמים להרהלה בריטלי. כמו בשבתות הקודמות יתכנסו תושבי העיר שומרי שבת לעצרת רבתי בבית הכנסת הגדול בעיר, עצרת שתפתח בשיעור בהלכות שבת.

כתום העצרת, תצא שוב משמרת כמחאה כנציגות הצבור הדתי בעיר אל סמוך לקולנוע "היכל", שם תעמוד להפגין עד תום חלול השבת ההמוני. מטעם העסקנים העומדים בניהול המערכה נמסר כי אין בכוונתו של איש להרפות מן המאבק. אלא להיפך, הוא ילך ויתעצם עד שתוסר החרפה.

אורחי מפגן השבת בפתח תקוה. יהיו השבת הרב יצחק הכט מרבני אילת והרב אליהו, רבה של שלומי ובנו של הראשון לציון הגר"מ אליהו.

ובפתח התקוה עצמה — התעוררות והתחזקות. בין הנדבכים לקדושה שהוספו לאחרונה ואשר נתקבל בקורת רוח מרובה בצבור הינה פתיחתה של לשכת הוראה קבועה בעיר. ברחוב מהליבר תחת נשיאותו של רב העיר הגר"ב"ש סלומון.

מורי ההוראה שיענו לשאלות הצבור הינם הרה"ג אברהם הזקיה ברדידא, אשר הוסמך להוראה ע"י הגרי"נ קרליץ שליט"א, והרה"ג ישי מרדכי מגדל אשר הוסמך להוראה ע"י הגר"ש וואזנר שליט"א. לשכת ההוראה פתוחה בפתח תקוה בכל יום בין השעות 5.30 עד 7.30 בערב לפי שעון קיץ, מלבד ביום ג' אחה"צ.

לעומת זאת, הדהמה רבה שוררת בעיר מדיבתו הנוסף השבת. של הרב סלומון להקיזה משמרתית המשטרה. ביקשה הפעם להוסיף "אשמה" על הרב בכך שמחה בין השאר בהפגנת אתת השבתות נגד בית קפה שנפתח בשבת. עדיין לא נתקבלה החלטה בנדון.

הגרב"ש סלומון אמר כי אינו מוכן להחקר. מאחר ולאחר שכבר פורסם כי הפגנות השבת בפתח תקוה אינן צריכות לרשיון בבתי כונתן, הרי שדימוניו החוזרים ונשנים לבית המשפט — יש בהם משום הטרדה.

משמרת השבת בני ברק

בס"ד יום ב' ג' אייר תשמ"ו לפ"ק

למען קדושת השבת בארצנו הקדושה

היות וקדושת השבת נרמסת ברגל גאוה בארצינו הקדושה, ובמיוחד בערים הסמוכות והקרובות לעירנו הקדושה, וזאת בעדוד של המנהיגים החילוניים פורקי עול התורה ומצוותיה, על כן חוב קדוש לפי התורה

למחות, להפגין ולהתריע

על חלול השבת הנורא, המסכן את קיום ארצינו הקדושה לכן החלטנו

להוציא תיבה לרחובה של עיר

וכל בני העיר שומרי התורה והמצוות נקראים לתפילת קבלת שבת המונית בצוותא חדא בשעה 6.30 בליל ש"ק פרשת אמור ברחוב רבי עקיבא בקטע שבין רח' מהרש"ל — לחזון איש.

אנו פונים אל אחינו התועים, ראו כי ה' אשר נתן לנו את הארץ, נתן לנו את השבת

וה' ברחמיו הגדולים, בזכות תפילת רבים יסיר רוח טומאה מן הארץ,
ויערה עלינו רוח טהרה ממרום

הק' משה יהושע — משה מרדכי בידרמן — אברהם יהושע השל טברסקי — אברהם לנדא — שמעון בעדני
יעקב ישכר בער — אברהם מנחם דנציגר — יצחק אייזיק רוזנבוים — משולם זוסיא טברסקי — אברהם אייגר
שמואל הלוי וואזנר — משה יהודה לייב לנדא — יצחק שלמה אונגר
שמואל זאב הלוי ראטה — שלמה זילברשטיין — יצחק צבי ברש"י ברנפלד — נתן גשטטנר
אליהו כץ — נתן צבי פרידמן — יהוסף חיים שיינפלד — משה בלוי
משה יעקב וייס — שלמה מהפוד — יהונתן בנימין וייס

דוד מאיר גולדשטיין — סידני
חנה קיפר — בני ברק
מאורשים
בס"ד, אור לט' אייר תשמ"ו

שלמה זיסמאן — טורונטו
מינקה חנה נוימן — וויען
מאורשים
בס"ד, אור לז' אייר תשמ"ו

אפרים לייב גוטליב — ירושלים
שרה הענדל הויזמן — ירושלים
מאורשים
בס"ד, אור לעש"ק פר' אמור תשמ"ו

יהושע העשיל הלוי טויבר — ירושלים
שרה לאה ולדשיין — מונסי ארה"ב
מאורשים
בס"ד, אור ליום שישי ד' אייר תשמ"ו

שלמה ראנד — לונדון
רבקה שלזינגר — שטרסבורג צרפת
מאורשים
בס"ד, ד' אייר תשמ"ו שטרסבורג

יצחק הורביץ — בורו פארק, ניו יורק
פרומט רבקה פלדהיים — בהר"ר אשר ישעי' הי"ו — מונסי, ניו יורק
מאורשים
בס"ד, אור לעש"ק פר' אמור תשמ"ו

חברת אהבת חיים
רח' חיים עוזר 13 ירושלים

שמחים להודיע לצבור הרחב כי לפי בקשת הרבנים הדפסנו מהדורה חדשה של
הספר **"אהבת חיים"**
ולצערינו נמצאים בשוק ספרים שהודפסו שלא בידיעתנו.
ומי שהדפיס ספרים אלו זוהי השגת גבול
זהירות!
סימני ההיכרות של ספרי 'חברת אהבת חיים' הן:
א. [illegible]
ב. [illegible]
וכל הספרים שאין בהם סימנים אלו, לא הודפסו ע"י חברה אהבת חיים:
טלפונים: 02-282806 02-289063
בברכה חברת "אהבת חיים"

אחוד בתי הכנסת של צעירי אגודת ישראל
בני ברק

בהתאם לקריאת הרבנים הגאונים שליט"א
מתכנסים כל מתפללי בתי הכנסת של
צעירי אגודת ישראל בבני ברק

לתפילת רבים ברחובה של עיר

תפילת רבים של עם מקדשי שביעי לארון השלום מקדש השבת ומברך שביעי להסיר מעל עמו את חרפת חילולי השבת ההמוניים ברחבי ארצנו הקדושה.

מתכנסים בליל ש"ק פר' אמור בשעה 7.00 בערב ברחבה שלפני בית הכנסת צעירי אגודת ישראל "דברי שיר" רחוב ר' עקיבא, מול רח' חזון איש בני ברק

ברכת מזל טוב לבבית
ליו"ר הנהלת "יד הרב מימון"
ד"ר **יצחק רפאל** ורעייתו
ולבנו, ראש כוללנו הרב הגאון
רבי **שילה רפאל** שליט"א
חבר בית הדין הרבני בירושלים
ולרעייתו
ולחתנו
הרב **נתן דוד שפירא** ורעייתו
להולדת הנינה-הנכדה-הבת
תזכו לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים
אברכי כולל "בית התלמוד"
נוה יהושע

★ חדש ★
גם באיזור שלנו יש כבר!!!
אינך צריכה לנסוע העירה!!!
אצלינו תמצאי תחת קורת גג אחת
כל הנחוץ והדרוש לך מחוט ועד...
כל אביזרי וצרכי תפירה למיניהם
★ מחלקה מיוחדת לתקון וחדוש בגדים כל סוגי התקונים מהחלפת רוכסן, מכפלות ועד לשינוי מבנה השמלה במעט השקעה נהפוך לך כל בגד לאופנתי ומקורי.
★ תפירה עטרות לטליתות
★ מחלקה מיוחדת להתקנת לולאות
★ לחצניות במבחר עשיר ביותר
★ צפוי כפתורים הכל מהיום למחר
★ כמו כן אביזרי וקשוטי אופנה, כולל תכשיטים מלאכותיים במבחר מרהיב ואקסלוסיבי
★ מבחר גדול של רקמות ועבודות יד לקיץ
חדש ★ הכל תחת קורת גג אחד ★
המרכז לתפירה ולתיקונים
"אשת חיל"
עזרא 45 ב"ב טל. 791098
★ חדש ★

למוסד חינוכי לבנות בצפון
דרושים בדחיפות
מנהל כללי
מנהל חטיבה ותיכון
אם בית
לפנות ת.ד. 418 בני ברק

לרגל העברת החנות
לרח' ר' עקיבא 124 בני ברק
מתקיים מבצע מכירות ענק
ובו ימכרו אלפי ספרים
במחירים מיוחדים ובתנאים נוחים
המכירה ברחוב רבי עקיבא 124 בני ברק
כל יום בין השעות 17.00-22.00
יום ו' 10.00-13.00
מבצע אפיקומן: ספרים לאפיקומן
בהנחה עד 30%
יצא לאור מחדש הספר המרתק
"איך וועל זיי איבער לעבין"

חדש... חדש... חדש... חדש... חדש... חדש... חדש...
נע"ה
ראומה
מכון לקוסמטיקה
קוסמטיקאית מדופלמת תעניק לך טיפול אישי ומסור במכשירים ובתכשירים החדישים ביותר
★ טיפול פנים לכל סוגי העור
★ טיפול בפצעי בגרות ואקנה
★ אפילציה — הוצאת שיער לצמיתות
★ הרחקת שיער בשעווה
★ מכירת תכשירים קוסמטיים
יעוץ והדרכה חינם
נא לתאם מראש
טלפון: 785522
תודתי נתונה לכל המאחלות והמבקרות בערב הפתיחה שהתקיים בראש חודש ניסן
חדש... חדש... חדש... חדש... חדש... חדש... חדש...

המסורה
חדש!
סיפורי
פרשת השבוע
לילדי ישראל
* * *
חלק ג'
ויקרא
* * *
סיפורי פלאות
על חז"ל וגדולי
ישראל לפי סדר
הפרשיות

מעשיהם של צדיקים

הידעת?
בחנוך העצמאי עובדים —

2200	מורים ומורות
200	מדריכים בבתי תלמוד ומועדונים
400	מורות ארעיים
250	שרתים ומזכירים (חלק ע"ח העירידות)
20	מפקחים, בוחנים ומורים מנחים
40	עובדי מינהל
3110	משפחות מועסקות ומתפרנסות בכבוד על ידי החנוך העצמאי

המודיע — השבוע לפני 30 שנה

משבר קואליציוני בעירית טבריה:

ראש עירית טבריה מתכחש להתחייבויותיו לאגודת ישראל

טבריה יום ד' — מאת סר פינו — משבר קואליציוני פרץ אמש בישיבה, מועצת עירית טבריה הוא עקב, להביא להתפטרות ראש מועצת העיר ריה בר מ. צחר, בעקבות סירובו לבלא אחר ההתחייבויות כלפי סיעת אגודת ישראל בטבריה, עליהן חתם כאשר הושג ההסכם הקואליציוני שהביא להצטרפות סיעת אגודת ישראל פא"י לקואליציה העירונית.

בזמן האחרון החריפו היחסים בין סיעת אגו"י־פא"י לבין ראש העיר לאחר שההסכם הקואליציוני לא הוצא לפועל. בהסכם זה הבטיח ראש העיר להפעיל את חוקי העזר ולהקפיד על כך שהשבת לא תחולל בגלוי בשטחי התחבורה הציבורית, בתי הקולנוע וכו' ולהבטיח אספקת השירותים הנלאים לחנוך העצמאי.

הסכסוך המיגע בין הצדדים לא הביא כל תוצאות והמאבק הפנימי פרץ החוצה לראשונה בישיבה מליאה מועצת העיריה הנוכחית שהתקיימה אמש ואשר בה הובאה לדיון הצעת התקציב לשנת הכספים 1956/57. בגן ראש העיר הרב שמואל וינברג, נציג אגו"י־פא"י התריע על הליקויים הרבים בהצעת התקציב ועמד במיוחד על הקיפוחים וההפליות בתקציב כלפי החנוך העצמאי והשירותים הדתיים. כן הצביע על הזנחת שאר צרכי העיר ועל כי העיריה אינה ממלאת את תפקידה כראוי.

בהמשך דבריו תבע להקים ליד בית שחיטת עופות ובית ניקור לבשר שלא הוקמו עד כה [illegible] הרב ויינברג הסביר כי אגו"י־פא"י נכנסה לקואליציה רק לאחר שהובטח לה [illegible] על צביונה היהודי של העיר הקדושה והבטחת החנוך התורתי בעיר. נציג אגו"י פנה בנאומו לכל הנציגים בהסיעות השונות להתעלות מחשבונות מפלגתיים ואחרים ולהתחשב בתביעותיהם של התושבים הדתיים.

לאחר שמנה את הליקויים החמורים בתקן השרותים למוסדות החינוך העצמאי הדי פיצוה בתוכנית הסכמת תצבית גם על המצב הסניטרי הירוד אשר לבריאות התושבים הרבים לא סודרו הדברים התכרחיים כדי להבטיח את בריאותם של תושבי העיר. כן עבר על התקציב הבלתי ריאלי של המועצה ותמית על התפלה בשטח הקצבת הכבוב לבתי ספר של החנוך העצמאי.

לבסוף פנה אל ראש העיר ודבר הדגשה בקריאה נמרצה לשמור על שלמות הקואליציה ועל טובת עניני העיר ולספק את השירותים הדתיים והודיע כי באם הדברים לא יבואו על תיקונן לא תצביע הסיעה בעד התקציב המוצע.

בתשובה הבית ראש העיר מר מ. צחר את "התפתחות" מה־ מצב "האופוזיציונית" של חבר הרב וינברג ונסה להסביר את המצב בהאשימו את הסיעה הדתית ובמיוחד את הפועלי־מ בדבר אי־הקמת המוסדות הד־ תית. באשר למצב הדתי, הרי לדעתו הוא "בסדר" וכי עניני החינוך נראים לו "כעניני רכוש ולא כעניני הנפש". ראש העיר האשים את המשט־ לה באי הקמת המבנים למוסדות החינוך העצמאי ואילו בקשר לקיפוחים הרי "הדבר אינו חדש".

בסיום הבירור הבית ראש העיר שבאם אגודת ישראל תעזוב את הקואליציה ולא תצביע בעד התקציב יתפטר מתפקידו כראש העיר כי "אינו מוכן להכנע לדרישות הדתיות הוא לחץ". מר צחר נעל את הישיבה ודחה את ההצבעה לישיבה אחרת.

חוק עזר נגד חזיר נתקבל בבארשבע

באר שבע יום ד' — חוק עזר בדבר איסור מכירת בשר חזיר ומוצרי בשר חזיר, נתקבל במועצת עירית באר שבע.

החוק הוא כדוגמת זה של עירית ירושלים והוא נתקבל ברוב קולות של נציגי הדתיים ומפא"י נגד קולות אנשי מפ"ם ואחדות העבודה.

שאלת הגישה למקומות הקדושים בשטח הירדני — בשיחות עם המרשילד

ירושלים מוצ"ש — מאת סופרנו הבירוני — זכותה של ישראל לאפשרות גישה למקומות הקדושים הנמצאים בשטח הכיבוש הירדני הועלתה בשיחות הסכם בין המרשילד ובין מר דוד בן גוריון.

כפי שנמסר נידונו בפגישה האחרונה בכלל הבעיות הנוכחות הסדר בשאלת חוזה שביתת הנשק בין ישראל והבה"י. נציגי ישראל תבעו את ביצוע "סעיף שמונה" בהסכם שביתת הנשק, לפיו התחייבה עבה"י לאפשר גישה חפשית למקומות הקדושים לישראל וכן להר הצופים הנמצאים בשטח הכיבוש הירדני.

בשאלת יחסי שביה"נ עם סוריה הלבנון תבעה ישראל שקם כוחלט בכנרת הפסקה ההפרעות לפעולות הדייג הישראלית בכנרת.

כן העלו נציגי ישראל את תביעתם לחידוש העבודה בערוץ הירדן והביעו את דעתם כי לאור המסיבות הנוכחיות כאשר תוכנית ג'ונסטון נדחתה ע"י הערבים זכאית ישראל מכל הבחינות, מבחינה מוסרית וחוקית גם יחד לחדש את העבודה בערוץ.

בהשובתו הודה המרשילד כי תביעות ישראל הנן מוצדקות לגופן אולם טען כי כרגע יש לעשות את כל המאמצים להפגת המתיחות ולמניעת סכנת המלחמה במזרח התיכון.

במקורות חוץ נמסר כי בפגישת הסיכום העלה בג. פעם נוספת את הצעתו לקיים פגישה אישית "פנים אל פנים" עם ראש ממשלת מצרים הקול' נאצר, לדון על בעיות שביתת הנשק.

התמרמרות נוכח התעללות בגופות מתים בתל־השומר

תל אביב יום ה' ומאת סר פינו. — התמרמרות רבה שוררת בחוגי הרבנים והצבור החרדי בת"א והסביבה לנוכח ההתעללות החמורה העוברת על גוייל בשמה ניתוח המתים לאחר שבלילה האחרון נותחה גופתו של יהודי ישיש שהיה מחולל בעיריה חיאה בבית החולים תל־השומר.

המנוח התגורר בכפר הסמוך לבית־ה של השומר כבר הוא בגיל של למעלה כ־80 שנה. בלילה האחרון השיב את נשמתו אל על לבורא החולים דבר מפטירתו לבני המשפחה ביהוה גופתו.

בני המשפחה ולקרובי הנפטר נודעתי לבראה ציוותם כאשר נטכחו לדעת כי התעללו בגופתו.

כיד עם התפרסם הידיעה התפשט גל התמרמרות בקרב כל יודעיו ומכיריו ובקרב הצבור החרדי הרואה במקרה זה שוא של אי־התחשבות ברגשות המשפחה, בדיני היהדות ואף בחוק המדינה כאשר שבוחר היה כי פטירתו לא היתה פתאומית וכי הנפטר היה כבר בגיל שאין מקום לתהפוכה בלתי טבעית.

הצבור החרדי הועמד לנוכח התעללות שפלה זו ודרש עקירת נגע מנהג זה מיד ולהביא את האשמים לדין.

קהל רב בהלווית שני נערים מהרוגי שפריר הי"ד בחיפה ועכו

חיפה. מוצ"ש, משה פרץ בן 13 ואלברט אדרעי בן 13. הובאו ביום ד' למנוחות בבית הקברות בחיפה ובעכו — כ"פ נמסר ביום ד' מהנהלה מוסד חב"ד לכתב עתים.

באיתו מקור נמסר שקבורתו של משה פרץ שנרצח בהתקפה על המוסד החקלאי של חסידי חב"ד בשפריר. התקיימה בבית העלמין בחיפה בהשתתפות קהל רב.

הנער היה ביוצאי צפון אפריקה והשאיר אחריו הוריו המתגוררים בקרית הכרמל ו־5 אחים ואחיות.

באותו מקור נמסר שקבורתו של אלברט היתה אתמול בבית הקברות בעכו בהשתתפות קהל רב. חבריו בישיבת חסידי חב"ד בלוד ובשפריר.

הילד היה אף הוא מיוצאי אפריקה והשאיר אחריו הוריו ו־ אחים ואחיות המתגוררים בעכו. הוא נפגע קשה בהתקפה הרצחנית על מוסד חב"ד ומת מפצעיו אחד ליום ד' בבית"ח אסף הרופא בצריפין.

נקבעו סדרי הדיונים במשפטי ע.ב.ג. — "השורה" וקסטנר־גרינוולד

תל אביב יום ד' — סדרי הדיונים המשפטיים בתביעתם של מר ג. בן־גוריון נגד שורת המתנגדים והתביעתו של ד"ר י. קסטנר נגד מר מ. גרינוולד — בהחלק על הוצאת שם רע — נקבעו ע"י ביהמ"ש המחוזי בתל אביב.

בפני רשמת ביהמ"ש, השופטת הגב' ל. צוגן, הופיעו היום ב"כ שני הטוענים עו"ד מיכאל כספי בשם מר בן גוריון ועו"ד ש. תמיר ו. חזן וא. אפלביים מטעם שורת המתנגדים.

לפני קביעת תאריכי הבקשות לגילוי מסמכים, מתן פרטים נוספים ושמיעת השאלונים אמר מר כספי כי הוא לא יתנגד לענות על כל השאלות אם גם מר תמיר יענה עליהם מר תמיר השיב, כי לדעתו השאלות של מר כספי אינן לענין. לבסוף הוסכם ששני הצדדים יפגשו ביניהם ויבררו אם הם מוכנים לענות על כל השאלות או רק על חלקם, בלי צו של בית המשפט.

בהסכם הצדדים נקבע ה־29 לח. ז. לשמיעת פרטים נוספים בפני גב' צוגן יום אחד לאחר מכן יישמעו שאלותיו של מר כספי ואילו שאלותיו של מר תמיר ב־11־10 ביוני.

שנה קלה לאחר מכן הופיעו בפני השופט י. לם אותם הפרקליטים מר כספי המייצג את מר קסטנר בתביעתו ממר גרינוולד ל־50 אלף ל"י פיצויים על הוצאת שם רע ומר תמיר המייצג את מר גרינוולד. לפי הצעתו של השופט הסכימו שני הצדדים לשמוע את ארבע הבקשות (שנים לגילוי המסמכים ושנים לשמיעת שאלות) ביחד ב־23־22 למאי. ש. ז.

הפושע ארטוקוביץ נידון למוות

זגרב — בית משפט יו־גוסלבי גזר עונש מוות על הפושע הפאשיסטי הקרואטי בן ה־86 אנדריה ארטוקוביץ, בית המשפט מצא אותו אשם בביצוע ארבעה פשעי מלחמה במהלך מלחמת העולם השניה.

עם זאת אמרו פרקליטים יוגוסלבים שיש להניח שיומתק דינו של ארטוקוביץ, כשותף הפעולה עם הנאצים בעל הדרגה הגבוהה ביותר, שנכלא לאחר מלחמת העולם השניה.

שקיעת החמה	פלג המנחה	מנחה קטנה	מנחה גדולה	חצות יום ולילה	סוף זמן תפילה לגר"א	סוף זמן תפילה למג"א	סוף זמן ק"ש לגר"א	סוף זמן ק"ש למג"א	נץ החמה	משיכיר	עלות השחר	יום השבוע	יום החודש
6.32	5.04	3.26	12.09	11.34	9.15	8.40	8.05	7.12	4.38	3.46	2.52	ז	ח
6.32	5.05	3.36	12.09	11.34	9.14	8.40	8.04	7.13	4.37	3.45	2.52	א	ט
6.33	5.06	3.37	12.09	11.34	9.14	8.39	8.04	7.13	4.37	3.44	2.51	ב	י
6.34	5.06	3.37	12.09	11.34	9.14	8.39	8.03	7.12	4.36	3.44	2.50	ג	יא
6.35	5.06	3.37	12.09	11.34	9.13	8.39	8.03	7.12	4.36	3.43	2.49	ד	יב
6.35	5.07	3.38	12.09	11.34	9.12	8.39	8.03	7.11	4.35	3.43	2.48	ה	יג
3.36	5.08	3.38	12.09	11.34	9.12	8.38	8.02	7.11	4.34	3.42	2.47	ו	יד

לוח זמני השבוע, אמור־בהר ח'־י"ד אייר תשמ"ו

לפי אופק ירושלים. הזמנים המודפסים הם לפי השעון הרגיל ויש לאחר בשעה עם הפעלת שעון הקיץ

סוף זמן קידוש לבנה: ליל שבת פרי בהר.

מתוך לוח דבר יום ביומו

שאלה מעניינת של בעלת חנות בגדים

"אם לא אחזיק יותר בחנות שלי סחורה מהמפעל הזה - תקנו אצלי?"

י. אריאל שכתבתו הראשונה פורסמה בשבוע שעבר, מספר שלדברים היה הד רחב. באחד המקרים, נכנסה אשה חרדית לחנות בגדים — אך משראתה בחנות סחורה של חברה המפרסמת פרסומי תועבה, אמרה למוכרת: "לא אקנה בגלל אותם פרסומים". מסתבר, שהיא לא היתה הראשונה

המצב בתחום פרסומי התועבה, ככל שהוא גרוע היום — אם לא ננקוט בפעולות וביוזמות שעלינו לנקוט — הוא עשוי להיות גרוע עוד יותר. בסך הכל, הפרסומים המכערים את חוצות הערים, הינם פרומים של טרום קיץ. בקיץ עצמו, אם לא ידעו המפרסמים שיש מי שמתנגד לפרסומים הללו, הם עשויים להחליט על קו גרוע יותר.

אין ספק, שהימים האחרונים לימדו שקיימת התעוררות ציבורית וכי בקרב חוגים נרחבים בציבורית הישראלית מסתמנת תחושה של "אי אפשר להמשיך עם המצב". בניגוד לכל מיני היזות והיאורויות, ישנם גם אנשים חילוניים, בהם הורים ומחנכים, הקובלים על גידויי היצרים בפניהם ניצב הנוער הצעיר. מסתבר, שגם חילוניים פנו לחברות המפרסמות בבקשה שיחדלו.

אך בעוד שבציבוריות החילונית יש ויכוח האם הפרסומים הללו תועבה של ממש או לא, הרי שלגבי דידנו אין כל ספק שקיימת כאן פעילות הרסנית מן המדרגה הראשונה. מה שעוד משמש לנו כקרן אור בספור, שיתכן מאד שאלו שאחראים לפרסומים לא מתכוונים אל, התועבה לשמה, אלא לקדם את מכירותיהם.

מאז השבוע קיבלתי דיווחים רבים על יוזמות ספונטאניות של פניה אל החברות המפרסמות. היו גם פרסומים שקיבלו הד בעתונות החילונית ואחד מהם מספר על נשי "אמנה" של תנועת המזרחי שטילפנו במאורגן אל חברת "אוברזון" שתוריד אחד משלטיה מול בני־ברק, וזו נענתה להם לאחר שראתה את היקף המחאה.

סיפור מעניין יותר שהגיע לשולחננו, יכול לשמש כקו של מחשבה, אם חלילה לא תהיה הענות לפניות האנושיות המופנות בימים אלו אל החברות המפרסמות. וכך היה:

אשה חרדית נכנסה לחנות בגדים ברמת גן וברורה בין המוצרים המוצגים בחנות למכירה. תוך כדי חיפושיה, היא נתקלה בשמלה, פרי תוצרתה של אחת מן החברות אותן פירסמנו בשבוע שעבר בר־ שימתנו. האשה ניגשה לבעלת החנות ואמרה לה: "לא אקנה אצלך מאום, מאחר ואת מחזיקה מוצרים של מי שמבקש לפגוע בי בנפשי".

המוכרת — לא זוקה אותה מהחנות. האשה פנתה אל המוכרת בעדינות ובענייניות. להיפך, אותה מוכרת סיפרה לה כי איננה הרא־ שונה שמעירה הערה זאת ומאחר ויש לה קונים רבים מבני ברק, היא רוצה לברר: "אם לא אחזיק סחורה זו, תקנו כן?"...

ההתארגנות ציבורית הולכת — אין ספק שיש בה להביא פירות. מה גם, שהנושא שלפנינו איננו מן הדברים שבהם אנו פועלים או עושים למען הזולת — אלא למ־ ענגו וכדי למנוע פגיעה בצפור נפשנו.

למי שמוכר, הרי כבר בקיץ הקודם, החלו להשמע במחננו הקולות שיש לעשות משהו להסיר את הנגע. פרסומי התועבה, ההולכים ומתרבים לדאבוננו ככל שהתבררה הולכת תעשית מתירנית, לא החלו רק השנה. נכון הדבר שהיום אנו חשים במחנק גדול יותר. אבל בכך אין אלא הוכחה לדבר שהמתירנות נעשתה גרועה יותר.

ההוכחה האמיתית הינה שאם נעביר או נעבור את הקיץ הנוכחי מבלי שננקוט בצעדים נמרצים ומתחייבים להסרת הנגע — הרי שבשנה הבאה עלינו לטובה נעמוד שוב בפני מצב גרוע יותר ואז עוד יטענו למולנו: "סטטוס קוו"... "אצלנו כבר מפרסמים שנים"...

ההתארגנויות בירושלים, בבני ברק, בצפת, בפתח־תקוה ובמ־ קומות נוספים בעיקר באזור המרכז — יש בהן ברכה מרובה. אין ספק שאלו יועילו בסופו של דבר. מה שכן, עלינו לפעול בהוד אם לקו אותו טבעו חכמים: "אין עתשיך אלא אם כן מהודיך".

אנו מאמינים שהאזהרה תועיל. אנו מאמינים שישנם מי שישמעו לה ואפילו יבינו אותה. אנו מאמ־ נים ששפה יפה, היוצאת מן הלב, תיכנס בסופו של דבר ללב. ואם חלילה לא תועיל האזהרה, לא תועיל הפניה ברוח ענינית ויפה — איש לא יבוא אל הצבור החרדי, המבקש לשמור על מינימום של "איכות חיים בחוצות" בטענה — מדוע אתה לא קונה תוצרתו של מפעל פלוני, או מדוע אתה אינך נכנס לחנות אלמונית המפ־ צה את סחורתם.

אבל, כדי שהדברים ישמעו גם אצל רחוקים מאתנו — אנו חיי־ בים באחדות. אנו מחוייבים, כלנו, לשתף פעולה. לא להתעצל, למ־ תות, להעיר, להתריע להתחנן ולהזהיר.

אחרי הכל, בנפשנו הדבר. מי יתן ותפלת רבים ועשייתם תסייע למען יהיה מחננו קדוש והדורותינו יוכלו להתחנך בדרך העולה בית השם מבלי הסתרים ויוקשים, דוגמת תועבת חוצות יפריעו בעדם.

27 ילדים ניספו בתאונת אוטובוס בדרום אפריקה

אומטאטה, דרום אפריקה, — 32 נוסעים כולל 27 תלמידי בית ספר, נהרגו ו־56 אחרים נפצעו כאשר אוטובוס התרסק במדינת־ החסות הדרום אפריקאית טראנ־ סקאיי, מסרה המשטרה.

ההכרעה בבחירות לנשיאות אוסטריה ב־8 ביוני

וינה, — ועדת הבחירות האו־ סטרית אישרה את ה־8 ביוני כתאריך לסיבוב ההכרעה בבחירות לנשיאות.

מוכיר האו"ם לשעבר קורט ולדהיים הזמיין רק בקושי נצחון בסיבוב הראשון שהיה ב־4 במאי.

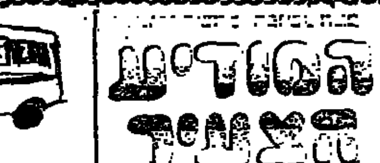

מבקרת: שולמית

אנו מבקרים ב

אם אבקש מכם לעצם עינים ולחשוב
על ביצה, אתם תתארו לי ודאי
קדחת, יתושים, ברץ, נטיעת
אקליפטוסים וכו'
בקצור חבל ארץ מקולל,
כך גם חשבו אלו שיבשו את ביצת
החולה הענקית, אולם אם תצטרפו
אלי לטיול בשמורת הטבע שנותרה
לפליטה
בטוחני שתחשבו אחרת.
שמורת טבע, למי שאינו ידע, זהו
חבל ארץ שיש בו נופים מיוחדים או
תופעות טבע מענינות. בד"כ יש לו
גבולות ברורים המסומנים במפה.
בשטח השמורה אסור לקטף פרחים,
אסור להשליך פסולת
וכן אין לדוג דגים
או לצוד צפרים, במילים אחרות יש
לשמר על הטבע
כמו כשהוא כדי שנוכל אנחנו
והמטילים הבאים אחרינו להנות
ממנו, שהרי הארץ הקטנה שלנו
ברבה בנויה ומכוסה שטחים
מעבדים ומי מאתנו אינו אוהב את
הנוף המקורי, הבראשיתי,
כמו שברא אותו הקב"ה?
השמורה שלנו משתרעת בעומק
הירדן צפונית לכנרת.
אנחנו מגיעים אליה דרך המושבה
יסוד המעלה. (שהיא אגב בת 102!)
נכנסים לתוכה וצועדים בשקט
בשקט
כדי לראות ולשמע כמה שיותר.
השטח מכוסה מים רדודים ובתוכם
אנחנו מגלים יצורים גדולים
ומגשמים, דומים לשורים שחורים
שאינם אלא התאואים. (איפה מזכר
התאו בתנ"ך?)
יש כאן המון צמחי מים כמו: "גומא
הפפירוס" הדומה לחבילת מניפות
הפוכה...
"נופך צהוב" — פרח צהוב מבריק
שעליו הענקים כאילו מגינים עליו
מפני פגיעה.
אם נתבונן היטב. נגלה כאן צבי מים
לא בתוך אקוריום
כי אם בטבע ממש. מענינת ביותר
היא מושבת האנפות, אנפה זהו עוף
גדול החי בחברה.
אי' דגירה שנבנו במיוחד עבור
האנפות, משכו לכאן אנפות מכל
הסוגים: וורודות, אפורות ואחרות
ובשנה מסוימת נספרו כאן 2700
קינים!!
בסתו ובאביב מגיעות הנה להקות
לנוח מעמל הנדידה, הלהקות היפות
ביותר הן של השקנאים, שקנאי הוא
ג"כ עוף גדול, המקור הענק שלו
נראה באמת כמו שק. מעניין לראות
אותם מגיעים מתנקים, משמנים את
נוצותיהם ושוכבים לנוח. למחרת
צדים דג או שנים לארוחת בקר
וממשיכים בנדידה.
גם ברווזים לא חסרים כאן וביום
חורף קר אפשר לספר כ־10,000
פריטים.
מי שיציץ למים יגלה דגים ממינים
שונים גדולים קטנים ובינוניים.
אני מבקשת שוב לעצם עינים
ולחשב על ביצה.

מה אתם מתארים לעצמכם כעת?

שמורת החולה מעון החורף לקורמורנים.

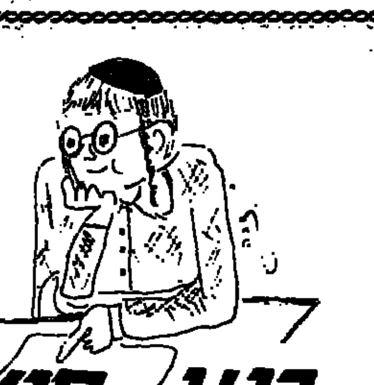

רגע, חושבים!

חשבו, פתרו, ושלחו למערכת "המודיע" רחוב יהודה המכבי 5 ירושלים, ת.ד. 1306 עבור רגע חושבים 14. אל תשכחו לציין זאת על המעטפה! בין הפותרים נכונה יגרלו פרסים.

1) שלש — מי יודע?

מצאי שלש עיירות הקשורות בעומר, ובמאורעות שקרו בימי הספירה.

2) מי למי?

מי אומרת למי את המשפט הבא:
"אני קודמת לך בזמן, אך את חשובה ממני במרכיבך.
אני מתירה אכילה, ואת הקרבה".

3) מה משקל הבקבוק?

לחנווני היה בקבוק שמן, שתי קופסאות שימורי פרות, שתי חבילות של קוביות־סוכר, מאזניים, ומשקולות של 2 ק"ג. הוא רצה לדעת את משקל הבקבוק, ולשם כך ערך 3 שקילות, שבכל אחת נתאזנו כפות המאזנים: לאור נתונים אלה, התוכלו לגלות את משקל הבקבוק?

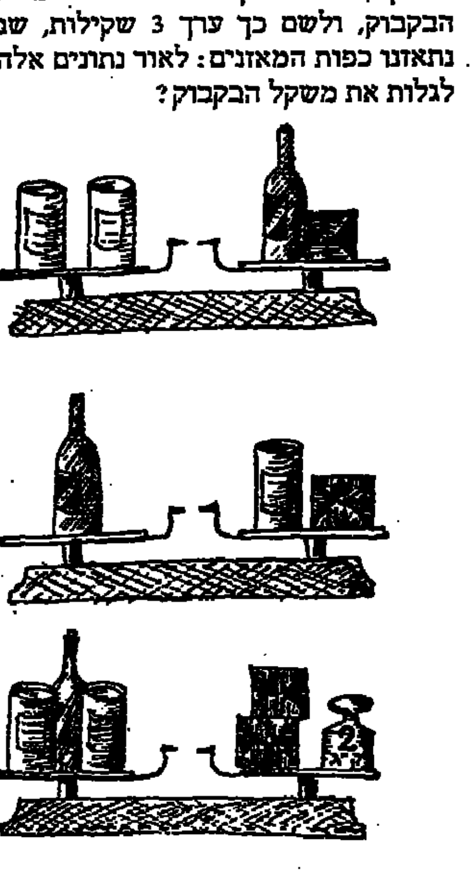

פתרונות לרגע חושבים מספר 10

1) א. נמוך, ונעים באים על גמות רוח.
ב. ישפיל עצמו כמותם.
ג. בגלל מסמרות האסלים ההביים בם.
2) דניה, הולנד, יון, נפל, סודן, סוריה, פולין.

"גשם" מטאורים

"גשם מטאורים צפוי בלילות חדש מאי בשמי הארץ" — בשבוע שעבר היה הגשם הרדיואקטיבי, השבוע הוא "מטאורים", מה קורה לגשם שלנו בזמן האחרון?... בכן, לגשם לא קורה שום דבר וכתרת כותרת זו לומר שמטאורים רבים יראו בחודש זה בשמי הארץ.

מי הם המטאורים ומה הם מחפשים בשמי הארץ — על כך נענה בהמשך.

מן המיטה שלנו נראים הכוכבים דומים מאד זה לזה, אולם במציאות אין הדבר כן, יש קבוצות רבות ושונות של כוכבים והפעם מענינת אותנו קבוצת כוכבי השביט. מסלולם סביב השמש צר וארוך ולכן יתגלו לעינינו לעיתים רחוקות בהתקרבם אל השמש.

כוכב השביט מורכב מגוש סלע קטן שקוטרו בס"ה במה קלומטרים, אולם הוא עטוף בשכבה של אבק וגאזים, הללו נפלטים ממנו בשעה שהוא מתקרב אל השמש.

שובל ארוך ומבהיק של החומר הנפלט (אבק וגא־ זים) משתרך אחריו, ויוצר תמונה של כוכב בעל זנב ארוך. האליי הכוכב המ־ פורסם אינו אלא אחד מכוכבי השביט. מסלולו סביב השמש נמשך זמן רב ולעינינו הוא מתגלה אחת לשבעים שנה.

בימים אלו ממש נפגש מסלולו של כדור הארץ במסלולו של השביט "האליי".

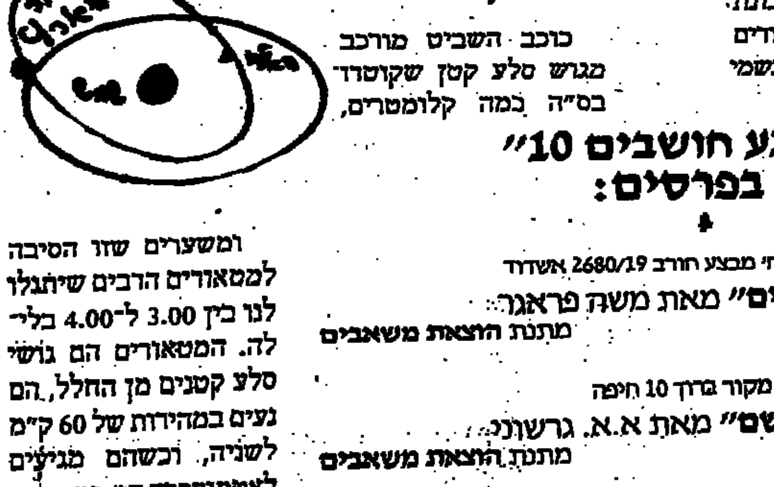

ומשערים שזו הסיבה למטאורים הרבים שיתגלו לנו בין 3.00 ל־4.00 בלי־ לה. המטאורים הם גושי סלע קטנים מן החלל, הם נעים במהירות של 60 ק"מ לשניה, וכשהם מגיעים לאטמוספרה הם מתחככים באויר, מתחממים מאד ומתאדים עוד לפני שהם מגיעים לאדמה. החום הרב גורם למטאור להאיר לפני שהוא מתאדה ולעינינו הוא נראה ככוכב נופל, קשה להאמין שמדבר בס"ה בגרגר אבק שנשרף (גם אם מלכתחילה היה המטאור גדול יותר, כאשר אנחנו רואים אותו הוא כבר קטן מאד) רב המט־ אורים שאנו רואים הם בגובה 150 — 100 ק"מ מאיתנו.

משערים שהמטאורים שנפגש הם אבק וחלקי סלע מן הכוכב האליי.

פותרי "רגע חושבים 10" שזכו בפרסים:

פרס ראשון:
ישראל ליפשיץ, רח' מבצע חורב 2680/19 אשדוד
הספר: **"צדיק תמים"** מאת משה פראגר
מתנת הוצאת משאבים

פרס שני:
ילדי משפחת רוב, מקור ברוך 10 חיפה
הספר: **"קידוש השם"** מאת א.א. גרשוני
מתנת הוצאת משאבים

פרס שלישי:
יצחק גוטסמן רח' רמחי"ל 3 ב"ב
הקסטה: **"הילד שניצל"**
מתנת מכון "נשמה" להפקת אמצעי הוראה תורניים.

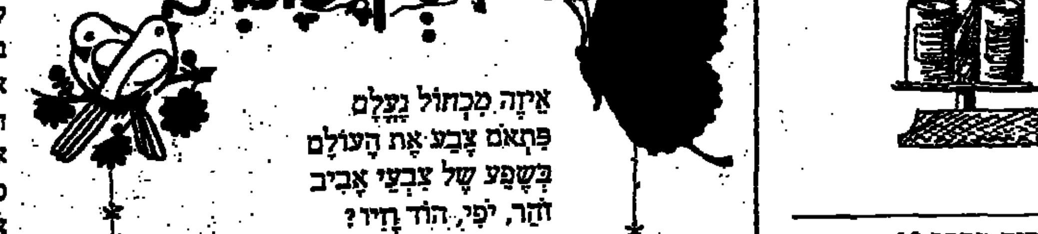

אֵיזֶה מִכְחוֹל נֶעְלָם
פִּתְאֹם צָבַע אֶת הָעוֹלָם
בְּשֶׁפַע שֶׁל צִבְעֵי אָבִיב
הַדַר, יֹפִי, הוֹד וָחַיִּ?

אֲדוֹן חֹרֶף יוֹצֵא לְחֻפְשָׁה
גְּבֶרֶת קַיִץ מִתְכּוֹנֶנֶת לְפְגִישָׁה
וּבֵינְתַיִם, עַד שֶׁיִּסְתַּדְּרוּ הָעִנְיָנִים
הָאָבִיב כְּבָר כָּאן, עַל כָּל־פָּנִים!

משה עקיבה דרוק

וראה בטוב ירושלים

קוראי העתון בימים אלה נתקפים לעתים קרובות לתחושות קשות, ידיעות רודפות זו אחרי זו, עם בשורות רעות על התגוששות חומות השבת בארץ. רבבים מאיתנו אישי ציבור מנסים להלחם עם תופעה זו, וההצלחה רחוקה. ואין זו החזית היחידה שבה אנו נאלצים להתמודד, החברה החילונית עושה דברים רבים שיש בהם כדי להרחיב את הפירצות ולהעמיק את הפער בין המחנות. אנו נלחמים כמעט מלחמת יאוש על שמירת המעש ששמו "סטטוס קוו", שכבר מזמן הפך להיות חד סטרי. תמרה זו הולכת ומידרדרת ומבקשת להשתחרר מכל סייג וגדר שנגדר בזמנו, אם זה בתחום שמירת השבת ואם זה בשמירת קדושתה של המשפחה הישראלית. לעתים נתפסים אצלנו רבים לתחושה בעקבות הידיעות המגיעות מכאן, ובזמננו מתקצרי המר־חקים ועוף השמים יוליך את הקול במהירות מדהימה.

לא באנו לכאן להודו על כל אותם סיפורים הרואים אור מעל דפי העתון, כל קורא מכיר את הדברים אם מתוך קריאה ואם מתוך מגע אישי. מגיעים אלינו גם הדים על התגובות מעבר למיתרס. והיהדות החרדית עומדת לא פעם נבוכה בתוהר אותים, לא באנו כדי לבדוק את הסיבות שגרמו לאוירה זו. שלעתים היא גובלת ביחסי שנאה. תהומית מצד גורמים חילוניים. לא להרפות ידיים ולא להכניס מורך בלבבות של היוצאים למלחמה זו שנכפתה עלינו, שאנו חייבים בה מתוך תחושת הערבות של "כל ישראל ערבים זה לזה" ואם מתוך החובה של "הוכיח תוכיח את עמיתך". ולא לנו לברר, עד כמה מצוה זו חלה עלינו. הכרעה בשאלה זו מסורה בידי חכמי התורה, אלה המורים את דרכנו ולאורם נלך. די לנו לציין את העובדה המרשימה, שגדולי הפוסקים בדורנו, אישי התורה המפורסמים בכל העולם, הטריחו את עצמם לצאת לרחובה של עיר, ליטול חלק בתפילת קבלת שבת שהתקיימה בשבת האחרונה בירושלים, ואין לנו הוכחה טובה יותר. שאכן אין לנו מנוס מאשר דרך ההפגנה כהגנה על חומות השבת שלא יתגוססו חלילה.

אין זו ההזדמנות לחזור ולבדוק, למה ועל מה עלה לנו כך. מדוע זה נתרבו פורצי הגדר ומהרסי היהדות, ולמה ומדוע פחת פיחות כל כך גדול בכוחה של היהדות החרדית לעמוד בפרץ. אלה הן מסוג השאלות שאפשר לעסוק בהם הרבה, כל אחד ימצא בה בקעה להתגדר בו, הדעות הן חלוקות וכשם שפרצופיהם אינם שוים כך דעו־תיהם אינן שוות. הדברים יגעים מאוד. אנו חיים בעידן שעליו אפשר לומר: אור וחושך משמשים בערבוביה. אולם מעט מן האור מגרש הרבה מן החושך ויש הרבה מן האור בארץ זו, שיש בו להתין את הלב ולשחרר אותנו מן המצוקה, מן האוירה של מחנק רוחני שחונקת אותנו יום יום.

* * *

לעתים אנו נתפסים למסקנות מרחיקות לכת, שאולי הגיע הזמן להיערכות חדשה, לבדוק מחדש את דרכה של היהדות החרדית נוכח המגמות השליליות שהסתמנו בחברה, להפנות את המאמ־צים פנימה לתוך המחנה. לחזק בדק הבית שלנו שיהיה אטום יותר מפני הרוחות הרעות המשתוללות ברחוב, להניח למחנה החילוני להתבוסס במי המדמנה שהוא הכין לעצמו, כבחינת של "הלעיטהו לרשע". אם בזיון הן בידיהו.

מהלך כזה מחייב מסקנות מרחיקות לכת ויש דעות לכאן ולכאן ולא לנו להכריע, ולא רק מפני שלא תמיד הדעות שוות על דרכי המאבק, והדעות חלוקות לא רק בתוך המחנה שהעריך שנים הרבה [illegible] מנוסית כחזית מאבק, [illegible] בצד השיגים כאלה שהסיינו לנו את זכות הקיום החברתי. הדעות חלוקות גם בתוך החלק השולל בתכלית דרך זו, שהיתה מקובלת עלינו כל השנים, דרך שתמכו בה רוב רובם של גדולי התורה בדור הקודם.

לא אחת אנו מהרהרים בשאלה ההיסטורית: "מי נתן יעקב למשיסה וישראל לבוזזים", במצב הנתון, שהוא שונה מן המצב בזמן ששאלה זו נשאלה בתנאים אחרים. אנו משתמשים בביטוי זה במלוא הזהירות, על מנת שלא לתת מקום לקטרג, אף שתמיד התשובה זהה: הלא ה' זו חטאנו לו. אין לנו שום יומרה לפשפש במעשי הזולת. אבל אנו אחוזים חרדה עמוקה מן הדימוי שנוצר כאן ובעולם היהודי, שממנו עשויה להצטייר תמונה שאינה מקפת את המציאות כמות שהיא.

הדימוי של חיים במשטר של דיכוי אינו מאוזן דיו. נכון הדבר וזה מכאיב ומדאיג, שבמדינה המתפארת במשטר דימוקרטי שבו שולט החוק, מתרחשים דברים שהם עומדים בניגוד לחוק. שאלה אשר בידם נתון החוק לביצוע ומופקדים על שמירתו נוהגים כלפי עקרון זה במדה רבה של סלקטיביות מגמתית. זה מרגיז ומקומם שמדינת ישראל המתימרת, להיות מדינת היהודים הולכת ומאבדת את צביונה היהודי, לא רק מבחינה דימו־גרפית שגם היא יש בה כדי לעורר חרדה ודאגה מתוך נקודת המבט היהודית ולאו דוקא הבטחונית.

אף על פי כן ולמרות הכל נושא לאמת, אם יוצר הרושם כלפי חוץ כאילו אנו חיים במשטר של דיכוי. יש תופעות שליליות רבות בחברה הישראלית, זו מושפעת מן הרוחות הרעות המנשבות בכל העולם החופשי. חברה זו שוקעת שקיעה רוחנית ומוסרית ובוצעת בכל היקר והקדוש לנו. זהו תהליך שהתחיל כבר לפני שנים רבות שהגיע לשיא של ניוון, עם גידול כוחה של התקשורת ההמונית לכל צורותיה. אולם מצד שני אסור לנו להתעלם מן העובדה, שכוחה ועצמתה של היהדות המסורת את חייה על פי התורה לא פחתה בשנים האחרונות, כיום הנשירה ממחנה זה שואפת לאפס. היתה תקופה שבה נפגעו רבים וגם בני טובים שעברו את הקוים ופנו עורף לכל אותם ערכים שעליהם חונכו. נשירה זו פסקה כמעט, אנו עומדים נפעמים לראות תהליך הפוך של התעוררות דתית בכל חלקי החברה. אמנם עדיין לא הגענו אל המנוחה ואי אפשר לנו לומר, שלום עלי נפשי.

* * *

היהדות החרדית מחושלת כיום הרבה יותר מכפי שהיתה עם קום המדינה. על אף העובדה שהמדינה נהגה בה ביחס מקפח, יחס משפיל, צמחו לנו מפעלי תורה וחסד שיש בהן כדי לעורר הרבה גאווה בלב. גדל לאין שיעור מספרם של בתי הכנסת ובתי המדרש ללימוד תורה. היהדות החרדית השלימה כמעט עם המציאות של "גלות בין יהודים", כמו שהצליחה לשמור את כוחה בגלות בין הגויים. גם שם נלחמו יהודים על זכויות האזרח שלהם כנגד מגמות שליליות. כאן צורת המאבק ומטרותיו שונות לגמרי. הרצון שלנו להשפיע על אורח החיים, לפרוח ברשות הרבים, נובע מחרדה על הקרינה של צורת החיים שלנו.

קשה לדבר היום על רדיפות נגד הדת היהודית במדינת ישראל, אין זה מחמיא למדינת ישראל, אם נאמר שקיים בה "חופש דת", לא פחות משהוא קיים בכל מדינה חופשית. כאן בארץ ישראל, שזכותנו עליה מעוגן אך ורק בהבטחה האלוקית, אנו רוצים שיהיה יותר מזה, אבל אין מפריע במישרין לכל מי שרוצה לשמור תורה ומצוות.

ליהדות החרדית היתה צרנה, יש הבדל משמ־עותי בין המשטר שהונהג כאן מיסודי המדינה, הדבר בלט בתקופת העליה ההמונית שלוותה במסע של העברה על הדת שאת תוצאותיו אנו רואים כיום בכל פינה מפינות הארץ. קשה לתקן את העיוותים שנוצרו בתקופה ההיא ולא נוכל לסלוח לציונות את חטאיה. אבל כוחה של זו תש במדה גדולה, היא חדלה מלהלהיב את דמיונם של בני הנעורים ולא רק שלהם, רבים נחלו אכזבה והם מחפשים את גורלם ועתידם בארצות רחוקות שמהם גורשו בעבר. יש גם תהליך של התמעטות הגובל עם איבוד עצמי לדעת. המעבר הפרוע לשימצה השתלט על רחובות קריה לא רק בתמונות תועבה שחצניות. גם בצורת הלבוש שאיבד כל רסן של תרבות אנוש.

אנו מרגישים כבים חזותיים של החברה השלטת המשליטה מרותה על חלקים גדולים של העם, היתה תק. פה שבצד מסע ההעברה על הדת שניהלה זו, הח־[illegible]יקה לנו כמה הסדרים שבהם אנו נהגים עד היום, ובין היתר, השחרור של בנות דתיות מן הצבא, שבימים ההם לא היה מן הדברים המובנים מאליהם והאפשרות של כל מי שתורתו אומנתו לדחות את הגיוס לשרות צבאי, ואל לזלזל במעמד הבלעדי של ההלכה בעניני המעמד האישי. בן גוריון וחבריו להנהגה של הימים ההם, שהם עצמם ניהלו את מסע ההעברה על הדת נגד העולים מתוך שיקולים פוליטיים מובהקים, ברצון לבצר את השלטון, גילו גם מדה של הבנה לרגשות של הציבור החרדי, הבנה זו לא הושגה בקלות ולא היתה דבר המובן מאליו, היהדות החרדית היתה צריכה להאבק על כך בכל האמצעים.

ההנהגה של המדינה כיום השלימה עם הנהלים הקיימים לא תמיד מתוך הבנה כי אם יותר מתוך שיקולים אחרים ולא העיזה לשנות את הקיים בנושאים רגישים אלה, אף שהמודמים [illegible] עליהם היום [illegible] בסגנון אחר, סגנון הכרעות של הזכות הפוליטית, והנסיבות שנוצרו כתוצאה מן האיזון העדין של ההרכב הפרלמנטרי. והירידה של הכח הדתי במדינה המפוצל היום יותר מאשר בעבר, עלולים ביום מן הימים להציג בפניהם פיתוי להתמודד. סיכון זה עלול להחריף המתח מסביב למיכלול הנושאים הדתיים במדינה.

* *

הדברים ידועים ואין בהם חידוש, אבל נדמה לנו שיש מקום לבדיקה מחודשת של סדר העדיפויות שלנו במאבקים שבהם עלינו לעמוד נוכח הסכנות המסתמנות באופק הפוליטי, הבעיה מחייבת עיון מעמיק יותר ועיון זה לא יוכל להיעשות במצב של פיצול הכוחות כפי שנוצר, פיצול זה עלול ליצור בקיעים בחזית.

כאמור, היהדות החרדית בארץ הגיעה להישגים גדולים לאו דוקא בתחום היחסים עם המחנה החילוני. היהדות החרדית מהווה היום כוח שאי אפשר לעבור עליו לסדר היום. יש בהתפתחות זו להרתיע את אלה הזוממים מזימות רשע נגדנו, בסערות הימים הללו עלולים אנו לשכוח, מה עומד להכרעה על כף המאזניים ואסור לנו לזלזל בסיכון לכל נקפה חלילה את הסיכוי המסתמן ההולך, שכוחה של היהדות החרדית עשוי להגיע בעתיד למעמד של כוח הכרעה ולא רק של לשון מאזניים.

הדברים לא נאמרו בהכרע, כי אם לתת מקום למחשבה שתחייב הערכה מחודשת של הדרכים והאמצעים שעלינו לנקוט כדי להבטיח את האפשרות לקיים כאן חיי תורה אפילו אם נגזר עלינו לחיות בתנאים שיזכירו לנו בכורה זו או אחרת את הגיטו היהודי. זאת בצד מאבק בלתי מתפשר להבטחת זכויותינו כאזרחים שוי זכויות, מאבק שנגזר עלינו גם בתקופה שבה היינו לשון מאזניים של הממשלה הקודמת של הליכוד.

א. מרגלית

לרפא את מזבח ה'

פניה לעסקני היהדות הנאמנה

אנחנו איננו רוצים, איננו יכולים, איננו זכאים להוות דיעה, להיכנס לתוך הדיונים, להתערב בסבך הבעיות.

אבל אנחנו מבקשים לומר, בקול רם (במידה שהדמעות החונקות את גרוננו תצלחנה לא לעמם אותו), בקול כואב ומיוסר:

אנחנו רוצים אגודת־ישראל. תנו לנו אגודת ישראל!

אנחנו, האנשים שבַּרֶקַע, שרואים את הדבר הקדוש הזה, שקוראים לו "אגודת־ישראל", רואים אותו מתפורר עד דק, איננו יכולים להתעלם, איננו יכולים לשתוק, איננו יכולים לבלוע את רוקנו ולומר לעצמנו: בבקשה לעמוד מן הצד.

לא. אנחנו איננו רוצים ולא יכולים ולא זכאים להביע דיעה. אבל אנחנו רשאים לחשוף את ליבנו השותת דם, את עינינו הכלות מצי־פיה. את נשימתנו הטרופה, המחכה, המייח־לת:

אגודת ישראל!

אל תתנו לה ליפול, אל תתנו לה לדעוך!

אנא!

בואו כולנו ונטה שכם, להדק את החישו־קים, לחזק את האָשיוֹת, לרפא את מזבח ה' ההרוס.

* * *

אנחנו, הטיפות הקטנות שרוצות להיות שוב נהר, גרגירי החול שרוצים להיות שוב חוף שחוסם גלים זידוניים, פרודות החמצן שמבקשות להיות שוב אויר לנשימה.

לא. אנחנו איננו אומרים איך ולא כיצד.

לא כך ולא אחרת.

איננו נותנים עצות. לא באנו לייעץ, לא באנו להציע.

אנחנו רק המונות־המונות של בית־ישראל, שמבקשים לגעות בבכי, בראותינו כל עיר על תילה בנויה ועיר האלוקים מושפלת עד שאול תחתיה. בראותינו שכל שונאיה של היהדות וכל מתנגדיה ומתנכליה מצחצחים חרבות, מקימים גושים, מתלכדים נגד צפור נפשנו, ואנחנו — שסועים וקרועים ומפוררים.

אנחנו רק המונות־המונות של בית ישראל, שהמושג "אגודת ישראל" הוא לנו נכס יקר, השוכן בכותל המזרח של רגשותינו; ששמחתנו על קיומו כמו העייף על צילו של אילן, כמו הצמא על המעיין המשקהו.

אנחנו רוצים להשמיע את קולנו ולבקש, ולהתחנן, ולהתרפס ולבכות:

תנו לנו אגודת ישראל!

* * *

אנחנו, שכל אחד מאיתנו אוהב את הנחל שלו, רוצים שכל הנחלים יילכו שוב אל הים המאחד, ששמו "אגודת ישראל".

אנחנו, שכל אחד מאיתנו יש לו הדגל שלו, רוצים לראות שוב את המחנה המלוכד על כל דגליו ושבטיו.

אנחנו, שכל אחד מאתנו דָבֵק בגדוד שלו, רוצים לראות שוב את הצבא המאוחד, המורכב מכל החילות, והחודף כאחד את כל האויבים והמשטינים.

אנחנו רוצים לראות את יהדות התורה מתנערת מעפר, קמה משפלותה, ומראה לכל אלה השותקים על משבתיה, שכוחה עמה להשיב מלחמה שערה: אנו רוצים לראות את כל אלה אשר ביקשו לחגוג על תבוסתה, פוכרים ידיים, לנוכח התעצמותה המחודשת.

לא. איננו יכולים להעלות על דעתנו, שהי־צירה הקדושה הזאת, אגודת ישראל, שואפת, חלילה, אל האין. הרי אלמלא היתה קמה אז, בזמנה, היה עלינו להקימה היום. היום — כשכל הדברים הקדושים לנו — מעופרים בעפר; כשהחילוניות מרימה ראש בגאווה נישאה יותר ויותר, ככל שיהדות התורה המד־אורגנת פסיבית; כששבָּתם של ישראל נאבקת על חייה; כשטהרתם של ישראל מותקפת באופנסיבה רחבה — החל בשלטי הפרסומת דרך התקשורת האלימה וכלה בדוכן הכנסת; כשהמשפט היהודי נֻגַּס מכל עֵבר; כשאיומי שמד ומסיון ניצבים בפתח — היום קיומה של אגודת־ישראל הוא הכרח, שאי־אפשר בלעדיו, כמו שהסכר הוא חיוני מפני שיטפון, כמו המים לנוכח השריפה, כמו האור באפילת יער.

* * *

אנחנו מבקשים רשות לבטא את רצונו של האיש הקטן, החייל הנאמן של אגודת־ישראל, שנשמע תמיד בשמחה ובהתלהבות לכל קריאה ולכל צו, שקיבל באושר הצייתנות את דברה של מועצת גדולי התורה, אשר מנהיגותה היתה לנכס הנכסים שלו. אז לא שאלנו. וגם היום איננו שואלים ואיננו אומרים דבר, כפי שטוראים פשוטים עושים את המוטל עליהם ולא עוד.

אבל אנו מבקשים לומר מלים פשוטות:

אנו צמאים. צמאים למעש. צמאים לליכוד.

אנו אבנים קטנות, שרוצות להיות חומה.

גפישים קטנים שמבקשים להיות מטילי פלדה.

חוטים פרומים שמבקשים להיות דגל.

* * *

אנא —

תבוא ותגיע עתירתנו.

תנו לנו אויר להשיב את נפשנו היגיעה, המתעלפת.

תנו לנו אגודת ישראל. מחודשת, חזקה, מחושלת, מלוכדת וממושמעת.

תנו לנו אגודת ישראל!

ו. שפיגל

הזיות הגלגול הליבראלי החדש

אריה דולצין, מי מכיר ומי יודע, ממריא בימים אלה על כנפי הדמיון של הצלחה אלקטוראלית מסחררת בבחירות הקרובות לכנסת. וזאת במסגרת הגלגול המפלגתי החדש שהוא עומד בראשו: "מפלגת המרכז הליבראלי". בקבוצה פורשת זעירה מתוך המפלגה הליבראלית. הוא חולם ליהפך למפלגה גדולה בישראל, עד כדי להיות לשון מאזניים בקואליציה עתידית.

וברקימת הלוס־הגדולה מסייע לו מזכ"ל מפ־לגתו החדשה, יוסף לפיד, אשר נטל הופעה מע־בהתו העתונאית כדי להרום את עצמו לסחף ההמוני הצפוי בבחירות הקרובות אל המפלגה הזו. במסיבת עתונאים השבוע. כבר ידע מר לפיד לפרט עד היכן מגיעים הממדים של המפלגה החדשה: לא פחות מאשר כשליש מן הציבור בארץ נמנה עם אוכלוסיית ההרבים והוטמכים, הישוב פשוט לאור נתון זה מעלה. כי המפלגה החדשה מתכוונת לכבוש ארבעים מתוך מאה ועשרים המושבים בכנסת, ונותר רק לשאול את מר דולצין, שאם זוהי התחזית, למה הוא מסתפק בתפקיד השולי־יחסית של "לשון־מאזנים", כאשר עם 40 חכ"ים יש לו כל הסיכויים להיות הכוח הכובל. אולי גם המפלגה הראשונה אשר עליה יטיל נשיא המדינה את התפקיד להרכיב ממשלה חדשה.

שני האישים שהעסיקו שעה ארוכה את הכתבים לעניני מפלגות. התחרו זה בזה בהצגת תקוות וורודות וחזיונות־בהקיץ על מפלגתם הגדולה. ולא נמצא אף אחד מן העתונאים שיציג להם את השאלה הפשוטה: אם מדובר רק בפלג בן המפלגה הליבראלית, כאשר כל אחד יודע עד היכן מגיע שיעור־כוחה, לפני הפילוג. בקרב ההכונים — מנין יקח פלג זה מספר כה רב של מצביעים? ככל הנראה. גם העתונאים משוכנעים בכוח המושך והסוחף בקרב הציבור שיש לאדון דולצין ולמר לפיד. בתוספת עוד אי־אלה עסקנים ממורמרים שבמריבות הפנימיות במפלגה הליבראלית־המקורית היתה ידם על התחתונה עם יריביהם והם נדחקו לשוליים.

בכל אופן, מר לפיד, היוצא עם ההודעה על "שליש אזרחי המדינה התומך במפלגה החדשה". דואג גם להבטיח את עצמו לכל מקרה, ולכן, מפלגתו, לאחר ועידתה הראשונה בימים הקרובים. תמשיך במגעים עם שתי מפלגות גדולות אחרות: "שינוי" (שלה 3 מנדטים) ו...ל"ע (פגר פוליטי שלדו האחרון כבר משובץ במפלגת העבודה), כדי לדון על מצע משותף לקראת הבחירות הקרו־בות. אמנם מובטחת התמיכה של שליש מהציבור, אבל מוטב לקחת עוד־מקדם בטחון: "שינוי" ול"ע.

* *
*

אם הי"ה דולצין ולפיד דיברו כך והעתונאים מוכנים למסור את דבריהם בלא הרהור וערעור. יש לכך בודאי סיבה. כבר לאפשרות כי הם מאמינים בכוח המושך שלהם. הנה כי כן, שניהם דאגו "לעלות על הגל", להבטיח גדולות ונצורות במלחמה האנטי־דתית, ויפה סגולה זו מכל הסגו־לות האחרות, כדי להסות, כראש את העתונאים בהצגת שאלות סקרניות או קנטרניות על יומרות ופנטזיות. דולצין ולפיד מבטיחים לעתונאים מצע אשר יתבטא במפורש נגד "כפיה דתית" ובעד "פלורליזם דתי". דהיינו הכרה ברפורמים, קונסרבטיבים ולכל מי שיבוא לתבוע "הכרה" כ"זרם דתי" ביהדות. ובזה הם קונים את עולמם.

אריה דולצין מרחיק לכת עוד יותר. הוא מבטיח כי מפלגתו תהיה לשון־מאזנים, כדי לבוא במקומן של המפלגות הדתיות. והוא כבר מודיע על תוכן נאומו הצפוי בערב הפתיחה החגיגי של ועידת מפלגתו: "הוא ינהל חשבון נוקב עם המפלגות הדתיות הסחטניות". תנופתו החדשה, הוא אומר, נועדה ליצור עובדה כי ללא מפלגת המרכז לא ניתן יהיה להקים ממשלה בישראל. תשובתו ל"ס־חטנות המפלגות הדתיות" תהיה, כי מפלגתו תכתיב תנאים איך תוקם ממשלה. וזו, כמובן, לא תהיה סחטנות, אלא מהלך פוליטי־לגיטימי.

וכאמור, העתונאים לעניני מפלגות, אנשים שמטבע תפקידם הם בעלי חושים חדים, מבחינים בין דיבורים לבין בדיונות, בין הערכות סבירות לבין הגזמות פורחות באוויר, שתקים, ומחרישים ונראים כמי ש"קונים את הסיפור" ללא פקפוק. באה לפניהם קבוצה של אנשים, שאין מאחוריהם לא עשיה ולא פעולה, לא דרך ולא מצע, זולת דברי ביקורת ולגלוג על אחרים, והם עוברים את "המבחן" בלי חקירה ודרישה. דבריהם זוכים לכותרות ולידיעות גדולות בעתונים. האם מפני שהם עייפים מן המפלגות הקיימות, או האם בגלל "הסוכריה" של הצטרפות למסע־ההסתה האנטי־דתי הפרוע המתנהל כיום במדינה הם מוכנים להיהלוה גם במשענת קנה רצוץ? קשה להבין ולדעת, אלא אם כן יש לפנינו עוד עדות ועוד הוכחה על "העוסק" של העבודה העתונאית ועל "הרצינות" שבה נעשית העבודה הזו.

עפ"י ההרכב האישי של הקבוצה, ברור, כי מדובר במשהו שהוא פחות לאין־שיעור ממה שהיה בקבוצה שהקימה בזמנו את ד"ש, קבוצה שמנתה אישים בכירים מן המעלה הראשונה בפו־ליטיקה, בצבא, בבטחון, בכלכלה בתעשיה ובמ־דע. בעוד שכאן אין אלא כמה מאוכזבים ממפלגה שבה רובם תפסו תמיד מקום שולי ודחוק ביותר. והנה, הכל יודעים מה קרה לד"ש, למרות שהגיעה להצלחה מסחררת בבחירות בהשיגה 15 מנדטים בכנסת. איך מוכנים, איפוא, לייחס רצינות כלשהי ליומרה נבובה של אנשים המדברים במונחים של "כיבוש השלטון" כמעט?...

* *
*

הבה נשאיר את השאלה הזו לגבי הכתבים לפותרי חידות מקצועיים, וכה שנותר הוא — הרי אלה דברי־הרהב השחצניים של אריה דולצין על "סחטנות המפלגות הדתיות".

אריה דולצין ממלא תפקיד של יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית. הוא זכה לתפקיד בזכות "הליכוד", בזכות המפלגה הליבראלית ממנה פרש. לפי התוצאות שהיו בבחירות האחרונות לכנסת, תוצ־אות המהוות אינדיקטור גם להרכב ההנהלה הציו־נית וחלוקת התפקידים המרכזיים בה. כבר קיים ספק לא קטן אם התפקיד בכלל מגיע לליכוד, אבל אין כל ספק, כי לאחר שאדון דולצין פרש מהלי־ברלים — נשמט כל בסיס להמשך כהונתו בתפקיד הזה. אפשר שהוא משוכנע בכישורים הגדולים שלו, אבל תפקידים ציבוריים יחולקים רק לפי שיעור־כוח ציבורי ולא לפי כישורים. אם היה דולצין כנה וישר בסלידתו מ"סחטנות" צריך היה זה מכבר להתפטר מתפקידו. אך הוא, כמובן, נוהג לפי הנורמות המקובלות בחברה ה"צודקת" שלנו, מטיפים ביקורת באחרים ועושים בדיוק כמו המ־בוקרים. מציגים את הקיסם שבין עיני הזולת, אבל מסתובבים עם קורה עבה כבית־הבד בין עיניהם שלהם.

דולצין הוא אדם מדושן עונג, זוכה כבר שנים מן ההפקר בתפקיד בכיר בהירורכיה הציונית, ובהגדרת תפקידו עליו לעסוק בקידום ענייני העליה של יהודים מהתפוצות, הוא צריך לפעול למען הגברת החינוך היהודי בקרב יהודי התפוצות, עליו להפעיל את התנועה הציונית נגד מגיפת ההתבול־לות. לאחר כ־9 שנים בתפקידו זה, הוא יכול לציין אפס מחולט ב"הישגים" בכל התחומים הללו, ואולי גרוע מזה. המאזן הוא כולו שלילי. העליה הזעומה ירדה עוד יותר בפרק־זמן זה; החינוך היהודי בגולה הוא הרבה יותר כושל, ובמקביל לכך — שיעור ההתבוללות מגיע כבר לממדים קטסטרופליים ממש. אבל עם כל זה הוא עוד מרשה לעצמו להופיע בשחצנות טיפוסית ולדבר על "סחטנות המפלגות הדתיות". אדם שמחזיק בתפקיד בלי כל צידוק וללא כל עורף מפלגתי של ממש — הוא איננו סחטן, רק מפלגות דתיות, שעל־פי שיעור כוחן הן תובעות את חלקן בתחומים שונים. מקבלות הרבה פחות מזה — הן "סחטני־ות".

אדם שכאן־הישגיו בתפקידיו הציבוריים שואף לאפס, מנצח כזה כ־9 שנים על "ההנהלה הציונית" והסוכנות היהודית, שני גופים היודעים רק כיוון חד־סטרי: כספי־עתק נכנסים, הזורמים מיהודים שתורמים למען "הגשמת הציונות", כספים שהו־צאתם מביאה תועלת מעטה, אם בכלל, כשחלק גדול ממנו מבוזבז על מנגנון פקידותי מנופח, על משרדים יקרים, על נסיעות בלתי־פוסקות לחו"ל — הוא מופיע בפני נציגי כלי־התקשורת ומדבר על "סחטנות המפלגות הדתיות", והעתונאים שומעים. לא מגיבים ומפרסמים...

* *
*

בראשית השבוע, בדיוק שלושה ימים לפני יום העצמאות, פירסם מבקר המדינה, עו"ד טוניק, את הדו"ח השנתי שלו. כבכל שנה, גם הפעם מלא הדו"ח בציון ליקויים חמורים ביותר בכל התחומי המנהל והמנגנון של המדינה. עד היום לא נמצא מי שישב וינסה לערוך אומדן כספי על הנזקים וההפסדים שיש בליקויים הללו, כ"אבטלה סמויה", בעבודה רשלנית ולא־יעילה, ברכישות לא נכונות, בהוראות שאין בהן הגיון, ברשלנות בגביית כספים ובהעדר פיקוח יעיל על הוצאות ציבוריות שונות.

המבקר העלה במצא המוך הנוגע לחפצים ארכיאולוגיים, שלפי החוק הם רכוש המדינה, אבל חלק גדול מהם לא מגיע לרשויות המוסמכות אלא "נעלם" או "הוחזק שנים רבות אצל החופ־רים". הכל יודעים, כי למוצגים ארכיאולוגיים יש ערך כספי גבוה. בעולם ובארץ סחר מסועף במוצ־גים כאלה ומשלמים בעבורם כסף רב. מוזיאון ישראל שילם לא מכבר סכום של לא פחות ממיליון דולר שהגיע אליו ע"י תורם מיהוד. לגבי רחל דיין בעד אוספו של משה דיין המנוח, אשר הכיל חלק גדול של מוצגים אותם אסף בחפירות פרטיות שהיה נוהג לערוך. החפירות הארכיאולוגיות, אשר הציגו כחלק מן "המפעל הלאומי" ההידראי שלנו, ובהסוואה זו הצליחו ארכיאולוגים לקיים חפירות גם בנסיבות של ריב ציבורי קשה — נתגלו כפוטנציאל גדול של "הכלית". גם מהחפירות בירושלים העתיקה נעלמו הרבה פריטים שנתגלו.

פרט זה בדו"ח המבקר איננו אלא אחד, והוא שולי מאד ביחס לכל הממצאים האחרים שההפס־דים בהם לקופת הציבור גדולים מאד. ברור שאם היה נעשה אומדן של הנזקים הללו, מדי שנה בשנה, היינו מגיעים למיליארדים רבים. אבל

(המשך בעמוד י"ד)

ט. להב

בשם החוק

(לא מלחמה, לא תרבות — מאמר שני)

שוטר במשטרת ישראל, אשר לגיסו, למשל, יש סופרמרקט, והוא (השופט) רוצה לחסל מיני־מרקט מתחרה: — אינו צריך לשכור בריונים שיתנכלו לו באלימות, תגרום לו הרס ותביא לסגירתו. כדי לשים קץ למפגע הכלכלי, המצמצם את רווחיו של גיסו, יכול השוטר להש־תמש בחוק: להפעיל את סמכותו ולפתוח יום יום תיקים נגד המינימרקט, משום שעבר על החוק האוסר "למכור משקאות משכרים לאדם שטרם מלאו לו 18 שנה". ומכיון שאמצעים דומים לא יופעלו נגד הגיס, בעליו של הסופרמרקט — יעברו אליו בהדרגה הלקוחות המוטרדים ע"י (בקורי שוטרים, חקירות, או הזמנה לעדות). בלא לעבוד על החוק, אלא רק באמצעות אפליה באכיפתו — על ידי העלמת עין מעבריינים "מיוחסים" — יכול הצדק להעשות פלסתר, חוק וצדק. כידוע, אינם בהכרח מושגים נרדפים אצלנו.

ההאשמה הראשונה המוטחת תדיר כלפי הציבור החרדי היא זלזול בחוקי המדינה בגלל השאיפה למדינה מושתתת על חוקי התורה. מעשה השוטר אינו אלא בטוי קל למציאות שבה רשויות השלטון עצמן מקעקעות את החוק.

מכלול המאבקים הדתיים אשר על הפרק בימינו אלה — המשותף להם הוא העובדה כי הצד החילוני דוקא הוא המפר את חוק המדינה והצד הדתי נאבק על שמירתו. קולנוע "היכל" או "אר־מון" בחיפה; הקניון והאצטדיון; המודעות ופרסומי התועבה — בכולם הצד החילוני הוא העבריין: אם בעבירה על חוק עזר עירוני, או על חוק שעות עבודה ומנוחה; על נהלים הנוגעים של השגת אישורי בניה או על קיומו של הסכם הסטאטוס קוו. העובדה כי החוק החילוני עומד דוקא לצידם של הדתיים — מוצנעת על ידי הממסד השמאלני־חילוני, באמצעות התקשורת שבידו, משתי סיבות: הראה בעובדה היותה מאשרת כי בדרך חוקית — פרלמנטרית לא נמצא הרוב החילוני (או העזו וההתרפה) — בגלל קונסטלציות פוליטיות — לביטולם הרשמי של החוקים־הללו (מצב־המכונה לצורך תעמולה בשם "סחטנות דתית"); ושנית — מלחמת החי־לונים ל"חופש" מצטיירת כצודקת יותר אם "שוכחים" לציין שהם העוברים על החוק.

אך מן הראוי להדגיש, כי מצב נוכחי זה — אין פירושו שהיהדות החרדית נלהבת רק למען הישגים העולים בקנה אחד עם חוק המדינה, והיא תקבל כל חוק שהכנסת מאשרת. מעולם לא נשמעה היהדות החרדית מגומגמת בעניין זה, והדברים נאמרו, וחזרו ונאמרו, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: את חוקי המדינה מקבלים כל עוד אינם עומדים בסתירה לחוקי התורה. במחנה החרדי מעולם לא היתה התייחסות מיסטית אל מספר הידיים המקרי המורם בעד או נגד חוק כל שהוא, וכינונו של מוסד דיבוני "מחוקק" לא נתקבל כראשית צמיחה של בשורה כל שהיא לעם ישראל.

אחד מציוני הדרך המשמעותיים ביותר בתחום היחסים שבין דת ומדינה מאשר את הגישה הזאת שנקבעה על ידי גדולי ישראל ובאה לידי ביטוי בתפיסתן של המפלגות החרדיות. למרבה הפלא עבר הדבר ללא תגובה הולמת: כוונתנו לחוק הגבלת סמכות בתי הדין הרבניים (בעניין התר נישואין) שעבר בכנסת.

בגלל נוכחות מקרית — או לא מקרית — דלה של חברים דתיים, עברה ההצעה בקריאה ראשונה. הצלחת ההליך הפרלמנטרי חשובה לא כל כך בגלל עצם העניין הנדון — אשר בקריאות הבאות יכול להשתנות — אלא בגלל העיקרון הבא כי לידי ביטוי: משמעות ה"אירוע" היא כי שפעת אצל ח"כ או תור אצל רופא שיניים. ביקור בחו"ל או שתית תה במזנון, תפילה מנחה או פטפוט במסדרון — הם הקובעים את עתידה הרוחני של האומה! חוקים הקובעים את גורלו של הפרט ושל העם, גזירות כלכליות או החלטות חברתיות וכוחניות — נתונות לחסדיו של ה"מקרה": נוכחות באולם המליאה. מאותו רגע שהחליק ה"לאומי" בציבור הדתי קיבל מלכתחילה את העיקרון, כי מכוח הכנסת וריבונותה החילונית שואבת החקיקה הדתית את סמכותה — הופקרה היהדות לחסדיהם של אלה שהצליחו להגיע לכנסת. סוד גלוי הוא כי הם לא נבחרו על פי שאר רוח שבהם בה; כישורים אינטלקטואליים או תודעה יהודית מסורתית. להפך: במרבית המקרים כל עסקן בסניף שכונתי. באגודת ספורט או בפקולטה לדרמה, שהצליח להתמרפק ולרמוס בדרכים כשרות יותר או פחות את מתנגדיו; כל תככן שידע לקנות בועידה זו או בועידה ביניים אחרת את לב "הגורמים הקובעים"; כל מקופח בתנבה של רשימה אחת, שעבר, לאות מחאה, לרשימה נגדית — שהגיעו במקרים רבים אל הכנסת, ובהרמת ידם נתון, כביכול, גורלנו לשבט או לחסד. זהו המחיר שהעם משלם עבור הליכי בחירות דמוקרטיים. ויש להצטער על כך כי פרצופה של הכנסת, הלקסיקון האופייני של חבריה והסחר מכר בפרוזדוריה — רק מאשרים את ההופי שבדרך פרלמנטרית כזאת, (יוצאים מכלל זה כמעט רק חברי הכנסת החרדים שנשלחו אליה עפ"י הוראה של גדולי התורה והם הקובעים את מהלכיהם בכנסת).

על טפח נוסף מהנעשה במסבכי הבישול של תעשית החוקים הישראלית ניתן לעמוד מאספקט מביש של הפרשה — המבישה לא פחות — של מניות הבנקים. על פי חוק הכנסת אסור לגנוב או לרמות, ואדם הנתפס בגניבה המכונה "קלה" מושם מאחורי דלתיים ובריח. מה שעשו הבנקים — דומה לשוד בצהרי יום. והנה נתבשר הציבור — לאחר פרסום הדו"ח, המאפשר, לכאורה, הגשת תביעות משפטיות נגד הבנקים — כי באמצעות חקיקה של הכנסת קיימת אפשרות סבירה ביותר שהבנקים ייהפכו להסיר תביעות מהשגחה! די בהרמת ידיים של בשר ודם, שקשה לדעת מה רכושו, כיצד השיג אותו ומה קשריו הסמויים עם המערכת הבנקאית — די בהצבעתו לפטור את ההכסנים מעונש על פשע חמור, והרי בנק אינו מרבג מופשט: אפשר לבדוק כמה כסף יש לו. ואם אין — לאן נעלם, אפשר להתחקות אחריו בשוויץ או בוואדוז ולחלק אותו לאנשים שהוהדיבו בין לילה, חלקם לאחר עמל שנים והתפתות לתעמולה כזב של אילי הממון.

כל הצעד הזה ייהפך לכושרי אם יעבור את ההליך המכונה "חוקי" בכנסת. והרי ההגיון מחייב כי אמות מידה מוסריות ישמשו נר לרגלי החוקים. ולא להפך. אצלנו הפירמידה הפוכה: החוק הנעלה קובע מה כושרי. חוקי־זה טוב. כך מלמדים ספרי האזרחות. להיהנתנו. צדק אותו יהודי פקח. שכמו באהרונה כי "בושה להיות הגיוני בארץ הזאת".

ואל תשתיה. חוקית מצין זו דורשים מהאדם הדתי כי יכוף את עקרונותיו: שכאשר הזהדה בכנסת לפני סברות אחרים הקריאה "הרב ש"ך לא יקבע לנו מה לעשות" — לא ידע השומע אם לצחוק או לבכות.

בזכרון עלה חלק מגלריית הטיפוסים המאכלסת את הבית, סיפורים שונים ההולפים או מתדלפים עליהם. סגנון הדיבור האופייני להם, תיקים שלא נפתחו נגדם, או נפתחו ונסגרו — והשאלה היתה: אלה כן יקבעו לנו מה לעשות? אלה יחליטו אם שומרי התורה ושומרי השבת הם שומרי החוק או פורצי החוק?

פן אחר סמלי של ידיה הלא כל כך נקיות של המערכה החוקתית התגלתה בפרשת הח"כ אלי קולאס. הדלפה לתיקשורת חשפה את העובדה כי

(המשך בעמוד י"ד)

נתן גולרנטר

מאזני הצדק עולים ויורדים...

מדינתנו הקטנטנה היא כידוע מדינה דימוקר־טית. מחנכים לדימוקרטיה, מדליקים משואות לדימוקרטיה, נושמים דימוקרטיה, וכלי התקשורת משמיעים תהלות ותשבחות לדימוקרטיה 18 שעות ביממה: זכויות האזרח, חירות הפרט, חופש הבי־טוי, לא לקפח את הערבים, לא לצער כלבים וחתולים — בקיצור אהבת האדם והבהמה, ור־חמנות לאין קץ.

אך מדינתנו היא גם מדינת חוק. ובמדינת חוק נחתכים העניינים על ידי היועץ המשפטי והשופטים. לא ע"י חברי הכנסת שנבחרו ע"י הצבור, לא ע"י חברי המועצות המקומיות המייצגים את התושבים, גם לא ע"י הממשלה. השופטים עומדים מעל כל אלה ועל פיהם ישק כל דבר. אמנם הכנסת דנה על כל הנושאים, מתווכחים, ומתנצחים, מעבירים לועדות, קריאה שניה וקריאה שלישית, מתמקחים על כל סעיף, מדקדקים על כל קוצו של יו"ד, עד שמגיעים על המוגמר, מצביעים ומאשרים, והכל שריר וקיים לפי כל דיני הדימוקרטיה. אך אז בא הוד מעלתו היועץ המשפטי וקובע שהחוקים האלה בטלים ומבוטלים לא שרירים ולא קיימים. הוא פשוט מחליט לא להפעיל אותם — ואז יכולים כולם לדבר אל הקיר.

מועצת העיריה מנהלת דיונים ממושכים לתוך הלילה. הנציגים משקיעים את מיטב כישוריהם בנאומים ארוכים, נלחמים בחרוף נפש, רבים ומתקוטטים. עד שהחוק העירוני מתקבל ברוב קולות צרודים ועייפים. ולמחרת בבוקר, קם איזה שופט מלומד משנתו המתוקה, לאחר שבילה אמש בנעימים בהצגת תיאטרון מתקדמת, ובמחי־יד אחת החוק עובר ובטל מן העולם.

כך קרה כאשר הממשלה החליטה בשעתו בהתאם לחוק, לא להפעיל את הטלביזיה בשבת, בא שופט מזרפלם בעצם ליל השבת וציוה על הממשלה להפעיל את הטלביזיה תיכף ומיד. והיא הופעלה בניגוד לחוק, ופועלת בשבת, לבושתנו ולחרפתנו. עד היום הזה.

* * *

ישנה מועצת הצנזורה. לאמנות. יושבים שם. נציגי הצבור מכל הגוונים, והם מחליטים שהצגה מסויימת היא מוקצה מחמת מיאוס, מלאה תועבה וזימה, העלולה להשחית את הציבור ולגרום לאי־לימות ולכל מרעין בישין, הם פוסלים את ההצגה. אך המפיקים ורודפי הבצע, יודעים כבר למצוא את השופט הנכון, שיצווה על המועצה לאשר את ההצגה. "אסור לגעת בחופש היצירה". אמנם זה עלול לפגוע במוסר הצבורי, אמנם יש חשש שבני הנוער ישתגלו למעשי תועבה שפלים, אמנם מחנכים מצביעים על כך שילדים לומדים מסרטים כיצד להרוג את הוריהם. אך השופט יודע יותר טוב.

וכולם נאלמים דומיה. אין פוצה פה ומצפצף. הוד מעלתו השופט אמר את דברו. ומי יהין להמרות את פיו? אמנם הציבור הוא הממנה את השופטים, אך לאחר שקיבלו את המינוי. אין עצה ואין תבונה. ידי כולם קשורות...

* * *

זה מזכיר לי את הסיפור על שני ילדים, יורם ותמי, ששיחקו ב"פרש וסוס". תמי החליט להיות הסוס, הכניס את ראשו לתוך עניבת הרצועה, ונתן ליורם להובילו לאן שירצה. במהלך המשחק קשר ה"פרש" את ה"סוס" לאחד העצים בשדה. ואז שמע יורם את קול אמו שקראה לו לשוב הביתה. הוא רץ הביתה ושכח לגמרי שהשאיר את תמי קשור לעץ.

עם רדת הערב, כאשר תמי לא חזר הביתה, יצאו ההורים לחפשו ומצאו אותו עומד קשור לעץ וממרר בבכי...

"מה קרה?" שאלו ההורים הנבהלים.

"יורם קשר אותי לעץ..." יילל תמי.

"אבל הרי יכולת להוציא את הראש מהרצועה ולחזור הביתה?"

"כן"... אמר תמי "אבל הרי אני סוס"...

אין עצה ואין תבונה — אני סוס!...

כיוון שהשופטים מחזיקים בידם את רסן המד־ינה, הם נוהגים, כידוע, לפי הכלל, שהצדק צריך לא רק להיעשות אלא גם להיראות, הלכתי להתבונן קצת פה ושם באור הצדק הזורח בשמי המשפט הישראלי.

לשבחם של השופטים ייאמר, שנוכחתי לדעת שהם בדרך כלל נוטים לצד ה"חלשים והמקופחים". אבל מי הם החלשים והמקופחים את זאת הם לומדים באוניברסיטה, ועדיין לא תפסתי את הפ־רינציפ.

כך למשל אסר שופט עליון להרוס את ביתו של מחבל החשוד שרצח שני בני אדם וניסה לרצוח שניים אחרים.

שר הבטחון, הרמטכ"ל והמטה הכללי וכל זרועות הבטחון החליטו בהסכמת הממשלה וה־כנסת שכדי למנוע פעולות רצח וטרור מצד המ־חבלים, יש להפעיל את צווי החירום ולהרוס בתים כדי להרתיע את המרצחים. אך השופט יודע יותר טוב. הוא מבין שהחוק צריך להגן על החל־שים, החלשים במקרה זה הם המחבלים המיסכנים הנמצאים במעצר. אמנם קיימת סכנה שהדבר יעודד את המחבלים, שהפיגועים יתרבו, שעוד אנשים עלולים ליפול קרבן למרצחים. אבל אין זו סיבה לפגוע בזכויות הפרט. חוק זה חוק, אבל צדק זה צדק. אסור להרוס את הבית!

ושר הבטחון וכל גדולי המדינה, וכל הצבור, ש"קשרו את עצמם אל העץ" עומדים אין אונים. אין עצה ואין תבונה. הבית של המחבל עומד על תלו.

כאידך גור שופט שני עונש של שנה מאסר על מיסכן אחר אב לשבעה ילדים, גר בדירה בת 35 ממ"ר, לאחר שביצע בנייה בלתי חוקית ולא נשמע להוראות ולא הרס את הבנייה שהוסיף לדירתו בלי רשיון. כאן יש למצות את הדין עד תומו. כאן יש לדאוג לסדר הציבורי. אי אפשר להתחשב בנסיבות הפרט. הן, עיקר שכחותי הנאשם הוא במקרה יהודי... והיהודים כידוע הם לא מקופחים. יישב שנה בבית הסוהר וילמד לקח... את חוקי העזר העירוניים יש לאכוף ביד חזקה. יקוב הדין את ההר! חוק זה חוק! הדימוקרטיה לא תתקיים אם יעקפו את החוק!

אולם בחיפה, קובעים פתאום שופטי הצדק המתקדמים, בלי נדנוד עפעף, שהדימוקרטיה עלולה להתמוטט אם יכפיבו לשמור על חוקי העזר העירוניים ועל ביצוע הסכמים קואליציוניים. שם נוטה כף הצדק לעבר מפירי החוק.

אנשי ההפקר של העיר האדומה רוצים לראות בליל שבת את "מיקי מאוס" ואת סרטי התרבות. ושום חוק עירוני לא יעצור בעדם. אם בעלי בתי הקולנוע רודפי הבצע רוצים לגרוף כספים מהצגות בשבת, יש לתת להם את הגיבוי המשפטי המלא, גם אם הדבר יפגע בסדר הצבורי התקין. גם אם הדבר יגרום צער ועגמת נפש למאות אלפי יהודים דתיים, גם אם הדבר יהרוס את הגחלת ואת קיום היהדות. אין שום התחשבות ברגשות הצבור. אין שום רגש של רחמים. אין חוק ואין סדר, יש דיין ואין דין! שהכל יהרס, שהכל יתמוטט — בעלי בתי הקולנוע הם המיסכנים!

הם יקרינו סרטים בשבת!

החוק עבר ובטל מן העולם־כך החליטו כוהני הצדק. ואין עצה ואין תבונה!

* * *

אך למחרת קם החוק לתחיה.

ליד כס השופט עמד, בפיק ברכיים ובעיניים נפחדות, בן־חמו בעל חנות המכולת הקטנה בהתיצבו לכתב האישום.

"ביום שישי. בתאריך... בשעה 7.30 בבוקר לפי שעון החורף, מכרת קופסת גבינה במשקל 250 גרם במחיר של 66 אגורות חדשות במקום 64 אגורות, כפי שנקבע בלוח המחירים של משרד התעשייה והמסחר שפורסם ביום... אתה מודה באשמה?"

"אדוני השופט... יש לי אשה ושבעה ילדים"... התחיל בן חמו.

"מודה או לא מודה?" חזר השופט ושואל בקוצר רוח.

"יש לי אבנים בכיס המרה"... ממשיך בן חמו.

"על האבנים שלך בכיס המרה תספר לי אחר כך... עכשיו תענה לשאלה: האם אתה מודה באשמה או לא?"

"מודה כבוד השופט"... אומר בן־חמו "אבל אשתי אחרי לידה... והתינוק בכה כל הלילה... בבקשה כבוד השופט יבוא לחנות שלי ביום שישי בבוקר ויראה איזו מהומה... כולם דוחפים אחד את השני... בן חמו, חמשים גרם שמנת... בן חמו, תעשה לי חשבון... בן חמו, מדוע לא הגיעו הביצים?... בן חמו, האוטו של החלות הגיע... בן חמו המכונית של תנובה... בן חמו, איפה לשים את ארגזי הטמפו? בן חמו הנה לך שיק. בחייך, אל תעכב אותי... בן חמו, רק קופסה טייס... השארתי את האוטו דלוק... ואני הראש שלי דלוק... אני עומד ליד הקופה הרושמת, כשהכל מסתובב במוח שלי... האשה והתינוק והאבנים בכיס המרה וה־בפקח של מס הכנסה שביקר אצלי אתמול, ובשעת מעשה אני חייב לנקש על הכפתורים כאחוז קדחת... כולם ממהרים, לאף אחד אין זמן... נו, אז רשמתי 66 אגורות במקום 64... האם ניסה פעם כבוד השופט לעבוד על קופה רושמת בתוך מהומת הבוקר של יום שישי?"

"כבר בן חמו אני מזהיר אותך מפני בזיון בית הדין" הפסיק אותו השופט המלומד "אתה מודה איפוא שבתאריך... הפקעת את מחיר הגבינה הרזה בשתי אגורות חדשות? 800 שקל קנס... תשלם בבקשה בקופה"...

זהו זה. כאן יש להתחשב רק בחוק. יש צו הפיקוח על המחירים והדבר מחייב עונש מרתיע... כאן לא מדובר במחבלים... כאן לא מדובר בבעלי בתי קולנוע. כאן מדובר באדם שגזל מהצבור שתי אגורות חדשות! יש להגן על הצבור! חוק זה חוק! הצדק חייב להיראות.

כ"ק אדמו"ר מצ'שינוב וגאב"ד טומשוב זצוק"ל

מסכת שבהדרי קודש חוצבה — יקס וטהור כ"ק אדמו"ר הה"צ רבי שלום יחזקאל שרגא הבק"ה לבישבאם זצוק"ל. ענק רוח היה, נין ונכד לקדושי עליון, אדמו"רי בית צאנז ובעלזא זי"ע.

גדול היה בכל תחומי חייו. גדול בתורה, גדול ביראה, גדול בחסידות, גדול במדות, גדול בי־דיעה. גדול בהכה, גדול בחסכה. בקי בכל מקצועות תורה ועמלו יב להמצא תדיר בפנימיותו, רחוק מן השאון, רחוק מן הפרסום והזו־רה הציבורית.

ואף על פי כן — באו אליו רבים, רבים שביקשו עצה ותושיה. רבים שביקשו ברכה, רבים שביקשו תורה. מבצר מדרשו בבורו־פארק, ניהל את מקשורו ההדרכם בצדקותו של תורה ויראה, של חסידות היקפה עולם צרופה.

בשנת תרע"ג נולד האדמו"ר זצ"ל לאביו הגדול, רבי אריה לייבוש חובין זצ"ל, האדמו"ר מצ'שינוב וגאב"ד טומשוב. בבחרותו למד בישיבות צאנז וכודנא והוסמך להוראה ע"י הגה"צ רבי שמואל אהרן מילר מלאבאווא. נודע כעילוי. בעל מח חריף ובעל סברה ישרה ששתי תכונות אלו עולות אצלו בקנה אחד.

באנציקלופדיה "מאורי גלי־ציה" להר' כאיר ונדר, רשומים ציוני דרך במשנת חייו: נודע מנ־עוריו בעיערים המצויינים בהלכה, הירבה להתכתב עם גדולי הדור.

רב בטומשוב, הדי"ם בישיבת נצח ישראל. בפרוץ מלה"ע ב' נרדם מטומשוב לסביבי. כשנתפס בב־ריחתו את הגבול לזולנא נידון לחמש שנות מאסר, אבל כעבור זמן שהוחרר, הפיח במחנות בסיבי־רה אמונה ובטחון בלב הגולים, ועם השחרור התיישב בהוספגיל שבקזחסתן בה היה ריכוז גדול

של פליטים יהודים. אחרי פטירת אביו הוכתר כממלא מקומו, וכרה במסירות נפש עם עוד רבנים לקי־ום חיי תורה ודת. בתש"ו שב לפולין, וחזה את הצלת הרבנות של חלום ושעפטן, התישב בלודז, ונעשה למען הרבנים החרדים. עבר לפריז. וכעבור זמן קצר היגר לארה"ב. זקני חסידי צ'שינוב קבלוהו כאדמו"ר על מקום אביו הקנו. פתחו לו ביהמ"ד וחצר בבורו־פארק, וזכה להעילה כאדמו"ר מצ'שינוב. נחשב כגד־ולי האדמו"רים בארה"ב, חבר ההנהלה של אגודת רבנים ואד־מו"רים. המוני העם הגיעו אליו בת־קבלים בלבביהם ובסבר פנים יפות, וזכה היסכבתו על קדושים וטהו־רים.

חיבר תשובות ובירורי הלכה רבים, והם פזורים בבמות רבות, אין עוד בדורנו מי שתשובותיו פזורות במאות ספרי הלכה ושו"ת בארבע כנפות הארץ. מאמריו התורניים התפרסמו בהאהל, אוצרות ירושלים, המאור, הפרדס ועוד. גם הסכמותיו מצויות בספ־רים רבים. ראש מבין "סגולה" להוצאת ספרים בחקר החסידות, ומעשים כשהוו ידענים מופלגים וכקיאים גם בדברי ימי החסידות, תולדות קהילות וגדולי ישראל, מיבב של ספרים והחברים וכדו־מה.

הופעתו אמרה אצילות, מבט עיניו חודר היה ומעמיק היה. מי שפגשו, לא יכל שלא להכבד ולהתפעל, כי ששתת עמו. לא יכל שלא להתרשם. לא יכל שלא יתחדש לו משהו שלא ידע קודם לכן.

בעל מזג נח וחונן בכל המדות לצדקה וגמילות חסד. עוד בסתר לרבים היה כתובה לקשיי יום ומרי נפש. מאידך, תקיף ביראה. עומד על משמר קוצו של יו"ד בהלכה ובמסורת ובכל תוקפו התייצב מול של פורצי גדר.

את ביתו, הקים לתפארה כב הרבנית תבלחט"א, בת הגה"ק רבי ישראל יעקב זצוק"ל, אב"ד סאר־וונא שנודע בשער בת רבים בבאר נתנו וחסידותו — ואשר מקלט היה שכמי תתנו זה.

כאמור עמד בקשרים עם גדולי ישראל, שהעריכוהו וקילסוהו בכל פה. על האבדה ולא משתכחת, ראויה היא להזכר הסכמתו של מרן הגר"ם פיינשטיין זצ"ל. לספרו של רבנו "פאת יקרה" "הדיה התורניים של עירו וצאן מרעיתו, טומשוב־לובלסק. הדברים שכ־כתבו לפני עשרים וכמה שנים, יש בהם משום עדות: "... והוא אדם גדול בתורה ובהוראה וביראת ד' טהורה, מצא לנחוץ לכתוב בספר תולדות ואודות עירו טאמאש־אוו... ותועלת גדולה היא, שידעו דור יתמא הזה והדורות הבאים שכחם של ישראל קדושים, שלא רק שמסרו נפשם על קדושת השם במיתתם הי"ד, אלא גם מסרו נפשם ומאודם בחיי יום יום על כל פרט ופרט קלה כבחמורה, וכל מה שנוגע לקיום התורה והמצות, וקבעו עתים לתורה ומעשה הצד־קה שלהם אף מתוך עוני, ואיך שחינכו בניהם לתורה ויראת שמים, ועי"ז יתעורר לבנו לתורה ולמעשים טובים ללכת בדרכיהם...

לבד שהוא מיחידי סגולה בדורנו, ולפעמים קרובות יש לנו מו"מ בפלפולא דאורייתא ולהלכה בכתב ובע"פ, וידוע לי לעוסק באורייתא תדירא, ומ"מ לא מנע את עצמו למצוא עת, ככדי לעשות יד ושם לקדושים אשר בארץ המה בעמל ויגיעה רבה. וקיים דברי חז"ל שדרשו כבד את ה' מהונך, שהוא מחונן מכל מה שחננך. גם במעלות אחרות שחננו השי"ת שהוא ספרא רבא וחוקר קדמוניות. ויודע לסדר דבר דבור על אופניו, שבשביל זה שאדם גדול כמוהו עסק בדבר כזה, הרי נראה שהוא דבר טוב מאד. הרי ראיתי בעצמי הקאראעקטין (הגליונות), ועברתי עליהם מהחל ועד כלה, וראיתי כמה עמל ויגיעה היה לו בזה, וגם בקיאות גדול והבנה יתירה בכש־רונות גדולות ובסידור נכון."

זכה האדמו"ר זצ"ל — ומו־רשתו הרוחנית נמשכת, בנו שהוכתר כממלא מקום אבא באדמורות וברבנות, ממשיך את מורשת הזהב, זו שנרקמה תשוותה במסירות נפש ומקוריות לרומם כבוד שמים ולקדש שמו יתברך.

י. א. שניידר

הביבליוגרף והידען הגדול

מעטים הם הדמויות כדמותו של האדמו"ר הגרש"ש מצ'שי־נוב זצ"ל.

חזותו החיצונית אמרה הוד והדר. אצילות ופקחות מדהימה. בהליכתו, מיד הבחנת שמולך אתו כהלך אדם רגיל אלא חריף ובקי, אדם רחב גרם, גבוה במיוחד כעוטר זקן לבן ורחב ואורך. מגבעת רחבת טיטורה שכיסתה את האדם הגדול, גדול בכבה מיסורים.

התוודעתי אל הגרש"ש מצ'שינוב לפני כעשור וחצי בירושלים ומאז נקשרתי אליו בקשרים עזים מתוך ידידות, ידידות אישית וידידות ביבליוגרפית שכמעטים כמוהו בדורנו ואף בדורות הקודמים. כי בנוסף מה שידע על דורות קודמים התוספו לידיעותיו המדו־ייקות גם ידיעת הדורות האחרונים שכידע רבים הם. השושלות והצורה האדמו"רים על קשריהם וספיחיהם, עסקיהם ומעשיותיהם. ולא זו אף זו, מספר מופלא היה שהקסים מאד הנגעים מאד לשומעיו. מטבעו נח ביותר, אך לעתים נסער כולו ומגיב בהתאם ובמיוחד שנא את השקר או סילופין בסיפור ובדיבור.

בנוסף להיקף ידיעותיו הנרחבות והמבוססות היה אף מקיף במעשיו, כך היה כותב ודורש. העלה בכתב כל מה שלבו אהב חפץ, ואחת מהם הוא: הבירור. ורצונו היה עז לברר וללבן כל נושא ונושא שהטרידוהו הן בתחום ההלכה והן בתחום הביבליו־גרפיה (הדפוס והספר) ומאידך הביוגרפיה. (תולדות אדם) וכן הירבה להתכתב עם כל גדולי התורה וגדולי הדור בהלכה ובאגדה. חיבר תשובות ובירורי הלכה רבים, והם פזורים בבמות רבות כגון השנתונים או הירחונים התורניים שהופיעו בארץ ישראל ובארה"ב. אין עוד בדורנו מי שתשובותיו פזורות במאות ספרי הלכה ושו"ת מארבע כנפות הארץ.

יש אף שכינוהו בתואר "השואל" הגדול ביותר בדורנו. מאידך, צא ולמד ששאלותיו הן בהלכה והן במנהגים, מבוססים כולם על מחקר ובדיקה מעמיקה לפני ששיגר את מכתביו לגדולי המשיבים ניכר מבין השיטין שידו וצלל לעומק הכליל בשאלתו את הצדדים לכאן ולכאן, וכמים פנים לפנים ניכר בתשובות שהריצו אליו הרבנים הגאונים, השיבו בחיבה ובהערצה יתירה. תראה כי אהבוהו אהבת נפש וקילסוהו בתארים מיוחדים תוך מתן הערכה מיוחדת.

מקום נכבד ומיוחד תפס בין הביבליוגרפים בדורנו שבשניהם היה גאון וגדול, משיב ומדריך. ספרייתו הענקית על עשרות אלפי כרכיה בכל מקצועות ושטחים שוק קיימים בדפוס בנוסף על מאות תיקים של כתבי יד שטרם שזפתם עין, שעליה היתה גאותו וחלק גדול מאישיותו התוססת והדומיננטית. ולמעשה הספריה הפרטית שלו, שלא היתה מבוישת כל ספריה ציבורית גדולה, היתה הספריה הפרטית הגדולה ביותר בבורו פארק, שם ישב בכל שעות היום והיממה, ויצא ממנה לתפילת מנחה וערבית ולשיעור היומי לבעלי הבתים בבית מדרשו, ורק הדלת הקטנה שהפרידה בין בית מדרשו לספרייתו, הפרידה בינו לבין עולם החול, חולין של אמריקה, כך שלא ביטל אף רגע בסדר יומו, יום תוסס ועמוס במחקר ובכתיבת חידושים, הן שאלות, כאמור לאחר שצלל בספרי שו"ת, והן בכתיבת תשובות לכל אלו שפנו אליו בכתב ובעל פה.

חזותו האצילית, חוש ההומור הגליצאי, ורוחב ידיעותיו, כל אלו הרכיבו את הקלסתרון שרבים חפשו להסתופף בצילו ולשהות במחיצתו, כל רגע היתה חוויה והרעיפה הרגשה עילאית.

* * *

בפטירתו נעקר מאתנו ארז גדול בענקים, ענק העט הספר והסיפור. שבעולם הספר כמעט ולא ידעו את שמו ושם משפחתו, די היה לומר: הצ'שנעווער, וכולם ידעו במי ובמה מדובר. החריף והבקי, מלבד היותו בשו"ק תכד לקדושים וגאונים והתייחס אליהם כבכד נכבן יחיד.

אבל יחיד עשי לך — הסופרים והמחברים.

הגאון הצדיק רבי שרגא פייבל אידלמן זצ"ל

למעלה מארבעים שנה עברו מאז החדר בה ישבנו תלמידים בקשבים לקולו: תקופה סוערת היתה התפכחות — חלפה עברה בני א: ידיעה היה ארוכה המש־היבת על פני מאורעות כבדים רבי משמעות, קבוצת התלמידים שישבה מלוכדת סביב הרב הדומה למלאך ה' צבאות נתפזרו בעיניים לכל עבר. תקופה יום בפינות שונות בכלים ובלטה בתוגים רבים, בדיים נפשי ריישים, בני התשחות הפכו לאנשים מבוגרים באים בי־מים. ברם רבות קומתו המחזיקה הבאייה — כבו תמיד נצבה לנגד עיני זיוהו, בכל מקום ובכל פינה כאילו הופיעה מחדש ברוך כבהה הבבלא דציורתו. היתה זאת דמות חינוכית מעולה אשר הקרינה בטהור נשמתה ובתוך לבבה יראת ה' טהורה ואהבת תורה פנימית עמוקה, החדירה בנו מדות טהורות וישרות ותבעה מאתנו בלי הרף התעלות תמידית בלתי פוסקת.

מגילה אחרת בא. מן הישי־בה הליטאית הגדולות הוא מלא יבורים בבינה ויראה; נושא אתו מכבבו יהב כבוד אשר ספג להתוס מגדולי המשגיחים בתנועת המוס־ר, ואת כל זה בקש להנחיל לנו בחורים צעירים ירושלמיים אשר צעיר לא הרגלנו למסגרת ישיבה היה בכלל ולנוסח הליטאי בפרט. ברם הוא לא נרתע מפני כל. שום קושי לא עמד בדר־כו, בסבלנותו הבלתי נדלית וב־כוחות נפשו האדירים הצליח לכ־בוש את לבות הצעירים. וכך החל להשפיעם מדרך הלימוד המקורית שבישיבות ההם ולאלפם בינה ביחוד בגדולי המוסר. אט, אט נת־קרבו אליו והשפעו ממנו עד אשר נתקשרו אליו בעבותות האהבה. שיחות המוסר שיצאו מלב טהור נכנסו ללב ההולך לתת את אותו־תיהם: התכרה, הלימוד גדלה, הרצון להבין ולהתעמק בתורה התעצם, גם היחס בין התלמידים, האהבה והכבוד לחבר מן הכפכל, ההתפר יעלה בהרבה. קצורו של דבר תוך תקופה קצרה הפכנו מילדי־יחד לבחורי ישיבה מבוג־רים במלוא המובן.

הוא היה כמעט הראשון שדרש מאתנו להתעמק בגפ"ת, הוא שהדריך אותנו כיצד לעיין ברא־שונים, להבין מהרש"א, כך היה מוסיף לנו מדברי האחרונים המעיים לנו מדרכי ההסברה של גדולי ראשי הישיבות בליטא. יחד עם זה היה מקדיש שיחות רבות לתיקון המדות ולהתעלות בעבודת ה'. את נפש תלמידיו ידע והכיר היטב וכאיש חינוך מעולה היתה עינו פקוחה לכל המתרחש בינם כך שתמיד השכיל להגיב בצורה הקולעת והמשפיעה ביותר. והנה מעשה שהיה, יום אחד בה־כנסו לחדר הכיתה והנה שומע הוא תלמיד אחד מעליב את השני וקוראהו בשמות גנאי. במקום הוא לא מגיב ורק לאחר שנתישב פותח הוא במפתיע את המסכת בה למדנו בדף ל"ו עמוד ב' בדברי הגמ': ת"ר הנעלבין ואינן עולבין שומעים חרפתן ואינן משיבין וגו' (עמדנו אז רק בהתחלה). לאט, לאט הוא מתחיל להרצות את שעורו, בפנים חמורות הוא מתאר את גודל הפגם והעבירה שהעולב מסב לעצמו, והנה פניו מרצינות ביותר כשהוא ממשיך לתאר את העונש הגדול של הלבנת פני חבירו ברבים, וכך הוא עובר, כשפניו מסבירות, למעלת הנעלב המקבל חרפתו מבלי להשיב. תוכן הדברים שנבעו מאישיותו הפנימית נרשמו והשפיעו יותר ממאה הוכחות וגערות, ושעור זה היה בו לקח רב לא רק לאותו עולב שלא מצא לו את מקומו עד שבקש סליחה ומחילה מהנעלב אלא שכל הכתה כולה למדה פרק חשוב בנושא של אהבת חברים ושמירת כבודם.

כאמור היתה לו אישיות מקרי־נה, הרבה נתרשמנו מדרגתו הא־צילית מקומתו הרוחנית ומהנהגותו המוסרית. בהדרתו הנעלות והי־שירות, וביראת ה' אשר היתה נסוכה על פניו תמיד, שמש לנו כמופת חינוכי הדוגמה מרוממת. כולם היה הדבר ביותר בפרוס הימים הנוראים, כאשר חרדת הדין הקיפה אותו וגברה אצלו מיום

ליום. היה אפשר כמש להכיר על פניו את יום הדין הקרב ובא. כל שיחותיו במשך חודש אלול היו מלאות יראה ורעד מאימת הימים הקדושים. כל הכיתה כמעט ללא יוצא מן הכלל נכנסה לאוירה הכ־יהודית של חודש אלול, ערב יום הדין; דבר שהתבטא בהתעלות מיוחדת: בהתמדה בלימוד התורה, בתפילה בכוונה, ותיקון המדות.

ארבעים שנה עברו מאז, גם בשנים כתיקנן זו היא התקופה בעלת משמעות וכל שכן בשנים אלו שהיו גדושות אירועים ותמו־רות רבות. ברם למרות המרחק הרב עדיין דמותו הפטריאכלית כמו נצבת לנגד עינינו. אותו רוך אבהי, יראת תום, חמלת אדם שנשקפו מתוך עיניו הטהורות דומה שלעולם לא ימושו מנגד עינינו. דמות דיוקנו תשמש לנו כספר מוסר חי, כקרן אור מנוסות וכמורה דרך אמיתי בחיינו ההומים הסוערים.

"לא קאים אינש אדעתיה דר־ביה עד ארבעין שנין" אומרים חז"ל (ע"ז ה', ב.) זהו דור שלם תקופה מקיפה בה אפשר לעמוד על דברי הרב ולהבחין בהם אם הם בני חלוף פרי השעה והרגע או כאלו שיש בהם מן הנצח, דברים שהשפעתן לעידן ועידנים, לדורות עולם, רבינו היה מאותם הדמויות הבלתי נשכחות, שכחו דיבורם הוא לשעה ולדורות, שטעמם אינו פג גם אחרי תקופה ארוכה. גם היום אחרי יותר מארבעים שנה הן עדיין חיות וקיימות מהוהדות ומשפיעות. היום יותר מאשר מקודם הם מאירים ומאירים מכ־וונים ומדריכים.

ר' מאיר הוה דייק בשמא (יומא פ"ג ב.) רבי שרגא שמו — "שרגא" בארמית נר — הוא היה זה שהאיר לנו באור תורתו, בברק יראתו ובזוהר מדותיו הטובות והישרות. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים במעלות קדושים וטהורים כזוהר הרקיע מזהירים אמן.

אחד התלמידים (מישיבת עץ־חיים)
י. אנגל

המערכת הסובייטית מול האסון בצ'רנוביל

המראות בתחנת הרכבת במו־סקבה, אליה מגיעות הרכבות מקייב, מלמדים על הבהלה הגר־עינית בצ'רנוביל יותר מכל התב־טאויות הממשלה הסובייטית מאז הפיצוץ ב־26 באפריל. מאות נשים וילדים בהוקים יוצאים מכל רכבת המגיעה מבירת אוקראינה, המ־רוחקת רק כ־100 ק"מ מהכור שנפגע.

אם אנו מבינים את מלוא המ־שמעות של האסון בצ'רנוביל. הממשלה הסובייטית מעכלת סוף סוף את מלוא היקף התאונה הגר־עינית. מומחים מערביים מעיד־ים שהיו בה כל הסממנים הצפ־ויים בכור שנפגע בשטח מאוכלס. ככל שמתרבות הידיעות על האסון עצמו ועל השלכותיו כן מתברר יותר ויותר שהמערכת הסובייטית, בה הכל מוכתב מלמעלה, אינה מוכנה לקדם פני רעה שכזו.

האיפול המלא על הידיעות, שכה הפליא את העולם בשבוע הראשון, הוסר מעט. ניתן לארוע מעט כיסוי בחדשות, אף נערכה מסיבת עתונאים מאד מבוקרת, וסיור עתונאי שנערך לאזור קייב אף כלל עתונאי מערבי אחד. כמו כן נערך ביקור בצ'רנוביל עצמה לאנשי סוכנות האנרגיה האטומית, שהיא אחת המוסדות האו"ם ומושבה בוינה. השינוי, שתואם את פיתויו התחרות ונשנות של גורבאצ'וב ליתר פתיחות באמצעי התקשורת, בא כנראה גם כתוצאה מכך שהפקידות הסובייטית מקבלת דיווחים מפורטים יותר. אך נראה גם שהסובייטים למדו לקח מהזעם הבינלאומי שהופנה נגדם בגין העובדה שבמשך שלשה ימים נמנעו מלדווח על האסון.

מספר מקרי המוות, כפי שנמסר במוסקבה, נשאר שכונה. עתידם של כ־30 עובדי הכור והכבאים, ש־נחשפו לשיעור קרינה קטלני מיד בהתרחש האסון, אינו ידוע, והם מאושפזים בבית החולים המוס־קבאי מס. 6. נפגעים נוספים אר־שפו בגלל פגיעות הקשורות בקרינה. יותר מ־84,000 איש פונו ממקום האסון, אך הוברר כי הפי־נוי לא החל, למרבית הפלא, אלא 36 שעות לאחר האסון, וישנם רבים שלא פונו עד ל־6 במאי.

קייב, השלישית בגדלה בין ערי ברית המועצות (עם אוכלוסיה בת 2.5 מליון נפש), כבר אינה עוד שאננה ועליזה כפי שהיתה בימי האסון הראשונים. נכון הדבר שקבוצת העתונאים הקטנה שהו־רשתה לבקר בעיר לא הבחינה בהיסטריה ובעצבנות כל שהן, והפקידים הסובייטים טוענים בתוקף ששיעור הקרינה נמוך דיו. אך לתושבים נאמר להשאיר את החלונות סגורים, לא לאכול סלט ולשטוף את שערותיהם ואת ידיהם לעתים מזומנות.

לדברי מוריס רוזן, הפיסיקאי האמריקאי העומד בראש מחלקת הבטיחות של הסוכנות הבינלאו־מית לאנרגיה אטומית, דועכת הקרינה בתחנת הכח עצמה והאש בגרעין הגרפיט של הכור כבר כבתה (מומחים אמריקאים אח־רים סבורים שהיא עדיין בוערת). מר רוזן מספר שפועלים רבים עושים מאמצים ניכרים לאטום את גרעין הכור הפגוע במלט. דרך אטימה זו נחשבת ליעילה ביותר לבידוד ערימת דלק האורניום והג־רפיט להלהסים שהמומחים טוע־נים שהפלוט הקרינה הרדיו־אקטיבית כנראה במשך שנים.

אף שכולם יסכימו עם הפקידות הסובייטית הטוענת שהפיצוץ יצר בעיות שאף מדינה עדיין לא ניצבה בפניהן, ברור גם לכל שהשלטונות לא התכוננו מספיק, אם בכלל, כיצד להתמודד עם תאונה גרעי־נית, ואף לא תפסו את היקף האסון כאשר אירע הפיצוץ. בוריס שצ'רבינה, סגן ראש הממשלה הסובייטי העומד בראש הועדה החוקרת את האסון, הודה במסיבת עתונאים שהפקידות המקומית המעיטה בערך האסון בימים הראשונים להתרחשותו. כל הטיפול בתאונה ובהשלכותיה הרגיש את אשר טוען גורבאצ'וב מזה זמן — שהפקידות הסובייטית אינה יעילה דיה כדי לקבל החלטות חד משמעיות.

מומחים בברית המועצות סבורים גם הם שמערכת הפקידות הסובייטית היא צוואר הבקבוק ההוסם את תכניותיו השאפתניות של גורבאצ'וב להחיה כלכלית ולפעילות ממשלתית יעילה.

כמה מן הבעיות אכן מוכרות בכל מערכת פקידות ממשלתית: שיגרה, הליכים לא גמישים, נוקשות, הסמכות ואי קיום החל־טות. אלא שהפקידות הסובייטית סובלת בנוסף לכך גם מליקויים שהם אופייניים לקומוניזם. עשרות שנים של פיקוח מרוכז ושליטת המפלגה ניוונו את השלטונות האיזוריים והמקומיים. הרתע מהצטיינות וליוזמה אישית פחות בהרבה מאשר במערב, והמחיר עבור טעויות גדול יותר, עובדות המשתקות את היוזמה והרצון. בנוסף לכך הנטיה הסובייטית המופרזת לחשאיות ולפעולה קו־לקטיבית מונעת מהפקידות את המידע הנדרש לה כדי לקבל החלטות מהירות וכופה דיונים חוזרים ונשנים בכל נושא.

יעברו חדשים ואולי אף שנים עד שיודע בבירור מה באמת קרה שם. בכור הגרעיני בצ'רנוביל שבברית המועצות, ומדוע הגיעו הקרינה והנשורת הגרעינית לרבות מארצות אירופה. אך עובדה אחת מוקרת ברורה ועלה מכל ספק כבר בימים הראשונים, והיא הפער המשווע שבין שפע ההשערות התהיות והאינפורמציה שהציף את המערב לעומת מעטה השתיקה שבמזרח. בסוף אותו שבוע ידעו, למשל, תושבי העיר קנסס סיטי שבארה"ב, מרחק חצי עולם, על האירוע והשלכותיו האפשריות יותר משידעו על כך תושבי קייב המצויים כ־100 ק"מ מהכור עצמו. הנשיא רייגן, הנמצא בימים אלה ביפן, מצא לנכון להתבטא שה־עלמת העובדות "משקפת את האדישות הנודעה לגבי דאגותיהם הלגטימיות של בני האדם בכל מקום שהוא".

בעקבות הדיבורים על השריפה וקרני הגמא שבו התעוררו במערב החששות מפני אמרגיה גרעינית. העתונים והטלויזיה הביאו לציבור גודש של ידיעות, לעתים אף מו־גזמות. בפולין חילקו טבליות יוד לילדים, בשבדיה עבר החלב שבע בדיקות לפני שהותר לשתיה. בשיקאגו חזו עתיד ורוד ליצוא התבואות, ובכל מקום בעולם היו מדעני הגרעין מבוקשים מאד וכולם האזינו ביראת כבוד לדעו־תיהם על האירוע.

ואילו בברית המועצות נדרש מאמץ ויזמה ניכרים כדי ללמוד שמה יש בכלל משהו. מרבית החדשות שהגיעו מקייב תארו עיר הלובשת חג לקראת אירועי ה־1 במאי. ההודעות הרשמיות הקצ־רות, שהובאו בשולי החדשות ובפינות חבויות בעתונות, חשפו רק עובדות מעטות ובמנות זעירות קטנות. נמסר בהן שהיתה כנראה תקלה. שבעקבותיה אכן היתה דליפת קרינה מסויימת, שארבעה ישובים פונו, שני בני אדם נהרגו, 18 נפצעו קשה ו־148 איש אושפ־זו. הידיעות אף הוסיפו שנעשים מאמצים לצמצם את מימדי הזי־הום באיזור וכן שהאויר והמים סביבות העיר קייב בטוחים ותקינים לחלוטין.

ההצהרות הסובייטיות תקפו את אמצעי התקשורת המערביים על שהם מפיצים "דיווחים כוזבים ומלאי דיבה" על ברית המועצות. הטלויזיה הסובייטית הראתה תיירים בריטיים מלאי זעם כביכול על־כך שממשלתם מאלצת אותם לעזוב את איזור קייב. כמו כן שמה הטלויזיה ללעג את בדיקת הקרינה שנעשו על ידי חברת התע־ופה הבריטית בכניסה למטוסיה.

בוריס ילטסין, שהוא מנהיג המ־פלגה במוסקבה, התריע אף הוא נגד "מתנגדיה האידאולוגיים של מוסקבה, המפיצים בדותות ושט־ויות סביב התקלה בכור האטומי בצ'רנוביל".

נכון שהיו גוזמות ובדותות שעליהן יכלו הסובייטים להצביע בצדק. גל הדיווחים הראשון ששטף את העתונות המערבית ידע לספר על אלפי הרוגים, על שריפה נוראה בחלק הגרפיט הפנימי של הכור, שכנראה מתפשטת ואוחזת בכור שני סמוך. אך נשגבה מבינת הסובייטים העובדה הפשוטה שדוקא מעטה הסודיות שהטילו על התקלה ותוצאותיה הוא שהניב את ההסטריה הדיוו־חית.

מאז הודיעו השבדים על עליה במידות הקרינה עבר יום שלם עד שהסובייטים הואילו להודות בתקלה. עברו חמישה ימים נוספים והרוסים עדיין לא הסבירו את המתרחש, ולעתונאים ודיפלומ־טים מערביים נמנעו לפתע דרכי הגישה לקייב.

אך אם אמנם מיעטו הסובייטים לספר על האסון בקייב, הנה הר־חיבו לעומת זאת את הדיבור על המערכת הסובייטית ועל היחס בין המדינה לפרט. מזה 14 חודש מטיף מיכאל גורבצ'וב ליתר פתיחות באמצעי התקשורת וליותר נכונות להודות בכשלונות. אך נראה הדבר שכאשר קורה אסון של ממש שב הקרמלין לדרכיו הישנות — המעטה בדיווח ות־קיפת המערב. גישה זו שורשה בעמדה שהמידע הוא מכשיר בידי המשטר, ושאסונות אסור שידעו פומבי והלה ויעוררו ספיקות באשר לחכמת המנהיגות וכישוריה. בהתאם למגמה זו הרי ככל שיגדלו מימדי האסון כך יגדל הצורך למ־נוע את הדיווחים אודותיו, גם אם מנסים באותו קו מחשבה, ומדווחים אודותם רק לאחר שפרעבנו. לא למגמות יסוד אלה נדרש גורבצ'וב כאשר קרא ליתר פתיחות. הוא התכוון לכך שסיפורים על אסונות יגיעו בקלו אל אזרחי ארצו. המנהיג עצמו השתתף בטקסי ה־1 במאי, שופע חיוכים, כשהוא משמיע, כמובן התקפות על הניסויים הגרעיניים האמריקאיים.

כתבים מערביים מצלמים פועלת סובייטית העוסקת בבדיקת המים בנהר ליד קייב

ה"ניו יורק טיימס" תובע לשחרר את התיק של ולדהיים

ניו־יורק. ה"ניו יורק טיימס" קרא לאו"ם לפתוח את תיקיו הסודיים על פשעי מלחמה, כדי לברר את עברו של מזכיר האו"ם לשעבר קורט ולדהיים.

העתון כתב כי העדויות השמורות זה כמעט 40 שנה בארכיון האו"ם, עשויות להיות מכריעות לגבי האוסטרים, בבואם להצביע ב־8 ביוני, בסיבוב השני לבחירה לנשיאות (ע"ר)

ספצנאז

יחידת הקומנדו הסובייטית הנוראה

מזה מספר שנים ששירותי הביון המערביים מצרפים מידע למידע וחושפים ראיות על קיומו של כח צבאי סוביטי חשאי המתאמן בברוטאליות, ונועד להיות חוד החנית לפלישה סובייטית אפשרית למערב אירופה, ואולי אף מעבר לכך. להלן מספר עובדות מסמרות שיער.

אוטובוס צבאי מגיע ועוצר לפני שער מחנה אימונים אמריקאי במערב גרמניה. הוא נראה ככל אוטובוס המחזיר חיילים מן העיר למחנה, והזקיפים נגשים אליו בביטחה לבדיקה שגרתית. אש מקלעים בעלי משתיקי קול מקב־לת את פניהם ומפילה אותם חל־לים, והאוטובוס שועט אל תוך המחנה בעוד היושבים בו עוטים מסיכות גז.

תוך דקות ספורות יורד מעטה גז עצבים בלתי נראה על המיתקן שבמחנה וקוטל את האמריקאים המופקדים על שמירת משגרי הטילים מסוג פרשינג־2. אנשי היחידה מטפלים גם במשגרים עצמם ומפוצצים אותם. מחנה טילי פרשינג נוסף, ליד העיירה היילברון, זוכה אף הוא לטיפול דומה.

באותה עת מוציאים אנשי הי־חידה מכלל פעולה חמישה מוקדי מפתח לתקשורת צבאית בין־אירופית, במאסטריכט שבהולנד, וכן בבורפינק, קינסבאך, מסויילר וספנגלוהה שבגרמניה. מאותו רגע משתלטת אנדרלמוסיה כללית במפקדה הראשית של נאט"ו בב־ריסל. פקידים בכירים ומנהיגים פוליטיים נעדרים, וכמה מהם נמצאים מתים בבתיהם.

בעת ובעונה אחת מגיחים אנשי צפרדע ממימי החופים הקרים ליד קפלאוויק שבאיסלנד, שהיא טבעת מפתח בשרשרת המתקנים ללוחמה נגד צוללות סובייטית. הם משתמשים בציוד שהונח כבר במים מזה חודשים, ובאמצעותו משתקים לחלוטין את מכשירי הבקרה והתקשורת.

אף מדינה, אפילו לא ניטרלית, אינה מחוסנת מפגיעתם הרעה של הסובייטים. בשטוקהולם שבשב־דיה מסתיים קרב יריות ליד האר־מון בהכחדתה של משפחת המ־לוכה, הנופלת בידיהם של אנשי צפרדע שהגיעו מחופשים והמתינו לאות מסוכנים מקומיים.

וכך מביאה לפתע יחידה זו, בעזרתם של סוכנים שהושתלו מזה זמן, את הברית האטלנטית למשבר חריף, כשיכולתה הגרעי־נית הטקטית, אמצעי התקשורת שלה ומנהיגותה מחוסלים. מה יעשה עתה המערב כדי למנוע פלישה סובייטית לאירופה המ־ערבית?

הקורא רשאי להניח שכל הת־אור הזה אינו אלא חלום בלהות, אך מן הראוי לדעת שהסובייטים שוקדים על הכנות לקראת אפש־רות שכזו. לרשות הגנרל פיוטר איבשוטין, מפקד שירותי המודיעין של הצבא, עומד כח משימה בן 30,000 איש ואשה שאומנו לבצע מטרות שכאלה. עבר זמן ניכר עד ששירותי הביון המערביים למדו על קיומן והרכבן של יחידות קומנדו אלה, שלזכותן ניתן כבר עתה לזקוף מבצעים כמו רציחתו של נשיא אפגניסטן בשנת 1979 ודיכוי המהומות האנטי־סובייטיות בבולגריה בש־נות ה־60. אך כעת כבר נאגר מידע ניכר על יחידות אלה ועל דרך פעולתן.

כבוד גדול הוא לשרת ביחידות אלה. "רק מגוייסים שמצליחים לעבור מבחנים בעלי אופי קשוח ונועז ביותר מתקבלים ליחידות אלה", אומר עריק סובייטי שהיה דמות בכירה בשירותי הביון הסובייטיים. הוא טוען שרבים מבין האתלטים המובחרים שבבר־ית המועצות, ביחוד אלה הנמנים על הקבוצות האולימפיות, משת־ייכים ליחידות הספצנאז, וההשת־תפות באירועי ספורט מעניקה להם את האפשרות להכיר את הארצות שאליהן עלולים הם להי־גיע יום אחד למשימות חבלה.

המשרתים ביחידות הספצנאז נה־נים ממשכורות גבוהה, מזון משו־בח, חופשות ארוכות, קידום מהיר ויציאה לגמלאות בגיל מוקדם. אך מאידך נותנים אנשים אלה את מיטבם. באימוני השרדות, למשל, נעזבים הם בשטחים שוממים חו־דשים להמצא שם במשך ימים או שבועות, אפילו ללא שקי שינה.

בעת משימה נושא אתו איש היחידה תת־מקלע מסוג קלשניקוב ו־300 כדורים, פגיון שיכול לשמש גם כמשוד וכמכשיר חיתוך לחוטי חשמל, אקדח בעל משתיק קול, ששה רמוני יד או מטול רימונים וכן סכין משוכללת שבלחיצת כפתור מגיח ממנה להב קטלני בן 10 מטרים. כל מסכת חייהם של אנשי היחידה מצטיינת באכזריות ובברוטליות. אחד ממחנות האי־מונים העיקריים של היחידה — בולטייה וחדי שבאוקראינה — מצוי בקרבת מקום למחנות ריכוז, ולסעודתם של יהודי דבר מתאמנים אנשי היחידה באסירי הגולאגים. תחילה עורכים הם קרבות פנים כנים עם האסירים האומללים, ולבסוף אף שהם פוצעים אותם וקוטלים בהם כמוסים או שהם מחסלים אותם.

"שלבי התפתחותו של הכח באו לנו בהפתעה גמורה, ורק עתה חודרת להכרתנו הסכנה והיקף שבר" אומר איש הפנטגון קוך. "שומה עלינו למהר ולשפר את ההגנה הצבאית שלנו כדי להת־ייצב מול הסכנה!"

סין תציב שני לויני תקשורת אמריקניים בחלל

פקין. — סין הודיעה כי היא תציב שני לויני תקשורת אמריקנים בחלל כדי למלא את החסר בגלל שורת הכשלונות בתכנית החלל האמריקנית במהלך שנה זו.

העתון "צ'יינה דיילי" מסר כי נחתם חוזה בין החברה האמריקנית "טרסאט" לבין חברה השייכת למשרד האוטסרונאוטיקה הסינית בדבר הצבת שני הלוינים באמצעות הטיל הסיני "מארצ'־3" בדצמבר של השנה הבאה. (ע"צ־ע"ר)

קרינה נתגלתה בצפורי־נוד בפינלנד

הלסינקי. — רדיואקטיביות נתגלתה בצפורי־נוד בפינלנד, אחרי האסון הגרעיני בצ'רנוביל ויתכן כי נפגעו במיוחד זמירים.

שלטונות פינלנד הזהירו ילדים לא לנגוע בפגרי צפורים שהם מוצאים, וגם הביעו חשש שמא הקרינה תועבר לבעלי חיים אחרים.

מפקח האגודה להגנה על הטבע מסר לכתב רויטר, כי צפורים שנלכדו לשם בדיקה, עפו דרך אזור הנשורת של צ'רנוביל בטרם הגיעו לפינלנד.

פולקסוואגן תבדוק שימוש בעובדי כפיה במלחמת העולם השניה

וולפסבורג, גרמניה המערבית — חברת "פול־קסואגן" שהוקמה על ידי היטלר מתוך כוונה להבטיח מכונית לכל פועל, הודיעה שהזמינה מחקר בדבר שימוש בעבודת כפיה במפעלה במלחמת העולם השניה.

החברה שהיא היצרנית הגדולה ביותר של מכוניות באירופה, מציינת בהודעתה שעבודת כפיה הונהגה בבית החרושת שלה בוולפסבורג שבצפון גרמניה ושהפועלים נאלצו לעבוד בתנאים בלתי אנושיים ושרבים מהם קיפחו את חייהם.

ההודעה, שפורסמה על ידי מנהלי החברה ונציגי הפועלים, לא הזכירה כלל את האפשרות שישולמו פיצויים לניצולים.

הדיון על מתן פיצויים לאנשים שהועסקו בתנאי כפיה על ידי הנאצים התחדש במהלך שנה זו כאשר הודיע המפעל התעשייתי "פליק" כי הוא מסכים לשלם 5 מיליון דולר מארקים לקורבנות היהודים על העסקת עובדים בתנאי כפיה.

גם חברת "דיימלר־בנץ" הודיעה לאחר מכן כי אף היא שוקלת לשלם פיצויים לקורבנות. (ע"ר)

הצי האמריקאי יירט פריגאטה אירנית

וושינגטון — משחתת של הצי האמריקאי יירטה בראשית השבוע פריגאטה אירנית, בשעה שזו התקרבה לאונית משא אמריקאית במפרץ עומאן, והניסה אותה — נודע ממקורות ממשלתיים בוושינגטון.

אונית המלחמה האמריקאית, התערבה במהירות כה רבה שהפריגאטה האירנית לא הספיקה לערוך חיפושים באונית המשא האמריקאית "פרזידנט מקינלי".

לא מזמן אילצו האירנים אונית משא אמריקאית, "פרזידנט טיילור" לעבור חיפושים מדוקדקים.

כיום מפטרלות 6 אוניות מלחמה אמריקניות בגיזרת מפרץ עומאן. (עצ).

"שנת השבע" לרבי משה נחמיה

(המשך מעמוד ז)

נמשכים ממנו מים דרך צנורות מתחת לקרקע לבית המקדש, כד־איתא במס' יומא, דאף שבין עיטם להר הבית מפסיקים מקומות נמוכים מאד, בכל זאת כיון דמקור המים בהר, יש בכחם לירד וגם לעלות אחר כך, כפי גובה הר מקורם, כידוע בטבעיות". ולכן הוא מציע להתקין הספקת מים מבריכות שלמה עד ירושלים.

תכניתו להספקת מים עשויה, לדעתו, להיות לרווחה כל תושבי העיר ללא הבדל מוצא וכך הוא מביע דעתו: "כמדומה שכולם יסכימו על זה שאין דבר נכבד הכרחי כענין מוצא המים, דבר השוה לכל נפש ולכל בני הדתות", אם כי הוא מציע שהמפעל יהיה לזכרונו של מונטיפיורי, הוא סבור שישיגו גם עזרה מיתר תושבי העיר ומזכיר את הקתולים הגרים בי־רושלים "ועוד כמה עשירים ישרים מבני כל הדתות ויקנו מוצא המים להצריהם".

גם ברישומיו על הליכות ירו־שלים "שאלי שלום ירושלים" הוא מקדיש פרק מיוחד על דבר מוצא המים מירושלים, כדבריו "מוצא מים בעיה"ק בעצם לא דבר חדש הוא, כי כבר היה לעולמים מזמן הבית, לפי מה שמצאתי בספרים, וכן נראה מדברי יוסיפון".

ובהמשך דבריו הוא מספר על מפעלי אספקת מים בריגה ובאר־דיסה, שם הביאו מים ממרחק עשרות פרסאות "ולמה תהיה עיר האלקית מושפלת בדבר הזה", ועל כן הוא מציע להביא מים העירה ממרחק עשרה ויארסט, מהלך שתי שעות.

סיור לאורך אספקת המים מבריכות שלמה ועד ירושלים, מוכיח עד כמה ידע אותו גדול גם בהויות העולם. רבי משה נחמיה שהגה את התוכנית מפרסם אותה בעתונות היהודית, מתוך ציפיה שימצאו גואלים לתוכניתו זאת, אך לצערנו לא היו הדים ראויים לקריאתו. אם כי לאחר שנים רבות אף הוחל לברר אפשרות זאת לא־ספקת מים מבריכות שלמה עד לירושלים.

הארכנו בתוכניתו זאת כדי לציין כי גם כאן בהצעתו לאספקת מים לירושלים עיניו נשואות לקיום מצוות התלויות בארץ, כדבריו "לדבר הזה כולנו כאחד עינינו מייחלות למתי יצא לאור? ומתי תחזינה עינינו את אחינו בני ישראל יושבים "איש תחת גפנו ולעבוד את האדמה אדמת קודש הוא, אדמה פוריה, ישבעו לחם גם יק־יימו מצות התלויות בארץ".

יסוד חברת גמילות חס־דים "שערי חסד"

לעומת זאת הצליח ר' משה נחמיה להטביע את חותמו בי־רושלים במפעל חסד היא "חברת גמילות חסד שערי חסד", הקיים עד היום הזה. ברשמיו מירושלים, הוא מעניק זכות קדימה לסיפור יסוד גמ"ח זה, כדי להוכיח את דבריו לשבחם של בני ירושלים "למען יאמתו הדברים, אשר הז־כרתי כמה פעמים כי ירושלים עיר הקודש צדק ילין בה גם בעת הזאת, ואהבת חסד אשר שורשה בלבות אחינו בני ישראל, מורשה היא לנו מאהבת איתן אדונינו, צור חצבנו פה עיר הקודש. היא במדה גדושה, ורוב תושבי עיר הקודש דרכם להטיב לזולתם בנפשם ומאודם יותר מיכולתם".

ראויה היא גמילות חסדים זאת, הקיימת כבר כמאה וחמישים שנה, להערכה מיוחדת, ועל פעילותה המתמדת מאז ועד עתה ועד בכלל. אולם לענינו נציין את חלקו של ר' משה נחמיה בייסוד חברה זאת הוא משתבח בעצמו שהוא נמנה על מייסדי "החבורה היקרה הזאת, אשר אנכי הכותב זכיתי להיות מעשרה הראשונים המיסדים אותה, ת"ל נתקיים בה "והיה ראשיתה מצער ואחריתה ישגה מאד".

ספריו בהלכות התלויות בארץ

אם בחו"ל שקד לחבר את ספר "נתיבות המשפט" וכן ספרים אחרים הקשורים בעניני יום יום הנדרשים הלכה למעשה, הרי בארץ שקד על בירור ההלכות התלויות בארץ שהפכו להיות אקטואליים ביותר, עם ייסוד המושבות החקלאיות הראשונות כישוב החדש בזמנינו; "שנתרבה הישוב, ת"ל, ומרבים העם לבוא ולהתישב באיזה קהלתיות ומקרים אנו לו יתברך, שיתישבו גם בעבר הירדן, וכמדומה גם בסוריא יש הרבה בעלי בתים, לכן עלינו לבאר את כל המקומות שחייבין מן התורה מדין הש"ס, ואיזה מקומות שחייבין מדרבנן". בהתקרבו לגיל שבעים החל לפרסם את חיבורו בענינים אלה ומהם ראו אור שלושה ספרים: "שנת השבע" על הלכות שביעית, "ארץ חפץ" על הלכות תרומות ומעשרות "וחוקת עולם" על הלכות כלאים, הספר האחרון שהוציא בימי חייו.

בהסתמך על מאמר חז"ל "ציון דורש אין לה — מכלל דבעי דרישה". הוא מדגיש כי "הלכות אלו עוד לא רשו בהם רבים, הואיל ובחו"ל יש כמה דברים שאינו נוהג לגמרי. ובאו"י, אף שהם מעיקרי הלכות נהגים ומוכרחים, אך מיום שגלינו מארצנו נהפכה לזרים נחלתנו, ורבות בשנים אשר היתה הארץ שממה לגמרי, מאין ישוב אתנב"י וכידוע, ואף בזמן מושבותם כגרים נחשבנו בארץ, ה' אשר הניחו אותו להמציא לו דירה לספיו ולא להאחז בנחלה שדה וכרם, ואולי נמצאו לפעמים איזה מיעוטא דמיעוטא שהיו להם נחלאות וכו', וכמעט זה לא עמלו בזה המחברים הראשונים, לבאר היטב הראוי, גם כי רוב המחברים ומפרשי הש"ע היו בחו"ל, ולזאת לא עסקו בזה, ולא חיברו על זה חיבורים".

"מרן המחבר — הוא טוען — שהזכיר הלכות אלו בשלחן ערוך סתם מאד, ובהרבה מקומות לא העתיק רק דברי הרמב"ם והדבריו עמוקים וצריכים ביאור", ובדרך זו הלך גם בעל "חיי אדם" שחיבר את ספרו "שערי צדק" בענינים אלה.

המושבות החקלאיות הראשו־נות מפוזרות היו ברחבי הארץ, ולכן היה צורך בבירור גבולי הארץ ותחומיה לגבי ההלכות התלויות בארץ: "כל המקומות בסימנים ומצרים ושמות כל עריה, וכמו כן כל המקומות אשר בסביבותיה בגבול עמון ומואב סוריה וכדו־מה", וכאן הוא מציין "לא בידי הוא ולא עלי מלאכה כזו לגמור בימים מועטים, ובפרט לגודל חלישתי אשר גם הכתיבה עלי למורח גדול, ומלאכה זו היא מק־צוע גדול, וצריכה עיון רב במקרא וש"ס ודברי הראשונים ז"ל, כי האחרונים קצרו בה — עדיין יגיעה רבה בזה, בשמות המקומות אשר הרבה מהם נשתבש בחילוף הזמן והלשון, המבינים היטב בלשון ערבי חוקרים ומוצאים מקור נאמן לכל המקומות והעיירות הנמצא בתורתנו הק' ובנביאים ובש"ס בבלי וירושלמי, אך בכל זאת מלאכה גדולה היא וכו' עם כל זאת אי אפשר לפטור מזה לגמרי אחרי כי התחלתי במצוה זו".

כאמור, חיבר רבי משה נחמיה שלושה ספרים בהלכות התלויות בארץ אך משמעות מיוחדת. הוא רואה להלכות שמיטה "כי עלינו לתקן אשר שיחתנו, ויען כי בעון הזה גרם להגלות מארצנו והשמ־מת אדמתנו, החיוב על כל איש וישראל לתקן העוון הגדול הזה, אם בכח ואם בפועל, היינו למי אשר בירכו ה' באחוזת נחלה וכ־דומה יקוים המצוות התלויות בה במעשה בפועל, ואשר אין לו — וכזה כל אחינו שבגולה — בלי־מוד הלכה "ונשלמה פרים שפתי־נו" ובפרט בעת הזאת עיקבתא דמשיחא, אשר אנו מקוים לו יתברך שמו, כי לעת ערב יהיה אור אי"ה, ועלינו לעמול בכל כחנו בנפשנו ומאודינו, ולהעתיר לצורנו ומעוזנו להשיב לנו נחלתנו ומכה למצוות שמיטות יובלות, כשנשב בטח על אדמתנו".

בטוח היה כי עם כינון הישוב החקלאי לא ימצא פורץ פה ומ־צפצף, וכולם ישמחו לקיים את המצוה החביבה בשעתה, אולם לא כאשר דומה כן היה. שכן פורקי עול ניסו גם כאן לפרוץ פרץ בחומת היהדות, ועל כן נע־מוד במאמרינו הבאים.

משה מיכאל צורן

שלא נהגו כבוד זה בזה

ימי הספירה הם זמן חשבון הנפש ביחסים שבין אדם לחברו. אין דור בו זלזלו באופן כה מחפיר בכבוד הזולת כמו בדורנו בו מתרבים להוותנו סממנים של פגיעה גם בגדולי ישראל, אישים מן השורה הראשונה בממלכת התורה. אחת הסיבות הראשיות לתופעה זו היא שלא מוכנים לשמוע את דעתו של השני. אטימת פיות חוגגת בראש כל חוצות. 12 שבטי י־ה, חייבים להשאר כל אחד במקומו ובמנהגיו, אך הוא־הוא איחודם ומיזוגם, כעם אחד בלב אחד

ימי הספירה במשך הדורות בעם ישראל הצטיינו בעיקר בהקפדה יתירה על כבודו של הזולת. עיון יותר בדינים ובעניינים הנוגעים לערכו של כל אדם מישראל באשר הוא. בבתי המדרשות בכל עיירות ישראל דרשו על נושאים אלה ועוררו את הציבור להתחזק "להיות נוהגים כבוד זה בזה".

דומה שבדורנו, דור ערבוב התחומין ובלבול היוצרות שעוד לא היה כמוהו מיום ברוא אלוקים שמים וארץ, מן המותר לומר שבין זה צריך חיזוק גדול. אלא שבניגוד לדורות עברו, החיזוק בתקופתנו מוסב על אקט חמור הרבה יותר, והוא: שלא נהגו כבוד לא רק בחברים וידידים, אלא גם בגדולי ישראל. כל נער דך ונבוב חושב עצמו לבר־סמכא לחלוק על מנהיגי העם.

★ וכי סתירה יש בכך?!

מסופר מכ"ק מרן ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל, כי באחד מביקוריו בארה"ק, כשהלך להשתטח על קברי צדיקים בעיר הקודש צפת, ועבר מקבר לקבר. ליד קברו של האריז"ל הקדוש שהה דקות ספורות, ואילו ע"י קברו של ה"בית יוסף" התעכב הרבה זמן.

שאלוהו מקורביו:

"מה ראה מר להעדיף זה על זה"?

ענה כ"ק מרן האדמו"ר מגור זצ"ל: "זה (ה"בית יוסף) — רבי מובהק הוא"!

הוסיפו המקורבים תמיהה על תמיהתם: "וכי הב"י רבו מובהק הוא של מר? היתכן? הרי במחיצתם של כל גדולי פולין נתגדל רבינו וצמח. מאורם וגדולתם שאב ומה לו ולב"י?"

ברור שלא בהגיון נשאלה השאלה, ותשובתו שענה להם מרן זצ"ל מובנת היא מאליה.

אין כל סתירה בין המשפטים הללו. אמנם ה"אמרי אמת" זצ"ל, שהיה מגדולי האדמו"רים בדור העבר, שריבה פעלים לתורה ולחסידות, מגדוליה של פולין המעטירה היה, ולמרות זאת ראה ב"בית יוסף" את רבו המובהק, בלא לזלזל חלילה כהוא זה במאום, בגדולתם העצומה של גדולי פולין כהרמ"א ועוד.

★ [illegible]

סיפור זה ששמענו מאחד ממרביצי התורה החשובים בבני ברק, שופך אור על הסיבה העיקרית להתעוררות המחלוקת במחנ־נו. דורנו דור משחת הוא ללא ספק, והכוונה היא לא על המחנה החרדי, ירא אלוקים. מכל פינה מדקרת ועולה שחיתות. אוורת מידות נשחתות, מולידות מאליהן את האנוכיות, שהיא למעשה הרעה שבמידות, והמבה — שורש כל הרע, שורש פורה ראש ולענה.

אדם ההוגה לעצמו בלבד, מסוגל לבצע את הדברים הגרועים ביותר, אך המתנה "אינואיזם" כולל גם את הרצון שישמעו לדעתי, ולדעתי בלבד! אין דעה אחרת תופסת מקום, לבד מדעתי־שלי. אין לאף אחד רשות להביע דעתו, בפומבי או בסתר, בניגוד למה שאמרתי — אני ואפסי עוד.

כי גם זה הוא אחד מסממני ה"איגו": אני והשקפתי — ואין בלתן! אסור לשמוע השקפה אחרת, כי אני כבר הבעתי את דעתי, ומה לי להאזין לזולתי?! וכי ליהודה ועוד לקרא?!

★ אטימת פיות

דוכה, שבכלל היכות המתעורר כיום בציבור החרדי, בכל נושא שהוא, יהא זה פוליטי ולו גם רוחני נשמעים ברקע קולות ה"איגו" הללו. קולות הסותמים את פי השני, עוד לפני שנשמעו בכלל. אוטמים אותו לחלוטין. כל צד מנסה לאכוף את דעתו מתוך כפיה מוחלטת תוך כדי סגירת הדרך וחסימתה בפני טענותיו של הבר־פלוגתא.

המעניין ביותר, שכל צד משתמש באותו "פטנט", ואף אחד אינו שם על לב, מה אומללה ונבוכה היא שיטת־ויכוח זו. כל אחד סותם את פי השני, דבק בדבר־שלו (שזו זכותו הלגיטימית שעליה אין עוררין), אך תוך כדי זלזול מופגן ומדהים במנהיגו של רעהו. "הרב שלי אמר לי כך, האיך אתה מעז לומר אחרת"? — והדרך מכאן ועד לליבוי אש זרה של מחלוקות ושנאת חינם בכל צורה, קצרה עד מאוד.

★ הפירוד שהוא האיחוד המושלם ביותר

במדינה בה אנו חיים, יש צבא. המורכב מכמה וכמה חילות. לכל חיל — תפקידי הגנה והתקפה משלו. חיל האוויר — תפקידו לשמור את שמיה של המדינה בעז"ה. חיל הים — מכסה את מימיה הטריטוריאליים. השריון והרגלים — נלחמים בקרקע, זה ברכב וזה רגלי. חיל האספקה — תפקידו להבטיח את הספקת ציודם של כל החילות וכו'.

מה היינו אומרים, אם היה בא רמטכ"ל חדש לצבא, והיה מציע הצעה מעין זו:

וכי למה זקוק הצבא לכ"כ הרבה חילות שונים, המסבכים את המערכה הצבאית ומחלקים אותה לכ"כ הרבה תפקידים? באו וני תאמר: נרכיב מכל החילות השונים חיל אחד — חייל אחד. בו ישתבצו כל החילות השונים, הים, היבשה והאוויר, ובעת הצורך, ישמור ד' שלא תבוא, נילחם בצבא מאוחד!?... הלא האחדות היא אחד הדברים החשובים ביותר בצבא בעת קרב... לא גיחוך מהול בבוז היינו מגלים על דל־שפתינו למשמע ההצעה ה"מפוקחת" של רמטכ"ל זה?...

וכל כך למה?

כי למרות שהאחדות בצבא היא הקובעת הכמעט־עיקרית בעת הירום, שבלעדיה לא ניתן להסתדר ולהתארגן כיאות, אך קיומם של החילות השונים — הכרחית היא ואינה נוגדת לאיחוד כלשהו. יותר מכך:

פירוד זה — אינו פירוד אלא השלמת כל החלקים ואיחודם: מה שלא נמצא בתפקידו של חיל פלוני, משלים החיל האחר, וכך נוצרת ההרמוניה. לא שייך איחוד במצב שכזה. אין זה איחוד, אלא הרס, הרס של צבא והבטחת כשלונו מראש.

ולנידוננו:

עם בני ישראל — צבאו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. צבא זה מורכב מי"ב שבטים ולא תועלנה כל השתדלויותינו — אם ישנן כאלה — לאחד את השבטים להיותם אחד! יהא זה רק בעוכרינו. אנו צריכים לדעת כיצד להיות כי"ב שבטים, כשלכל שבט ושבט מנהגים אחרים, נוסח תפילה שונה, מנהיגים ורבנים אחרים, והוא־הוא איחודנו. הוא־הוא עם ישראל, עם אחד, בלב אחד.

וממילא אפשר להבין מה טעו אלה המנסים לכפות את דעתם ודעת רבותיהם השקפתם על כלל ישראל, תוך זלזול בהשקפת השני, אך ורק בגלל שאינו סובר כמותם.

כי זאת למודעי:

אם הנני צועד בדרך שמורי ורבותי התוו לי וסללו בעדי, אין זאת אומרת, שאני חולק ולו במשהו, על גדלותו של המנהיג השני, חכמתו ופקחותו. כבודו של כל מלך, מאן מלכי רבנן, במקומו מונח. אלא שיש לך את הזכות ללכת בדרך שסוללים לך, ואני — עם זכויותי שלי, ואין בזכותו של אף אחד מעמנו לכוף דעותיו על רעהו.

[illegible] אלא שהוא־הוא איחודם ומיזוגם המפלא, וכנ"ל.

★ כבוד התורה הוא דאורייתא ועירובין דרבנן

כיום, בתקופתנו שלנו, קשה להשלים עם המצב שיש י"ב שבטים, בגלל שהאדם כבול כולו באזיקים אל עולמו החיצון, הסובבו ומקיפו בפקעת ובבליל של דעות רבות ומשונות, וממילא יוצא שדעותיו של האדם הממוצע ממש כבולות לכלי התקשורת. אין לו דעה עצמית. ההגיון מוזכך. כי אם היה ניתן כאלה, כבר היה מגיע בקלילות אל האמת שהכתוב בדברינו, שלא ניתן לאחד את כל השבטים.

במעט התבוננות על דרכם של גדולי הדורות והנהגתם בקודש, נוכל להיווכח מיד איך שהאמת הנצחית, שהיתה נר לרגלם בכל הליכותיהם, סללה את דרכם באופן כזה שלעולם לא בזו לתורתו ולהשקפתו של מנהיג העדה השניה, אלא כיבדו את דעתו ביותר, מתוך ידיעה שאני הולך בדרך בטוחה וסלולה. יהא מי שיהא, אדמו"ר ומנהיג של עדה חסידית, ראש ישיבה וגאון מופלג, רב ומרי"ן ואב"ד — ומעולם לא לגלגו על דבריו של השני.

בספר "יוסף אומץ" של מהר"י מסופר ששני רבנים גדולי תורה היו בטבריה, הרב יעקב חי זריהן הספרדי, והרב משה קליירס האשכנזי, והיו ידועים שניהם בגדלותם, בצדקותם ובפרישותם. פעם שאלו להרב זריהאן בעניני עירובין ופסק מה שפסק. כששמע הרב קליירס את פסקו של עמיתו הספרדי, הבחין מיד שטעה בדבר הלכה, ולא כיוון לאמת.

מה עשה? — הלך ופירסם פישקוויל?!... הלך השליך כתבי פלסתר לחוצות וחילל שם שמים ברבים בצורה נוראה?... בא לביתו של הרב זריהן, ואמר לו שהוא רוצה ללמוד אתו את הסוגיא הזאת בעירובין. שבו ולמדוה היטב, עד שהרגיש הרב זריהן ממילא בטעותו, ושאל להרב קליירס מדוע לא פירסם ברבים שהפסק אינו נכון, כדי שלא יכשלו הרבים?

את תשובתו של הרב קליירס חובה לשנן לעצמנו היטב היטב: "כבוד התורה של תלמיד חכם היא מדאורייתא ועירובין מדרבנן", היתה התשובה.

ככה התנהגו תמיד גדולי ישראל זה עם זה בהערכה ובכבוד מירבים זה לזה, וכך המצב גם היום, בכך אין ספק ולו קל שבקלים.

דוגמא נוספת היא הגמרא בחולין דף נ"ט ע"א המספרת ששאלו פעם לרב שאלה על כשרות מסוימת. ושמואל שנזדמן למקום העלה ארוכה לבעיה שנתעוררה, ולמרות ששמואל היה זה שפתר את הבעיה, מספרת הגמרא "קרי שמואל עליה, דרב לא יאונה לצדיק כל און", ומפרש רש"י: "שנזדמנתי ומנעתיו לא־כול", כלומר אינו תולה כלל את ההצלחה בו, אלא שזכותו של רב גרמה שנזדמן לשם. ממשיכה הגמרא: "קרי רב עליה דשמואל כל רז לא אנס לך" — רב שיבח את שמואל על חכמתו ופקחותו, ושבזכותו הצליח למנעו מאכילת האיסור דשם.

ומי לנו יותר מרב ושמואל הידועים כבר־פלוגתא בהרבה דינים תמוהים וחולקים זה על זה במקומות רבים בש"ס, ועכ"ז לא נמנעה מהם האהבה והאחוה, עד כדי כך שכל אחד מהם תלה הה־צלחה בזולתו.

★ סוד הצמצום...

או כמו שמסופר בגמרא שכשמת רבי יהודה הלכו תלמידיו ללמוד תורה אצל רבי מאיר, הבר פלוגתא העיקרי שהיה לרבם הקודם. והאיך זה? הרי רבי יהודה בחייו הינתו שינן להם כל הזמן את העתר בדיני התורה, דעות שהיו הפוכות מדעת ר"מ, ואי"כ איך הלכו ללמוד תורה אצלו אח"כ?

התשובה היא פשוטה.

ההיתה כליבם ח"ו שנאה על רבי מאיר בכך שחלק על רבם? — לא ולא. אלא שבחיי ר"י הלכו בדעותיו ודבקו בו, והשיכו כמובן להעריך את ר"מ וגדולתו, וכשמת רבם והיו צריכים לרב שילמדם תורה מיד באו לר"מ אפילו שדעותיו מנוגדות היו לרבם הקודם.

כי אין בכך סתירות כלשהן! זוהי בעייתם ותסביכם של רבים בדורנו צר האופק. שאינו מסוגל לדלג על מוסכמות ולקפץ על מכשולים. אין הוא מבדיל בין שיטה ודעת תורה מחד גיסא, והע־רכה כבודם של־כל גדולי התורה מאידך גיסא.

והו "סוד הצמצום" של חלק מבני דורנו. מרכזים את עצמם באופק צר שכזה, שאינם מסוגלים להבחין שיש גם עולם אחר. שישנו תחום אחר, שאמנם אין אנכי שייך אליו מצד השקפתי, מצד מוצאי או מצד מה שלא תירצו — אך אין זה פוגם במאום את יקרת ערכו.

★ הנפטר קם ממיטתו — מעשה נורא

[illegible] להמחיש עד כמה חמור ענש [illegible] בכבוד תלמידי חכמים נביא בכאן סיפור נורא שאלמלא שהועלה והודפס על מגילת ספר בידי אחד מגדולי העיר בגדד, אי אפשר היה להאמין שהוא אכן אירע.

בספר "ליקוטי אמרי אבות" על מסכת אבות, מביא המחבר שהיה מגדולי בגדד בשם ספר "מעשי חייא", "מעשה שקרה באברך אחד בנו של גביר מופלג, וגם חותנו של עשיר גדול, והיה האברך ההוא עשיר גם בעצמו, והקדיש כל עיתותיו רק לתורה ולתעודה, וכעץ שתול על פלגי החכמה והתבונה היה יושב בהת־בודדות בחדר מגור ומסוגר במשך כל שעות היום ולא יצא מדלתי ביתו החוצה.

יום אחד ביקר הקיסר בעיר קראקא והמון כל העיר־לקראתו והכל רצו אל רחובה של עיר לר־אות את המלך ולברך את הברכה הראויה. האברך ההוא לא רצה לבטל תורתו ולילך החוצה רק כאשר רכב המלך ברחוב העיר הציץ מחרכי חלון חדרו החוצה לברך "אשר חלק מכבודו לבשר ודם".

והנה באותו רגע ממש נפלה פתאום אבן אחת מכוון ביתו של האברך על סוסו של המלך! בימים ההם, דבר כזה עורר סערה עצומה. להעיז לפגוע בחיי הקיסר, מי ההין לעשות זאת?! השוטרים עטו על הבית ולא מצאו בו רק אדם אחד, הוא האברך שישב ולמד כל היום.

האברך כמובן שטען שידו לא היתה במעל ואעפ"כ גזר עליו המלך עונש מוות. כל יהודי העיר לא נתנו שינה לעיניהם כי הכירוהו מקרוב וידעו בו שהוא צדיק תמים ומה לו ולפשעים כאלה. שיגרו מכתבים לכל שרי המלוכה, ביקשו והתחננו על נפש האברך. עד שהחליט המלך לשאול את פי הרב דמתא (בספר "מעשי חייא" לא מצויין מי היה הרב) ואם ילמד עליו זכות, ישאירו בחיים. להפ־תעת הכל, שתק הרב דמתא ולא דיבר מילה לזכותו, ויהי לפלא אזיד וכל הרואה ישתומם ויתמה.

האברך הוצא להורג.

והנה, לאחר ביצוע פסק הדין, ביקש הרב דמתא להביא את ההרוג אל בית הכנסת, וכאשר עמדו נושאי המיטה ליד בית הכנסת ניגש הרב אל המת וצעק בקול גדול: מצווה אני עליך בגזירת התורה קום ועמוד וידע לעם את סיבת מיתתך למען לא ילונו כל העם והשכונה מעלי, את תלונות בני ישראל.

ולתדהמת הכל, ישב המת במיטתו לעיני כל הרואים, ואמר: אנכי נשמת פלוני שזרק את האבן הראשונה על ירמיהו הנביא ולכן שולחתי לעולם השפל הזה כבר 15 פעמים כדי לתקן את אשר עוותתי ובגלגול הזה תקנתי הכל ונשארה נשמתי זכה ונקיה לכן חשב הרב מחשבות לבל ידח ממנו נידח וצפה ברוח הקודש ולא לימד עלי זכות למען הביאני אל מקומי בשלום. כל זאת דיבר הנפטר, ותאז חדלו מלהתרעם על הרב וידעו שרוח הקודש דיברה מתוך גרונו.

מוסר השכל מהמעשה הנורא

(המשך בעמ' ו)

יוסף דרוק

בתבונה - משנה עתים ומחליף הזמנים

נאומו של שר הפנים הרב פרץ בטקס הזזת השעון...

למאמץ רב ולהרבה מאד תחכום וניצול קשרים נזקקתי כדי לזכות לקבל כרטיס הזמנה לטקס הזזת השעון שנערך בכנסת בירושלים. היו שם כל המי ומי בעולם הפוליטי הישראלי ונציגים מכל כלי התקשורת המיוצגים כאן בארץ, שהרי "הנושא הגורלי" הזה כבר מזמן עבר את גבולות ההתענינות המקומית, שדרי התקשורת המערבית שדיווחו במשך החודשים האחרונים באופן צמוד על הויכוח המפלג את עם ישראל, (הבי.בי.סי. דיווח לפחות פעם אחת ביום על הנושא) ראו לעצמם חובה מקצועית ללוות את סיום הויכוח, מה עוד שעצם ההזמנה לטקס יוצא הדופן מעט, סיקרנה אותם. שהרי שמועות שונות נלוו על אופיו של הטקס שייערך ועל זהותם של המשתתפים בו.

היו שאמרו שרק השר ועוזריו יהיו נוכחים, אחרים דיברו על נוכחות של שרים; כולם או של מקצתם, של התומכים בצעדי השר, והיו שידעו גם על השתתפות של מתנגדיו, לא היה ברור אם נשיא המדינה ישתתף, אך כמעט ברור היה שראש הממשלה יהיה נוכח, גם דיברו על הפתעות, לא היה ברור אם ההפתעות הם בשטח הציבורי־טקסי או בהצהרה שישמיע כבוד השר. היה מי שאפילו רמז שיתכן שהרב פרץ ינצל את הטקס כדי להודיע על החזרת המנדט שלו, כך או אחרת, כשהגענו למקום היינו כבר מבין האחרונים, בקושי רב פילסתי דרך למקום השמור שלי.

הרבה הפתעות בייצוג כבר לא היו, כמעט כל השמועות נתאמתו, באו והגיעו כל "לוחמי האור". "מלחמת בני אור בבני החושך זכתה להישג ראשון" שמעתי מישהו לוחש לעבר פמליתו של שר התקשורת. השר שחל, מנהגו וזוהר כתמיד היה מוקף בשושביני המפלגה, באנשי משרדו ובנציגי חברות החשמל, כולם האזינו לנציגים הצרפתיים שהסבירו להם את הבעיות העלולות להתעורר בעת הזזת שעות הפעלת תחנת הכח הגרעינית. "לא אסון כמו בצ'רנוביל, אך בהחלט יש סיכון בדבר" שמענו את המתורגמן — יהודי תוניסאי שעלה ארצה לפני עשר שנים, ועתה עסקן בשורות העבודה. "טוניק לא שומע? ביקש שחל לוודא — רק זה עוד חסר לי, עוד דו"ח כזה ואבדנו".

לעומת החילונים שיבלו ימי הקיץ הארוכים בשחיה בים, בהוללות מטורפת — . גם הדתיים יוכלו לנצל זאת לצרכים גשמיים. אך התועלת הרוחנית תהיה כפולה ומכופלת ובזכות זו הם מוכנים אולי להתחלק עם אחרים

מוקף בעוזריו הנמרצים נכנס הרב פרץ לאולם מן הכניסה הצדדית, זו הסמוכה לבמה, לקול מחיאות כפיים של הנוכחים. פניו של השר היו כהים מדי לעומת הרגיל, האם עננה זו על פני השר מצביעה על משהו? שאלתי את עצמי. משכתי את שרוולו של צביקה ושאלתי: מה הוא נראה כל כך רע? העוזר הנמרץ תפס מיד את טעותי. "מ... אחד — הוא אומר לי — זה בגלל הספירה..."

* * *

בלי טקסיות מיוחדת תפס השר פרץ את המקרופון ולאחר מילות הנימוסין המקובלות החל נאומו, להלן עיקרי הדברים כפי שהצלחנו לקלוט.

זכות גדולה לי היום — פתח השר בדבריו — ותדהמה ניכרה על פני הנוכחים כבר מן המשפטים הראשונים, דממה השתררה באולם, רק הבזקי המצלמות ורחשושי המקלטים הפריעו מעט מאד — זה היום נגילה ונשמחה בו — אמנם באיחור אך לא מאוחר מדי אנו זוכים מהיום לשעת אור נוספת אחר הצהרים. מחר בבוקר שוב לא נצטרך לקום עם שחר... סליחה, לא, לזה התכוונתי — בעצם נקום עם השחר האמיתי עם הנץ החמה, נוכל במעט מאמץ גם להצטרף למנין מתפללי הותיקין, אני אישית אעדיף מחר לצאת לתפילה עם תלמידי הישיבה הספרדית שעדיין לא ויתרו על מנהג הותיקים להתפלל מדי יום עם הנץ החמה".

רגע אחד, אסביר מיד למה כוונתי — מיהר השר לקרוא את התמיהה על פניו של רובינשטיין, השר שחל לעומת זאת לא היה זקוק להסבר מלא, מגירסא דינקותא. בחודש אלול היה סבו מעיר אותו מידי יום לאמירת סליחות השכם בבוקר. — אך לפני כן כמה מילים כלליות. המשיך פרץ במשך חודשים ארוכים נעשה לי לינץ' ציבורי, לא רק לי אישית, הדברים כוונו כלפי כל הציבור הדתי, דמותי רק שימשה בבואה כמייצג של ציבור זה ליד שולחן הממשלה, כסמל. מה לא נאמר כלפינו בנושא זה, אחת העלילות היותה שהציבור הדתי מתנגד לשעון קיץ בגלל נוחותו הפרטית ואין לך עלילה גדולה מזו. וכי איזה נוחות פרטית או אישית יש למישהו לקום בשבע או בשמונה כשהחמה כבר באמצע הרקיע? הסיפור הנפרץ על האנשים העובדים הרוצים להתפלל בזמן לפני צאתם לעבודה גם הוא אין בו כמעט ממש, מדובר אולי במיעוט קטן וגם זאת רק בתקופה קצרה ביותר בסוף הקיץ. כאשר מאידך אין זה חמור יותר מאשר התקופה המקבילה בחורף וכמו שהללו מוצאים פתרון לבעיה זו בימי החורף, כך גם ימצאו פתרון לבעיה זו בימי הקיץ.

אך לא רק פגיעה בנוחיות אין כאן, ההיפך הוא הנכון, וכאן אני מוכרח לציין את אותם האנשים, עתונאים ופוליטיקאים שדיברו אמת וקראו לילד בשמו, לא בעיית חסכון אנרגיה עומדת בפנינו, לא "סיפור" על "חסכון" בתאונות ובחיי אדם, כלפי כל סטטיס־טיקה, יש סטטיסטיקה נגדית — אמר אחד החכמים, ואין אנו יודעים למי להאמין יותר והדברים אלו הם אמת לאמיתה. עיקר ההצעה היא לשם נוחיות אמרו, כדי שיוכלו יותר לבלות עם הילדים על שפת הים. וכי מה אתם סבורים שהאזרח הדתי או האזרח החרדי אינו הולך עם ילדיו לשחות בים. וכי אין הוא יוצא לחופשת קיץ להתרענן קצת?

אך גם זה לא העיקר. מה שחשוב הוא לדעת כי האזרח הדתי או החרדי מוכן לפעמים גם לוותר על נוחיותו האישית והפרטית, אך תופתעו לשמוע, הוא מוכן היה לוותר גם על נוחיות רוחנית.

* * *

— "אמרתי לך — שמעתי את שחל אומר לאחד מעוזריו — הוא לא יתפטר, זה לא נאום התפטרות, — אני עוד לא בטוח — השיב העוזר — נמתין עד הסוף, הרי בשעה 12 מוכרח להזיז את השעון נתאזר בסבלנות עוד כמה דקות ונראה". "לא, השיב שחל — הוא מוכן לטהר..." כאן הבחין השר באזניו הקשובות ומיהר להסיט את עצמו ואת עוזריו ושב להקשיב לדברי השר.

* * *

מי שהמציא את הטענה שהציבור הדתי מתנגד לשעון קיץ משום נוחיותו. הוא או בור וחסר הבנה, או רשע משמיץ. בעצם שניהם כאחד. אין לך תועלת גדולה יותר לציבור הדתי מאשר שעון הקיץ ואני אפרט, מדובר בכמה סוגי תועלת מהם יומיומיות ומהם רחוקות יותר. פעם או פעמיים בשבוע. ראשית כל בשעת השכמת הבוקר, ישנן כמה סוגי תועלת, אם לא ידוע לכם, אתם יכולים לעיין בספרי השולחן ערוך, מצוה גדולה ביותר היא להקפיד על תפילה עם הנץ החמה, יהודים המתפללים עם הנץ החמה "וותיקין", הם יהודים בעלי דרגה, "ותיקין יחי" — בגן השר בהברה אשכנזית כפי שהורגל לה בישיבה — הוא כינוי של חיבה והערצה. ובכן, ידוע כי בימי הקיץ הרגילים מתמעטים מתפללי הוותיקין עם הנץ ואילו עם הפעלת שעון הקיץ בשנים שעברו, המשיכו רובם במנהגם זה. יש הבדל גדול לקום ב־4 לתפילת שחרית או לקום ב־5.

ועוד בנושא זה של תפילת שחרית אם ידוע לכם, יש הגבלת זמן לתפילה — כמו הגבלת זמן להגשת דו"ח מס הכנסה — כ־3 שעות מעת הנץ החמה, קצת פחות מזה הוא הזמן המוגבל לקריאת שמע. "הזמן" זה לא מושג של צורת לימודים בישיבה, אלא "מתי הזמן" שואל יהודי את חברו בבוקר והלה כבר יודע למה הוא מתכוין.

* * *

— "מה זה כאן שיעור בתורה ישיבתית" — התפרץ שר החינוך יצחק נבון בקריאת ביניים, והעמיד פנים כמי ששר הפנים חוטף ממנו את התפקיד המוטל על משרדו. אף שבזמן האחרון הוא מתפנה רק לעיסוק בדימוקרטיה, גזענות והמפגשים. — "ילא".

ה"ערבות" שבשמה דרשו למנוע את הזזת השעון היא מעתה בעייתם של חילוניים ושלהם בלבד. מלאכות השבת ועונשיה שאותם הם יבצעו יחולו על מצפונם הם

אעכב אתכם דקה אחת מעבר לזמן" המשיך פרץ מתוך הדברים שדיבר עליהם, והביט בשעונו כמי שאומר: הרי כולנו יודעים שב־12 חייבים להזיז את השעון ותם סדר הנאומים, ממילא לא נקבעו עוד נאמים, אם כי היו רבים שביקשו זאת.

* * *

זכות זו שעם הזזת השעון תמנע מאלפי יהודים, ורובם מיהודים בני תורה, תלמידי חכמים, חסידים ובני ישיבות להתפלל אחרי תום הזמן — זכות זו שקולה בעיני עשרת מונים, לעומת אלפי ההשמצות וההסתות שהטילו בי כלי התקשורת והנציגים החילוניים, על זכות זו אינני מוכן לוותר.

אם תרצו יכול אני לפרט. על פי דברי חכמים, גדול המעשה יותר מן העושה, ועוד דברים רבים בדברי חז"ל ובספרי בעלי המוסר והשקפה התורנית מעריכים ומחשבים את האדם הגורם והמסייע לעשות דבר מצוה, או מסייע להימנע מעבירה. שכר מיוחד מוקצב לאותו יהודי שדירבן וגרם לחברו לעשות מעשה טוב, בלי לגרוע מזכותו וממעמדו של העושה עצמו, ואין לי כל ספק שזכותו של מי שסייע לאותם אלפי יהודים וגורם להם להתפלל תפילה בזמנה וקריאת שמע בזמנה, היא זכות גדולה והיא מוכפלת באלפים ורבבות ומאות אלפי הפעמים שדבר זה קורה בימים אלו בכל הימים.

יש גם עוד דברים, למשל נוחיות בהכנות לקראת שבת כשהשבת נכנסת מאוחר, או ניצול היום הארוך בשבת עצמה ללימודים או אף לביקורים ואפילו למנוחה. גם תפילת מנחה בכל יום בציבור ועוד דברים שקצר הזמן לפרטם.

* * *

"אבל" — המשך השר. — כשנשמעה המלה אבל, אפשר היה לחוש בהתפוגגות המתח בכל האולם, לאחר התדהמה ששררה עד עתה, האנשים קיוו עתה להמשך הדברים שיהפכו את הקערה על פיה — עתה רצו לסמוך על כח הפלפול וההבורקה התורנית של השר פרץ — ששימש כידוע כרב עיר וכתלמיד ישיבה מצליח — שיהפוך את כל טיעוניו.

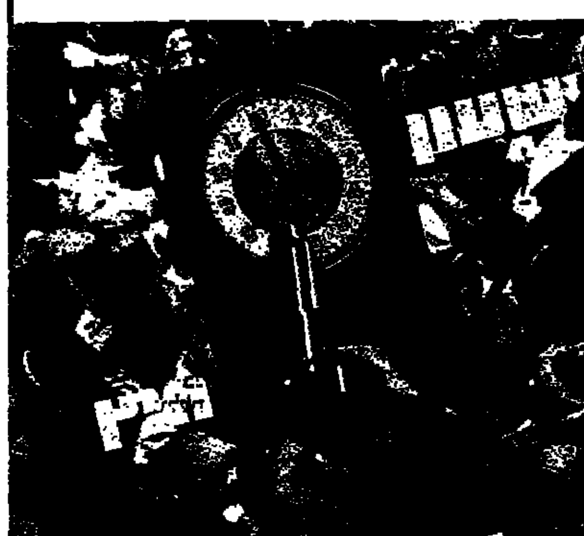

תמונת שער של מאגזין שעון ההסתדרות "יידבר השבטי" "ליסי" ציבורי כלפי כל הציבור החרדי

* * *

אבל — חזר השר ואמר — אתם בודאי תוהים על מה ולמה המאבק היה נגד? ובכן. יהודים חרדים היו מוכנים לוותר על כל אלו. כל זאת כדי "לזכות" את הציבור החילוני במניעת מעט עבירות והם: עבירות חילול השבת במוצאי השבת, שאז גוברת התנועה והאנשים הפשוטים אינם יודעים להבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך ומחללים ומבזים את שבת קדשנו מתנת ה' לעמו ביום השביעי לבריאת העולם.

היום — אני מהרהר — עד כמה חייב יהודי דתי לוותר על נוחיותו האישית, על נוחיותו הרוחנית, על סדרי חיים פשוטים יותר, על שמו הטוב, על יחסי השכנות הטובים עם השכנים החילוניים, על יחסי מפלגות וכן הלאה, כל זאת כדי למנוע עבירות מיהודים חילוניים — לא מיהודים דתיים — אלא מחילוניים, מאחים תועים. האם אנחנו צריכים לחטוא בחטא תפילה שלא בזמנה, כדי שיזכו החילוניים בכמה איסורי שבת פחות? "ואין אתה יודע מתן שכרן של מצוות" — אמרו חז"ל ומי יכול לערוב לנו איזו גדולה יותר ואיזו חשובה יותר. הרי ברור כשמש שאותה עבירה של חילול שבת אינה נופלת על כתפיו של שום אדם דתי, כי הרי למדנו שאין שליחות בדבר עבירה וכי שום עבירה שעושה שום יהודי אין לחייב בה אנשים אחרים אם הם לא הכריחו אותו לכך. "הלעיטהו לרשע" — מביאים חז"ל את הפסוק במקרים מסוג זה.

ניתן עוד להאריך ולהסביר את הנושא ביתר הרחבה — המשיך השר — ומי שרוצה מוזמן לישיבה שם יוכל להבין את הנושאים ביתר עמקות.

זמנינו תם ויש לנו עוד חצי דקה השעה היא כבר 11.59.5".

בתנועה קלה קופץ השר על הכסא ומשם על השולחן — משום מה שכחו להכין גישה מתאימה לשעון — צחוק קל שעלה על פני הנוכחים הגביר את הרעש, ואת השניה הזו ניצל צביקה ובבדיחות הדעת נינן בקול, כמו בשעת הדלקת נר חנוכה: "ברוך אתה...", השר פרץ לא התבלבל וניצל את בדיחתו של עוזרו והחל משמיע בקול רם ברכה: ברוך אתה — מלך העולם, אשר בדברו מעריב ערבים, בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים ומסדר...

הזוכים האמיתיים של שעון הקיץ הם דווקא היהודים הדתיים והחרדיים יותר נוחיות לתפלה בזמנה, יותר תפלה בציבור. גם נוחיות גשמית ועוד יותר נוחיות רוחנית.

* * *

זה כבר היה יותר מדי.

הראשון שהתפרץ היה יאיר צבן — כמי שאוהב להפגין את ידענותו התורנית, הוא תפס מיד את העוקץ שבברכת השר והחל לזעוק... לא, לא, לא, החרה אחריו גם אמנון רובינשטיין, מאחורי האולם פרץ בזעקות קרב העו"ד סגל, זה שהגיש בזמנו את הבג"ץ, גם כל האחרים הצטרפו למקהלת הצעקות.

במהומה שפרצה במקום ונמשכה זמן רב, לא ניתן היה להבחין אם הזיז השר את השעון או שהשאירו כפי שהיה. בין כך ובין כך נפל השעון ממקומו והתרסק על פני הרצפה.

מעט האנשים הדתיים שהיו במקום ניסו להרגיע את החילוניים: "רק השנה לנסות את שעון הקיץ, ביקשו, בשנה הבאה נוותר לכם, אולי, נעשה פשרה, שנה אחת כן שנה אחת לא..."

כשהתעוררתי שמעתי את אשתי אומרת, מהר, עוד 10 דקות, סוף זמן קריאת שמע...

מנחם קלוגמן

מדוע אני עצוב ביום העצמאות

עברתי ברחובות תל־אביב בימים טרופים אלה והבחנתי בפועלים התולים את דגלי־הלאום על גבי עמודי־התאורה, ומותחים חוטי חשמל העמוסים במנורות ססגוניות, מצד רחוב אחד אל משנהו. לרגע לא הבנתי פשר דבר, אך לאחר הרהור קט, נזכרתי, כי מתקרבים אנו ליום העצמאות. העפתי מבט אל פני העוברים ושבים ולא הבחנתי, אף לא באחד מהם, התרגשות כל שהיא, או סימן לשמחה וחדוות הלב. האנשים נראו אטומים וסתומים, אדישים לחלוטין למתרחש סביבם. אי־אכפתיות מוחלטת אפפה אותם, דומה היה, כי אחדים מהם אף העיפו מבט של בוז וזלזול בפוע־לים, כשהם נדים להם בראשם, במן רחמנות, על אשר נאלצים הם להתעסק בשטויות ובהבלים.

כבר מזמן, חש אני, שאף שכני, שאינם דתיים, אין הם עוד כה מתלהבים מיום העצמאות, ויום זה אינו מרגש אותם במיוחד. גם הבחנתי, שמשנה לשנה, פוחתים והולכים הדגלים המתנפנפים מעל גבי הבתים, וגם תהודת הקישוטים של הגזוזטראות הולכת ונעלמת מעל פני השטח. התחלתי להרהר בכך, ואמרתי לעצמי, הלא דברים בגו. אם כן, יש להבין פשר דבר. וכך, המשכתי להלך מהורהר, וגם מעט מודאג, מהתופעות הללא נור־מליות, שהדליקו בקרבי נורה אדומה מהבהבת, הקוראת לחש־בון נפש.

וכשם שאומרים הצברים "עושים־חושבים", התחלתי לב־חון במחשבתי את כל נושא יום־העצמאות ונהיה לי מאד עצוב על הלב. ככל שהעמקתי לחשוב ול־הרהר, וככל שהרבתי לנתח את המצב, כך נהיה לי יותר עצוב ויותר מר בלבי. ניסיתי לשכנע את עצמי להיות שמח, אך הדבר לא עלה בידי.

אמרתי לעצמי: שמח בחור! הרי יש לך מדינה! אך מיד התפ־שט עלי עצב מהר. מדינה?! — שמעתי קול עמום בקרבי, הד מתוך כלי התקשורת, משיב לעומתי. מדינה היושבת על שטחים כבו־שים? מדינה המנשלת ערבים ממקום מושבם? מדינה המטילה בכח־הזרוע אימה ופחד על מי־עוטים החיים בקרבה?! התב־יישתי.

שוב ניסיתי לשמח את עצי. ונזכרתי, כי יש לנו "דגל". לרגע, כמעט והתפתתי לשמוח, אך שוב התעורר בקרבי זכרון עצוב, כאשר נזכרתי בדברי פרופסור ליבוביץ, אשר כינה את דגל המדינה "סמרטוט". סתם כך. לא חתיכת בד פשוטה, אלא סמרטוט. וזאת לא אמר אדם חרדי, כאנשי השחור ורודפי הקידמה, אלא, "אחד מן היישוב", שדיעותיו מקובלות ונשמעות בקרב חוגים חילוניים נרחבים במדינה. עוד אני מהרהר בדגל המבוייש, ונזכר אני, כי זה לא מכבר, לא אפשרו להניף את דגל המדינה באחד האוניברסיטאות העבריות במדינה העצמאית, כדי לא להרגיז חלילה גורמים, שהדבר מיסב להם אי־נחות ורוגז. כן נזכרתי, שלפני זמן לא רב, לא איפשרו שלטונות המדינה להניף את דגל המדינה מעל משרד המ־שטרה העצמאית שבהר־הבית, כדי לא להקניט את בני־דודנו האויבים וטובי הלב. לא נותר לי איפוא ברירה, והורדתי את הדגל למטה מחצי התורן.

אך, היות, ובכל אופן, יהודי רוצה להיות שמח, התאמצתי להיזכר בגורמים המביאים שמחה ללב, ונזכרתי בקיומו של צה"ל וזו ודאי סיבה טובה לשמחה. אך, טרם היה סיפק בידי לעכל נתון חשוב זה, עלו לנגד עיני ואף הדהדו באזני, דברי הבקורת החר־יפים של כלי־התקשורת למיניהם וסוגיהם ושל חוגים שמאלניים, של אנשי "יש־גבול" ושל אלו שאין להם גבול, של "יפי־נפש" ושל עטופי־רפש, של פרופסורים, מודענים, משוררים וסופרים, אשר הרבו לאחרונה להשמיץ ולהכפיש את שמו של צה"ל, כצבא כיבוש אכזרי, צבא־יודוי, ואף נזכרתי, שהיו אשר העזו לדמותו לגרוע ביותר שב־אומות. שוב הרכנתי את ראשי בעצבות ובכאב.

אך, לא עקשן כמותי ייכנע לי־צר העצבות, וכמובן שטרם סוה הצלחתי להיזכר בקיומה של ממשלת־ישראל והכנסת, וגאוה אדירה החלה להתפשט בקרבי ולנסוך בתוכי הרגשת סיפוק ובטחון. בטרם היה סיפק בידי, להשתעשע ולהתנחם בגילוי זה, והנה, שוב, אותו זכרון איתני מזין את מוחי הקטן בשטף של דברי נאצה וזלזול, בוז והשמצות, אשר הטיחו איש ברעהו חברי ממשלת־ישראל, וכאשר נזכרתי, מה חושבים שרי הממשלה, איש על חברו, האמינו לי, כי "יצא לי החשק" לשמוח ולהתגאות במ־משלה זו, אשר כה מרבה לבזות ולהכפיש את עצמה. גם ה"כנסת", לא הוסיפה למצב רוחי הטוב. נגד עיני החלו לחלוף תמונות של ישיבות הכנסת, ברמתה המוסרית הנמוכה, קללות עסיסיות במבחר שפות, ההדהד באולם המפואר הנרחב, ופה ושם, נדמה היה, כי הנה תפרוץ מיד תגרת־ידיים בין נבחרי העם. לא ראיתי. לא את ה"הדר". לא את ה"כבוד" ובודאי לא את ה"הוד". קשה היה לי גם לעכל את המחשבה, שאלו הם ה"נבחרים" ועליהם הוטל להנהיג ולנווט את המדינה, שבעיותיה כה קשות וסבוכות. לפני הצטיירה תמונה של מושב־לצים, המהווה דוגמה אנטי־חינוכית לצעירים ובני נוער. חלף־ראוה מכעור ודוחה, שכל יפה־נפש, בלי מרכאות, נבעת מפניו. וכזה תאמרו — האם היתה לי סיבה לשמוח?

ניסיתי בשארית כוחותי למצוא סיבה למסיבה, וכמעט בתודעה נצחון גיליתי את "העצמאות". הייתי מאושר. אך הדבר שוב לא נמשך זמן רב. החילותי להרהר, כדרכי, במשמעותה ובתוכנה של מלה מפוצצת זו. ולתדהמתי, ג־ליתי, כי היא ריקה מכל תוכן. נבוב חלול. אמנם, שם יפה מאד. אך ללא כל קשר למציאות. נזכרתי בתלות המוחלטת של מדינת ישראל בארצות־הברית, ו"הלך" לי החשק לשמוח.

"עצמאות" — אמרתי לנפשי, לא מיניה ולא מקצתיה. באותו רגע נצטיירה במחשבתי "העצמ־אות", כבלון גדול תפוח, נאה ומרשים, אשר נעיצה של סיכה קטנה יכולה בקלות לפוצצו, ומאד התחלתי לחשוש מפני אותה דקי־רה איטנית, ונהיה לי מאד מאד עצוב.

בטרם התייאשתי לחלוטין, ותקוה אחרונה החלה לפעם בקרבי. בכל אופן, אמרתי לעצמי, במדינת־ישראל גרים ב"ה מליוני יהודים יחדיו, היכות מוח יהודי שכזה, בכפיפה אחת. סגולה בטוחה היא, ללא ספק, להצלחה כלכלית מבריקה ומרשימה. הר־גשתי זו התחזקה, כאשר נזכרתי, כי היהודים, היו טובי וגדולי הב־נקאים בעולם, והייתי פשוט מאושר בבנקאות היהודית הגאו־נות, שתצמיח לנו מדינתנו הע־צמאית. אך, לא! רבונו של עולם, שוד ושבר! לא נותנים לי לשמוח. דו"ח ועדת בייסקי חשף לפתע את הבנקאות הישראלית במערו־מיה, והעמיד אותה קבל עם ועדה וקבל עולם כולו בשחיתותה, באוזלת־ידה, בהפקרות שבקרבה, בחוסר ישע ובהיעדר נאמנות, עד שאיש מבין ראשי הבנקאים לא יצא נקי מלפני ועדה זו. על כולם להתפטר, פסק הדו"ח, ומייד.

לא יכולתי יותר לשאת במצב בלתי נסבל זה. מצב רוחי נעכר באורח חמור וכמעט תפסתני מרה שחורה, ר"ל.

התחלתי להבין, מדוע רבים מתוך אלו, אשר בעבר הרבו, ביום־העצמאות, להכות בפטישים על ראשי עם ישראל וכן לנפנף בדגלי־הלאום ולרקוד בראש חו־צות, האטו את קצב השמחה, חדלו להתלהב ביום העצמאות ו"יהודיה פרופיל".

אך, יותר מכל, היה עצוב לי, כיהודי חרדי, על ההתדרדרות האיומה של דת־קדשנו במדינת ישראל העצמאית, על רדיפת הדת היהודית במדינת היהודים, על ידי ממשלת ישראל וראשי עריה. על ביזוי וחירוף קדשי האומה, על ידי "נבחרי האומה". על השפלת כבודם של רבני ישראל ומאסרם בגין הגנה על תורת ישראל ומצ־וותיה. על ביטול השבת וחילולה המחפיר בפומבי. ברבים מערי ישראל, מתוך כוונה מודגשת להקניט את עם מקדשי שביעי. על ההסתה השפלה כנגד הישיבות ולומדיהן. על רדיפת יהודים טו־בים. השמים נפשם בכפם להשיב ישראל מעוון ולהחזירם בתשובה. על שלילת הזכות מי־הודים דתיים להפגין, אף ברשיון, כנגד מהרסי חומת השבת. על נתינת יד וסיוע לפעולות מסיונריות מסוכנות. על הפצת הזהמה והתיעוב בראש כל חוצות, בצורה הגרועה והשפלה ביותר, ועל השנאה העזה שהציבור החילוני במדינה, על כל פלגיו, מפיץ ומחדיר כנגד צבור שלומי אמוני ישראל, השומר על גחלת היהדות ועל דמותה וצביונה האמיתי של מדינת ישראל.

עצוב היה לי מאד על הלב, ובשום פנים ואופן, לא יכולתי, לצערי הרב, לשמוח ביום העצמ־אות.

ברית עולם

ראיתי אותם ב"כיכר השבת" אומרים "קבלת שבת" למען "השבת".

שמעתי את תפלת "לכה דודי" מתמזגת עם המארש הגור־... צעקה קרליבית — — — סלסול "תימני" עם הנוסח האונגרי... ותפלה של יהודי עמך הידצים יחד מין הרמוניה נפלאה ומיתנגנת כסימפוניה של בליל מלים ועולות יחד ה — ש — מ — י — מ — ה. — — — אותיות פורחות — — —

יהודים בלבוש ירושלמי מסורתי לצד "מודרנים" שניצני זקנקן הספירה ניכר היטב בסנטרם, אגודאים נלהבים לצד קנאים "יהודי פים", חליפות לצד קפוטות, ו־ים של שטריימלים וספודיקים המעטנפים את נופם בדבקות עילאית שלא מעלמא הדין, "כל עצמותי תאמרנה" — — — בתפלת כגוונא ובזעקה בקול לא להם — — — — רזא דשבת... איהי שבת...

ונינון ישיבתי משל היו שרויים ע"ג הסטנדר אי שם... תוך כדי אמירת פרק "במה מדליקין" במתינות רוגעת... בצוותא חדא כל המנין השבתותי. — — — ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם... — — —

חשתי בקצב פעימת הלמות לבם של הריכבות, בעיניהם היוקדות ואף... בשערות שעדיין לא יבשו ממרחץ וטבילה של ערב שבת קודש ובכלל באוירה השבתית ירושלמית השורה והופפת על פניהם.

— — — מי כעמך ישראל — — —

ראתי, חשתי; שמעתי את הבקשה והתפילה המאוחדת מנער קטן עד סב זקן, מחסיד בן של חסידים עד ליטואק וייקה שמן פרנקפורט שעל נהר מיין...

ושמרו בני ישראל את השבת — — — ש — ב — ת ש — ב — ת ש — ב — ת — — —

בן צבי

מאת: משה מיכאל צורן

מפקד ימי בעל אותות גבורה רוסיים ניהל את ליל הסדר בקרית ים

ב־1000 עולים חדשים השתתפו בסדרי פסח ציבוריים שארגנה עבורם הוועדה לקליטה שע"י אגו"י העולמית בעשרות נקודות ישוב ברחבי הארץ

כאלף עולים חדשים השתתפו גם השנה בסדרי הפסח הציבוריים שארגנה הוועדה לקליטה שע"י אגו"י העולמית בעשרות נקודות ישוב ברחבי הארץ. הוועדה סיפקה את כל צרכי הסדר בליל פסח, חג כשר למהדרין, כולם היו מסובים, הסדר כסדרו.

סדרי פסח ציבוריים עבור עולי רוסיה אשכנזים נערכו השנה ב־14 מקומות ישוב: נהריה, קרית ים, קרית אתא, גבעת אולגה, נשר, גבעת נשר, נתניה, קרית נורדאו, מגדיאל, מזכרת בתיה, אשדוד ב־2 אתרים, אור יהודה ויהוד. בסדרים אלה השתתפו קרוב ל־600 עולים חדשים. בכל אחד מהסדרים הודגשה אוירת חג במלואה. גם עורכי הסדרים היו בעלי שיעור קומה כשהוועדה משתדלת גם להתאים את העורכים לסוג האנשים שישתתפו בסדר. בנהריה ערך את הסדר הרב עמנואל מיכלר, חתנו של הרב שליפר, רבה הראשי של מוסקבה לשעבר. לסדר בנהריה יצאו כמעט הרבים בגלל האורחה המרוממה, ההסבר הבהיר, הקריא והשוטף ההתמכרות לה זוכים האורחים. הסבה, לראשונה, הצטרפה אל הקבוצה עוד קבוצה של 7 עולים חדשים שזה להם הסדר הראשון בארץ.

★ הסבה מקצועית?

בסדר בקרית ים היותה הפתעה רבה ל־60 המשתתפים. עורך הסדר שלהם היה שבכיה לספקן שהוא בנו של שליח הציבור המפורסם בעיירה סלונים ברוסיה. ללספקן, שנולד בשנת 1904, כבר ברהוק. לאחר היותו עוד כילד צעיר חזן ובעל קריאה במקומו, נשלח ע"י אביו לקונקז בגלל הרעב הגדול שהיה אז בסלונים. בשנת 1930 החל את הצליה המבאוריה שלו בהוכי כפיקוד בצבא האדום ונקרא לשרת על אניית מלחמה. אניית הדגל "קריסר־קרניסוף" הפך עד מהרה לקפטן של האניה, כעמד מכובד כאחד ברוסיה של הימים ההם וגם ביכתינו אנו לא כל אחד מגיע להדגה זו.

בימי המלחמה העולמית נקרא לפקד על ספינת טורפדו במתחבי הים הסתור שמתפקידה היה לגלות את המוקשים שהניחו הגרמנים. את כל תפקידיו אלה מילא בהצלחה רבתי, ולא אנו המעידים על כך, אלא האותות הרבים המ־עטרים את חזהו. "אות הגוורדיה המכובדת", "אות הכוכב האדום", שחולק למעטים בלבד בארמיה ה־41 שמפקדה היה ברדנייב, "אות לנין". אות מיוחד על היותו מפקד בכל 5 שנות המלחמה. אות הים שניתן לו באופן אישי ע"י האדמירל צ'ורסק, אות הנץ המופתי, אות עיטור סטלין וכן הרבה אותות גבורה הצמידו נה.

המשתתפים בסדר בקרית ים ישבו כאילו כפאם שם. לא היה כהאים יותר כבודם כאשר שלפקד ערוך להם את הסדר. למעשה הוא גם שב בכך אל תפקידו הקודם כחזן בסלונים...

★ כהדעה בעיתון רוסי להזהיר את העולים התמימים

הוועדה גם השתתפה בעריכת סדרי פסח ציבוריים לעולי ספרד ב"א בקהילות ישוב ברחבי הארץ שבהם השתתפו כ־400 עולים חדשים.

לפני פסח פנו נציגים שונים בירושלים לוועדת הקליטה שע"י אגו"י העולמית בבקשה כיחודת כדי שזה הגיע ל־55 משפחות אקדמאיות שעלו לאחרונה מבריה"מ והמתגוררות כולם במרכזי הקליטה בירושלים. המשפחות הללו היו זקוקות בדחיפות לכל צרכי הפסח. הוועדה נאותה לפניה וסיפקה על אתר לכל משפחה כצות ויין ועזרה כספית. כל זה בנוסף לצנד כ־800 כספי הזה נצרכית השזרות על קשר מתמיד עם פעילי הוועדה וגם הם קיבלו השנה קימחא דפסחא ביד נדיבה ומצות ויין.

בשבוע שלפני פסח, פירסמה הוועדה מודעה בעיתון רוסי כדי להזהיר את העולים התמימים מפיתויים בהשתתפות בסדרי פסח בקיבוצים שכאלונים, הכרוכים בחילולי החג, באכילת חמץ ובמאכלות אסורות.

זאת, לאחר שהגיעו לוועדה במשך השנים מקרים רבים שתמימותם של עולים נוצלה לרעה ע"י הקבוצים ש"אירחו" את העולים ולבסוף העבירום על דתם בקלות.

כתוצאה מהפרסום, פנו עולים רבים למוסדי הוועדה בבקשה חלופה לסייע בעדם למבוא פתרון החליפי לקבוצים אלה למרות הקשיים הרבים במציאת אלטרנטיבות של הרגע האחרון. עלה בידי עובדי המחלקה לסדר עשרות משפחות עולים במקומות מתאימים. מכש ברגע האחרון.

אם נלך לתאר את המאמץ והקשיים הכרוכים בארגון סדרים שכאלה על פרטיהם המרובים וכל כה שקשור לארגון מבצעי הפסח — יכלה הדף והעט והם לא יכלו. הסיפוק היחידי של כל העושים והמעשים הובע בצלצולי הטלפון שהחלו לטרטר מיד לאחר החג: ברכות יישר כח, תודה והערכה, התלהבות וסיפוק מצד כל העולים שהשתתפו בסדרים. כל זה מצדיק את הקשיים האדירים שהיו מנת חלקם בימים שלפני הפסח.

הכל היה כדאי.

בשם החוק

(המשך מעמוד ג)

...ישיבת הזקה, חוק ומשפט ;) נכשל פעמים אחדות באחת הבחינות החשובות בלימודי המ־שפטים שלו, הכה לסיים רק לאחר "שיחה עם נציב בכיר באוניברסיטת תל אביב". הרושם הראשון היה כי המועל הוא בהעדפתו על פני אחרים בגלל מעמדו הבכיר, ודעם זה "היוקר" על ידי קביעה הכיתה עוד יותר, שנתגלתה במהלך הבחירה בפרשה; זהו נוהל מקובל באוניברסי־טה, המאפשר "לשוחח" במקום להבחן, לאחר כשלון בה השנה. נוסף על ההגינות המפוקפקת. בדיוק בתחום החוק בוחר תרגיל מעין זה. הרי ידוע לכל כי דווקא באותה ועדה נשמעת לעיתים מידה על רמה הבכלהם של הדיינים, ש"אינם מתמצאים בהוי הארץ והרבותה", כאילו ידיעת שפתה בחיי הכי של ארצנו או "כיתוב בספרות היהודית" יעשו אותם טובים יותר. לעומת זאת מעולם לא נהגה כוונה, למשל, בעית התנהגותם האישית־מוסרית של שופטי ישראל, הגם שכבר כי מופת התנהגות אישית בקרין אמות מידה מוסריות על החלטותיהם יותר כוגהיש "השכלה" שליה כאמור אפשר להפשר באמצעו־ "כיתה".

אולם גם לאחר שהחוק ה"מקודש" מתקבל — הוא מסאיר לעצמו, בחלקה המוסתר של הכלכלתיה, כמה מסגרות אנשי דמוקרטיה הכאפשרות את עקיפתו. בכך אין ישראל יוצאת דופן במשפחת העמים ההחזיקים מנגנוני הרם של צרכי היסוד שלהם, ראש וראשון, מודל אופייני לחוקר, הוא הסי.איי.איי בארצות הברית, אשר בצד הדימוקרטיה הנפלאה, עושה בסתר (ההסטוריונים האמריקניים יוסיפו: גם בצדק) את פעולות הבינן והריגול, ההתערבות בארצות שכנות ההבדיקה במשטרים זרים (נשמע מוכר?!), השיווד של מנהיגים והקניה של ראשי חברות — וכל זאת בלא ביקורת ציבורית גלויה או נוהל תקין. — אבן היסוד באחוות הדמוקרטיות.

הנוהג העיקרי בארץ, ..מפקיע את זכותו של הכפאל להסיף כוכר — של"שמירת"חוקים לציבור התהדי. הוא מנגנוני עקיפה החוק הרשמיים הקיימים במערכת המשפטית בארץ. לפעמים הם מוכרים: מושג בלתי סמפטי מימי הביניים הוד־שוכים, השנואים כל כך על זמירי הקדמה אצלנו.

השופטים הכול יכולים בימי הביניים בולקים נדוכים של אירופה היו, כהוה, הכמרים. אלה ייצגו את המערכת המשפטית הכל יכולה, את החוק "המקודש". כעהה כן אז ידע "הנהיג כי את החוק יש לכבד גם אם הוא מתגלם בשרירות ליבו של נציג הכנסיה. ההנה מסתבר כי גם אז ניתן היה בדרך "חוקית" לבטל את החוק, כאשר היה הדבר נוח למישהוא. לעקיפה ולתרמית קראו אז בשם "אינדולגנציה". היה זה כיתוי של שטר כפרה ומחילה, שבכל חנות יכול היה לקנות אצל הכומר הכפרי או הבישוף העירוני. האינדולגנציות הנפקו על ידי ה"כס הקדוש" ברומא. והכסף הטוב שהכניס: כמון את הקמתה של כנסיה שהיתה חיונית להאדרת שמו של האפיפיור באותה עת. בקנית השטר נתכפרו חטאיו של אדם, ונקל לשער איזו אוירה "חוקית" כוכרית שורה בבוד־בית של ההנהגות הללו.

כיום כמובן ימי הביניים החשוכים הם זיכרון רחוק ולא נעים. לא קונים תעודות כפרה — אבל יש יועץ משפטי, בשר ודם יחיד המחליט מתי יש מקום "לפתוח בהליכים" ומתי לא. מתי יש בתיק מסמים "ענין לציבור" ומתי ייגנז תיק ויישכח. בעידודו קיימים שיקולים משטרתיים "טהורים" ועניינים הקובעים מתי הפגנה, מצעד, משחק כדורגל או פיקניק חיוניים לדמוקרטיה, ואז יש כוח אדם משטרתי לשמירת הסדר, ומתי נזכרים השוטרים כי גם להם זכות לענוג שבת בביתם מול הטלויזיה. ויש כמובן בג"צ־ציוציה של איפה ואיפה הסמה ללעג ולקלס את החוק: אותו בג"ץ שהחליט כי "אין מקום להתערב בשיקולי השר" כאשר היה זה שר החינוך החילוני, אשר מנע תגבור לימודי יהדות חוקי בבי"ס ממלכתי — אותו בג"ץ מצא מקום "להתערב וכד' בשיקולי השר" כאשר היה זה שר הפנים הדתי, והעילה — שעון הקיץ.

רק על רקע של שקר החוק, הבל המשפט וכזב הצדק — יכול להווצר מצב שבו אב ל־6 ילדים — ניחשתם, דתי — ייאסר על בנית מחיצה במקלט, בשעה שעשרות תוספות בניה בכפרי הערבים בגליל צצות כפטריות — משום שעל אף החוק רצוי ההריסה נמצא להן פטורן פוליטי ברמותו של עזר ויצמן. רק באקלים כזה של צביעות התהסדות יכול שודד קברים להפחיד את המדינה גם אחרי מותו — ובמקום להחרים את הגזל הלאומי — כפי שעשתה ממשלת הפי־ליפינים לנשיאה המודח, הנרשחת — והחרימה לטובת האוצר את המליונים — במקום זאת מציגים אצלנו את העתיקות לראווה, משל אומרו: מבעליהן של אלה, שהיה סמל הגבורה, המוסר(!) והיושר הלאומי — לימדו גם אתם.

העולה מכל אלה — שהחוק בארץ הוא כסות עיניים להפגנת הגינות ממלכתית. מכיון שאינו מוחל תוך שוויון גמור על כלל האזרחים — הוא עושה פלסתר את הדמוקרטיה וחוקיה, כשהרא־שונים לאפליה לרעה הם הדתיים על ידי קעקוע התחיקה הדתית, באמצעות שופטים ושוטרים.

דוקא לציבור החילוני, המפגין כביכול הערצה עיוורת לחוק, המצב הוא הרה סכנה, ומזמין בהדרגה אנרכיה משפטית גם בתחומים חילוניים ועירעור מוחלט של הצדק שעוד נותר במדינה.

ולפיכך אין זכות לאף גורם אחד במדינה לגלגל עיניים הכחדות ולטעון כי הציבור החרדי אינו "מקיים" או "מכיר" בחוקי המדינה, מוטב יקשטו התקשורת, הממסד המשפטי את עצמם תחילה.

הזיות הגלגול

(המשך מעמוד ג')

ה"סחטנות", אליבא דמר הלצין, היא של המפלגות הדתיות, תקציבים אדירים הזורמים מהתנועה הצ־יונית, בלא בדיקה יעילות, בלא אבחנת תוצאות ה"השקעה" — אינן גורמות לו שום פקפוק. הסבס ההול שמפלגות דתיות משיגה למען חינוך דתי, למשל, הוא דבקר את עיניו. הוא הממר את שליחה: הלא הסעמש לו מגיע להקצת כפלגה, הו "המריבה" שהוא בא למכור לציבור בבחינה, ששליש בבני כבר הנמך בו. אם להסתמך על שיפוטו האוטוקרטי של מזכי"ל מפלגתו...

זאת ניתנה להיאמר, כי הגדרת ה"סחטנות" איננה מתייחסת רק למישור הכספי. הכוונה יותר רחבה. מדברים גם על "הכפיה הדתית", כלומר, שהמפלגות הדתיות כופות את השותף החילוני בחוקים דתיים אותם אוכפים באונס על הציבור החילוני.

הטענה, איפוא, רחבה יותר. אבל משום כך אין האמת שלה גדולה. נהפוך הדבר. השקר גדל ומתעצם בשל הטענה הזו, בביחוד כאשר מהינים ומעבירים לשתוק ולדבר על "פגיעה בזכויות־אזרח" בשל החוקים הדתיים. וגם כאן יש סיוע נרחב בדו"ח מבקר המדינה, כאשר הפנה גם השנה זרקור לכל המתחולל ומתרחש במשטרת ישראל.

אין בכוונתנו להתמקד עתה ביחס המשטרה לציבור החרדי. ציבור הסובל יותר מכל ציבור אחר מיחס מתנכר ועוין של המשטרה. הבעיה שבה עוסק המבקר, נוגעת לתחום המובהק של זכויות־אזרח או אפילו פגיעה בחופש האזרחי האלמנטרי ביותר. משטר דימוקרטי נבחן בעיקר כאשר המשטרה יודעת את מקומה הנכון, כי היא מופקדת על שלום הציבור ועל ביצוע החוק... במשטרים דיקטטוריים, היוצרות הפוכות. המשטרה משמשת כבשוט לדיכוי האזרח, לשלילת החופש ממנו, וכתוצאה ישירה מכך — היא יכולה לבצע מעצרים ללא אבחנה, היא יכולה לשלול חירות אזרח, היא יכולה לא רק לעצור אלא להכות, להשפיל ולבזות. כשאין מעליה סמכות שתבקר את מעשיה ופעולותיה.

צר לומר, כי כזוהי התמונה העולה מדו"ח המבקר, ולא בכדי בחר לעצמו להתריע על כך זו שנה שניה. הוא מגלה ומוצא, כי המשטרה לא חדלה ממנהגיה הנפסדים הללו, ובעיקר תמורה ביקורתו על כך, שתלונות נגד המשטרה אינן נבדקות ואינן מטופלות למעשה, כי המשטרה לא רק מנכלשת במעללים חמורים אלה, אלא היא גם חוקרת את השוטרים שנגדם מתלוננים, היא גם שופטת וגם מענישה, וכל הדבר הזה הפך מכבר לפיקציה חמורה וזוקרת עינים. כמה עתונים ניסו תקופה מסויימת לפרסם בהתמדה על מקרים כאלה, אך הם חדלו מכך, אם משום שהתעייפו, או משום שיחסיהם המעורערים עם המשטרה השתפרו. מסיבה זו או אחרת.

התנכלות המשטרה לזכויות האזרח ראויה לטיפול של כל גורם וכל גוף המנסה להתמחות בכך. יש במדינה כמה וכמה גופים שתפקידם הוא כזה, או שהם מתיימרים להיות כאלה, אבל כולם כאחד מכירים רק מוקד אחד של פגיעה באזרח ובזכויותיו: הדתיים, בין במפלגות, בין כ"ממסד רבני" ובין בכל צורה אחרת, ועתה מצטרף אליהם האדון רולצין ביחד עם הקבוצה המייסדת של מפלגתו החדשה. שקר מאורגן ומוסכם זה עומד להיות מעתה מצע של מפלגה...

היתפסותם של אלה בסיסמאות ההסתה האנטי־דתיות איננה בלתי־מחושבת. היא, כנראה, "מס־השפתיים" שהם משלמים לעתונאים ולכת־בים, כדי שאלה אכן ימהרו להעניק להם פרסום מירבי למרות שאחיזתם בציבור היא אפסית וסיכויים להגיע למשהו בבחירות הקרובות נעים באיזור שמתחת לאחוז החסימה. במחיר הזה מוכנים להצ־יג את כל המיצר לישראל — כ"ראש"...

מלחמת השבת

(המשך מעמוד ט)

הריסה המנית של בית הקברות. בקנאות יוצאת מן הכלל, התכסרו היוונים ע"י גיוס מאות עובדים לעבודת ההריסה של המצבות עתיקות וגם חדשות לרבות אלה שהוקמו שם בתקופה האחרונה.

לפי זריזותם של היוונים בבי־צוע המלאכה היה ברור שלאו דווקא המניעים ליפות את העיר הם אלה שעמדו בראש דאגותיהם. משלחות של נוצרים ביקרו אצל מפקד הגרמנים והודו לו בשם האוכלוסיה היוונית על פתרון הבעיה... בכך נסתם הגולל על בית הקברות העתיק של היהודים וזו היתה גם האות לבאות: השמ־דת הקהילה כולה.

סלוניקי העיר נותרה ללא יהו־דים. הפורעים פתחו גם את הקב־רים החדשים בחשבם למצוא בהם את כספם וזהבם של היהודים... 100,000 מצבות רבות מהן יקרות ובעלות ערך היסטורי גדול, הו־פקרו לשלל. הכנסיות, בעלי בתי חרושת, לבנין ולפסלים הלכו ולקחו להם מצבות מבית החיים עד מלוא כיתם וחזירם ואילו הג־רמנים השתמשו בהם כדי לסלול דרכים ואפילו לבריכות מים.

ביום ד' אד"ב תש"ג הגיע היום המר והנמהר בו ציווה המושל הנאצי לכנס את כל כלואי הגיטו בבית הכנסת כדי להודיעם על נסיעתם לפולין... הנוכחים פרצו בבכי המחזה היה קורע לבבות. בספר "שואת יהודי יוון" מתואר המאורע בפרטי פרטים.

זכרון סלוניקי נחרת בתולדותיו של העם היהודי כ"נמל של שבת", משום שבזאת הצטיינה הקהילה מכל קהילות ישראל בגולה.

"המלחמה למען השבת" היתה פרק במאבק היסטורי רב ערך שניהלו היהודים עד לסגירתו של הנמל. בפרק זה מקופלת גדולתה של עיר ואם בישראל וגם שקיעתה בהלוך הזמנים. יש לציין ששנים רבות התייחסו גם תושבי העיר הלא יהודיים להדין זה של סגירת הנמל כדבר טבעי בהחלט. כיוון שהיהודים היוו את רוב האוכלו־סיה בעיר ושמרו על מסורתם בכ־אמונה בחרו גם הסוחרים הגויים את יום מנוחתם בשבת קודש.

מה שהבינו הגויים בסלוניקי, לא מבינים היהודים בארץ ישראל.

בעולם היהודי

כרזות אנטישמיות בבירת פראגוואי

אסונסיון, — כרזות אנטישמיות הופיעו בימים האחרונים במספר רחובות בלב בירת פאראגוואי, אסונ־סיון.

כרזות אלה, בפורמאט 30 כפול 40 ס"מ הן במתכונת של הודעות של המשטרה האמ־ריקאית, כאשר היא מחפשת אחר פושעים נמלטים.

בכרזות מגן דוד ובתוכו קריקטורה של דמות יהודית, ומתחתיה הכתובת "יהודים מבוקשים מתים או חיים".

עוד נאמר בהן "הפרס: השלום העולמי".

הכרזות מאשימות את היהודים כי רצחו את ישו, ייסדו את המפלגה הקומוניסטית, גרמו למלחמות העולם הרא־שונה והשניה, הפציצו את לוב והרגו ילדים וקשישים... הם גם מכינים את מלחמת העולם השלישית".

יצויין כי ב־3 במאי, פירסם עתון בעיר הבירה הודעה בדבר קיום טקס לזכרו של אדולף היטלר. אולם הכנסיה הקתולית סירבה לקיים טקס כזה.

בפאראגוואי קהילה יהודית המונה כ־2000 נפש. (ע"צ)

בית הנבחרים הבריטי מגנה את היחס ליהודי בריה"מ

לונדון, — ועדת החוץ של בית הנבחרים האשימה את שלטונות בריה"מ בנסיון לחסל את הדת והתרבות של היהודים בבריה"מ, בדו"ח שפורסם בלונדון.

דו"ח מפורט זה, שהוכן בעקבות ביקור של משלחת במוסקבה, מוקיע גם את היחס לבני דתות אחרות, בין היתר הנוצרים.

מחברי הדו"ח מעריכים כי בבריה"מ כולה פועלים כיום רק 57 בתי כנסת. לדבריהם יש רק בית כנסת אחד בלנינגראד, קייב ואודיסה, שם חיים רבבות יהודים, ובמוסקבה יש רק שני בתי כנסת, עבור קהילה של רבע מליון יהודים. (ע"צ)

צרפת מכחישה קשר עם ארגון ספרדי האנטי־ציוני

מאדריד, — שגרירות צרפת במאדריד דחתה "בתוקף כל רמזים בדבר שיתוף פעולה צרפתי בפעולות טירור בחצי האי האיברי".

בגליונו האחרון טען הש־בועון הספרדי "קאמביו 16", כי קבוצת "קריאת יש"ו הנוצ־רי" שיתפה פעולה עם השירות החשאי הצרפתי.

השבועון טען כי השירותים החשאיים הצרפתיים החדירו לארגון שני טירוריסטים ערבי־ים. מדובר בארגון ימני קיצוני אנטי־ציוני הקשור בדיפלומטים לוביים.

עשרה חברים של הארגון נעצרו בימים האחרונים בפא־ריס, בעקבות הגילויים של השבועון במאדריד.

המקורות מסרו כי המעצרים בוצעו בשיתוף פעולה עם שלטונות ספרד.

עוד נמסר כי המפקד הצבאי של הארגון, הסורי פאריד חסן, והממונה הפוליטי, הלבנוני פייסל ג'אודה, הנימנים עם העצורים, נתגלו בסוף השנה שעברה בפאריס. שלושה טי־רוריסטים אחרים שעימם נפגשו בפאריס, נעצרו בידי שירות הריגול הנגדי הצרפתי.

בין העצורים גם מצרי אחד, עבדל ראוף מוחמד היני.

קבוצה זו הודתה כי ביקשה לבצע פיגוע נוסף נגד בית הכנסת ברחוב קופרניק בפא־ריס, אחרי הפיגוע שהיה שם באוקטובר 1980, בו נהרגו 4 אנשים ונפצעו תשעה. (ע"צ)

שצ'אראנסקי: "בידי רייגן הזדמנות היסטורית להביא ליציאתם של כל היהודים הרוצים בכך מבריה"מ"

אינו מופתע מכך שקיימים חילוקי דעות בינו לבין הנשיא הסבור כי רצוי יותר להפעיל דיפלומטיה שקטה בנושא עליית יהודי רוסיה

וושינגטון, נתן (אנאטולי) שצ'אראנסקי אמר כאן ביום שלישי כי אמר לנשיא רייגן בעת שנפגש עמו כי נתונה בידו "ההזדמנות ההיסטורית" להביא להגירתם של כל היהודים הרוצים לצאת מבריה"מ.

"גורלם של 400,000 יהודי בריה"מ נתון במידה רבה בידי הנשיא רייגן", אמר שצ'אראנסקי בפגישה עם עתונאים לאחר שיחה של 30 דקות שקיים עם הנשיא רייגן בבית הלבן.

"אני בטוח כי זהו הנשיא שיכול להביא להצלחה, שיכול לסייע באילוץ בריה"מ לפתוח את שעריה".

שצ'אראנסקי הבהיר את דבריו באומרו כי המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב, מודע יותר מקודמיו ל"מצב הקריטי" של הכלכלה הסובייטית וכי דרוש לבריה"מ באורח חיוני הסחר עם ארה"ב.

הוא אמר כי לכן בידי הנשיא האמריקני מרחב פעולה. "אל לו להתפתות על ידי שיפורים קוסמטיים בנושא זכויות האדם ואילו הקונגרס האמריקני חייב שלא להסיר את ההגבלות על הסחר עם הסובייטים עד אשר ירשו לכל היהודים הרוצים בכך לצאת מבריה"מ".

שצ'אראנסקי הגיע לבית הלבן כשהוא מלווה על ידי מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. אחרים שנכחו בפגישה היו סגן הנשיא ג'ורג' בוש, יועץ הנשיא לבטחון לאומי ג'ון פוינדקסטר וראש המטה של הבית הלבן דונאלד רייגן.

שצ'אראנסקי אמר כי לאחר בואו לישראל, הוא התקשר טלפונית אל הנשיא רייגן והודה לו על מאמציו לשחרורו לאחר שהיה כלוא 9 שנים בבתי סוהר סובייטיים.

הוא אמר כי ביום שלישי ניתנה לו ההזדמנות "להביע את מלוא הודתי לנשיא רייגן באורח אישי".

"אני בטוח כי לא הייתי משתחרר אף פעם אילמלא התנהלה מערכה גלויה וחזקה למעני ואם הנשיא רייגן לא היה נוקט באורח אישי עמדה כל כך חזקה וגלויה למעני", אמר שצ'אראנסקי לכתבים מחוץ לבית הלבן.

שצ'אראנסקי אמר כי התעודד מאוד מן הפגישה עם הנשיא, אך הוסיף כי אין הוא רואה הפתעה בכך שעמדתו שונה מזו של הנשיא.

"אנו יושבים על כסאות שונים", הוא אמר. "הוא נשיא ארה"ב ואני אסיר ציון לשעבר. עתה, תודה לקל, אזרח מן השורה של מדינת ישראל".

"אני סבור כי דיפלומטיה שקטה יכולה לעזור רק אם היא נתמכת על ידי לחץ ציבורי חזק", אמר מדען המחשב בן ה־38 לכתבים ביום החמישי לביקורו בארה"ב.

שצ'אראנסקי שהיה אסיר במשך 9 שנים בבריה"מ באשמה שהיה מרגל, ייחס את שחרורו במידה ניכרת ללחץ דעת הקהל. "אני בטוח כי לעולם לא הייתי משתחרר אילמלא נערכה מערכה כל כך חזקה וגלויה למעני ואילמלא לא היתה התערבות אישית כל כך חזקה מצד הנשיא רייגן למעני", הוא אמר.

שצ'אראנסקי שוחח עם הנשיא האמריקני 15 דקות ואמר לאחר מכן כי הופתע להווכח מה נרחב הידע של הנשיא רייגן לשיטת הממשל הסובייטית.

דובר הבית הלבן לארי ספיקס, אמר כי הנשיא הביע את הערצתו לשצ'אראנסקי בשיחה ביניהם. "הנשיא גם חזר על נחישות החלטתו לעשות הכל כדי לסייע לאלה שנמנעת זכות ההגירה, הזיהות היהודית שלהם וחופש המצפון הדתי", אמר. (ע"ר)

"אל אהראם": היהודים בקהיר מכרו אדמות שנועדו לבית־קברות

קהיר, — העתון "אלהאראם" האשים יהודים בקהיר כי הם רימו את השלטונות ומכרו קרקע שנועדה לבית־עלמין.

העתון כותב, כי מחוז קהיר הקצה אדמות באיזור "אלבסאתין" לקבורת יהודים. "אולם היהודים הערימו והם מוכרים אותם בחשאי לחברות השקעה בבעלות אנשי עסקים בכירים". (ע"ר)

לוח המודיע

דירות ובתים

ירושלים

למכירה

★ בבית וגן 2 40,000, 3 65,000, 4 80,000 "בלבגד" 422439

★ בהזדמנות בהר נוף 4 חדרים קומה נוחה 62,000 "דוד נוף" 243021, 8־243557

★ חייבת להמכר ברמות־פולין 3 + מרפסות, כיוונים טובים ק"ג (לא אחרונה) "דוד־נוף" 243021, 228633

★ בשטראוס 3 חדרים קומה נוחה + מרפסות מסודרת מיידית "דוד נוף" 243021, 228633

★ בהזדמנות בסורוצקין 3 חדרים כיוונים טובים, קומה גבוהה "דוד נוף" 243021, 228633

★ חייבת להמכר ברמות ג' 3 + מרפסת, דרומית, מטבח משותף "דוד־נוף" 243021, 8־243557

★ במעלות דפנה, דירת קוטג', 4½ מטופחת, ק"ד, מרפסות, שי־רותים כפולים 811357

★ ללא דמי תיווך!!! בהר נוף!!! מבחר דירות 4, 5 חדרים בכל שלבי הבניה "עידית נכסים" (02)289233

★ ברח' מעגה שמחה 3, ק"א + חצר גדולה + מחסן 60 מ"ר + רשיון לתוספת בניה. דו משפחתי לוי יוסף (02)533465

★ 3½ חדרים על שטח אדמה 354 מ"ר בגבעת שאול, (02)524971

★ במקור ברוך 2½ ק"ג מרפסת גדולה לסוכה + דוד"ש + אורנות מטבח (02)539647

★ בזכרון יעקב, בדוממה דירת 3½ חדרים כולל הסקה חדיש, טלפון 531168

★ ברמות ורשא חדשה ק.א. 4 + הול 88 מ"ר 60,000 (02)826562

★ בסנהדריה המורחבת 3, ק"ד, 86 מ"ר כיוונים מצויינים, מרפסת סגורה, לסוכה אורנות מיידית (02)819824

★ באולה, רח' מלאכי, 3 חדרים + מחסן + גג, אפשרות בניה (02)583023

★ בבית וגן מיכלין מעולה 4 חדרים + פ.א. + 2 חדרי אמבטיה + מחסן (02)420841

★ בעזרת תורה 3 חדרים פלוס ק"ג, שירותים כפולים, כיוונים מצויינים (02)813796

★ למכירה/השכרה דירת 4 + מחסן + חניה + מעלית ק"ג (02)525497

★ בהר נוף 5 חדרים 135 מ"ר מטבח גדול 90,000 כל השיכלו־לים (02)520647

★ בנוה יעקב (דדוקו) ע"י קמינץ 3 + פ"א, מרפסות, נוף (02)856520

בדמי מפתח

★ 2½ חדרים ע"י עזרת תורה 3 כ"א + דוד"ש אפשרות לתוספות (02)816983

★ בשכון הרבנים 2½ מרפסת לסוכה + דוד"ש + הסקה ביתית ק"ד 9-1 (02)526515 לפנה"צ, 4.30-7.00 (02)533842 אחה"צ ומ־9.30 בערב

להשכרה

★ דירת 3 ק"ב, קומפלט, באזור באולה, לתקופות קצרות/ארוכות (02)824876

★ באיזור 3 מרוהטת קומפלט ובפאר + טלפון ק"ז לשנה (02)524955

★ במטרסדורף לתיירים דירת 2 חדרים מרוהטת (02)528861 מיידית

★ בנוה צבי ק+ד + טלפון עם/בלי רהוט 817480

בני ברק

למכירה

★ בבני ברק גני גד 3 ק"ג $41,000 פינוי בקיץ טל. 708990

★ 3 חדרים ק.ג. במרכז בני ברק רח' אליעזר 3 בחזית (03)707243

להשכרה

★ להשכרה בקרית הרצוג, נחלת סידרקה 5 חדרים ק"א ע"ע טל. (051)884660

★ במרכז בני ברק 3 חדרים בוד־לים + טלפון לזמן ממושך (03)950016 (052)83670

להשכרה אשדוד

★ באשדוד, קרית פועלים, 3½ ק"ב לתקופה ממושכת טל. (055)34123

למכירה חיפה

★ למכירה בחיפה במעונות באולה 4 + הול גדול ק.א. טל. (055)93075

עבודה

★ דרושה בחורה אחראית לעזרה בעבודות בית פעמיים בשבוע, תנאים טובים (03)783217

★ טבחית מנוסה מעונינת בע־בודה במוסד לארוחות צהריים בוקר/ערב (02)241459, (02)288422

מכירות וקניות

★ מעונינים לרכוש או לקבל די־הוס עבור זוג דל אמצעים. (02)820051 בערב

מכוניות

★ רנו 9 G.T.C 83, יד ראשונה מצוינת 34,000 + היטל + מסלק + סטס (03)783217 בערב

★ 131 1983 יד ראשונה 21,500 ק"מ בעבודה 235667, בבית 344965

מזגנים

★ מזגן (מצנן אויר) נייד מתאים לחדרי שינה ולסלון במחיר מבצע אצל לוסטיג החל מ־240 ש"ח ב־5 תשלומים שוים כולל מע"מ ועגלה, תצוגה במקום לוסטיג רח' ירושלים 12 בני ברק, לוסטיג רח' שטראוס 29 ירושלים

הלבשה

★ בגדי הריון אפנתיים לחרדיות, יבוא מאירופה, כמו כן הלבשה לנערות חרדיות. "הלבשה מלכה" המלך ג'ורג' 14 ירושלים

גמחי"ם

★ גמ"ח שמלות כלה, כתרים, כובעים הינומות, אפנת צביה (02)821763 אחה"צ בלבד

מענק!!!
למוצא דירה מרווחת בירושלים עם גישה לנכה רתוק לכסא גלגלים (אפשרי מעלית) לשכירות או לקניה
02־713906

דרושים
מורים חרדיים להוראת שפת הבייסיק
בירושלים ובמרכז הארץ
טל. 02־431615 03־9222783
052־24552

לת"ת בסביבות ב"ב
דרוש
מלמד
טלפון 03־704945, 03־342025

אם עדיין לא קנית
בגדי קיץ
לא הפסדת אולי טוב עשית:
אצלנו בשפת אמת 6 בני ברק
בגדי תינוקות יפהפיים
כמו"כ שמלות לילדות עד גיל 4
כל הקודם זוכה!

מזל טוב באסותא

שלמה וצפורה ולדמן	בת
מנחם ומזל ינקוביץ	בת
עודד ומירית שיבובסקי	בת
חן ולאה כהן	בן
יחיאל וחנה שצדרוביצקי	בן
נחמיה ושפרה פנחס	בן
בועז ודינה מתתוף	בן
ראובן ופנינה גשייד	בן
יצחק ומיכל חזן	בת
יוסף ודינה בני	בן
דורון ועליזה לוין	בן
יום טוב ושרה חן	בת
אלעזר ודבורה עציוני	בת
צבי ואסתר מילר	בת
יצחק ויהודית לביא	בת
אלי ויעל חרשמיר	בת
משה וחנה אובשקובסקי	בן
חיים ואינה גוטלר	בת
יום טוב ורחל פאי	בן
שמואל ורות רוזן	בן
דוד וצפורה גבריאלוב	בן
אבי ושושנה אדמוני	בת
גדליה וסינה ברשושן	בת
ג'קי וקלאודיה אסיאס	בן

גם לך מגיע
אסותא
240 185

הורים יקרים!
אם יש לכם בנים או בנות בני 14—18 וגבם כבר כפוף ומעוגל מלימוד או הנהגה אחת יש עדיין את האפשרות לתקן במעט זמן ובמעט כסף וכדאי להודיע כמה שיותר מוקדם ולחסוך עוגמת נפש כאבי גב קשיי נשימה קשיי הליכה וחוליים רבים אחרים וכאשר בגיל מבוגר קשה לתקן
אנחנו פותחים
קורסים להתעמלות נכונה ונבונה
לשיפור היציבה הנשימה הגמישות וההרפיה ולפיתוח מודעות והנהגה בריאה, למבוגרים, לנערים ולנשים בימי שישי בבוקר ובשעות הערב במשך השבוע
הקורסים מיוסדים לציבור החרדי ומנוהלים ע"י מורים מוסמכים ויר"ש
טלפון 02־420068 גומל נפשו

מסעדת יוקרה
בינלאומית מסורתית
גלאט כשר — חלק
רח' המלך ג'ורג' 21 ירושלים
(בין רח' הלל ורח' בן יהודה)
(02)244-922
משגיח תמידי

אולם שיר
בהשגחת הרב לנדא שליט"א
אולם 702913, 701938 בית
★ מחיר מבצע לבריתות ובר מצוה בחודשים אייר סיון
★ בימי שישי אוכל מוכן מעולה ומשובח לקחת הביתה
אולם שיר
ב"ב רח' ירושלים 13 (פינת ר' עקיבא)

חגיגת אביב ביוקרה

בואי להתרענן עם פאות יוקרה
דגמים חדשים, דגמי קיץ
פאות במחירי הזדמנות. כדאי לראות
ירושלים, יחזקאל 11, טלפון 281199

פז
עד 7 בערב
תחנת בר־כוכבא
שד' בן־צבי
מול גן סאקר ירושלים
טל. 227888
אנו עומדים לשירותך ברחיצה ידנית למכוניתך ע"י צוות מיומן ואדיב, עד 7 בערב, בתחנת הדלק בר־כוכבא, על אם הדרך, בין צפון לדרום העיר (שד' בן־צבי, מול גן סאקר)
שירותי סיכה ושמנים
מגוון שירותים נוספים: חנות לאביזרי רכב, קיוסק, פנצ'ריה, רכישת צמיגים, טיפול 10,000 ועוד.
הסדרים מיוחדים עם מוסדות ומפעלים
שירותי התדלוק פתוחים רצוף עד 24.00
התחנה סגורה בשבת

הרב שלום חיים פרוש

שושלת אדמור"י טריסק

לרגל הנצחת שמו של המגיד הק' בעל "מגן אברהם" זי"ע בישיבת "משכן התורה" ירושלים

בעולמה של תורה והחסידות נהוג השבוע אירוע משמח, עם הסבת שמה של הישיבה הגדולה "משכן התורה" בעיה"ק ירושלים ת"ו על שמו של הסבא-קדישא רבן של ישראל הרה"ק המגיד מטריסק בעל "מגן אברהם" זי"ע, במעמד הוגי שכיבדוהו אדמו"רי בית טשרנוביל וגדולי תורה, ואישי ציבור.

ישיבת "משכן התורה" על שם הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע מתנוססת לתפארת כאבן-חן בצפון ירושלים, ושמה הולך לפניה כמרכז לצעירים מבחירי בני-הישיבות, השוקדים על תלמודם ומתעלים במעלות התורה בהדרכת ראש הישיבה הגאון רבי דוב אייכנשטיין שליט"א — בנו של הגאון המפורסם רבי מנחם צבי זצ"ל רבה של סט. לואיס, חתן האדמו"ר הק' רבי משה מרדכי טברסקי מטריסק-לובלין הי"ד שנספה בשואה בח' אייר תש"ג, והשבת הוא יום ההילולא הארבעים ושלש לעלותו על קידוש השם.

הרה"ק רבי אברהם מטריסק זי"ע

ליד ראש הישיבה תשיאה הנודע בגדלותו בתורה, נכד המגיד מטריסק — ניצבים בראשה הגאון רבי משה רוזם שליט"א והגאון רבי משה שפירא שליט"א, המסייעים בידו לגדל תלמידי חכמים מובהקים. קיים גם כולל אברכים מצוינים ההולך ומתפתח למופת, הודות למסירות הבלתי נלאית של הגר"ד אייכנשטיין ועמו הצוות העלה המובחר.

השנה ימלאו צ"ו שנים להסתלקותו של המגיד הק' מטריסק — ב' תמוז תרמ"ט. ובהתקרב שנת המאה ימהרו שרידי חסידי ואוהדי בית טריסק, ובראשם הרה"ג איש האשכולות רבי אברהם יצחק טברסקי שליט"א בנו בכורו של ממשיך השושלת הרה"ק רבי משה מרדכי מטריסק-לובלין הי"ד להציב שם ושארית לזכרו של אותו קדוש וצדיק שהתנופפו בצלו רבבות מישראל ובראשם כל צדיקי ואדמו"רי פולין — שהנהיגו בעצמם אלפי חסידים — באמצעות קריאת שמה של הישיבה "משכן התורה" בראשות נכדו שליט"א על שמו, לשמחת לב כל יראי ה', ובהוראת האדמו"רים מגזע קודש טשרנוביל שליט"א, שהביעו שביעות רצונם הרבה בקריאה של חיבה, וברכה להצלחת הישיבה ושגשוגה בזכות רבינו ה"מגן אברהם" מטריסק זי"ע.

מלכות בית טשרנוביל

ראש ומייסד השושלת היה המגיד הרה"ק רבי מנחם נחום זי"ע שזכה עוד לקבל תורה מאור שבעת הימים רבינו הבעש"ט זי"ע ולאחר הסתלקותו היה מהחשובים ראשונה אצל המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע ודבריהם הקדושים משובצים בספרו הקדוש "מאור עינים" על התורה. "וישמח לב" על אגדות חז"ל.

רעיו ועמיתיו הק' ה"קדושת לוי" מברדיטשוב, הרה"ק רבי אריה ליב משפולי, הרבי ר' משולם זושא מהאניפולי, הרה"ק רבי יהודה ליב הכהן מאניפולי, הרה"ק רבי אשר צבי מאוסטרהא והרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זכו בהסכמותיהם לספרו מגדירים אותו "כי כולו דברי אלקים חיים" ו"יאמר תורתו תורת מסוף העולם ועד סופו" ו"אין קץ ותכלית להערתו הקדושה".

בדומה לכך מתארהו רעו הגה"ק בעל ה"תניא" זי"ע באגרת קודש בתוארים בלתי רגילים "רכב ישראל ופרשיו איש אלקי קדוש [illegible] נ"א אליו פורין נפשו להזכיר לפני בתפלתו הק'.

מסורת החסידים מספרת בשם בנו הרה"ק רבי מרדכי זי"ע כי כשפירש את דברי רבי (יומא פה, ב) שיום הכפורים מכפר בין לשבים בין לשאינם שבים, שהכוונה היא "אף לאותן שאינן מקבלין אותם בתשובה כל השנה, ביוה"כ מקבלים אותם" (ראה "מאור עינים" האזינו ד"ה איתא בש"ס) הכריזו בשמים: הלכה כרבי מנחם!

כשנת תקנ"ח בי"א מרחשון נסתלק לבית עולמו בטשרנוביל, ושם מנוחתו כבוד. מילא מקומו בנו הרה"ק רבי מרדכי זי"ע, שהיה בזיווגו הראשון חתנו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע ובזיווגו השני חתנו של הרה"ק רבי דוד לייקס זי"ע מגדולי תלמידי הבעש"ט הק'.

"עיר וקדיש מן שמיא, עמודא דנהורא, ושכבה"ג" כך מתארים אותו גדולי הדור שלאחריו, הצדיק המפורסם רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ובעל "דברי חיים" מצאנז זי"ע בהסכמותיהם לספרו "ליקוטי תורה". והאחרון אף מוסיף "וידעתי כי לא באתי לאחר מבי אלף לסדר הכמוס בתוכו, אולם כי ראיתי כי גם לאיש המתנים כמוני יצמח טובה בהדפסת ספר הזה, כי מאיר עיני כל להשיב מחוי ולהדבק נפשו בקונו".

נמסר גם בשם בעל "דברי יחזקאל" משינאווא זי"ע שהתבטא כי "צריך כל אחד מישראל להיות לו בתוך תיק הטלית ותפילין ספרו של רבי מרדכי מטשרנוביל וללמוד בו בכל יום בהיותו מלובש בתפילין, וזו סגולה גדולה".

אחד מגדולי וגאוני הדור שלאחריו רבי ישעיה שור מיאסי זי"ע מעיד עליו "אשר מפורסם אור תורתו כלפיד אש, שהוציא מפיו הקדוש זקוקין דנורא וכו', ומן השמים זיכוהו להיותו נקרא מגיד מישרים להורות לעם בני ישראל הדרך לשכון אור".

בנו המגיד הק' מטריסק זי"ע כותב בספרו "מגן אברהם" (ליום ההילולא, פרשת אמור ד"ה איתא) כי שמע מאביו שהבעש"ט זלה"ה זכה לנשמה לנשמה "ואני אומר שגם אבי הקדוש זכה לנשמה לנשמה, כי אני יודע שאבי זיכך כל כך גופו וחומרו, עד שהגוף שלו בבחינת נשמה. ואם כן היה הנשמה בבחינת נשמה לנשמה שהוא מאצילות" ולהלן הוא מציין שביום ההילולא של הצדיקים, הוא יום שמחה, שיש להם אז עליה בעולמות העליונים "ובפרט אצל אבי זצוקללה"ה, שנשמתו מעולם האצילות, העליה שלו היא בלי שיעור וערך, ויש שמחה גדולה בכל העלמות".

קדוש ישראל מרדכי זי"ע — שהיה נכד אחותו — התבטא עליו כי זכה לדרגה נעלית "שיהיה בשעה אחת גם למעלה בשמים, וגם למטה עלי אדמות" וכשנולד בנו הצעיר הרה"ק רבי מרדכי שרגא מהוסיאטין, קרא לו על שם זקנו, דודו, למרות שהיה עדיין בחיים, באמרו כי "זה כמה שנים שנשמתו התעלתה לעולמות עליונים". בסגנון זהה נמסר בשם הרה"ק רבי משה צבי מסווראן זי"ע שאמר [illegible].

"מרן הק' קדוש ישראל" כותב עליו הרה"ק רבי אריה ליבוש מאורדוב זי"ע בספרו "ברכת טוב" בהביאו דבר תורה ששמע ממנו בהסתופפו בצל הקודש יחד עם אביו הרה"ק רבי יחיאל חיים מאורדוב זי"ע, [illegible].

שמונה ארזים נטע הצדיק מטשרנוביל, והם כולם קדושי עליון ראשי אלפי ישראל, הרה"ק רבי אהרן שמילא מקום אביו בטשרנוביל, הרה"ק רבי משה מקרסטשוב, הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשרקאס, הרה"ק רבי מנחם נחום ממקארוב, הרה"ק רבי אברהם מטריסק, הרה"ק רבי דוד מטולנא, הרה"ק רבי יצחק מסקווירא, הרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריבקה ואביהם הגדול היה אומר כי שבעת בניו הם כנגד שבעת קני המנורה והבכור אהרן עומד ומטיב את הנרות. בכ' אייר תקצ"ז נסתלק המגיד מטשרנוביל, ומנוחתו כבוד באנאטיבקה שליד קיוב ומבניו הקדושים נתפשטה החסידות ברחבי רוסיה, אוקראינה ופולין.

בעל "מגן אברהם" מטריסק

בשנת תקס"ז נולד לאביו בטשרנוביל הרה"ק רבי אברהם זי"ע, הנודע לימים בתור המגיד מטריסק. וממנו יתד ופינה לשושלת האדמו"רים לבית טריסק. רבינו היה רבן של ישראל במלא מובן המילה, נהרו אליו רבבות מישראל, ובראשם רוב רובם של צדיקי פולין, שהיו בעצמם גדולי עולם ואדמו"רים מפורסמים לאלפים רבים מישראל, ומהם ששהו בצל קדשו בטריסק תקופה ארוכה, ואף שתו בצמא את דבריו הק'.

בהגיעו לפרקו נשא לאשה את בתו של הרה"ק רבי יעקב אריה מקאוולי זי"ע בנו של הרה"ק רבי מרדכי מנשחיז זי"ע — "ומי כמוהו באון יעקב, ומי כמוהו מורה, שגם חכמי ליטא הודו על הדר באונו" (ראה "זכרון טוב" מתולדות הרה"ק רבי יצחק מנשחיז זי"ע מו, ב).

אחיו הבכור הרה"ק רבי אהרן מטשרנוביל מתארהו באגרת אליו "כבוד הדרת קודש אחי ומחותני ידיד נפשי ולבבי, הרב הק' וחסיד מפורסם בדגלא קדישא" זקן האדמו"רים בפולין בעל "אמרי אלימלך" מגרודזיסק זי"ע שהיה מנהיג לאלפי חסידים ואדמו"רים נודעים הסתופפו בצלו, נסע לרבינו כחסיד ממש, וכשהדפיס את ספרו ביקש הסכמת המגיד, ובכותרת ההסכמה מצויין "הסכמת כ"ק הרב הצדיק איש אלקי אספקלריה המאירה לארץ ולדרים, חכם הרזים פ"ה ע"ה כקש"ת מו"ה אברהם נ"י מ"מ דק"ק טריסק".

תל תלפיות

כאמור הסתופפו בצלו כל אדמו"רי פולין, והנודעים שבהם הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטינין, — מתלמידי השרף מקוצק, ממשיכי שושלת היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא בעל "דברי בינה" ו"ישרי לב" שהיה שוהה כמה שבתות בטריסק, ואף התבטא כי "יתואר פני רבינו בשולחנו הטהור הוא כמראה הכהן הגדול בעבודתו ביום הכפורים". אחיו הצדיקים רבי פנחס מקינצק, רבי צמח משידלוכצה ורבי שרגא יאיר מביאליברז'יג בעל "ארון עדות", הרה"ק רבי יעקב צבי מפודיסוב בעל "עטרה לראש צדיק", הרה"ק רבי אברהם ישכר הכהן מראדומסק בעל "חסד לאברהם", הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר, הרה"ק רבי חיים שמואל הלוי מחנטשין — מגזע החוזה מלובלין והמאור ושמש — הרה"ק רבי הלל כראדושיץ, ואף הרה"ק רבי יהודה אריה ליב מגור בעל "שפת אמת" היה מזכיר עצמו לפניו ב"קויטל" ומסופר כי נסע פעם אליו, כך שרבינו היה רבם של אדמו"רי פולין.

מהענין לציין כי הרה"ק רבי יחיאל חיים מאודרוב זי"ע — שהיה דבוק ברבינו בצורה בלתי רגילה — התבטא עליו "זה עידן ועידנים שהוא מופשט מזה הר עולם", בהוסיפו כי כשם שחייו של היהודי הקדוש מפרשיסחא היו תלויים בחיי הרה"ק רבי דוד מלילוב, כך גם חייו של המגיד תלויים בחייו הוא, ואכן כשם שהיהודי הק' נסתלק בתוך שנתו של הצדיק מלעלוב, כך גם רבינו נסתלק בתוך השנה להסתלקותו של הרבי מאודרוב, ולאחר שהלה עלה לשמי מרום בה' תמוז תרמ"ח, נתעלה רבינו לגנזי מרומים בב' תמוז תרמ"ט — מספר ימים לפני כלות השנה — ויהי לפלא!

אף אדמו"רי גליציה היו כפופים למרותו של רבינו, והרה"ק רבי ברוך מגורליץ — שהיה ידוע בחריפותו הרבה — הסתופף בצלו של רבינו, והעריצו ביותר. כמו כן הרה"ק רבי יעקב משה מקומרנא שהה בטריסק כחצי שנה, ואף היה נוהג במנהגי טריסק. במיוחד היה דבוק ברבינו, אחד המיוחד בגאוני אדמו"רי גליציה הרה"ק רבי שלום דוד מדיבנה בעל שו"ת "יד שלום" — בן בתו של הרה"ק בעל "אמרי נועם" מדז'יקוב.

ורבבות חסידים היו מהחוסים בצל קדשו, ונודע ומפורסם ברחבי תבל כפועל ישועות אשר לא נפל צרור מדבריו ארצה, ורבות יסופר על ברכותיו שחוללו נפלאות, וכן ידוע היה שעסק בתיקון נשמות, כשהכל חורים מקדושתו המופלאה כחד מקמאי.

רבינו הנהיג שכל אלו שבאו לשהות במחיצת קדשו, היו כולם מאוכלי שולחנו הטהור, וכאשר נשאל על כך מאנשי שלומו, שחסו על ההוצאות העצומות שהיו כרוכות בכך, היתה תשובתו הק': תנה בזמן שבית המקדש היה קיים, היה הקרבנות מכפרים; ואילו כיום בעוה"ר באשר חרב המקדש שולחנו של אדם מכפר עליו במקום מזבח, לכן אני אומר: את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי (במדבר כח, ב) כלומר, הקרבן שאני מקריב הוא: לחמי לאשי — הלחם שהנני מאכיל את אותם האנשים הבאים אלי, ההוא: ריח ניחוחי, היינו ריח ניחוח לה', ובזה מכה כולם יחד למחילה וסליחה על עונותינו.

משנתו הטהורה

בניגוד לאדמו"רי טשרנוביל האחרים, שלא נהגו לומר תורה בשולחנם הטהור, הרבה רבינו באמירת דברי תורה, וכהגיעו לגיל הגבורות נתן הסכמתו להדפיס את דברי תורתו בספרו הק' "מגן אברהם" על התורה — בחיים חיותו. דבר לא-שכיח בתולדות גדולי החסידות.

מהענין לציין את הקדמתו, בה הוא כותב "כי בעזר אלקי צורי וישעי, דברי עשו רושם גדול בלבות השומעים באמת, ורבים השיבו מעון" ובדבריו מתנצל הוא כי כל עוד היה כחו עמו, נמנע מבוא בכתובים, אך "כי הגעתי לימי הגבורות, ושמאד תש כחי לא אוכל להרים קולי, ולבוא לפניהם בדברי תורה ומוסר כבראשונה, כאשר הרגלתי אותם מימי נעורי להעריף כמטר לקחי, ומה מאוד עגמה לבי גם לבם יחד" לפיכך הסכים להפיץ מעינותיו חוצה.

בסיום הקדמתו הוא מדגיש שבהגיעו למדת: ואברהם זקן בא בימים, ואברהם הוא מדת החסד, הרי בכח זה נתונה ברכתו לכל לוקחי הספר. ואף חתם את שמו על כך: אברהם בלאאמו"ר הק' האלוקי זצללה"ה, ולפניו פקסימילא מחתימת יד קדשו.

הספר שהופיע בלובלין תרמ"ז עשה רושם כביר בכל תפוצות ישראל, ומסופר כי רבינו בעצמו הביע התפעלותו באמרו: אלמלא לא הכרתי את המחבר, הייתי סבור כי מלאך הוא שחיברו!

מלבד ההיקף העצום של מאמרי חז"ל בש"ס ובזוה"ק ובמדרשים וספר יצירה, מביע הוא רעיונות עמוקים, ודבריו חוצבים להבות אש קודש, אודות חובת הקדושה בדרכו של יוסף הצדיק, ובזהירות בטהרת הלשון, ומיוחד הוא ברמזים וגימטריאות המעוררים התפעלות עצומה.

פעמים רבות מציין הוא מה ששמע מאביו הגדול, ומדרכו לעסוק בהדרכות ישרות, בדרכו של אביו, ובין היתר קבע תיקונים לפגמי העונות, בתעניות של שובב"ים וערב ראש חודש, שהוא תיקון המחשבה, וכן לעסוק בתורה כל ליל ששי "וכשקשה לו ללמוד, יעיין בספרי מוסר, או להיות ממאורי דחושבנא, לחשוב איך שנהג ימיו ושנותיו בהבלים ושטותים, ויהרהר בתשובה לפני השי"ת. ובזה הוא תיקון הדיבור". ובעיקר שיגמור כל ספר תהלים בשבת קודש "ולא יפסיק בשום דיבור, ואפילו בשום יהי רצון באמצע, רק יאמר ג' פסוקים לכו נרננה מקודם, וג' פסוקים: מי יתן מציון לבסוף, והזמור אשרי האיש יחזור ויאמר בכדי שיהיה נעוץ סופו בתחילתו, ויש כונה גדולה בזה, שזהו תיקון הדיבור".

להלן הוא מדגיש שתיקון המעשה הוא בצדקה: והיה מעשה הצדקה שלום "ולכן יתן צדקה בכל יום ו' ערב שבת קודש, שהוא בסוד מדת היסוד — מדת השלום, וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה הן גאולה הכללית, והן גאולה פרטית" (ההדרכה ישרה בסוף הספר).

ארבעת הלשונות של גאולה מתפרשים בתורתו של רבינו (פרשת וארא ד"ה ולקחתי) על הגאולות מארבעת הגלויות "והלשון ולקחתי היא נגד הגאולה הרביעית העתידה לבוא ב"ב, וגאולת מצרים היתה על פי שידוד המערכות בשינוי הטבע. והיה מן ההכרח להיות כן, כי מצרים היתה מקור הטומאה וכו'. אבל גאולה העתידה יהיה אי"ה על פי דרך הטבע וכו', כי אע"פ שהגאולה תהיה על פי דרך הטבע, עם כל זה יתעלו ישראל לקדושה גדולה וכו', ונזכה שיקויים בקרוב הבטחה זו, ויגאלנו השי"ת גאולה שלימה בב"א אמן (וראה "אם הבנים שמחה" להגה"צ רבי ישכר שלמה טייכטל הי"ד עמ' רמא). כאשר קיבל פני רבינו צדיק הדור מבעלז מרנא ורבנא איש אלקים קדוש כ"ק מרן ר' אהרלע, ואחיו הצעיר הגאון הקדוש ר' מאטעלע אבדק"ק בילגורייא, אודות דברים אלו, ומה ששמע שם ממנו בשם מרן קודש הקדשים אביו רבן של ישראל רבי ישכר בער זצ"ל זי"ע מגדולת המגיד מטריסק").

כאמור נסתלק רבינו בטריסק ב' תמוז תרמ"ט, בשנת הפ"ג לחייו, ומנוחתו כבוד שם, ורבים נהרו להשתטח על ציונו הק' עד לאחרונה.

ממשיכי השושלת הק'

בניו הקדושים נהגו על פי הוראות אביהם — רבינו בהנהגת חסידים בחייו "משום סגולה לאריכות ימים" (אור הנפלאות — ולדן אות כד) בנו הגדול הרה"ק רבי מנחם נחום, חתן אחי-אביו הרה"ק רבי דוד מטולנא, קבע מקום דירתו בבריסק, עוד בחיי אביו, כאשר הגיע לבריסק נתכבד בכבוד רב מגאון הדור רבה של העיר רבי יוסף דוב הלוי זצוק"ל סולובייצ'יק שהעריצו ביותר.

מסופר כי פעם ביקר אותו גאון בביתו של רבי מנחם נחום — כפרבר העיר — וכשנוכח שהבית הוא קטן, שאל אותו בתמיהה על כך. ותשובת ר' נחום היתה: לכך יש עצה בדוקה, אנו מקטינים את עצמנו, כך שהבית נעשה גדול יותר. כבצאתו הביע הגרי"ד התפעלותו מדברי האדמו"ר באמרו: למדתי היום ממנו ברגע אחד, מה שלא למדתי במשך כל שנותי מרבותי הגאונים".

למרבה הצער לא האריך ר' נחום ימים ונפטר בד' שבט תרמ"ז בחיי רבינו, רבה של בריסק הגאון רבי יוסף דוב הספידו תמרורים, עד שכל המלרים געו בבכיה. בין היתר אמר: אנו אומרים כאן מה שאמרו זקני העיר בהביאם עגלה ערופה: ידינו לא שפכו את הדם הזה, אך כמה גדול הוא הכאב כאשר "ועינינו לא ראו" לא זכינו לראות את גדלותו המרוממת, ולא הכרנו את טהרת לבו וקדושת נפשו של רבי נחום, משום שכרוב ענותנותו הקטין את עצמו, ולא השכלנו לעמוד על אצילות רוחו. אמנם ידענו שאיש מופת הוא ונעים הליכות, אולם לגודל צניעותו לא עלה בידינו להכירו כפי שהיה באמת!

הספדו של אותו גאון, שהיה מגדולי ה"מתנגדים" בדורו היה לשיחת היום, והיכה גלים ברחבי רוסיה. כפי המסופר היו קשרי ידידות עזים בינו ובין רבינו, תוך כדי הערצה הדדית מופלאה.

ר' נחום הותיר אחריו שני בנים הרה"ק רבי משה לייב מחפלים בעל "אמרי מי", והרה"ק רבי מרדכי זוסיא מיאס, בנו של ר' מרדכי זוסיא היה האדמו"ר מטריסק בלונדון הרה"ק רבי [illegible] אריה, שנודע בפעלותיו הכבירות בלונדון לקירוב לבבות לתורה ויראת שמים. בסוף ימיו זכה לעלות לא"י והנהיג את חסידי טריסק בבית מדרשו בבני ברק עד יומו האחרון ומנו"כ בהר הזיתים. כיום ממלא מקומו בהנהגת בית המדרש וחסידי טריסק בבני ברק בנו הרה"ג רבי יצחק דוד שליט"א, ואילו אחיו מכהנים בביהמד"ר טריסק בלונדון.

בנו השני של רבינו היה הרה"ק רבי מרדכי מקחמיר — חתנו של הרה"ק רבי אשר (השני) מסטולין נודע בקדושתו המופלאה כפועל ישועות, ואלפים מישראל נהרו אליו, הותיר אחריו את ספרו "מאמר מרדכי", ולא היו לו בנים. מנוחתו כבוד בעיר קעלץ בה נפטר ה' תמוז תרע"ז.

את מקומו של רבינו בטריסק מילא בנו הצעיר הרה"ק רבי יעקב אריה — חתנו של אחי אביו הרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריבקה. נודע כגאון בכל מקצועות התורה, ואחד מגדולי חסידיו היה הגאון רבי שלום שכנא בעל הספר המפורסם "משמרת שלום" על יורה דעה, שזכה להסכמת כל גאוני דורו, כהם רבינו חיים הלוי מבריסק, ה"בית יצחק", הנצי"ב מוולוז'ין, ומלבד רבו הרה"ק רבי יעקב אריה שתיארו כ"חריף ובקי בחדרי תורה בנגלה ובנסתר" קיבל הסכמת רבינו צדוק הכהן מלובלין ובעל "שבט מיהודה" מלובלין ועוד.

בספר "היחס מטשרנוביל" שחיבר נכדו של רבינו הגה"ח רבי אהרן דוד טברסקי הי"ד רבה של גארשקוב נדפסו דברי תורתו וכן ענינים נפלאים מקדושתו, כפי שהעיד עליו דודו הרה"ק רבי אהרן מטשרנוביל זי"ע.

רבי יעקב אריה נסתלק לפתע בשנת ע"א לחייו בעיר הורודישטש, והסתלקותו היתה פלאית כשטבל עצמו במקוה בכ"ח אייר תרע"ח ומנוחתו כבוד שם.

האדמו"ר מטריסק-לובלין

אותו צדיק זכה להותיר אחריו ארבעה בנים אדמו"רים מפורסמים הבכור היה הרה"ק רבי משה מרדכי שהנהיג עדתו בלובלין המעטירה, הרה"ק רבי דוד אהרן מדורוק — חותנו של יבלחט"א כ"ק אדמו"ר ממחנובקה שליט"א, הרה"ק רבי מנחם נחום [illegible].

האדמו"ר מטריסק-לובלין היה חתנו של הרה"ק רבי ברוך מאיר מאזוראניץ — נכדו של הרה"ק רבי אהרן מטשרנוביל. נודע בגדלותו בתורה ובצדקות, ומהענין לציין כי רבן של ישראל בעל "אמרי אמת" מגור זי"ע באגרתו אליו מתארהו בתואר נדיר ביותר "קדוש יאמר לו". רבה של לובלין המהר"ם שפירא זצ"ל היה בא לשולחנותיו הטהורים ולהדלקת נר חנוכה, ואף העריצו ביותר.

הרה"ק אדמו"ר רבי משה מרדכי הי"ד מטריסק-לובלין

בספר "היחס מטשרנוביל" לבנו הגרא"ד הי"ד נדפס קונטרס מדברי תורתו בשם "אהל משה" ובו ניכרת גדלותו המיוחדת בתורה וחסידות, בבקיאות עצומה בכל חדרי תורה.

האדמו"ר מטריסק-לובלין נספה בשואה בח' אייר תש"ג, מפליא הוא הדבר שמוסר בנו הרה"ג איש האשכולות רבי אברהם יצחק שליט"א — חתנו של הרה"ק בעל "תפארת איש" מנובומינסק זי"ע כי לאחר מאמצים רבים שהשקיע להצלת אביו, עם סכומים כבירים לשיחוד הנאצים הארורים ימ"ש עלה בידו וביד גיסו הגאון רבי מנחם צבי אייכנשטיין זצ"ל רבה של סט. לואיס להשיג אשרת-כניסה לשוויץ, אך תשובת האב הרה"ק רבי משה מרדכי היתה: כשספינה עומדת לטבוע מחובת הקברניט להציל תחילה את הנוסעים, ורק אחר כך את עצמו, ברצוני לחלק את גורלי עם כל יהודי פולין!

בשואה גם נספו שני בניו האחרים, רבה של גרשקוב וכן הרה"צ רבי יוחנן הי"ד רבה של הורבשוב, חתנו של הגה"ק מרן רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע. בן אחד הרב ברוך מאיר נפטר לא מזמן בניו יורק.

כאמור נותר בחיים בנו רבי אברהם יצחק שליט"א ובתו הרבנית הצ' מרת ריקל תחי' אלמנת הגרמ"צ אייכנשטיין זצ"ל הנודעת במעשי החסד שלה בסט. לואיס בעמדה לימין בעלה הדגול, וכיום בא"י ממשיכה לטוות את פעולותיה הכבירות לתורה וחסד.

שושלת הזהב נמשכת ובנה הגאון רבי דוב אייכנשטיין שליט"א עומד בראש ישיבת "משכן התורה" המנציחה כעת את שמו הטהור של ראש השושלת המגיד הקדוש מטריסק בעל "מגן אברהם" זי"ע. בנה השני הוא הגאון רבי יהושע העשיל אייכנשטיין שליט"א חתנו של הגאון רבי בצלאל זולטי זצ"ל רבה של ירושלים וראש הכולל החשוב "יד אהרן" בירושלים. חתנה הוא הרב דוד לרפילד שליט"א מחשובי הרבנים במיאמי ביטש.

זכותו של בעל "מגן אברהם" ובניו אחריו תעמוד לישיבת "משכן התורה" הנושאת את שמו הטהור, שיעלה בידי נכדו שליט"א להעמיד גדולי תורה ויראה לתפארת בית אבות ובמהרה דידן נזכה כולנו לישועת ישראל בביאת משיח צדקנו אכי"ר.

בצלאל לנדוי

לקראת שנת השמיטה

"שנת השבע" לרבי משה נחמיה כהניו
הספר הראשון המיוחד להלכות שמיטה

"מפני מה נתאוה משה רבינו לכנס לא"י, וכי לאכול מפריה או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא אמר הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני כדי שיתקיימו על ידי" (סוטה י"ד ע"א) אף בברכת "מעין שלש" הנוסח הוא "ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו, והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבע מטובה", והמסורה היא "ונברכך עליה בקדושה ובטהרה", והיא שעמדה לפני מתנגדי עפרות ארצנו בעלותם אליה לקיים את המצוות התלויות בה, ואמנם מיד עם עלייתם החלו להתעסק בבירור הלכותיה.

באשר הם שם שוקדים שומרי אמונים על בירור הלכות אלו. בעקבות אותה שבועה על נהרות בבל "אם אשכחך ירושלים" הירבו נוטרי, מורשה להרבות בתפלה "ובנה ירושלים". אף בהלכות התלויות במקדש המשיכו לעסוק, בבחינת "ונשלמה פרים שפתינו", ועיניהם נשואות בתפילה להתגשמות "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים". וכלבם התקוה והאמונה "מהרה יבנה המקדש".

אם, לגבי הלכות התלויות במקדש עדיין עינינו נשואות בתפילה "והשב את העבודה לדביר ביתך" וסדר העבודה לירושלים", הרי הלכות התלויות בארץ הפכו להיות נושאים אקטואליים, לא רק בבית המדרש אלא גם בבית הבשורה, והכינו גם לכך ששומרי אמונים נזקקים לבעיות אלו בהליכות יום יום.

בירורים אקטואליים בהלכות התלויות בארץ ניתנו עוד לפני כארבע מאות שנה, ביחיד של מרן בעל "בית יוסף" וחבריו הבאים אחריו מחכמי צפת, אף הגיעו לידינו ידיעות על יהודים שומרי שביעית, כמאתיים שנה לאחר מכן. באחד ממכתביו של רא"ח סאנגוויני, מתלמידי בעל "אור החיים" הקדוש הוא מספר על תושבי כפר יאסיף ליד עכו "כמו עשרה בעלי בתים, והם יושבים בטוב ובחירות גדולה, ומלאכתם היא זריעה וקצירה, ונוהגים מעשרות ושורפים התרומה, ושנה זו, ה' תקי"ב, אינם זורעים, כי הוא שביעית".

תנופה לבירור הלכות אלו ניתנה ע"י תלמידי הגר"א מוילנא, קול הקורא הראשון שיצא מתחת ידם עם עלייתם בשנת "תקע בשופר גדול" פותח בקול תרועה "מה באנו על הערים הגדולים והקטנים, רגלי מבשר ואומר, הנה יום בשורה הוא, יום גילה לישרים נאוה תהלה, הארץ מבשרת, הארץ מתעוררת, ארץ מה לישון אומרת, זכרתי ימים, הייתי ממלכת גברת, ביד השם עטרת תפארת, גם אתה בי שום דבר נחסרת, כי התורה מתבררת".

ומהמשך האגרת אנו למדים מה פירוש "כי התורה מתבררת", שכן יחד עם בירור ההלכה במתיבתא של שם רבם הגר"א שקדו לזכות את הרבים בקיום מצוות התלויות בארץ "גם ליהודי ידוע לכל מאן דבעי למידע, שמהמעות שנשלחו מרבותינו על קיום מצוות התלויות בארץ, קנינו קרקעות עם תבואה המחוברת לקרקע, באופן שהמוכר הקנה להקונה עם כל שותפיו, וכן נראה לקנות עוד קרקעות, שיזדמן, לפי העת ולפי המקום ולפי הזמן". ולכן, מי שרוצה להיות לו חלק ונחלה באה"ק ומצוותיה התלויות בה, יתן נדבתו לשד"ר על קיום מצוות התלויות בה, כפי פינקס שבידם, כלומר שהלכות אלו הפכו להיות אקטואליות לגביהם והם רצו לזכות בזה גם את אחיהם בתפוצות.

בתקופה זו נתחברו שני ספרים בהלכות התלויות בארץ. ספר "משפט צדק" לרבי אברהם דאנציג לבעל "חיי אדם" ואילו רבי ישראל משקלוב מנהיג הישוב הפרושי, הרחיב את המסגרת ובספרו "פאת השלחן" כלל גם הלכות התלויות בירושלים וכד'. אליהם ניתן לצרף את ספריו של רבי יהוסף שווארץ "תבואות הארץ" וספר תשובותיו "דברי יוסף" וכן כתביו של רבי אליעזר ברגמן, "בהר ה' יראה", שחלק נפרד מהם מוקדש להלכות אלו, אולם החיבור הראשון המיוחד להלכות שמיטה הוא "שנת השבע", לרבי משה נחמיה כהניו רבה של האסלאבין ומחשובי הרבנים ברוסיה לפני כמאה שנה.

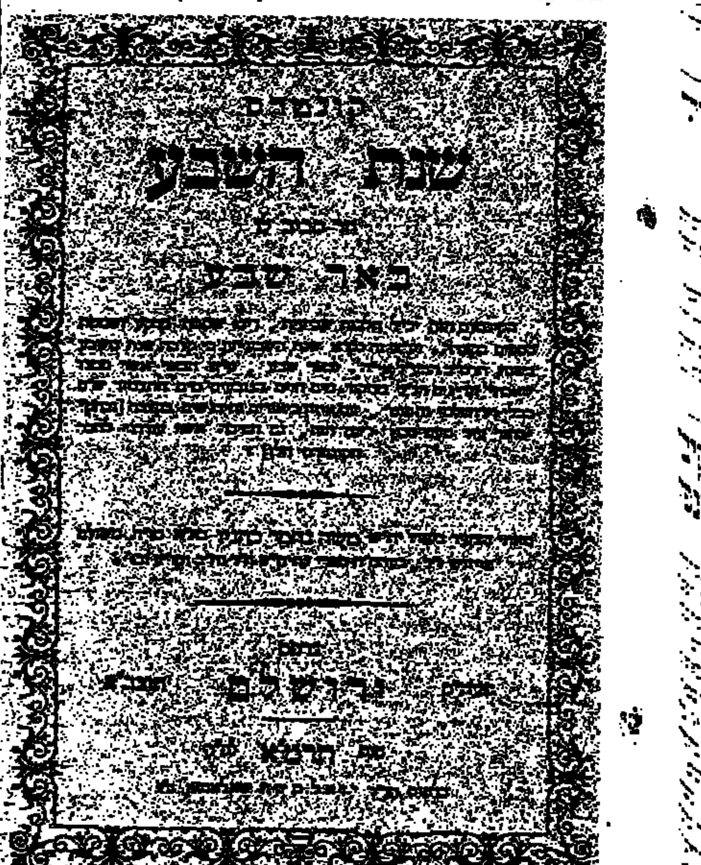

רבי משה נחמיה כהניו עולה לירושלים

קהילת רבנותו האסלאביטש מן המפוארות בין קהילות ליטא היתה, ובעצם שנות העמידה עקר ממקומו ועלה לחונן את עפרות ארצנו אותה איוה למושב לו. כל השנים נשא ר' משה נחמיה עיניו לעיר הקודש אך באחד הימים, והיה זה במחצית שנת תרכ"ד, החליט לעקור מביתו לעזוב את כהונתו הנכבדה ולעלות לעיר הקודש. בני קהילתו לא יכלו למנוע מרבם האהוב את הגשמת משאת נפשו. ובצאתו ליוהו כל בני העיר מי ברכב ומי ברגל, עד הכפר הקרוב, וקשה היתה עליהם פרידתו. כששה חדשים ארכה הדרך עד אשר הגיע לארץ ישראל ואת מושבו קבע בירושלים.

גם בעיר הקודש, עיר מלאה חכמים וסופרים, התבלט בין מנהיגי העדה, כיהן כראש המוסד התורני העליון ישיבת "עץ חיים". שקד על ביצור הישוב היהודי בעיר, מבחינה רוחנית וכלכלית גם יחד, ובקריאה אדירה "שאלו שלום ירושלים" פנה לאחיו בגולה ללכת בעקבותיו.

בריכות שלמה מראה כללי

כמו בקהילת כהונתו האסלאביטש, כך גם בעיר הקודש הוסיף לשקוד על התורה ועל העבודה, ברוחם של תלמידי הגר"א ותלמידי תלמידיו, שהגיעו ארצה עשרות שנים לפניו והניחו יסוד לישוב האשכנזי בירושלים, ובתוקף סמכותו התורנית השתתף בביצור צביונו של הישוב המתרחב והולך.

בקונטרס "שאלו שלום ירושלים" רשם הליכות העיר ותושביה, ומתוך תשומת לב למנהגיה המיוחדים של ירושלים. לדוגמא נציין כי הוא בין הראשונים, שהעלה על ספר את מנהג בני ירושלים לומר סדר אמירת קרבן פסח כמנהג הגר"א ליד הכותל המערבי בציינו "כי גם זה ממנהגי ירושלים ת"ו". כן נטל חלק פעיל בבירורים ההלכתיים לגבי השאלות שנוצרו בנסיבות החדשות, עם התפתחות הישוב בירושלים ובארץ כולה.

בירור מקיף ויסודי הקדיש לבירור מועדה של תפלה שחרית כ"ותיקין", שיקירי ירושלים מקפידים על כך, ואף הוא נהג כך, עוד בהיותו בחו"ל. בתשובתו הוא מציין "שישנם הרבה המדקדקין בזה, ובפרט פעיה"ק, אך יש בזה כמה ספיקות א) ביאור עם נץ החמה, אשר יש בזה פלוגתא רבתא דקמאי ובתראי. ב) אם הוא חיוב גמור לכתחילה, או רק הידור מצוה ומצוה מהמובחר. ג) עיקר המצוה וההדירות בזה מה הוא, אם בשביל קריאת שמע שעיקר מצותה סמוך להנץ, או שעיקר הידור ההפלה התחלת תפילה שמו"ע תוא כשעת החמה", וכן יש לבדר אם "יותר טוב שימתינו להתפלל בציבור, ולא כוותיקין, או שיזדרז להתפלל כותיקין ביחיד, וכן אם יש איזה חילוק בזה בשבת ויו"ט".

בין העניינים שבהם עמד במלחמתה של תורה יש להזכיר עמדתו הנמרצת, השונה מדעת רבני ירושלים, בשאלת קריאת המגילה בשכונות שאינן "סמוכות ונראות" מירושלים העתיקה, שבהן נהגו בראשונה לקרות בשני ימים י"ד וט"ו, ואח"כ החזירו לקרות בט"ו לבדו. בתשובתו לדבר יד"ט שידולי ממצרים, פורסמה בירחון "תורה מציון" (חוברת א, ניסן תרמ"ז, סי' ט"ו) הוא דן בדין "העיירות הקטנות" אשר מחוץ לחומת ירושלים, ומביע דעתו להלכה כי כל העיירות "מאה שערים" "נחלת שבעה" "משכנות" "אבן ישראל", הם בכלל נראה וגם סמוך, לפי הראות, אך "בית יעקב" אינה נראה ואינה סמוכה, זה ברור כי היא חוץ לתחום, שהוא כערך וויארסט רוסיה, וכל האומר שהיא תוך התחום אינו אלא טועה או מכזב, וגם לענין שבת יש לדון טובא אם רשאין לילך בלא עירוב — אבל לענין מקרא מגילה הוא פשוט שצריכים לקרות בי"ד בלא ספק, ובודאי טוב שיקראו גם בט"ו, כמו בחברון, וכל בני א"י ולהשומע יונעם, והמתעקש — יהיה לו אשר לו", הוא מדגיש שהוא מביע דעתו "הגם שיודע אני שלא יציית לי".

התקבצותו להגנת בני ירושלים

בידעתו את התנאים הכלכליים בירושלים, הוא דוחה את טענות הקטרוגים נגד מוסדות ה"חלוקה" וכדבריו "יתפיאו בדברי און ושקר, ולפעמים מאיזה פרט יצאו לדון על הכלל ועל גדולי עיה"ק, ת"ח וצדיקים, אך כל ישרי דרך ונבוני מדע יודעים להבחין בין האמת והשקר". לדעתו, הרי אחת הסיבות לקטרוג זה היא עמידתם של ראשי הישוב בירושלים על משמר הקודש, בפני פורצי הגדר "באשר גדולי ויקירי עיה"ק בל יתנו מדרך כף רגל לרוח הזמן החדש הסוער, כים נגרש".

זכאים הם למלוא העזרה, "בני ציון היקרים" אשר השליכו כל עסקיהם מנגד, לכלות שארית חייהם בחצרות ה' על התורה ועל העבודה, כי גדול מאוד הלחץ והדוחק שסובלים שמה, ורובם חיים חיי צער ממש, והיוקר הגדול והעצום שם בכל דבר ודבר, אין לשער ואין לבאר, ה' ירחם, ואף מי שיש לו עזר וסעד ממיודעיו ומקורביו בחו"ל, הלא כל ישיג במועדו ובזמנו עת תרעב נפשו ללחם". יתר על כל תושבי ארץ-ישראל סובלים יסורים גם בעד אנשי חו"ל, ומכאן זכותם לתבוע השתתפות אחיהם בגולה, כדי שיוכלו להחזיק מעמד בתנאים הקשים של הארץ. כאמור.

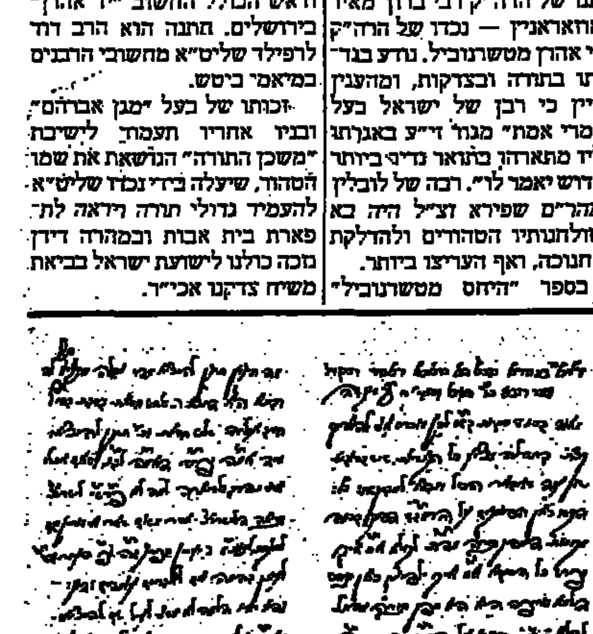
עמוד מתוך חידושיו של רבי משה נחמיה

תוכניות להספקת מים מבריכות שלמה עד ירושלים

ענין מיוחד בתוכניותיו לשפור הספקת המים בירושלים והוא מתווה תוכנית מלאה ומערכה הנדסית שליכה, להציל את תושביה ממצוקת המים שהיו נתונים בה, בתנאי הימים ההם.

שער הפנקס הראשון של הגמ"ח שערי חסד

באגרת שובי משה נחמיה פרסם ב"יהודה וירושלים", עתונו של ר' יואל משה סלומון, הוא מעלה שתי הצעות: האחת מהן לאספקת מים לירושלים והשניה הקמת קופת עזרה להענקת הלוואות ללא ריבית לכל הנזקקים לכך.

"המים הוא המחסור התמידי פה עיר הקודש, רבים יקנו בכסף כל ימי הקיץ — ומצוי מאד אשר תחסר לכל תושבי העיר. וכולם בכסף שותים וביוקר גדול — ושער המים עלה הרבה, כידוע — ובעת כזאת רבים מדלת העם שותים מי בורך. מים מלוחים, מים עכורים, אשר מזה תצמחנה חלאים רבים, רחמנא ליצלן, ומה יעשו הצמאים".

כעוברו בדרך חברון עד ירושלים עבר דרך כפר הנקרא "בודק" "ושם מעין ויפה גם היום", והן בריכות שלמה. "שותיתי מן המים — הוא ממשיך לספר — והמה קלים וכתוקים, ולדבריו "והוא הוא המעין שהיו

(המשך בעמוד י"ב)

התפרעויות והפגנות ביהודה ושומרון

לציון יום הכרזת המדינה

15 במאי, יום הכרזת המדינה לפי הלוח האזרחי, צויין בסערה של אירועי כהאה ברחבי יהודה ושומרון, כבמספר מקומות הושלכו אבנים, והמפגינים מאצבעו־סיסמאות יהודה ושומרון התפרעו.

בשעות הבוקר השליכו אבנים לעבר מכונית ישראלית, שחלפה ליד צומת בית חורון בגפת רמ־אללה. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. לאחר שדווח על השלכת האבנים הגיעו למקום כוחות בטחון שפיזרו במקום. כמה שעות אחר כך יידו אבנים לעבר מכונית ישראלית, השייכת לישוב עפרה, שעברה ליד מחנה הפליטים ג'ילזון לא הרחק מרמאללה. שמשה של המכונית נופצה ולא היו נפגעים.

באוניברסיטה ביר זית התקהלו סמוך לשעה 3 אחר הצהריים כ־60 סטודנטים, שהניפו דגלי פלשתין וקראו קריאות גנאי נגד הקמת המדינה ונגד הכיבוש. כוחות הבטחון, שעמדו מן הצד לא התערבו מאחר והתגודדות הסטודנטים היתה בתוך כותלי האוניברסיטה.

כוחות הבטחון הקימו מחסומים מסביב לקמפוס היכן בביר זית, ממקום ההתפרעות, כתב עתי"ם מוסר, כי במקום נבדקו תעודות הסטודנט והמרצה של באי האוניברסיטה, ורק נושאי תעודות אלה הורשו להכנס.

בשעות הבוקר היתה התפרעות במחנה הפליטים בלטה שליד שכם. ההתפרעות פוזרה. (עתי"ם)

כנס הקיץ של הכנסת ייפתח ביום ב'

הכנסת תפתח ביום שני הבא את כנס הקיץ בהודעה מדינית של הממשלה. את ההודעה ימסור ראש הממשלה.

כמו כן, תארח הכנסת את נשיא הבונדסטאג הגרמני, ד"ר פיליפ יניגר, המגיע ביום ראשון לארץ לשבוע ימים כאורחו של יו"ר הכנסת, מר שלמה הלל. האורח יפגש עם נשיא המדינה, ראש הממשלה ושר החוץ.

עוד תארח הכנסת ביום שני את שר החוץ האיטלקי, ג'וליו אנדריאוטי.

רייגן קבע מכסות ליבוא חקלאי מן השוק

וושינגטון — נשיא ארה"ב, רונאלד רייגן, הטיל אתמול מכסות על מוצרי יבוא חקלאיים מסויימים מן הקהילה האירופית — כגמול על ההגבלות שהטיל השוק המשותף על יבוא חקלאי אמריקני לספרד ולפורטוגל.

שר הבריאות:

מבחינה רפואית הצפון ערוך לכל מצב־חירום

"מבחינה רפואית הצפון ערוך היטב לכל מצב חרום" — אמר שר הבריאות, מרדכי גור, לכתב עתי"ם, בתגובה לטענות ראשי היישובים בצפון שהאזור אינו ערוך מבחינה רפואית להתקפת מחבלים.

השר אמר כי למיטב הכרתו את מערכת הבריאות בצפון, הוא יכול שיש עדיין מה לשפר בה, אולם בכל הנוגע לכח אחוד הצבאי מסוגל האזור להתמודד עם כל אפשרות.

"לפני כחודש ביקרתי באזור", אמר השר גור. "שוחחתי עם מפקדים בכירים של צה"ל ורופאים ביחידות צבאיות והתרשמתי שהכוח הרפואי שיכול צה"ל להעמיד לתושבי האיזור יכול להלל מפנה בכל מצב. היכולת של צה"ל להטיס לצפון רופאים, חובשים וציוד רפואי בשעת חרום גם הוא צריך להילקח בחשבון".

השר גור סיפר, כי במקלטים בקרית שמונה התגלה, כי ערכות העזרה הראשונה המותקנת בכל מקלט אינן מספקות. מאז פנה משרד הבריאות לכל הגורמים הנוגעים בדבר כדי שיפעלו לשיפור המצב.

בתגובה לטענות על כך שחדר המיון בקרית שמונה אינו מאויש כהלכה אמר השר גור, כי בדק את חדר המיון הזה באופן אישי ביום שבו נורו הקטיושות לעבר הצפון לפני שבועה מספר. "באותו ערב היו בחדר המיון הזה 3 רופאים קבועים ועוד רופאים צבאיים שהגיעו מיד למקום". (עתי"ם)

עיכוב בסיום ועידת מפלגת העבודה

מספר חברי המרכז הוגדל ל־1251

סיכמה של ועידת מפלגת העבודה התעכב אמש, בשל מצוות שצצו בשעות האחרונות באשר לבחירת הרכב המרכז החדש של המפלגה.

הועדה המסדרת ישבה עד שעת לילה מאוחרת ודנה באישום של אותם חברי מרכז שאמורים להבחר במליאת הועידה. עד כה נבחרו כבר 667 חברים בסניפים ובמחוזות, ועל הועדה היה להשלים את מספר החברים ל־1100. אולם לאחר שמזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, כינס את הועדה המסדרת, הופעלו לחצים רבים מצד גורמים שונים במפלגה, אשר ראו עצמם מקופחים.

לכתב עתים נמסר, כי בשלב זה הסכימה הועדה המסדרת כבר להרחיב את שורת המרכז החדש, לכדי 1251 חברים, על מנת לספק את דרישותיהם של הגורמים השונים. אולם נראה שגם זאת עדיין לא בא על פתרונו, מאחר שלחצים נמשכים מצד רבים שונים במפלגה.

לפיכך נמשך בשלב זה הדיון בועידה בנושאי דת ומדינה, כאשר מאפשרים לצירים המעוניינים בכך לדבר. (עתים).

הובערו צמיגים במחנה עזתה

צעירים במחנה הפליטים עזתה הבעירו אתמול בבוקר צמיגים בכביש היוצא את המח־נה, ליד כתסי חברת "קוקה קולה", וידו אבנים לכיוון כלי רכב.

כוח של משמר הגבול הגיע למקום והצעירים התפזרו. (עתי"ם)

נגיד בנק ישראל לא משלים:

הפסקת ויסות המניות היתה ממוטטת המשק

"אינני משלים להווכח שב מפקחת הבנק ביסקי, אילו הייתי עושה בשעתי בה שהתבקשה מפ־ליצה חיים, הייתי מביא להתמוטטות הבנק באופן כשם הא־" — אמר אמש נגיד בנק ישראל משה מנדלבאום.

הנגיד הגיב על דו"ח הועדה באייר, ערב פרישתו מתפקידו כיכור הקיהבים, בעקבות המלצות הועדה. לדבריו, הוא עומד לכתוב מכתב בפירוט לממשלה עם סיום תפקידו.

"אם הייתי מחליט" אמר הנגיד, "להפסיק את ויסות המניות ללא צעדי הבנה", בלי הסכמת האוצר ובלי הבנייה כלכלית כוללת, הייתי מביא לכך, שאנשים היו מפסידים חלק גדול מכספם, והיו נכנסים לפאניקה לא רק בתחום המניות הבנקאיות, אלא בתחום כל הנכ־סים הפיננסיים שבידיהם, שהסך תבמו כמעט ב־40 מיליארד דולר. אנשים היו פודים את תוכניות החסכון וקופות גמל והיו רצים לדולרים. בכך היו מביאים להת־מוטטות רזרבות המט"ח של המ־דינה".

כן הצביע על כך, שאף אחד מאנשי הדרג הפוליטי לא דרש בשעתו להפסיק את הויסות, ורק לאחר שהוא נפסק הושמעה הד־רישה להקים ועדת חקירה. (עתים).

מדד המחירים

(המשך מעמ' ראשון)

כי מחירי הירקות עלו ב־2 אחוזים במוצצע לעונת אוקטובר־דצמבר 85. זאת אף ששער החליפין השתנה בתקופה זו רק בעשירית אחוז.

מדד מחירי הירקות והפירות עלה בחודש שעבר ב־8.3 אחוזים. מדד מחירי הירקות הטריים עלה ב־24.3 אחוזים. מדד מחירי הפי־רות הטריים עלה ב־3 אחוזים ואילו מדד מיצורי הירקות והפי־רות ירד באחוז אחד.

מדד ריהוט וציוד לבית עלה ב־1.6 אחוזים. מדד מחירי סעיף הבריאות עלה בחודש שעבר ב־2.8 אחוזים. נובעת בעיקר מה־עלאת תשלומים לקופות החולים בשיעור של 4.4 אחוזים וכן הת־יקרות של רופא פרטי ב־1.6 אחוזים. מדד מחירי החינוך עלה ב־3.7 אחוזים. ספרי לימוד ומ־חברות עלו ב־1.5%. מדד מחירי תחבורה ותקשורת עלה ב־2.9 אחוזים.

ח"כ אוריאל לין:

"קרן טדי קולק שפל מוסרי"

החכ"ים לין ושליטא דורשים שהכנסת והמבקר יבדקו "קרן טדי"

מאת סופר "המודיע"

חברי הכנסת אוריאל לין ובני שליטא דורשים, כל אחד בנפרד, שהכנסת תדון בפרשת "קרן טדי", היא אותה קרן שבאמצ־עותה חילק טדי קולק כספים לאנשים ללא בקורת צבורית וללא פקוח.

ח"כ לין הגדיר את קרן טדי כ"שפל מוסרי" ולדעתו עצם קיו־מה הינה סכנה ליסודות המוסר המינהלי התקין. "לא יתכן מצב, שנושא משרה ציבורית רמה יקים קרן תרומות פרטית על שמו שלו, ויחלק כספים מקרן זו כאילו היו אלה כספים פרטיים".

ח"כ שליטא מוסיף, כי קרן טדי העבירה גם כספים למפלגת העבודה, ועל מפלגה זו להחזיר כספים אלו שניתנו לה שלא כדין. שני החכ"ים דורשים שהכנסת תעלה את הפרשה הזו על סדר יומה ומבקר המדינה הם דורשים לחקור ולבדוק את שהתרחש בה.

דוברו של טדי קולק, דפי דברה, טוען שהיתה זו זכותו של טדי קולק לקבל כספים ולחלקם בראות עיניו מבלי לתת דו"ח לאף אחד. אולם, דברה מוסיף, כי הנושא כולו נמצא בחקירה מש־טרתית. אשר חקרה כבר את טדי קולק וכמה ממקבלי הכספים וע־דיין לא פירסמה מסקנותיה.

יצויין, כי פנייתם המשותפת של חברי הכנסת בפרשה — הינה התפתחות בכל הנושא, החורג אם אם מן התחום העירוני והופך להיות פרשיה ציבורית ממדרגה ראשונה.

שלושה נהרגו במהומות במכללת אירביד בירדן

משרד הפנים: כוחות הבטחון נקראו להשליט סדר

רבת עמון — שלושה ממד־רבים נהרגו ו־18 אנשי משטרה ומספר סטודנטים נפצעו, במהו־מות קשות אשר פרצו באוניברסיטת ירמוק בעיר אירביד שבצפון ירדן — כך מסר משרד הפנים הירדני.

מקור המהומות הוא במחאת הסטודנטים על תוספת שכר לימוד חדשה שהוטלה על הלומדים בפקולטה להנדסה.

דובר מטעם מיכללת ירמוק מסר לעתונאים, כי במשך השנתי־ים האחרונות היתה האוניברסיטה "זירה למהומות שנגרמו על ידי קבוצת סטודנטים, במגמה לפגוע בבטחון האוניברסיטה", הדובר הוסיף כי סטודנטים אלה נעצרו עכשיו, ומעתה ואילך אין עוד מקום ל"מחרחרי צרות" במכללה.

דובר מטעם משרד הפנים ברבת עמון מסר, לעומת זאת, כי התקריות החלו לפני כשבועיים. הן הגיעו לשיא חדש בשביתת שבת שערכו הסטודנטים ולאחר שנכשלו מאמצי התיווך בין הנהלת האוניברסיטה והסטודנטים, נקראו כוחות הבטחון להשליט סדר (עצ).

נעצר כשצבע תחנות אוטובוסים בירושלים

צוות של שומרי משמר האזרחי בירושלים עצרו אור לאתמול אחר חצות צעיר בן 24, בו הם חושדים שצבע בשחור כמה תמונות בתחנות האוטובוסים באיזור התחנה המרכזית.

לדברי המשטרה, הצעיר הוא חוזר בתשובה תושב ירושלים, ובדעתה להביאו בפני שופט לה־ארכת מעצרו. (עתי"ם)

משרד החוץ האמריקני חוקר את עברו של ואלדהיים

ניו יורק — במכתב אל הקו־נגרס היהודי העולמי אשר תוכנו פרסם אתמול, קובע משרד החוץ האמריקני כי הוא עורך חקירה נפרדת בעברו של הד"ר קורט ואלדהיים.

מטרת החקירה היא לקבוע האם יש לאסור על כניסתו של ואלדהיים לגבולות ארה"ב, עקב ידיעות ושמועות כי היה שותף לפשעי מלחמה נאציים בתקופת מלחמת העולם השניה. (ער).

רייגן מתעקש לספק נשק לסעודיה

כדי למנוע "ערעור המאזן המדיני באיזור"

מאת סופרנו המדיני

הנשיא רייגן לא ויתר על תכניתו לספק את הנשק המ־תוכנן לסעודיה "למרות ההצב־עות השליליות המאסיביות בבתי הקונגרס, נגד תוכניתו. רייגן שוחרר על מכתבו שעיסקה זו נועדה לבצר את מעמדו של העולם החפשי באזור הים התיכון ולמנוע "רעידות אדמה", העלולות "לערער את המאזן המדיני באזור.

ריצ'ארד לוגר, יו"ר ועדת החוץ בקונגרס, הנמנה על תומכיה הנ־להבים של העיסקה, נועד עם הנ־שיא רייגן וסוכם ביניהם לעשות מאמץ נוסף, כדי להבטיח אישור העיסקה בבתי המחוקקים.

בין היתר עשוי הנשיא רייגן להיוועד עם נציגי השדולה היהו־דית בארה"ב ולבקש את הסכמתה לעסקת הנשק עם סעודיה מתוך הנחה שיש בכך כדי לחזק את סיכויי השלום, אמנם לא בשלב הנוכחי אלא בשלב מאוחר יותר. ההחלשה של סעודיה — הוא סבור תגרום מכת מות לכל סיכויי היוזמה האמריקאית, שמולשה אך לא פסקה.

נציגיה של ישראל אינם נוקטים עמדה לחזמת נגד העיסקה, מתוך התחשבות בריקמת היחסים הי־דידותית עם צמרת השלטון, אולם אין הם נמנעים מהבעת עמדתם כי אסור לספק נשק

בית החולים בקור חולים ירושלים

ברכות מזל־טוב

להולדת הבנים/הבנות

ביגי שמעון ואירית	בת	לוגסי מיכאל וליליאן	בת
אמזל אברהם ושיינדי	בת	לוי חיים ועפרה	בת
אהרונה אליאס ואליס	בת	לידר אברהם ונעמי	בן
אהרונוס יוסף ויהודית	בת	לוי שמעון ובהוריה	בן
אלי גבי ובתיה	בת	לוי יצחק ורחל	בת
אודי גבריאל ומרגדס	בת	מזרחי דוד ועדנה	בן
איינבנר יעקב ופנינה	בן	מור יקיר ולאה	בת
אסיאס מסעוד ומרים	בת	נוריאל עובדיה ומתילדה	תאומים
אברג'יל גבריאל ואסתר	בת	סערון אליהו ושמחה	בן
בן יאיר ציון ואורה	בת	סוגה יצחק ומרים	בן
בן החש ישראל וזהבה	בן	סולסן יוסף וליאורה	בת
באבי אברהם ויפה	בן	סחבסקי חיים ועליזה	תאומים
בש יונה ופסיה	בן	פרץ רחמים ועדנה	בת
דובנגר אברהם ושרה	בן	חלפה משה וזהבה	בן
הובאנד נפתלי ומרים	בן	יצחק שמעון וכרמלה	בן
דיבלד רפאל וחוה	בת	קסן עזרא ותקוה	בן
זגורי מאיר ואוות	בן	קובי אפרים ורבית	בת
סורק דב ושרה	בת	רוסי מאיר ומרגלית	בן
טורוסקי מרדכי ושפרה	בן	רבימביע מנחם ובתיה	בת
יעבץ פרנק וליסה	בן	רביבוביץ יהושע ופייגא	בן
יהודית נתן ואיריס	בן	שושן יעקב ובת שבע	בן
ירושלמי משה ומרית	בת	שלזינגר חיים ומלכה	בת
כהן אילן ומישל	בן	שנהרי חיים וסימה	בת
כהנא יצחק ודיסל	בן	שפיגל מחום ורחל	בן
כהן יעקב ואהובה	בת	שולמן ישראל ונחה	בת
כדור דן ושרה	בן	שטרנברג יואל וחיה	בן
לוצקין יחיאל והינדא	בת		

יזכו ההורים לגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים

חדש! חדש!

אגודת עזר רב פעיה"ק ירושלים תובב"א

צרכניה לבשר עופות ונקניקים

בהכשר הבד"ץ של העדה החרדית

רח' ואהיה הכהן 5 שוק הבכרים טל. 521380

הודעה חשובה ומשמחת

לבני הישיבות ולמשפחות ברוכות ילדים הננו להודיע לקהל לקוחותינו הנכבדים על הפעלת הצרכניה בהנהלה חדשה ומעולה

לרגל ההנהלה החדשה

מחיר לק"ג עוף 5.20 ש"ח במקום 7.50 ש"ח

ללא הגבלה בכמות!

בהשגחה מתמדת של המו"ץ הרב דוד שפיגל שליט"א

תחת פיקוחו של הרה"ג ר' מאיר ברנדסדורפר שליט"א

ההשגחה כולל גם בדיקת הריאות ומסת הגידין, המליחה והחדחה נעשה ע"י אברכי ירא־שמים

כמדכר ניתן להשיג עופות לא מוכשרים כל יום סרי!

הצרכניה פתוחה כל היום תכף עד שעה 7 בערב ויום ו' מ־8 עד 12

שרות הוגן אדיב ומיוחד

בכבוד רב ההנהלה

הודעה חשובה

זה עתה יצא לאור במהדורה חדשה ומפוארת הספר

ארחות צדיקים

מוגה ומתוקן לפי המקורות דפוס ראשון פראג שמ"א עם ניקוד מדוייק ופיסוק נאה, עם מבוא מקיף

להשיג בחנויות לספרי קודש

הפצה ראשית: ספרייתי גיטלר בילו 4 תל אביב

בס"ד

"אם וילד" בית הבראה ליולדות בני ברק 780289

"ניצבות" מפעל לאימהות ברוכות ילדים

בס"ד

אחרי הפסקת הפסח,

מתחדש החוג "קלה ובריאה"

הפגישות מתקיימות מדי יום שני בין השעות 7-8 בערב

בברכת הרזיה נעימה

חמד בע"מ להנהלת חשבונות

נמשכת ההרשמה

לקורס הנהלת חשבונות סוג 1-2 לנשים

שיפתח בע"ה בעוד שבועיים

הכנה למבחנים ממשלתיים

פרטים והרשמה רח' ירושלים 16 בני־ברק

טלפונים 788955, 704431, ובערב 785089

מפעל המשניות החדש | בהנהלת רבנים ובפיקוח האדמו"ר מטאלנא שליט"א | בית המדרש טאלנא

רח' הפסגה 60 ת.ד. 16326 בית וגן ירושלים

בס"ד

הזמנה

הננו להודיע בזה לציבור אנ"ש, ולציבור לומדי המשניות במסגרת מפעל המשניות, כי אי"ה ביום ראשון בשעה 8.30 בערב (לפי שעון קיץ) אור ל"י אייר (נצה שבנצח), תערך סעודת מצוה וסיום מסכתא לרגל יומא דהילולא של האדמו"ר הרה"ק ר' דוד זצללה"ה מטאלנא זכותו יגן עלינו ועכי"י, ובמלאת שנה ליסודו של המפעל הקדוש ללמוד המשניות.

בהשתתפות גדולי התורה והחסידות באולם **"נועם שבת"**

רח' עבודת ישראל 34 בתי ורשה, (פניה מכיכר השבת) ר"ם ת"ו.

ונזכה להרמת קרן התורה בישראל ובתקוה לישועה ולגאולה שלמה

בית המדרש דחסידי טאלנא סטערלין | הנהלת מפעל המשניות

"פאר התורה"

ירושלים: מא"ש 7 ★ בני ברק: חזון איש פינת רבי עקיבא ★

חיפה: רח' בר כוכבא פינת מיכאל ★

המבצע הענק

לקראת התחלת הזמן

בהוצאת "פאר התורה" בעיצומו

לכל סוגי הספרים וכל ספרי היסוד ב־5 תשלומים

ללא רבית והצמדה ובהנחה גדולה

★ תלמוד בבלי המפואר 20 כרכים 350 ש"ח בלבד ★ ש"ס פנינים המפואר 20 כרכים 190 ש"ח 5 תשלומים ★ שלחן ערוך 13 כרכים מ"ר אמריקאי, המתאים במיוחד לרבנים, לדיינים וללומדי הוראה 350 ש"ח ★ שלחן ערוך 10 כרכים 260 ש"ח ★ שלחן ערוך "יהדר" 10 כרכים 175 ש"ח 5 תשלומים ★ טורים המפוארים 175 ש"ח ★ סט ירושלמי המפואר "יהדר" 7 כרכים 180 ש"ח ב־5 תשלומים ★ רמב"ם הגדול המפואר ביותר עם כל ההוספות שאין לו מתחרה בכל הארץ 7 כרכים 125 ש"ח ★ בן השלמנו ססים בכמות קטנה ★ הספר החשוב "חקרי לב" 12 כרכים מגדולי הדור שלפני פנינו שכל גדולי הדור השתמשו בפסקיו בכל שטחי ההלכה במחיר מיוחד 150 ש"ח ב־5 תשלומים

מבצע ענק לגמרות בודדות וספרי חידושי הש"ס

ופוסקים ראשונים ואחרונים מכל הסוגים לבני הישיבות כן הופיעו ספרי רבי שמעון שקופ בפורמט קטן ונוח בשני כרכים

★ מחיר מבצע לשבועיים 24 ש"ח ★

המכירה בכל החנויות לספרי קודש

★ האוצר היקר ביותר ★ את ביתך תמיד יפאר ★

★ אותך יעדן ויהדר ★ לביתך הביאהו מהר ★

02-827778

לרגו LARGO

יבמ IBM

המשווק מורשה למחשב האישי של יבם

המשווק האישי שלך

מרכז למחשבי

IBM P C

IBM Personal Computer Center

לרגו הראל בע"מ

אולם תצוגה רח' יבאי 3, ר"ג, טל' 247041, 224818, 231942

מחלקת אספקה רח' ינאי 6, ר"ג, טל' 224523, 242332, 247042

02-233913

כל בו לשמחות

בהנהלה חרדית

חדש בפ"ת

אתה שהשמחה במעונך!?

יש תשובה אחת

נסה ותווכח

מלון אליהו־ואיו וקטו באמקואק

אצלם תקבל אוכל טעים!!! וכשר למהדרין

אנו מספקים את כל הדרוש לעריכת שמחה בבית

אנו מסדרים קידושים בבתי־כנסת באחיר הזול ביותר בעיר

לפרטים: משפ' הונפלד, רח' אונטרמן 1 פתח תקוה (כפר אברהם)

טלפון 915645, 703880, 03-9323150

ניצת הדובדבן

חנות למזון טבעי

פרסומת נועדה לטובת בעל העסק

אבל ישנן פרסומות נדירות שהן לטובת הציבור אשר נועדו להביא לידיעתו על מקום המוכר מציאות

חנות הטבע שלי **ניצת הדובדבן**

היא מציאה אחת גדולה (ובהשגחת בד"ץ בעלזא)

להלן רשימת המחירים שלי:

קמח מלא	0.60	ש"ח		אורז מלא (חום)	0.80	ש"ח	
חומוס אורגני	2	ש"ח	לק"ג	קוקר	2	ש"ח	לק"ג
אפונה	1.40	ש"ח	לק"ג	שעועית	1.80	ש"ח	לק"ג
תאנים	2.80	ש"ח	לק"ג	שזיפים (קליפורניה)	6	ש"ח	
תמרים טבעיים	5	ש"ח		משמש אורגני	9	ש"ח	לק"ג
פיסטוק חלבי	9	ש"ח	לק"ג	סוכר חום	1	ש"ח	לק"ג
שמן זית 1½ ליטר	8	ש"ח		צימוקים אורגנים	4.5	ש"ח	
אננס בדבש	7	ש"ח	לק"ג	אגוזים אורגנים	3.50	ש"ח	לק"ג
סולת מלאה	0.70	ש"ח		חיטה מלאה	0.90	ש"ח	לק"ג
בבונג	3	ש"ח	100 גר'	נענע	1.80	ש"ח	100 גר'
אבקת שום	0.50	ש"ח	100 גר'				

ועוד מאות מוצרים במחירים מדהימים

רח' שילה 7 פינת אגריפס 121 (מאחורי סל מזון) מתנה יהודה — תודה ולהתראות

"אם וילד" **"ניצבות"**

בית הבראה ליולדות מפעל לאמהות ברוכות ילדים

בני ברק 780289

בס"ד

חברה יקרה!

הנך מוזמנת

למפגש ידידות למען "אם וילד" בב"ב

שיתקיים אי"ה ביום ראשון ס' אייר תשמ"ו 18.5.86 באולמי "הדר" רח' סיקין 19 גבעתיים בשעה 7.30 בערב

בתכנית:

★ כבוד הרה"ג ר' **משה יהודה לייב לנדא** שליט"א רבה של בני ברק

★ ר' **אריה לבקוביץ** מנהל פארק היהדות: טכניקה חדשה בטיפול בצמחים בשנת השמיטה־אדניות, עציצים, גידולי גג וחצר

★ הגב' **רחל גבנית** בשיתוף ה־HERZLIA MEDICAL CENTER המחשב בשרות הדיאטה בליווי שקופיות

מנחה: הגב' **דבורה נרקיס**

★ הגרלות

★ הפתעות — להתראות

כרטיסים להשיג ב"אם וילד" בערב בכניסה

"חינניות" שי ופרח

חגי 5 ירושלים טל. 02-283835 (פינת יואל)

צמחים במבצעים סידורי פרחים מרהיבים משלוחים בעיר ולבני ברק

ברכות מקרב לב לידידנו

הר' **שמואל בלוטניק**

לפתיחת "סופר ספר"

ברכת ה' היא תעשיר ובאנו על הברכה

פנחס ואתי קורנפלד

בלב הסיטונאים

רח' ירושלים 9 פינת ר' עקיבא בני ברק

מבצעי השבוע

ביומט	9.40	4 ארוחל	7.95
מטרנה	4.90	גרבר	0.69
סיסולים חוגלה	7.40	120 יח' + מחשב מתנה	19.90
שמן	1.49	קנקל קריסטל	1.10
קנקל טמפו	1.20	4 אלמקס	7.95
גרבר דיסה	2.70	ממחטות לחות פרש-ונס	3.70
קמיל בלו ענק	3.60	2 מברשות גורדן	2.20
אי-בה 40 יח'	5.50	פנטססיק	2.45
נקה 7	0.59		

תחנת חלוקה עבור תפנוקים

02-253913

ישיבת בית יוסף נובהרדוק

מיסודו של מרן הגה"צ רבי אליעזר בן ציון ברוק זצוק"ל

ר' פולנסקי 14 ת.ד. 5056 ירושלים

בבקשה

הננו מבקשים מכל תלמידי מרן ראש הישיבה

הגה"צ רבי **אליעזר בן ציון ברוק** זצוק"ל

שלמדו אצלו במשך יובל שנים בהם הרביץ תורה ומוסר

לשלוח לנו בהקדם:

א. שמם וכתובתם המדוייקת ומי שתתנת ידו:

ב. מכתבים, שיחות וכדומה

ג. קלטות — לשלוח, לנו בהקדם והחומר יוחזר לשולחים

בתודה מראש ביקרא דאורייתא

ההנהלה

"נבל וכנור"

רח' יחזקאל 8 ירושלים

עם הזזת השעון

10% הנחה

על שעונים

ב"נבל וכנור"

שעוני זהב יוקרתיים להתנים ולכלות!

מבחר שעוני זהב מסיטב הצרנים בעולם

כולל תעודת אחריות ושירות

במחירים ללא תחרות!!!

בשעות אחה"צ ובערב

לוי תבקוק 4 ב"ב

טל. 703880

מכירת בגדי נשים

ביום שני 19.5.86 (י' אייר) תתקיים מכירה של בגדי נשים וגם להריון

במכירה זו יהיה ניתן להשיג בגדי קיץ יפהפיים!

חצאיות, חולצות כותנה, שמלות, ג'ינס, חלוקים ועוד...

המכירה תתקים במרכז הקהילתי "נוה חמד" עזרת תורה 16 ירושלים מ־5.00 בערב

מכון בית יעקב למורות

כפר הרב לוין, ירושלים

הודעה לתלמידות כתות ח'

הננו להודיע שמבחן המיון במתמטיקה יתקיים אי"ה ביום שני ל' באייר תשמ"ו בשעה 3.30 אחה"צ בבנין הסמינר

בברכת הצלחה

ההנהלה

לנשות חיפה והצפון

ביום שלישי 20.5.86 (י"א אייר)

תתקיים מכירת ענק של בגדי נשים בת"ת רח' בן בבא 4 משעה 5 בערב

הנגר שלך!

"עמרם הרוש"

עברנו למעוננו החדש

רח' חרשי ברזל 1 אולם 15

אזור התעשיה תלפיות

02-711691

בצוע ארונות מטבח כתר, פורמיקה וחדרי שינה.

3 תשלומים שיקליים

תריסי א.ל. אלומניום

טל. 02-539093

★ סגירת מרפסות ★ ודלתות כניסה

אצלנו המחירים עדיין מוקפאים

פלספלי

ביטוח נילוה לריפוד הרהיטים בשיטה אמריקאית

★ ידע ★ נסיון ★ אמינות

הוותיקה הראשונה בארץ 02-622161

משה מיכאל צורן

מלחמה למען השבת נחלה הצלחה מרשימה ב...סלוניקי

שנים רבות התייחסו תושביה הלא יהודיים של סלוניקי לסגירת הנמל כאל דבר טבעי בהחלט. אמונתם החזקה של יהודי סלוניקי ושמירה מוחלטת על צביונם היהודי הביאו לכך שכל פקידי הנמל, פועליו, סוכנויו וסבליו, שמרו על השבת. כל זאת לאחר מאבק עיקש שניהלו יהודי העיר שנחל לבסוף הצלחה, עד שקם משטר חדש ביוון בעל רגשות אנטישמיים וביטל את יום המנוחה. מה שהבינו הגויים בסלוניקי מסרבים להבין יהודים בפתח תקוה, בחיפה, בתל אביב וכו"ג. אקטואליה עצובה.

שאלוניקי — שם המסמל גם את גאותה וגם את יגונה של יהדות אירופה.

שאלוניקי — מן העתיקה ביותר בין קהילות ישראל באירופה. לפי מקורות הסטוריים מהימנים הרי שמיד לאחר חורבן ירושלים החל לצמוח הישוב היהודי שם, על חופי הים. כן הקהילות החשובות ביותר היתה קהילה זו, מבחינת המעמד הרוחני והציבורי התורני המובהק. במובן זה יש המשווים את קהילת שאלוניקי לגדולה שבקהילות אירופה. אשר כמו חרושה יצרו ועיצבו צורים יהודיות אופייניות (כל אחת בסגנון שלה) בתוך הים הנכרי הגועש מסביב.

אך בתקופה אחת עלתה סלוניקי על כלנה. היא תוארה בתור "סאבסטופוליס" — "עיר השבת". הודות לעובדה שרבות בשנים היה הנמל השוקק והגדול שבעיר זו סגור לחלוטין בשבתות ובחגי ישראל.

★ שגשוג מרשים

גדולה של קהילת סלוניקי מרכז חיותה של היהדות הספרדית, אשר מאז גירוש ספרד לא קם לה כמותו — מעלה אף הוא את ההשואה עם וורשה. משום שמרביתם של יהודי סלוניקי הובלו אף הם בקרונות המוות עד שערי הכבשנים באושוויץ, אף כי נתארכה להם הדרך.

העיר סלוניקי נבנתה בערך בשנת ג' תמ"ה. באתרים מסויימים בעיר מצויים עוד עתיקות אשר אופיים מעיד כי הם משתייכים לימי התרבות הישנה מתקופה ההומאים, הביזנטים, היוונים הטורקים ועוד.

עשירה מאוד היתה קהילת סלוניקי בתולדותיה ובקורותיה אשר מצאו אוהדה במשך השנים. מצל לכל בעבודה שקלטה במשך הרבה דורות ללא הפסק יהודים נרדפים מכל קצוי אירופה. יהודים של יהודי סלוניקי כפרטים מתבטא בהרבה צורות, כפי שכתב החוקר דוד א. רקנטי: "בחריצותם, בחריצותם, בנאותם העדתית באצילותם, ביישוב דעתם ובאהבת ישראל שפיעמה בהם. אחד הדברים המיוחדים בקהילה היה שהעדה נחלקה לקהילות קהילות בהתאם למדינות, למחוזות או לערים אשר היגרו לסלוניקי. לכל קהילה כזאת היה בית כנסת מיוחד וגם ספר תפילות שונה בהרבה פרטים משאר הקהילות. במיוחד הורגש הדבר בחגים ובימים נוראים שבהם התפללה כל עדה לפי נוסח ופיוטים משלה".

לסלוניקי הגיעו יהודים מאיטליה, צרפת, סיציליה, פולין ואשכנז ועוד. בראש של יהודי אשכנז גבר במיוחד עם הכיבוש הסופי של העיר בידי התורכים שהיו כדרך כלל שליטים נוחים והעניקו ליהודים זכויות מיוחדות, בהכירם בהם גורם מפתח למצבה של המדינה כולה.

★ צרות רבות ורעות

המפנה הגדול ביותר במעמדה של הקהילה חל עם ביאת מגורשי ספרד ופורטוגל שבאו לסלוניקי במספר גדול ובתוכם היו חכמים רבים וסופרים ואמנים, והרימו את קרנה של העדה היהודית והטביעו חותמם על הליכות החיים של העיר והמדינה בכללה.

כשחתמו פרדיננד ואיזבלה מלכי ספרד על פקודת הגירוש של היהודים ובתשעה באב בשנת רנ"ב, יצאו מספרד למעלה מ־300,000 נפש, פנה חלק לפורטוגל וחלק לארצות הים התיכון ובתוכם סלוניקי. שאליה באו אז למעלה מ־10,000 איש. העיר, אשר אף לאחר כל גלי ההגירה הקודמים מנו בה היהודים מיעוט קטן, הפכה מאז למטרופולין אשר רובה יהודים.

בראשית שנת ש"ה פרצה בעיר מגיפת דבר והפילה חללים רבים מבין היהודים. בליל ד' באב של אותה שנה, פרצה שריפה גדולה בעיר ובמשך 6 שעות היו למאכלת אש 8,000 בתים ובתוכם 18 בתי מדרש ו־200 נפשות מישראל נספו. כתוצאה מן השריפה השתוללה שוב מגיפה שבה נספו 7,000 יהודים. הדליקה, המחלות והמגיפות דלדלו את העדה בחומר וברוח.

אך ההתאוששות לא איחרה לבוא. הכוחות הגנוזים ביהדות זו, התגברו על התלאות. קם דור חדש בסלוניקי ובתוכם מנהיג העדה במשך 50 השנים הבאות, הרשד"ם, ואיחוד את הקהילה מחדש.

★ חותם היהדות טבוע בכל

גלגולים שונים ומשונים עברו על קהילת סלוניקי. אסונות לאין ספור ניתכו על ראשי היהודים, אלא שמדי פעם בפעם הצליחו להתגבר ולחדש את חיי הקהילה מחדש. בשנת שע"ח פרץ בעיר דבר חזק מאוד וכפי באב של שנת ש"ף השתוללה דליקה איומה. 28 בתי כנסיות, מאה בתי מדרשות, בית תלמוד תורה הגדול ואלפי בתים נשרפו. השוד והשבר, הרעב והדבר עשו שמות בעיר.

ולמרות זאת, החיים היהודיים, על כל גילוייהם הנאדרים, המשיכו לשרוד בקהילה המפוארת. קיום כל המצוות, לימוד התורה; שמיעת הדרשות, ביקור חולים, טיפול בנפטרים, אמירת תהילים, פדיון שבויים, עזרה לאלמנות ויתומים האזנה לשירי הפייטנים — בכל אלה מילאו היהודים את זמנם הפנוי. החיים המסחריים, החגים, השמחות הפרטיות והציבוריות. הכל היה טבוע בחותם היהדות.

★ השבתת הנמל בשבתות — השיא בפריחתה של הקהילה

מי שלא ראה את סלוניקי בשלוותה בשבת או בחג ובמועד,

מצבות מבית העלמין העתיק משמשות את הגרמנים לחומרי בניה

לא ראה יד ישראל בגולה בתוקפה. כשהגיעו היהודים בעיר לשיא פעילותם החליטו לנעול את נמל העיר בשבתות. נמל זה שימש במשך כל השבוע את כל המדינות השכנות והיה שוקק חיים באופן מיוחד. והנה כשעה לפני שקיעת החמה נפסק כל קשר עם האניות העוגנות בנמל. בבת אחת מתחילים הספנים הסווארים היהודים הממלאים בסירותיהם ובספינותיהם את הנמל לחתור אל היבשה. אוספים את מפרשיהם, משוטיהם וכל כלי השיט. האניות האירופאיות מוכרחות להתחשב בשבת ולכוון את ההפלגה והעגינה שלא תחולה בשבת או במועד.

אפילו חברת האניות הרוסית מתחשבת במצב. על אפה ועל חמתה. יהודי סלוניקי הם הקובעים הפעם. יחד עם הספנים שבים למנוחתם ולבתיהם גם הדייגים היהודיים היוצאים לחפש מחיה בים. כן הסבלים, פועלי החוף והעגלונים, שרובם ככולם מזרע ישראל, שובתים מעבודתם, כל הנמל מתכונן לקבל פני שבת מלכתא.

נעים לאדם מישראל לעבור בחוצות סלוניקי ביום השבת. שקט ושלווה אין פרץ ואין צווחה. תנועת העגלות והסוסים נפסקת כמעט, הרחובות מלאים המון מטיילים, בבגדי אירופה מעורבים במלבושי עדות המזרח. בייחוד הומה הרחוב הנאה המשתרע לאורך הנמל. כל החנויות ובתי המסחר סגורים על מסגר ובריח.

ביחסם של יהודי סלוניקי לשבת, הורגשה היטב התקיפות. כציבור המשפיע על חיי הכלכלה והחברה ומטביע את החותם הלאומי־יהודי על רובד החיים כולם.

★ גזירות נגד השבת וה־פוגרום

עם חילופי המשטר ועזועי העתים נתערערה קהילת סלוניקי ושלטונות יוון החלו להתנקש בשומרי השבת של הקהילה. בחוזה השלום שנחתם בין תורכיה ויוון בשנת תרפ"ג הוסכם בין 2 הארצות להחליף ביניהן את האוכלוסין. כתוצאה מכך זרמו ליוון מאות אלפי נדחים. סלוניקי עצמה קלטה כמאה אלף מהגרים שהציפו את העיר. הממשלה היוונית זיכתה אותם בזכויות מיוחדות בכוונה תחילה כדי לדחוק את רגלי היהודים תושבי המקום מאז ומקדם ולהצר את צעדיהם במסחר, בתעשיה ובכל מלאכת יד. בתי חרושת וענפי מסחר שבהם שלטו היהודים מדורי דורות עברו לרשות היוונים והולאמו. בתי מסחר נסגרו ובעליהם נסעו לארצות אחרות. לרגל ההגירה ההמונית של יהודים אמידים, נשארו אלפי משפחות של פקידים ופועלים ללא מקורות פרנסה ומספר גדול מהן היו למשא ולטורח וחיו חיי עוני.

בשנת תרפ"ג בא הקץ להצלחה בהשבתת הנמל. הממשלה הכריזה על חוק המחייב את תושבי סלוניקי לשבות ביום ראשון. השלטונות המקומיים הפעילו את החוק בהקפדה יתירה. נמצאו רבים, שלמרות הגזירה החדשה לא חיללו את יום השבת ושבתו 2 ימים בשבוע. החוק הזה היה הגורם לשינוי צביון סלוניקי היהודית, בעלת המסורת האיתנה.

משנקבע יום ראשון כיום מנוחה חוקי ורשמי, נפגע הציבור היהודי הן מבחינה כלכלית והן מבחינה דתית. קשה היה לסוחר בעל המלאכה והפועל היהודי לשבות יומיים בשבוע. צרכי חיי היום יום העמידו את הציבור בפני הברירה: לנוח בשבת ולגרום ע"י כך הרס במצבו הכלכלי, או לחלל את השבת וליהנות מהאפשרויות הכלכליות. שיש ליתר התושבים.

זמן רב עמדו סוחרים בעלי מלאכה ואף פועלים יהודים בנסיון ולא עבדו בשבת. אגודת שומרי שבת טרחה ועמלה לעמוד בפרץ. אבל העובדה המעציבה היתה שעם ביטול מנוחת השבת חלה התרופפות הרגש הדתי בין יהודי סלוניקי. לאחר זרם הפליטים היוונים שהגיעו מאסיה הקטנה היוו היהודים רק 25 אחוזים מן האוכלוסיה ומאז נפגם הצביון היהודי של העיר וגדל מספר הנוטשים אותה.

בשנת תרצ"א פרצו פרעות אנטישמיות ברבעים היהודיים. כמה אלפי פורעים התנפלו על הרובע קמפבל והעלוהו באש על דייריו לעיני המשטרה. כ־250 משפחות יהודיות נותרו בלי דירה ובחוסר כל. אחרי פוגרום זה עקרו אלפי נפשות את דירתן לארץ ישראל והתיישבו בתל אביב. היהודים ניצלו כל דרך אפשרית. העליה הליגלית, ובעיקר הבלתי ליגלית, גאתה ונמשכה בזרם גובר והולך. עד המלחמה העולמית ה־2 עלו כעשרים אלף יהודים מסלוניקי, כרבע ממספרם הכללי של יהודי העיר.

ביהכ"נ היחיד ששרד לפליטה בסלוניקי

★ על חורבותיה של סלוניקי

כאשר נכנסו קלגסיו של הצורר היטלר לעיר ב־6 באפריל 1941 עדיין היו בה כ־50 אלף יהודים, 50 בתי כנסת ומדרש, כמאה רבנים, והרבה אגודות תמחוי, בתי חולים, אגודות נוער ביקור חולים ומפעלי חסד רבים. בין פסח תש"ג לראש השנה תש"ד נשלחו כמעט כל יהודי העיר לאושוויץ ולבירנקאו. מכל אלה נותרו בתש"ה עם תום המלחמה רק כ־1,800 נפש ומעשרות מקומות התפילה ומוסדות תורה נשארו רק שניים פעילים.

גם על בית הקברות לא פסחו הצוררים. הרבה מאות שנים היה קיים בית העלמין בסלוניקי והיו בו בדור האחרון מאה אלף מצבות — ביניהן עתיקות מאוד ושל גדולים ואדירי עולם. עכשיו משתרע על אתרו מגרש הכדורגל של אוניברסיטת סלוניקי.

המפקדה הצבאית הגרמנית של סלוניקי הכריזה את הקהילה היהודית לשתף פעולה עם העיריה, לשם חיסול בתי הקברות של היהודים. נקבע גם תאריך דחוף לביצוע הפקודה, להרוס את בתי הקברות ולהוציא את אבני המצבות לשם ניצולן בזמן שהקהילה כרעה תחת 2 הגזירות הקשות, גיוס אלפי יהודים לעבודות כפיה ואיסוף הסכום של אלפיים מליון לירות לפדיון נפש. העמדה הגזירה השלישית אשר פגעה בעיקר במסורת המשפחתית של כל היהודים בעיר. הקהילה בחרה בוועדה גדולה והטילה עליה לטפל במיוחד בבעיית בתי הקברות, דהיינו להשתדל ולהסדיר את העברת העצמות ולשמור בכל היכולת על מצבות בעלי ערך מיוחד.

★ לזכרון עד כשומרת שבת

המפקדה הצבאית הגרמנית יחד עם השלטון היווני המקומי לקחו על עצמם את הריסת בית הקברות העתיק. בהסתמכם על הפקודה הנאצית ניצלו השירותים היווניים את ההזדמנות לבצע

(המשך בעמוד י"ד)

בעת חגיגת חנוכת ביהכ"נ הגדול בסלוניקי

[illegible]

גזור ושמור

המודיע הצעיר

גליון מס' 14

בינים

מתי? פתאם ישבנו, כאילו, סדרי בראשית אנו קמים — וחושים כמין צנה של לפנות בקר, נפגשים בשעה ארבע אחר הצהרים — ועדין השמש יוקדת והחם להט. ובערב, בערב זו "התגינה הגדולה". השעה שבע ועדין אור היום שולט בכפה! לכל תופעות השבע החדשות האלה יש כמובן הסבר אחד: שעון הקיץ שבא לבקרנו — ועד לראש חדש אלול הבא עלינו לטובה.

לא רצינו באורח הזה, לגמרי לא. הנהגת שעון הקיץ היא למורת רוחה של יהדות התורה. אנשים הנוהגים להתפלל מקדם — לא יכלו לעשות זאת מעתה, כי השעה בה נהגו להתפלל — תהיה עדין החשכה. השבת יוצאת מאוחר — והדבר גורם לחלולי שבת מרובים מאד. הימים ארכים, הילדים ציפים — עבודה המקשה במיוחד במשפחות ברוכות בילדים.

ובכל זאת, השעון הקבוע: מעתה אין ברירה, אלא להשלים עמו, להשתדל להמעיט את נזקיו, ואולי אפילו למצא בו תועלת. גם אתם, ילדים, יכולים וצריכים להיות שותפים במאמץ: נצלו את ימי ששי הארוכים לעזרה בבית, וללמוד של ערב שבת. עזרו עצמכם בשעונה של ציון, שבין המחשבה בשעות אחר הצהרים של שבת. לכו לישון בזמן, בלי להתלונן על האור, או על כך שלא מזמן החשיך. צדיקים אמרו: כשם שמסדרים את המטה — כך ישנים, כשם שישנים — כך קמים, וכשם שקמים — נראים במשך היום כלו.

עד כאן בינתים,

תמר

"זֶה פָּשׁוּט בִּלְתִּי נִסְבָּל" — הִכְרִיזָה תָּמָר בְּקוֹל רָם. "זֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּרוּעַ מִזֶּה" — הִצְטָרְפוּ אֵלֶיהָ כַּמָּה קוֹלוֹת. "כָּל כָּךְ הַרְבֵּה מְחַכִּים לַהוֹפָעָה הַזּוֹ, וּבַסּוֹף — רַעְיוֹן אֱוִילִי שֶׁכָּזֶה". — אָמְרָה בְּזַעַם יְהוּדִית. אֲפִילוּ הַמְּרִיבוֹת הַחֲמוּרוֹת נִשְׁכְּחוּ לְצֹרֶךְ הַנּוֹשֵׂא הֶחָדָשׁ, הַכִּתָּה הָיְתָה כְּמֶרְקָחָה.

כָּל הָעִנְיָן הִתְחִיל בִּמְסִבַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ. בְּבֵית סִפְרֵנוּ מְקֻבָּל הָיָה, שֶׁמִּדֵּי רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְכִינָה אַחַת הַכִּתּוֹת מִן הַכִּתּוֹת הַגְּבוֹהוֹת הוֹפָעָה לְכָל בֵּית הַסֵּפֶר. לְכָל כִּתָּה הָיָה יוֹצֵא לְהוֹפִיעַ פַּעַם בַּשָּׁנָה, וְהָיָה זֶה מְאֹרָע חֲגִיגִי וּמְיֻחָד, שֶׁהִתְכּוֹנַנּוּ אֵלָיו בְּמֶשֶׁךְ זְמַן רַב כַּמּוּבָן שֶׁגַּם הַתַּחֲרוּת בֵּין הַכִּתּוֹת לֹא פָּסְחָה עַל הָאֵרוּעַ, וְהוֹסִיפָה עִנְיָן וּמֶתַח לַדְּבָרִים. זְמַן רַב חִכִּינוּ בְּסַבְלָנוּת עַד שֶׁהִגִּיעַ סוֹף סוֹף תּוֹרֵנוּ. הַמּוֹרָה זֶהָבָה נִכְנְסָה לַכִּתָּה — וְהִתְיַעֲצָה אִתָּנוּ בִּדְבַר הַהוֹפָעָה. כִּתָּתֵנוּ, כִּתָּה מוּזִיקָלִית מְאֹד, וְעַל כֵּן הֶחְלַטְנוּ פֹּה אֶחָד: נָכִין מַקְהֵלָה מְשֻׁלֶּבֶת בְּתִזְמֹרֶת. הַמּוֹרָה זֶהָבָה הָיְתָה מְרֻצָּה — הִיא עַצְמָהּ מְנַגֶּנֶת בְּכַמָּה כֵּלִים, וּמִתְמַצֵּאת מְאֹד בְּשִׁירָה. כַּפְתּוֹר וָפֶרַח! חִכִּינוּ כֻּלָּנוּ בִּדְרִיכוּת לַחֲזָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, וְהִנֵּה...

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, הַיּוֹם הַמְּיֹעָד לַחֲזָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, כַּמָּה דַּקּוֹת לִפְנֵי תֹּם הוֹדִיעָה פִּתְאֹם הַמּוֹרָה זֶהָבָה — "רַק הַבָּנוֹת הַמְנַגְּנוֹת בְּמַנְדּוֹלִינָה תְּנַגֵּנָּה בַּתִּזְמֹרֶת. הַיֶּתֶר תִּשְׁתַּתֵּפְנָה בַּמַּקְהֵלָה". נִדְהַמְנוּ "מָה?! תִּזְמֹרֶת עִם כְּלִי אֶחָד בִּלְבַד?! אֵיזֶה טַעַם יֵשׁ לָזֶה?" הַמּוֹרָה זֶהָבָה מָשְׁכָה בִּכְתֵפֶיהָ בִּתְנוּעָה מְשֻׁנָּה, וְיָצְאָה מִן הַכִּתָּה.

אַחַר הַצָּהֳרַיִם, בַּחֲזָרוֹת נָפְלוּ כָּל תַּחֲנוּנֵינוּ עַל אָזְנַיִם אֲטוּמוֹת. הַמּוֹרָה זֶהָבָה סֵרְבָה אֲפִילוּ לַעֲנוֹת. "כָּךְ־וָהוּ" כָּל מְנַגְּנוֹת הַגִּיטָרָה, הָאוֹרְגָן, הָאַקּוֹרְדְּיוֹן וְחָלִיל־הַצַּד נִשְׁאֲרוּ בַּמַּקְהֵלָה, וְרַק כַּמָּה מַנְדּוֹלִינוֹת נִגְּנוּ. הַתּוֹצָאוֹת הָיוּ כַּמּוּבָן, עֲלוּבוֹת לְהַפְלִיא. אַךְ בְּזֹאת עוֹד לֹא נִגְמְרָה הַצָּרָה: הַמַּקְהֵלָה הִמְשִׁיכָה בְּדִיּוּק בְּאוֹתוֹ אֹפֶן. הַמּוֹרָה זֶהָבָה לִמְּדָה שִׁירִים, יָפִים לְמַדַּי. חִכִּינוּ לְקוֹל הַשֵּׁנִי־אַיִן. חִכִּינוּ לְגַוֵּן כָּל שֶׁהוּא בַּשִּׁירָה — וְאַיִן. "תָּשֹׁרְנָה כֻּלְּכֶן יַחַד — וְזֶה הַכֹּל", קָבְעָה הַמּוֹרָה בְּפַסְקָנוּת. "אֲבָל לָמָּה, לָמָּה?" — הִתְעַקַּשְׁנוּ. שׁוּב מְשִׁיכַת כְּתֵפַיִם מְשֻׁנָּה.

הַחֲזָרוֹת הָיוּ מְשַׁעַמְּמוֹת בְּצוּרָה מְיֻחֶדֶת. שִׁירָה יְבֵשָׁה וּפְשׁוּטָה — מֵחַד, נְגִינָה חַסְרַת כָּל גּוֹוֶן — מֵאִידָךְ. בָּנוֹת מְמֻרְמָרוֹת, חוֹצְפוֹת, וּמוֹרָה שֶׁמִּתְעַלֶּמֶת מִמַּה שֶּׁקּוֹרֶה. אַף תַּלְמִידָה לֹא הֵבִינָה אֶת הַמּוֹרָה זֶהָבָה — הֲרֵי תָּמִיד הָיְתָה כָּל כָּךְ פְּתוּחָה וּנְעִימָה לְשִׂיחָה, מַדּוּעַ הִיא מִתְעַקֶּשֶׁת עַל דַּעְתָּהּ, וְעוֹד מְסָרֶבֶת לְנַמֵּק וּלְהַסְבִּיר? מַה מִּתְרַחֵשׁ כָּאן? הַרְבֵּה שְׁאֵלוֹת — אֶפֶס תְּשׁוּבוֹת.

מִיּוֹם לְיוֹם הִתְרַגַּלְנוּ הִשְׁלַמְנוּ עִם הָעֻבְדָּה שֶׁהַהוֹפָעָה שֶׁלָּנוּ תִּהְיֶה פְּשׁוּטָה, מְשַׁעֲמֶמֶת וּבִלְתִּי מֻצְלַחַת. כְּבָר דִּמִּינוּ לָנוּ — אֶת הַלַּעַג שֶׁל הַכִּתּוֹת הַמְּקַבְּלוֹת, שֶׁחִכּוּ לְהוֹפָעָה מַרְשִׁימָה בִּמְיֻחָד. הִתְחַלְנוּ לִקְרֹא לַהוֹפָעָה "שִׁיר חָמֹר" בִּמְקוֹם מַקְהֵלָה וְתִזְמֹרֶת, כִּי יוֹתֵר מִשִּׁיר זֶמֶר לֹא הָיוּ שָׁם.

אֲפִילוּ הַמְּרִיבָה הַכִּתָּתִית הַקְּבוּעָה חָזְרָה לִמְקוֹמָהּ, בְּהֶעְדֵּר הַמֶּתַח שֶׁל הַהוֹפָעָה. הַכִּתָּה שֶׁלָּנוּ הָיְתָה אַלּוּפַת הַתִּגְרוֹת וְהַוִּכּוּחִים בְּבֵית הַסֵּפֶר. לָמְדוּ אֶצְלֵנוּ בָּנוֹת שֶׁבָּאוּ מִבָּתִּים שׁוֹנִים, מֵחוּגִים שׁוֹנִים, בַּעֲלֵי מִנְהָגִים וְשִׁיטוֹת רַבּוֹת, וְהַוִּכּוּחִים מֵעוֹלָם לֹא נִגְמְרוּ: "אֶצְלֵנוּ טוֹב יוֹתֵר", "אֶצְלְכֶם לֹא יוֹדְעִים לְ..." "הַגָּדוֹל שֶׁלָּנוּ מֵבִין יוֹתֵר בְּ..." "אִי אֶפְשָׁר לִסְמֹךְ עֲלֵיכֶם בְּ..." "הַהוֹרִים שֶׁלִּי אוֹמְרִים שֶׁאַתֶּם בִּכְלָל לֹא..." וּמִכָּאן וְעַד לְטוֹנִים גְּבוֹהִים וְלִדְמָעוֹת — הָיְתָה הַדֶּרֶךְ תָּמִיד קְצָרָה מְאֹד. הָיוּ תְּקוּפוֹת שֶׁל פִּלּוּגִים כִּתָּתִיִּים וַחֲלֻקָּה לִשְׁתֵּי קְבוּצוֹת. הָאֲוִירָה הָיְתָה מְחֻשְׁמֶלֶת — וַאֲנוּ הִמְשַׁכְנוּ בְּשֶׁלָּנוּ.

פִּתְאֹם, שִׁשָּׁה יָמִים לִפְנֵי הַהוֹפָעָה הוֹדִיעָה הַמּוֹרָה זֶהָבָה: "הַיּוֹם לַחֲזָרוֹת — תָּבֵאנָה הַבָּנוֹת הַמְנַגְּנוֹת בְּגִיטָרָה אֶת הַכֵּלִים" הֻפְתַּעְנוּ. הַחֲזָרוֹת הִשְׁתַּפְּרוּ קְצָת — וְגַם מַצַּב הָרוּחַ. לִמְחֳרָת הוֹפִיעוּ, עַל פִּי הוֹרָאָתָהּ, גַּם הָאַקּוֹרְדְּיוֹנִים. פִּתְאֹם נִהְיָה הַ"זֶּמֶר" לְתִזְמֹרֶת עֲרֵבָה לָאֹזֶן, וּכְשֶׁנֶּעֶרְכוּ לִמְחֳרָת בְּבֵיתָהּ שֶׁל מִידִי, בְּלוּוּי הָאוֹרְגָן שֶׁלָּהּ — הָיָה זֶה פָּשׁוּט תַּעֲנוּג לָאָזְנַיִם. הַתִּזְמֹרֶת הָיְתָה מַמָּשׁ מַרְקִידָה.

אַחַר כָּךְ הוֹפִיעַ קוֹל שֵׁנִי בַּמַּקְהֵלָה, וּמַהֵר מְאֹד קוֹל שְׁלִישִׁי, וְהָיָה קוֹל רוֹדֵף קוֹל, וְהָיְתָה שִׁירָה שְׁקֵטָה לְצַד סוֹעֶרֶת, לוּוּי בִּנְעִימָה קַלָּה, וּמָה לֹא? הַחֲזָרוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת הָיוּ מַקְסִימוֹת וּמַצַּב הָרוּחַ שֶׁלָּנוּ — הָרָקִיעַ שְׁחָקִים.

בַּסּוֹף, כְּשֶׁהִשְׁמִיעָה הַמּוֹרָה הוֹרָאוֹת אַחֲרוֹנוֹת, קָמָה פִּתְאֹם תָּמָר בְּאֹמֶץ: "אֲבָל, מוֹרָתִי, אֲנַחְנוּ מֻכְרָחוֹת לְהָבִין מַשֶּׁהוּ מַה בְּכָל זֹאת קָרָה כָּאן? אִם הַמּוֹרָה רָצְתָה לְהָכִין הוֹפָעָה יָפָה, לָמָּה עָשְׂתָה כָּךְ בַּתְּחִלָּה?" סִימַן הַשְּׁאֵלָה הֶעָצוּם הִצְטַיֵּר מִיָּד עַל פְּנֵי כֻּלָּנוּ.

הַמּוֹרָה זֶהָבָה הִבִּיטָה בָּנוּ בְּפַלְיָאָה, כְּאִלּוּ אֲנַחְנוּ הָיִינוּ הַמְּשֻׁנּוֹת. — פָּשׁוּט, הָיִיתִי מְשֻׁכְנַעַת שֶׁתַּתְחִיל מְרִיבָה, אֵיזֶה כְּלִי עָדִיף, וְאֵיזֶה קוֹל בַּשִּׁירָה יָפֶה יוֹתֵר". נִדְהַמְנוּ וְעָנִינוּ בְּיַחַד. "מַה פִּתְאֹם לָרִיב עַל זֶה? מָה אֲנַחְנוּ, תִּינוֹקוֹת? מַה שַּׁיָּךְ אֵיזֶה כְּלִי יָפֶה יוֹתֵר? הַיֹּפִי הוּא בְּשִׁלּוּבָם שֶׁל הַקּוֹלוֹת וְהַכֵּלִים, כָּל אֶחָד מוֹסִיף מַשֶּׁהוּ אַחֵר. זֶה — קָצָב וְזֶה — צְלִיל, זֶה — סוֹעֵר וְזֶה — מְלַוֶּה". הִסְבַּרְנוּ כֻּלָּנוּ בִּפְשִׁיטוּת.

"הָה" — אָמְרָה הַמּוֹרָה, כְּאִלּוּ שָׁמְעָה חִדּוּשׁ מֻפְלָג, לָרִאשׁוֹנָה בְּחַיֶּיהָ "כָּךְ אַתֶּן אוֹמְרוֹת? מְעַנְיֵן מְאֹד". פִּתְאֹם הִרְצִינוּ פָּנֶיהָ.

"אָז אוּלַי אַתֶּן מוּכָנוֹת לְהַבִּיט כָּךְ, גַּם עַל נוֹשְׂאֵי הַמְּרִיבָה הַקְּבוּעִים שֶׁלָּכֶם? גַּם עֲבוֹדַת ד' הִיא מֵעֵין תִּזְמֹרֶת רַבַּת נִגּוּנִים, וְהַנַּחַת רוּחַ לַקָּבָּ"ה בָּאָה דַּוְקָא מִן הַשִּׁלּוּב וְהַהַרְמוֹנְיָה. זֶה מְנַעִים יוֹתֵר בְּתוֹרָתוֹ, זֶה בִּתְפִלָּתוֹ, וְהָאַחֵר — בְּמַעֲשֵׂי הַחֶסֶד שֶׁלּוֹ. כָּל אֶחָד הוֹלֵךְ וּמְנַגֵּן בְּדַרְכֵּי אֲבוֹתָיו, וּמַשְׁלִים בָּזֶה אֶת יְפִי הַצְּלִילִים. אִם הַכֹּל כָּל־כָּךְ בָּרוּר לָכֶן, אָז לָמָּה זֶה כָּל־כָּךְ לֹא בָּרוּר לָכֶן?

"הָה" — קָרְאָה תָּמָר בַּהֲבָנָה.

"הָה" — אָמְרוּ פִּתְאֹם מִכָּל עֵבֶר, וְהָעֵינַיִם הֻרְדוּ נִכְלָמוֹת.

הַהוֹפָעָה הִצְלִיחָה בְּאֹפֶן יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וְהַדָּבָר שֶׁאוֹתוֹ צִיַּנּוּ הָיָה: הַשִּׁלּוּב וְהַמִּזּוּג שֶׁבֵּין הַצְּלִילִים וְהַקּוֹלוֹת.

באור אחר

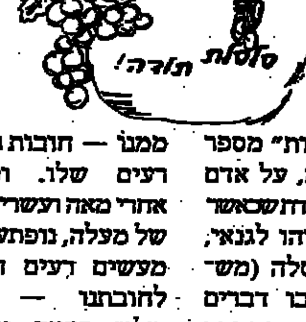

חבר מדבר עלינו לשון הרע. אנו נודעים מן השיחה. (כמובן שידו של הולך רכיל באמצע) נפגעים וכועסים מאד. אנו חשים, לכאורה בצדק, שהחבר גרם לנו עוול.

מה דעתכם, להשתחרר לרגע מן הפגיעה, ולחשוב, שהוא בעצם עשה לנו טובה? נכון, הוא מצידו עבר על איסור לשון הרע — אך זו הבעיה שלו, ולא שלנו. ואילו לנו, הוא גמל בעצם מעשה טוב.

וכל כך למה? בעל "חובות הלבבות" מספר בשער הכניעה, על אדם בעל אישיות מיוחדת שכאשר שמע שהזכירוהו לגנאי, היה מכין סלסלה (משלוח מנות) ובו דברים יקרים וטובים, מחמדת ארצו, שולח אותה למדבר וכותב לו "הגיעה אלי, אחי, השמועה שאתה העֲנקת לי מנחה מזכויותיך, וראיתי לגמול לך טובה על כך בזה".

כן, מחר לחשוב, אך כשאנו מדברים בגנותו של אדם — אנו מעבירים אליו זכויות ומעשים טובים שלנו, ומקבלים ממנו — חובות ומעשים רעים שלו. וכשנבוא אחרי מאה ועשרים לבי"ד של מעלה, נופתע למצוא מעשים רעים הנזקפים לחובתנו — שאינם שלנו, בעצם, אלא של חברים שדיברנו בגנותם. וכשנחפש מעשים טובים שעשינו — יאמרו לנו: הם עברו לחברך שהטלת בם דופי.

בפעם הבאה לפני שנדבר לשון הרע — נעשה לרגע חשבון: מה אנו מקבלים? מה אנו נותנים? אז אולי באמת כדאי לשתוק?

שבת בפרשת השבוע — אמור

"עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה..." (כ"ג, ט"ז)

יום החמישים — הוא ו' בסיון, יום מתן תורה, ובו תקריבו מנחה חדשה לד' שהיא מנחת שתי הלחם. על דרך הרמז, מנחה חדשה לד' — הכוונה היא לתורה הניתנת בחג השבועות, כי התורה צריכה להיות בכל יום חדשה אצל האדם, כאילו קבלה מהר סיני. ומדוע נזכר מתן תורה רק בדרך רמז, ולא מוזכר בפרוש שיום החמישים הוא יום מתן תורה? מעניין לראות בפרשת המועדים, שגם ראש־השנה לא נזכרה בפרוש כיום דין. הטעם שווה בשני המקרים: הקב"ה לא רצה להגביל את מתן תורה ביום אחד כי אדם צריך לחשוב בכל יום ויום מימות השנה כאילו בו הוא מקבל את התורה, שהרי לתורה סגולה נפלאה: כל ההוגה בה מוצא בה בכל יום טעם חדש, וליבו אינו קץ בה לעולם. מנחת שתי הלחם נאפית חמץ, בניגוד למנחות האחרות, לפי שהיצר הרע נמשל לחמץ, (שאור שבעיסה) ובמקום שהתורה מצויה בו — אין לחשוש מיצר הרע. "בראתי יצה"ר — בראת תורה תבלין לו".

לכן לא מוזכר גם יום הדין במפורש. כדי שלא נלך כל השנה בשרירות לבנו, אלא נהיה יראים מן הדין בכל יום ויום, כמאחז"ל במסכת ר"ה "אדם נידון בכל יום תמיד".

מיום ליום

☆ מי מלבה מתיחות?

ארה"ב שיבחה בשבוע שעבר את ראש הממשלה מר פרס על דברי ההרגעה שהשמיע בכל הנוגע לנעשה בגבול עם סוריה, אך מיד לאחר מכן סרחה לפרסם, כי שוגרה אזהרה הן לסוריה והן לישראל מפני כל מהלך מלחמתי באיזור. קשה להבין מה קרה בפרק־זמן קצר של ימים ספורים בלבד אשר אולץ את ארה"ב לעבור, בכל הנוגע לישראל, מדברי שבח לדברי אזהרה.

אם המדובר הוא בעובדות שבשטח, אכן נתגלה כי סוריה קירבה נשק חדיש לעמדות שהיא מחזיקה בהן בלבנון, והרי רק טבעי הוא שפעולה כזו תעורר דאגה בישראל, אבל אם המדובר בהצהרות — בתחום זה יש בלבול מוחו דוקא בתוכנו, כי אחרי שכלי־תקשורת אמריקאים פירסמו הודעה די מבהילה על הבונה מלחמתית בישראל, היו דוקא כמה מחברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת שהסילו האשמות פנימיה בכל מה שקרוי "ליבוי מתיחות" עם סוריה. מי הם אלה שמלבים את המתיחות? מי מעונין להחריף את המצב, שהוא רגיש בלאו הכי? ולמה צריכים פרסים כאלה מריון מעדת חריב לדלוף החוצה, האין זה עצמו מהווה גורם ל"ליבוי"?

היחסים עם סוריה הם תמיד רגישים ביותר. המשטר שם נמצא עתה בנקודה של רפיון. המצב הכלכלי של סוריה הוא חמור, יש הרבה מוקדים של התנגדות למשטרו של אסאד, ותמיד צריכים לחשוש שהוא ינסה למצוא פורקן למוחו הפנימי בליבוי חיצוני של מתיחות. מציאות זו מחייבת זהירות גדולה ומופלגת לא רק במעשים, כי אם גם בביטויים, ואת מכל הכיוונים.

☆ המשך גילויי וולדהיים

מסביב לגלויים על קורט וולדהיים, אנו עומדים בפני משהו המוזר ומוזר ביותר. ההאשמות המרובות הנחשפות נגדו יותר ויותר, מדברות על פעילותו הנאצית במיוחד ביוגוסלביה, שהיא מדינה קומוניסטית, ואת מלבד העובדה שבין הקרבנות הנוקפים לחורבנו היו יהודים. בריה"מ מגלה תמיד רגישות גבוהה לכל גילוי של אנשים הנחשדים בפושעי מלחמה נאצים. למה דוקא בפרשה הזו של ד"ר וולדהיים, כמעט שלא נשמע קולה של בריה"מ, כמו שלא שומעים הרבה את קולן של מדינות קומוניסטיות אחרות, שיש לזה נגיעה ישירה לענין?

וולדהיים כיהן תקופה ארוכה כמזכיר האו"ם, ויש רגלים לסברה, כי כבר באותה תקופה ניתן היה לגלות פרטים על עברו האפל. מסתבר כי בתיקי גנזך האו"ם עצמו, יש הרבה מסמכים הקשורים לנושא, אלא שבכל אותה תקופה היתה שתיקה מוחלטת, ורק לאחר שהחל להתמודד על משרת הנשיאות באוסטריה החל להתנהל נגדו המסע, כאשר גם כיום, לא יוגוסלביה ולא בריה"מ בולטות בפעילות הזו.

קשה עתה לחרוץ משפט, אם העילה ההתערבות הישראלית בנושא או שהזיקה. אך יש הרגשה עגומה מחמת העובדה, כי למרות שהפרטים ההולכים ונחשפים על עברו של וולדהיים הם מזעזעים, אין זה מביא ממשלים ומדינות לידי הבעת דיעה גלויה על עצם האפשרות, כי איש כזה עלול להיבחר לראשות מדינה בימים הקרובים.

☆ "פרגמטיזם" ותכליתו

בראיונות שנתן ראש הממשלה, מר שמעון פרס, ביום העצמאות, הוא נשאל בכל מקרה ב"נושא הדתי", והוא "החליק" מעליו בניסוחים כוללניים, תוך שהוא נזהר בדרך כלל מתקיפת הדתיים, אך גם הוא מקבל בעצמו הכל שהו לצורכו התקפה האנטי־דתית הערפות המלחמה של שונאי־הדת, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בתקופה האחרונה בנסיון הבוטל לבטל לחלוטין את הסטטוס־קוו.

מר פרס אמנם דוגל בהמשך הסטטוס־קוו, אך הוא אינו אומר מלה אחת על מפירות החילונים. אם הוא כבר נוקט לשון של האשמה, הרי הוא משתדל לעשות זאת "שווה־בשווה", לגבי דתיים וחילונים כאחד, אבל איפה הוא מוצא הפרת סטטוס־קוו מצד הציבור הדתי? הרי בכל המקרים שיש לנו לאחרונה — ההפרה היא אך ורק מן הצד החילוני. אם זה השיסים במקרה של פתח־תקוה, אם זה במקרה של חיפה, אם מדובר במרכז מיסיונרי של מורמונים, או בכל המאבקים הקשים האח־רים בתחום הדתי. מר פרס משתדל לדבר בסגנון ניטרלי, כי הוא כיום נמצא בעמדה שבה אין הוא יכול להפסיד את הבסיס להמשך שיתוף פעולה עם הדתיים, אבל בנידון דידן אי־אפשר לצאת ידי חובה במס שפתיים בלבד, אלא דרושים מעשים בפועל.

אמנם גם זו לטובה, שראש הממשלה אינו מצטרף לסגנון הפרוע של המסיתים והמשסים האנטי־דתיים, אך בידו למנוע, מתוקף תפקידו, כל מיני תהליכים, אבל הוא אינו עושה זאת. עמידה תקיפה מצדו על קיומם של חוקים עיקרוניים בנוגע לשמירת שבת, היתה עוזרת ומסייעת, אך הוא נמנע מכך, והדיבורים בלבד, כאמור, אי־אפשר לצאת ידי חובה.

☆ "גילוי" שכזה...

אחד העתונים האנטי־דתיים מבשר לקוראיו "סנסציה" ממש, נתגלה בירושלים "תלמוד תורה" שבו ר"ל התקיימו לימודים ביום העצמאות, וכי אחד התושבים החילונים הזה ממש מזועזע כאשר אחד הילדים נשאל על ידו "מה היום", והוא השיב לו: "יום רביעי"... האורח הלוואלי הזה לא התאפק אלא קם ועשה מעשה, הרים טלפון לראש העיריה, טדי קולק, וסיפר לו על כך...

אנו רק יכולים לקוות שמנוחתו של מר קולק לא הופרה בשל כך והוא ישן בשקט בלילות. כי אחרת, אפשר להציג לאותו אורח פטריוט כמה שאלות: קודם כל, למה לימוד תורה עומד בסתירה ליום העצמאות? מה זה מפריע ל"חגיגיות"? ואם זה כן מפריע, אולי זה באמת צריך לעורר שאלות על ה"עצמאות"?...

ואם כבר שאלות מסוג זה לתלמידים, מה יכולים הילדים של אותו חילוני להשיב אם יישאלו בשבת מה היום, או בכל חג ומועד יהודי אחר — מה יש בידם להשיב על כך? לו גם העצמאות מהווה חג עבורו, הרי בכל מקרה — שבת, פסח, שבועות וסוכות, קודמו ל"חג" הזה, איך הוא מבין שמאות אלפי ילדים מתחנכים בבורות מוחלטת על כל אלה, ואילו מילד חרדי הוא תובע להתבטל מלימוד ביום העצמאות. כי זה נראה לו בסתירה ל"חג"...

מאלף הדבר, כי הדברים הללו ניתנים לה'אמר על מר קולק, שבו מצא כתובת להפנות את שאלתו. אנא, ישאל בבקשה את מר קולק מה הוא יודע על שבת קודש ועל חגי ומועדי ישראל? אנא, ישאל אותו מה דעתו על תשעה באב, שבערבו הוא מבלה בפרוזדור במסעדה, אוכל ושותה?... זה צריך להדאיג אותו הרבה יותר מאשר ידיעתו של ילד חרדי ב"סוגייתו" יום העצמאות, שגם חילוניים אינם יודעים מה לעשות בו...

☆ הפרת ה"אידיליה"?

במפד"ל מתבוננים בקרוב לבחירות הפנימיות ועריכת ועידה המפלגה על בסיס תוצאות הבחירות הללו. מאמץ גדול הושקע כדי להכין בחירות אלה, עם תקנון חדש וסדרים שלא היו בעבר. עד כה היו כל הגורמים במפד"ל מאוחדים בכך, שקיבלו את דין הועדה המיוחדת שהוקמה כדי לטפל בנושא הכאוב, וגם אם היו כאלה שלא שבעו נחת מהמהלכים, הרי העדיפו לחרוק שיניים ולא לדבר בגלוי.

הנה, לפני שבוע היה זה ח"כ אבנר שאקי, אשר יצא בהאשמה כי במיפקד "צורפו" רבבות אנשים שאינם שייכים למפלגה, דבר שיכול לעוות את התוצאות. דבריו הוכחשו בתוקף רב ע"י מר יגר, העומד בראש הועדה לשיקום, ולאחר מכן גם התקפו דבריו ע"י מר בן־נתן, מראשי "למפנה", שכלפיו כיוון שאקי את האשמותיו במיוחד. שני האישים מפריכים מכל וכל את הטענות על "צירוף המוני" ותובעים ממר שאקי להבהיר למה ולמי התכוון.

האם מבשרים דברי מר שאקי את הקץ ל"אידיליה" שהיתה במפד"ל מסביב למהלך המיפקד והבחירות, או שמא היתה זו התבטאות חד־פעמית שלא תחזור על עצמה? יש להניח, כי התשובה לשאלה זו תינתן לאחר קיום הבחירות, ובהתאם לתוצאות. מי שיהיה מרוצה, בודאי לא יצא בטענות...

☆ "אור" לגויים...

אבדן הרגישות למכת ההתבוללות מתגלה לפעמים ע"י עובדה אקראית, כאשר ממנעים "הומאניזם" כביכול לא נרתעים ממעשה חמור של נישואין ללא־יהודי, וזה קורה, כמובן, במיגזר "ההתיישבות העובדת", במושב נהלל המשתייך לתנועת העבודה הישראלית.

הסיפור הוא, כי בת המושב הלבה תישאה לגוי מהונגריה, המרצה עונש של 4 שנות מאסר בבית־כלא בארץ לאחר שהורשע במה שהורשע. בת הקיבוץ החליטה "לרחם" עליו וכדי ליצור בסיס לפעולה אפשרית של מניעת גירושו מהארץ, לאחר את ריצוי מאסרו, היא נישאה לו. הידיעה הרחבה על כך בעתונות, בהבלטה ה"הומאניסטי" של המעשה, מוסיפה לספר, כי הבת "המרחמת" זכתה לעידוד גם מצד הוריה. אנשי נהלל, הרואים בודאי בכך מעשה של "אור לגויים"...

מצד אחד עומדים ומדברים גבוהה גבוהה על השואה ואיומה של ההתבוללות מאות אלפי יהודים בגולה, ומצד שני — עושים זאת כאן בארץ, בעידוד הורים המשתייכים לתנועת העבודה, בשעתון ישראלי מלווה באהדה את כל הגורמים הללו, וכאשר יש מי שמנסה לעורר ולהזעיק על כך, כי בעיית ההתבוללות כבר אינה בלעדית ליהודי הגולה, אלא היא גם צוברת תאוצה מסוכנת בארץ — מאשימים אותו בהשמצה, סוחמים פיות ומונעים שידור מידע כזה בכלי התקשורת הממלכתיים.

הד היום

רשות הרבים איננה שטח הפקר

מ/ה. רשות הרבים איננה שטח הפקר שבו יכול כל אדם לנהוג לפי נטיותיו ומאווייו, אדם בן תרבות לא זקוק לפקודות החוק שלא לעבור במטב הרבים ובודאי לא ברשות הרבים, כלל זה לא היה לאותם פרסומאים שלקחו לרשות הרבים מתוך הנחה, שהמפלגות שאותם הציגו לפשוט עבור הצדדים שעשו את שרותם, לא ניתן להשיג למטרה זו אלא על ידי שימוש באמצעים שמעוררים סלידה אצל הנפש היפה, ולפי הכלל של "אין אדם רואה אלא מהרהורי לבו", פונים אל האינסטינקטים השפלים ומשתמשים באמצעי פרסום של תמונות שאין להם הגדרה אחרת, אלא תועבה, בין שהם בעיני הציבור מעוררי תועבה המעוררים סלידת הנפש היפה, לא צריך אדם להיות דוקא שומר תורה ומצוות כדי להתנגד לצורה זו של פרסומת כפחרית.

לא נחזיק לכת, אם נאמר כי דרך זו של פרסומת, יותר משהיא משיגה את המטרה העיסקית, היא מרחיקה, ואנו מניחים, שהיעד של אותה פרסומת הוא לאו דוקא הדרג הנמוך ביותר של החברה. דרג זה יכול להיות יותר פוטנציאל של קניה לצריכה אחרת, לצערנו, שימוש זה באמצעים מעוררי סלידה חדר על ידי פרסומאים גם לעמודי העתונות החילונית. אלא שההבדל הוא בכך, שאת העתון קונה האדם ומי שמרחיק עצמו מן הכיעור ומן הדומה לו, יכול שלא ליטול אותו עתון או עתונים. לא כן כאשר מדובר בפרסומת רחוב, שהוא מקום מעבר לאנשים שהתרבות שלהם לא ירדה לדיוטא נבוכה זו, על ציבור זה נמנים גם רבים שאינם שומרי תורה ומצוות, אלה מתקוממים מנקודת מבטם הם על השימוש שיש בו כדי להשפיל גם את כבודה של האשה, ידוע גם שארגוני נשים אף הן התקוממות נגד תופעה זו.

אם בכל מקום כך, על אחת כמה בירושלים, שהיא עיר קדושה עיר שיש לה גם צביון מיוחד והרכב אוכלוסיה שפרסומת זו פוגעת ברגשותיה, היה מקום לצפות שהמופקדים על החוק ושמירת הסדר הציבורי יקראו לסדר הדין את אלה הפוגעים ברגשות הציבור ולהפעיל גם את סעיפי החוק האוסר שימוש באמצעים פסולים וגירויים שפלים. אולם לצערנו, הרשויות המופקדות על שמירת החוק גילו עד כה אוזלת יד ואדישות לתופעה זו שהיא פסולה בכל אמות המוסר הטוב ברשות הרבים.

עובדות אלה הן שגרמו לכך, שאנשים שנקעה נפשם מן ההפקרות נטלו יוזמה לסלק מרשות הרבים תקלה זו, עד היום לא ידוע עוד, מי היו אלה אשר שרפו תחנות המתנה לאוטובוסים. עובדה היא שנשרפו גם תחנות שלא היתה בהם פרסומת מסוג זה. השמדה של תחנת אוטובוס פוגעת לא רק בחוק, היא פוגעת בעיקר בציבור שנאלץ לסבול בגשם ובשמש מחוסר אמצעי מיגון.

אולם בהחלט אפשר אף להצדיק כל פעולה שיש בה לסלק את התמונות והפרסומות הפסולות על ידי אמצעים אחרים, ביחוד לאחר שנכשלו כל נסיונות ההסברה לגורמים האחראים לפרסום זה. אנו רוצים להזכיר, שלפני זמן עשה ארגון נשים חילוני בהחלט צעדים דומים בחיפה ואולי גם במקומות אחרים, אמנם האחרים נטלו את החוק לידם, אבל אין אדם נתפס על צערו כאשר אינו יכול לצאת לרשות הרבים מבלי להיתקל באותן פרסומות שיש בהם גם הרבה גסות רוח.

יש גם מקום להתריע נגד תופעה שקנתה לעצמה מקום על ידי אנשים או ילדים. אלה המשתמשים באמצעים פסולים כמו שריפת מיכלי אשפה ברחוב וזריקת אבנים לכלי רכב, מעשים שגורמים סבל רב לתושבי האיזור שנפגע על ידי כך. הם גם גורמים שאנשים שאין להם חלק במעשים אלה נעצרים על ידי המשטרה המבקשת לעשות מלאכתה קלה ומתנכלת לעוברים ושבים אך ורק בשל חזותם.

בימים האחרונים נלקחו למעצר שרירותי כמות משמעותית קום שהיו בדרכם לבית הכנסת או לכותל המערבי, התנהגות זו של המשטרה ראויה לכל גינוי, היא לא מבצעת את תפקידה לפי החוק במקום שצריכים להפעילו ולסלק מכשול מדרך הרבים ונוהגת בשרירות לב כלפי אזרחים אך ורק בשל חזותם.

התנהגות זו בלתי נסבלת ומעוררת מתחים מיותרים.

משטרת איטליה פשטה על ארגונים לוביים

רומא — היחידות ללחמה בטרור של משטרת איטליה (דיגוס) ערכו בימים האחרונים פשיטות על ארגונים לוביים, והורו ליותר מ־20 צפון אפריקאים לצאת מהמדינה. בה הם נמצאים שלא כחוק. בין המגורשים אזרח לובי.

המשטרה פשטה על המשרדים של אגודה ושמה "קריאת האיסלם", המספק סיוע למהגרים בלתי חוקיים מארצות המערב, והממומן כנראה בידי לוב.

"אקילה לאורו" לא תפליג עוד בים התיכון

נאפולי — אוניית הנוסעים האיטלקית "אקילה לאורו", שנחטפה אשתקד בידי מחבלים פלשתינים, לא תפליג עוד למצרים, ישראל או יוון בשל האירועים בים התיכון — אמר דובר של בעלי האוניה.

בהתייחסו כנראה להתנגשויות הצבאיות שהיו בחודש שעבר בין לוב לארה"ב, הוא אמר כי בעלי הצי של אוניות "לאורו" החליטו לשנות את המסלול של אוניית הפאר. "לאור המצב המדיני והצבאי בים התיכון".

הוא הוסיף כי היתה ירידה בהזמנות לשיוטים בים התיכון, והחברה מקווה כי המסלול החדש ימשוך יותר לקוחות. הירידה בהזמנות בלטה במיוחד בקרב תיירים אמריקאים.

"יד לאחים" מתלונן על מיסות נוצריות כחומר לימודי

"האם המיסות הנוצריות הן המשך לתוכנית "המפגשים" המבוקשת בשנה האחרונה את משרד החינוך?" — שאלה זו כלולה במכתב ששיגר יו"ר ארגון הפעילים "יד לאחים" הרב ש. ב. ליפשיץ לסגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, בעקבות תלונת הורה שבתו לומדת בביה"ס הממלכתי "צבר רחובי" בגבעתיים.

ההורה, ניצול השואה, הופתע לקרוא בדפים משוכפלים שהביאה ביתו מהמוסד החינוכי מיסה נוצרית שכולה דברי הלל ושבח ל"אותו האיש" המוגדר בין השאר כ"נושא עוונות העולם" ו"יליד רוח הקודש". בתלונה ששיגר לפעילי "יד לאחים" מספר האב כי לתדהמתו נאמר לו שזהו חלק מ"לימודי המוסיקה" בבית הספר.

מנהל בית הספר, אורי אלעזרי, אמר בתגובה כי מדובר בקונצרט שערכו תלמידי ביה"ס לאומנויות ע"ש תלמה ילין בפני הכיתות העליונות של בית ספרו, תוך הסברים על המיסות בפרט ועל הנצרות בכלל כחלק מהתרבות הכללית.

העתקים ממכתבו של יו"ר "יד לאחים" שוגרו גם לשרים, חכי"ם ואישי ציבור בצירוף דף לדוגמא מהחוברת המסיונית למערכת החינוך. (עש"ת).

לוב עשויה להצטרף לברית ורשה

ניו יורק, — שגריר לוב באו"ם עלי טריקי העלה את האפשרות שלוב תצטרף לברית ורשה.

"לוב אינה חברה בברית ורשה, אך אם דבר זה יהיה דרוש כדי להגן על ארצנו, למה לא" הצהיר טריקי במהלך מסיבת עתונאים בהטעימו כי היחסים בין מוסקבה לטריפולי הם "ידידותיים ביותר" ושבריה"מ מספקת ללוב את הסיוע שלו היא זקוקה.

מי שעמד בראש משרד החוץ הלובי הוסיף ואמר כי אם תהיה התקפה אמריקאית חדשה נגד לוב, אין לצפות לכך שבריה"מ תשב בחיבוק ידיים. הוא האשים את ארה"ב ואת ישראל בהכנת הקרקע בדעת הקהל העולמית לקראת התקפה מזויינת נגד סוריה. (עצ)

ארגון הבריאות העולמי גינה שוב את ישראל

ז'נבה — הכנס השנתי של ארגון הבריאות העולמי גינה השבוע — זו הפעם ה־11 ברציפות — את ההשתלטות הישראלית על שטחים ערביים. בהחלטה הגינוי נאמר כי כיבוש זה פוגע ב[illegible] הנפשית והפיזית של התושבים.

ההחלטה הגינוי נתקבלה ברוב של 61 קולות נגד 22 כשנציגי 18 מדינות נמנעים.

המודיע — עמ' ב'
יום א' ט' אייר ס"ו

הצעה להקמת יחידה רב־לאומית להצלת בני ערובה

בריסל, — [illegible] לנאט"ו קבוצה מחברי הפרלמנט האירופי [illegible] קורא לברית האטלנטית [illegible] להקים יחידה [illegible] רב־לאומית להצלת בני ערובה [illegible] "[illegible]" [illegible] אחרים.

[illegible] כי [illegible] ברית [illegible] קיצונית את [illegible] בטירור הבינלאומי.

הוא קרא לבנות הברית להכין תוכנית מתאימה להתקפה על מרכזים המתמחים בטירור, לביזור מדינות התומכות בטירור [illegible] אחרים.

כי בצ'ת הדוח שהגיש כיום [illegible] הקמת יחידה רב־לאומית שתתמחה במבצעים להצלת בני ערובה. יחידה כזאת אם תקום בשיתוף פעולה עם מדינות ערביות מתונות תיהנה מחופש פעולה בעולם כולו, מאחר והיא לא תזוהה עם מדינה מסויימת.

אולם דיפלומטים המקורבים לנאט"ו אמרו כי אין סיכוי להקמת יחידה קומנדו רב־לאומית כזאת.

יהודי ארה"ב דוחים קריאת המימשל לתמיכה בעיסקת הנשק עם סעודיה

וושינגטון, — [illegible] של היהדות ארה"ב היוו פגיעה מצד [illegible] הממשל, שיהודי ארה"ב יגבו תמיכה מפורשת בעיסקת הנשק האמריקאית־סעודית.

דייויד גורדיס, סגן נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי, הצהיר כי היה זה "בלתי ריאליסטי" לצפות לכך שיהודי ארה"ב התומכים אחרים בענין הישראלי יתמכו בנשיא רייגן במאבקו למימוש העיסקה.

קודם לכן הצהיר דובר הבית הלבן, לארי ספיקס, כי הנשיא רייגן "יזכה להתקדמות" במאמציו לצבור קולות בכנס האמריקאי, שיהיה בהם כדי למנוע את הדחיה שהנשיא מבקש להטיל על התנגדות הקונגרס לעיסקת הנשק עם סעודיה.

"אנו הולכים ומצמצמים את הפער בין מספר הקולות התומכים בעמדת הנשיא, לבין מספר הקולות הדרושים למימוש הוטו, אולם בפנינו עדיין דרך ארוכה", אמר לארי ספיקס.

מנהיגים ואנשי קונגרס רפובליקנים [illegible] בימים האחרונים [illegible] כי יהיה [illegible] האינטרס הישראלי אם אכן תתבצע עיסקת הנשק — שכן תהליך השלום במזרח התיכון לא יוכל להתקדם ללא כינון של [illegible] עם סעודיה.

דייויד גורדיס מצידו, הדגיש כי קשה להצביע ישראל להשוות [illegible] של מדינה עויינת. שכן היא מוסיפה לקיים מצב מלחמה עם ישראל ומקדישה סיוע כספי לאוייביה של המדינה היהודית.

עוד טען גורדיס כי הטענות מן הסוג שהושמעו בימים האחרונים מביכים את יהודי ארה"ב, והן אף "מסלפות את המציאות אשר בה מתנהלים תהליכי הפוליטיקה האמריקאית". גורדיס הדגיש כי "המדובר אינו בשאלה יהודית, זו היא שאלה כלל־אמריקאית הנוגעת למדיניות החוץ של ארה"ב. ואם אכן יש להשמיע טענות בתחום זה, הרי יש להשמיען כלפי הציבור האמריקאי בכללו. (ע"ר)

המכון ללימודים אסטרטגיים

ברית המועצות תומכת בארגוני טירור בינלאומי

לונדון, — [illegible] ברית־המועצות תומכת באורח פעיל בארגוני טירור בינלאומיים במסגרת מדיניותה — על כך נמסר בסקירה שפורסמה על ידי המכון הבינלאומי ללימודים אסטרטגיים.

מכון זה, הבכן מחקר פרטי, מתאר בסקר האיסטרטגי שלו לשנים 1985־1986 את הטירור כ"תעשייה" מתרחבת, שגרמה בשנה שעברה למותם של קרוב ל־1000 אזרחים.

"ראיות רבות, שנתקבלו על ידי המודיעין, תקריות משטרתיות ומיסמכים שנלכדו, משאירות ספק מועט בלבד באשר להנחה הד־עילה שברית המועצות נותנת לארגונים המנהלים מדיניות של טירור" — נאמר בהודעת המכון.

באשר לניקאראגואה נאמר במיסמך כי קלושים הסיכויים שהממשל הסאנדיניסטי יודח או יאלץ לנהל מו"מ עם ה"קונטראס" הנתמכים על ידי ארה"ב.

באשר למזרח התיכון נאמר בדו"ח שהכוחות המבקשים להגיע לפתרון הסיכסוך הערבי־ישראלי אינם מסוגלים כפי הנראה לגבור על הכוחות המתנגדים לשלום. (רויטר־עתים).

החלו שיחות בין ארה"ב ומזרח־גרמניה תוך האשמות הדדיות

בון־ברלין — נציגים אמ־ריקאים ומזרח גרמניים פתחו כאן בשיחות ביום חמישי הנוך [illegible] האשמות בקשר לפיצוץ המועדון "לה בל" [illegible] בברלין בו נהרג חייל אמריקאי ורבים נפצעו.

דיפלומטים ממדינות המערב אמרו כי סגן עוזר של מזכיר המדינה לענייני אירופה, וילאם [illegible] והשגריר פראנק מיהאן יעלו בשיחות אלה את הביקורת האמ־ריקאית על ההתנהגות של מזרח־גרמניה בכל הקשור בפיגוע הטרוריסטי הזה.

הם האשימו את המימשל הקומוניסטי במזרח גרמניה בהזנחת מן האזהרות האמריקאיות שלוב מתכננת התקפות על מטרות אמ־ריקאיות, ככל הנראה מן השגרירות הלובית במזרח־ברלין.

שלטונות מזרח גרמניה הכחישו מצידם שברלין המזרחית נוצלה כבסיס להתקפה טרוריסטית על הדיסקוטק ובשבוע שעבר אף הופיע בעתון המפלגה הקומוניסטית המזרח־גרמנית ידיעה המאשימה את הבית האמריקאי בפיצוץ זה. בסך הכל נהרגו בפיגוע שני בני אדם ו־230 נפצעו.

השגריר מיהאן שלח איגרת לשר החוץ אוסקאר פישר עמו הוא עומד להיפגש ביחד עם הסנר ביום שני. וכן לעורך הבטאון הקומוניסטי "נויעס דויטשלאנד".

השגריר אמר כי התחוד לקרוא את הידיעה הזאת שבה גם הו־אשמה ארה"ב בזיוף אותות רדיו מן השגרירות הלובית שלטענת וושינגטון הכיחו את מעורבותה של לוב בפיצוץ זה.

השגריר אמר כי הידיעות הם פבריקציות המקשות על הדו־שיח בין שתי המדינות.

פקידים אמריקאים אמרו אף כי הם הופתעו מפירסום הידיעה הזאת מה עוד שהיא התפרסמה בעת שנבצר הרושם שפגר במידת מה המתח בין ארה"ב ומזרח־גרמניה. (ע"ר וע"צ)

מלחמה גרעינית בין מעצמות העל תביא למותם של ארבעה מיליארד בני אדם

לונדון, — [illegible] מלחמה גרעינית [illegible] 4 מיליארד בני אדם — זאת אמר המומחה סר פרדריק [illegible] במסיבת עתונאים שנערכה בבירת קניה.

הוא הוסיף ואמר כי יש לצפות כי מספר הקורבנות המיידיים של מלחמה כזו יגיע למאה מיליון עד מיליארד נפש.

לדברי סר פרדריק יגרמו אנשים אלה בעיקר כתוצאה מהרעב שיפקוד את כדור הארץ בעקבות שינויים אקלימיים, שיצמצמו את ייצור המזון. המומחה כתכתב בהנהגתו על עבודותיהם של 300 מדענים מכ־30 מדינות.

סר פרדריק, כומתה לענייני איכות הסביבה מכהן מזה שנתיים כיו"ר הועדה המדעית לענייני איכות הסביבה, שמושבה בפאריס.

אם תפרוץ מלחמה גרעינית בניהוה הצפונית בזמן הבשלת היבולים לא יוכל כדור הארץ למצוא מזון לצרכיהם של כ־95 אחוז מאוכלוסיית העולם.

יצויין כי המחקר שפורסם עתה הוגש הן לפנטאגון הן לפקידים סובייטיים של משרד ההגנה של בריה"מ, כדי שיוכלו להגיב עליו. עד כה לא נתקבלה כל תגובה. (ע"צ)

גורבאצ'וב:

האסון בצ'רנוביל מוכיח מה גדול הצורך בחיסול הנשק הגרעיני

מוסקווה — המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב אמר בשידור בטלויזיה הסובייטית בלילה שבין יום רביעי לחמישי כי התאונה הגרעינית בצ'רנוביל מוכיחה את הצורך בחיסול כלי הנשק הגרעיניים.

הוא אמר כי האסון גם הראה לכל את הכוח ההרסני שיש לאנרגיה הגרעינית כאשר מאבדים את השליטה עליה.

מר גורבאצ'וב הודיע כי בריה"מ מחדשת את המורטוריום החד־צדדי על ניסויים גרעיניים, בו החלה באוגוסט שעבר והפסיקה אותו בחודש שעבר. הוא שוב קרא לנשיא רייגן לקיים פגישת פיסגה עמו לדיונים על הפסקת הניסויים הגרעיניים.

גורבאצ'וב גם הציע הקמת מנגנון בינלאומי להעברת מידע על תאונות גרעיניות בחסות הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית.

הוא הודה כי אירע אסון כבד שהשפיע גם על מדינות אחרות אולם הוא לא השמיע שום דברי התנצלות. גורבאצ'וב אמר: "מיד כאשר קיבלנו מידע ראשוני מוסמך מסרנו אותו לעם הסובייטי ומסרנו פרטים גם למדינות אחרות בצינורות הדיפלומטיים", הוא אמר. לאחר מכן יצא גורבאצ'וב בה־תקפה על כלי התקשורת במערב, "נתקלנו בפני הר גדול של שקרים", אמר והוסיף כי הידיעות האלה פורסמו על מנת להדריך את הרושם החיובי שנוצר בגלל ההצעה הסובייטית להגבלת הנשק הגרעיני ובכדי להסיח את הדעת מתקפנות אמריקאית.

היחס שלנו לטרגדיה הזאת הוא שונה לחלוטין. אנחנו רואים בכך אזהרה נוספת והדגשת הצורך שהעידן הגרעיני מחייב חשיבה פוליטית חדשה ומדיניות חדשה.

הוא הזמין את הנשיא רייגן להיפגש עמו וקרא לארה"ב "לשקול באחריות כבדה את הסכנה הנשקפת לאנושות כולה". (ע"צ ע"ר)

ישראל פתחה קונסוליה בהונג קונג

הונג קונג, — ישראל פתחה כאן ביום רביעי רשמית קונסוליה לאחר היעדרות של 11 שנים ממושבת כתר זו.

משרד הקונסוליה נפתח ביום העצמאות. נמסר כי הקונסוליה תעסוק גם בענינים ישראלים הנוגעים לסין מאחר ואין קשרים דיפלומטיים בין סין לישראל.

ארבעה הואשמו בקשירת קשר להבריח נשק לאיראן ולעיראק

וושינגטון, — ארבעה אנשים הואשמו בקשירת קשר להבריח טילים אנטי טנקים מתוחכמים בשווי של 33 מיליון דולר מארה"ב לאיראן ולעיראק.

שני החשודים העיקריים שהואשמו על ידי חבר מושבעים גדול בדאלאס נעצרו. הם תוארו כאזרחים אמריקאים — גיל סי־לוזה וצבי רייס.

שני חשודים אחרים, אזרחי מדינות אירופה, טרם נעצרו. שמותיהם — סאם הכט וד. מור.

● לונדון, — ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר הודיעה למזכיר האו"ם פרס דה קואיאר, כי אין היא מוכנה לשאת ולתת עם ארגנטינה על הריבונות על איי פוקלנד.

● אבידג'אן, — חוף השנהב, היא המדינה האפריקאית השלישית שחידשה יחסיה עם ישראל, הוד־יעה כי היא אישרה את כהונתו של שמעון אגוד כשגריר ישראל במדינה זו.

● פאריס — לוב איימה אתמול "לשקול מחדש" את חברותה בליגה הערבית (עצ).

בלגראד: ארה"ב ידעה על עברו של ואלדהיים

בלגראד, — סוכנות הי־דיעות היוגוסלבית הרשמית "טאנויוג" הביעה את הדיעה, כי ארה"ב היתה ככל הנראה מודעת לעברו של קורט וא־לדהיים כאשר נתקבל לכהונת מזכ"ל האומות המאוחדות.

בידיעת טאנויוג נאמר בין היתר: "בהתחשב במיסמכים שראו אור בשבועות האחרו־נים, וושינגטון ידעה ככל הנראה על עברו של ואלדהיים בתקופת מלחמת העולם הש־ניה, בשעה שנבחר וחזר ונבחר שוב לכהונת מזכ"ל האו"ם, בשנת 1971 ובשנת 1976".

רופא אמריקאי במוסקווה:

צפויים מקרי מוות נוספים

מוסקווה — רופא אמריקאי המטפל בקרבנות התאונה הגרעי־נית בתחנת הכוח של צ'רנוביל אמר כאן ביום חמישי כי צפויים מקרי מוות נוספים כתוצאה מן האסון. אך הוסיף כי נלמדו מן התקרית לקחים רפואיים חשובים והיה שיתוף פעולה בין רופאים סובייטים ואמריקניים, שיתוף פעולה שיגבר בעתיד.

ד"ר רוברט גייל מאוניברסיטת קליפורניה מסר לכתבים כי מתוך 35 האנשים שקלטו כמויות גדולות של קרינה ורדיו־אקטיביות, עברו 19 השתלות של מח עצמות. יותר מ־16, ביניהם השבעה שכבר מתו, או שאינם זקוקים להשתלה כזאת או שהיא לא תועיל להם.

הוא אמר כי 299 בני אדם שאושפזו לאחר התאונה ספגו מנות קרינה גבוהות, אולם מספר זה עשוי להשתנות משום שכמה רופאים העריכו לא נכון את הר־מותם של המקרים.

"אנו סבורים כי צפויים מקרי מוות נוספים", הוא אמר.

ד"ר גייל הוסיף כי על אף שאין להעלות על הדעת כי מישהו שהיה מרוחק מן הכור קיבל מנת קרינה מסוכנת או שיחלה במחלת קרינה קשה, בכל זאת, יתכן שאנשים מרוחקים עשויים לחלות ביום מן הימים אך קשה עתה להעריך את התוצאות.

הרופא האמריקאי שיבח את שיתוף הפעולה בין הרופאים הסובייטיים והאמריקנים. הוא הד־גיש כי הוחלט על מספר צעדים לשיתוף פעולה רפואי גם בעתיד.

בין היתר תצטרף בריה"מ לראשונה לרישום תורמים של מח עצמות. זהו פנקס תורמים בהיקף בינלאומי.

הרופאים גם יפרסמו במשותף את תוצאות מחקריהם בכיתבי־עת רפואיים בינלאומיים ויפעלו יחדיו להגברת המודעות וההכנות לת־אונות גרעיניות אפשריות.

ד"ר גייל בא למוסקווה ב־2 למאי בשליחות שאורגנה על ידי התעשיין האמריקאי ארמאנד האמר שיש לו קשרים הדוקים עם צמרת הקרמלין מאז נפגש עם מייסד בריה"מ ולאדימיר לנין לפני 60 שנים.

אל ד"ר גייל הצטרפו לאחר מכן המומחים האמריקאים פאול טראסקי וריצ'ארד טאראסאקי וריצ'ארד אמפלין, והרופא היש־ראלי יאיר רייזנר. כמו כן נשלחו במטוסים לבריה"מ תרופות וציוד מ־15 מדינות שונות.

מר האמר שנכח במסיבת העיתונאים אמר כי הוא לא יקבל תשלום בעד פעולת המשלחת שאירגן. "זהו שי אישי ממני לעם הסובייטי", הוא אמר.

ד"ר גייל אמר כי הרופאים למדו לקחים רפואיים רבים ממה שהוא כינה "נסיון השדה הראשון שלהם בתחום התאונות הגרעיני־ות".

ד"ר גייל הדגיש את החשיבות של מסירת מידע לציבור אולם ציין עם זאת שלפציינטים יש הז־כות להיות מוגנים מלחץ החשיפה הציבורית. הוא נמנע מלומר כיצד קיבלו הנפגעים את היפגעותם בקרינה ומה היו תגובותיהם.

מקרים של ספיגת קרינה הם מסובכים ואצל כל אחד הפגיעה משתקפת בצורה שונה, הוא אמר, בהוסיפו כי חלקים רבים של הגוף עלולים להיפגע.

גייל אמר כי מצא את הרופאים הסובייטים מוכנים היטב למשימה עם הגיעו. הם ביצעו את הבדיקות בצורה הטובה ביותר וקיבלו הכנות בתנאים קשים ולפני שהוא הגיע הם כבר ביצעו כמה השתלות של מח עצמות.

"צריך להדגיש כאן שחברי הסובייטים לא עמדו וחיכו לבואי", אמר.

עוד סיפר כי אחים, אחיות והורים של הקרבנות תרמו מח עצמות. כאשר נשאל על השלכות התאונה הזאת על מלחמה גרעינית אפשרית, הוא אמר: "עמדנו תחת לחצים קשים בטיפול ב־300 נפגעים, ברור לגמרי עד כמה לא נהיה מוכנים לטפל בנפגעים של מלחמה גרעינית".

הרופא הסובייטי ד"ר אנדריי וורוביוב, מן האקדמיה הסובייטית למדעי הרפואה, שעבד בשיתוף פעולה עם ד"ר גייל, אמר כי תושבי העיר צ'רנוביל הסמוכה לתחנת הכוח הגרעינית שנפגעה, לא נפגעו מקרינה ואינם סובלים ממחלות קרינה, חוץ מאלה שעבדו במפעל בעת שקרתה בו התאונה.

עוד אמר כי הבגדים והבלוסות [illegible] של תושבי הכפר פריפיאט, הסמוך לתחנת הכוח, נבדקו ביסודיות. התברר שאנשים אלה קלטו מחצית הקרינה שהיתה מהווה סיכון בשבילם, הוא אמר. עם זאת הוא ציין כי לא כל 299 הקרבנות עבדו בתחנה עצמה.

וורוביוב נתבקש להגיב על דב־ריה של אישה מן העיר גומל בבי־לורוסיה הלבנה שהתקשרה טלפונית לכתב חוץ ואמרה כי כל השערות שלה ושל בתה נשרו, כנראה כתוצאה מקרינה.

"בשביל להגיע למצב של אי־בוד כולל של שער, אותה חייב לספוג כמות קרינה של יותר מ־400 ראם. אדם המקבל מנת קרינה כזאת אינו יכול לומר דבר בטלפון. האשה הזאת צריכה היתה במקרה זה להיות מאושפזת בבית־חולים" הוא אמר. (ע"צ וע"ר)

גשם רדיו אקטיבי ירד על 15 ערים בארה"ב

וושינגטון, — גשם שנשטה רדיו אקטיבי כתוצאה מהאסון בצ'רנוביל, ירד על 15 ערים מהחוף המערבי עד לחוף המזרחי של ארה"ב בסוף השבוע שעבר וביום שני, בשורה הסוכנות האמריקאית להגנה על הסביבה.

הרדיו אקטיביות כתוצאה מהאסון הגרעיני בבריה"מ התפשטה עד כדי כך באטמוספירה, שבימים הבאים אין כמעט ספק שכל גשם יכלול רדיו אקטיביות במידה מסויימת.

אולם הסוכנות הדגישה, כי רדיו אקטיביות זו נופלת בהרבה מהמימדים העלולים להוות סכנה לבריאות.

רמת הקרינה הגבוהה ביותר נרשמה ביום ראשון במונטלי שבמדינת וורמונט, אך גם רמה זו היתה רחוקה מאד מסכנה לבריאות המעשנים או עדרי הצאן והבקר.

בינתיים נמסר ברומא, כי האיש שפירסם את ה"סקופ" המדומה על הכור הגרעיני בצ'רנוביל, ששודר בטלויזיה, נעצר ברומא.

תומאס גארינק, 24, יוגוסלבי, נחקר במשטרה ויתכן כי יועמד לדין על הונאה.

הטלוויזיה האיטלקית ושתי רשתות אמריקאיות שידרו ביום שלישי "סקופ" על הכור בצ'רנוביל, אולם הוברר לאחר מכן כי הצילומים שבהם נראה "עשן של התפוצצות", היו למעשה של מפעל בקרבת טריאסט, בצפון איטליה.

מלונדון נמסר, כי כור גרעיני במרחק של 100 ק"מ מצפון מזרח ללונדון, נסגר ביום רביעי, לאחר שנתגלתה תקלה במיכל דלק.

כמות קטנה של רדיו אקטיביות השתחררה, אך היא נשארה בתוך מערכת הצינון של הכור, בתחנת החשמל סייזוול.

הס' צעירי אגודת ישראל — הנוער האגודתי בא"י
ההנהלה הארצית — מחלקת הארגון והסברה

ברכת מזל טוב ורב ברכות

לחברינו היקרים
הרה"ג ר' צבי צביאלי הי"ו, רב ביכנ"ס צא"י "בית אברהם" וחבר המועצה הארצית — לאירושי הבת
ר' דב קייזלר הי"ו, גזבר התנועה וחבר המועצה הארצית — לאירושי הנכדה
ר' ישראל שפיגל הי"ו, חבר המועצה הארצית — להולדת הנכד

הס' צעירי אגודת ישראל בא"י
ההנהלה והמועצה הארצית

למורנו ורבנו
הרה"ג ר' צבי צביאלי שליט"א, רב בית הכנסת — לאירושי הבת

בית הכנסת
צעירי אגודת ישראל — "בית אברהם"
רח' סוקולוב 15 בני ברק
הגבאים ★ המתפללים

למתפלל בית הכנסת
הרב יוסף לאבל הי"ו — להולדת הבן

בית כנסת
צעירי אגודת ישראל — דברי שיר
זכרון מאיר בני ברק
הגבאים ★ המתפללים

לחברנו היקר
הר' יצחק פרוינד הי"ו, מבחירי תלמידי ישיבת "מאור התלמודי" רחובות — לאירושיו

הסתדרות צעירי אגודת ישראל - הנוער האגודתי
ההנהלה הארצית — מחלקת הנוער

היום מותר כבר לגלות

הסורים "זוחלים" בדרום לבנון - ובארץ מתלבטים בשאלה אם יש בכך משום שינוי אסטרטגי

בחשאי, ללא פרסום, עוקבים בישראל מזה 4 חודשים אחרי הסורים שהדרימו בתוך לבנון עד סמוך לקו רצועת הבטחון כשמדי יום, הם "זוחלים" עוד ועוד, מקימים ביצורים, עמדות ו"רמפות" לטנקים ואט־אט, הופך האזור כולו למערך מבוצר ומוגן היטב. בינתיים לא הביאו הסורים למקום חיילים ונשק. אך המערך כולו מוכן לקליטתם המהירה ובישראל מתלבטים בשאלה האם יש ב"זחילה" הסורית משום שינוי אסטרטגי במצב העלול לגרור את הצדדים למלחמה. מרפי העביר לדמשק את דאגתה של ישראל. סוריה השיבה במסרים מרגיעים, אך לכל הצדדים ברור ש"הזחילה" הסורית לא תסתיים במתפורות ריקות. בארץ יצטרכו לקבוע "קווים אדומים". מצב לא נעים

"הזחילה" — מושג חדש בא־זהנו. ב־4 החודשים האחרונים היתה "הזחילה" מושג שגור בפיהם של מעטים. צמרת הפיקוד של צה"ל, שרי הממשלה ואחרים. מהשבוע הפך המושג הבא לבטא התקדמות סורית בדרום לבנון בצורת בניית עמדות ומתפורות, ביצורים וכבישים תוך התקדמות איטית ודומה — לזחילה הכל. האם צריכה ישראל להגיב על הזחילה הסורית?

120 ימי מעקב

הסורים המתינו כמעט 8 חודשים מאז עזב אחרון חיילי צה"ל את דרום לבנון, בטרם שגרו את אנשי ההנדסה הבכירי שלהם לד־רום בקעת הלבנון. בישראל יש השערות שונות להמתנה הזאת — במציאות החלה העבודה הסורית לפני 4 חודשים ומאז היא מתנהלת ברציפות, בלא האצה מיוחדת.

הסורים סוללים דרכים, בונים מתפורות לטנקים וארטילריה, עוסקים בעבודות ביצורים, ומניחים תשתית נרחבת לקליטת מספר רב של חיילים, שריון וארטילריה. השטח שבו מדובר משתרע מהגבול הסורי במזרח, עד לאגם קרעון במערב. מרחק ארטילרי משובי הצפון ותחום כיסוי מוחלט של כל רצועת הבטחון. ישראל עוקבת בעניין אחרי העבודה הסורית.

אין עדיין בשטח שבו מבצעים הסורים את "זחילתם" בדרום לבנון — חיילים ויחידות סוריות. להוציא את החיילים הכלים המשמשים לבניית הביצורים. אך לאיש אין ספק, כל המערך הגדול הזה לא נבנה כדי שישאר ריק. במוקדם או במאוחר "אייש בידי כוח סורי גדול ובמציאות החדשה תהיה לישראל חזית חדשה עם הסורים לא רק ברמת הגולן, אלא גם מצפון.

המערך הסורי בלבנון יוצר מצב שבו שולטים היום, החיילים הסוריים, על הצירים המרכזיים בכל מזרחה של לבנון והאחיזה שלהם רחבה יותר משהיתה בלבנון לפני חודש יוני 1982, עת פרצה מלחמת לבנון.

התייעצות עם האמריקנים

ההתפתחויות בדרום לבנון נידונים רבים בישראל. הם לא זכו לפומבי בשל הרגישות הרבה והתקוות שניתן יהיה למנוע בעד המשך התהליך במגעים מדיניים באמצעות האמריקנים. אך ללא הועיל.

בישראל מרצנת שאלה בסיסית

מאת א. פאר סופרנו הצבאי

אחת, שכל היתר, הוא תולדה משאלה זאת. האם יש בפעילות הסורית משום "שינוי אסטרטגי"? — שאם כן, אולי אסור לעבור לסדר על המעשה הסורי ומוקדם ככל האפשר. או אולי זו פעולה הגנתית סורית מובהקת וכמוה כהתבצרות סורית רגילה במה שמקובל לראות כמערך סורי רחב?

ריצ'רד מרפי שהיה בארץ לפני כחודש, ושר הבטחון יצחק רבין ששב השבוע מוושינגטון דנו בנושא הזה במסגרת ההתייעצות המשותפות לישראל ולארה"ב. האמריקנים אינם נוטים להחמיר במהות המהלך הסורי. לדעתם מדובר בתשתית לכוח סורי שאין להפריז בערכו הצבאי־אסטרטגי ובוודאי, לדבריהם, אין לראות בכך שינוי אסטרטגי בוודה.

יש בישראל כאלו הגורסים כמו האמריקנים. אך יש גם דעות אח־רות. האחרונים אומרים שהעמדה האמריקנית נובעת מחוסר קריאה נכונה של המפה ואילו עשו זאת כפי שצריך היו מגיעים למסקנה שמדובר בתשתית לקליטת כוח ניכר. כך או כך ב־4 החודשים האחרונים עסקו האמריקנים בה־עברת חששותיה של ישראל לדמשק. התשובות היו לקוניות. הסורים הגדירו מעשיהם כהגנתיים והאשימו את ישראל דווקא בכ־וונות תוקפניות.

"הזחילה" תשפיע על הטרור

בשלב זה ולאור התגובות שה־גיעו מדמשק החליטה ישראל לתת פומבי למה שקורה בשטח וזאת במבט קדימה, אם חלילה יהיו התפתחויות מסויימות, יוכלו הכל לקחת בחשבון את העובדה שי־שראל נקטה מדיניות שקטה מתוך רצון להביא לפתרון הבעיה בדר־כים מדיניות תוך ריסון עצמי וב־מידה לא מעטה תוך הסתכנות.

ככל שהזמן חולף, מחמיר המצב מנקודת ראותה של ישראל. המערך הסורי בדרום לבנון מתע־בה ולכל המעשה יש השלכות בתחום [illegible] — השדוני.

ההשתלטות הסורית האינט־סיבית על המרחבים שעד סמוך לקו רצועת הבטחון מביא את הסורים גם לשליטה על אזורים בהם קיים פוטנציאל לטירור אנטי ישראלי. בין אם אלו שיעים, דרו־זים או אחרים. נוכחות סורית וה־לות של התושבים במי שולט במקום עלולה להביא להגברת הטרור נגד ישראל וללחץ גובר והולך על הנוצרים בתוך רצועת הבטחון. זהו גורם נוסף המביא להתייחסות החמורה של ישראל לזחילה הסורית.

האמריקנים, שבחודשים האחרונים רגישים יותר מאי פעם בעבר לכל נושא הקשור לטרור, מוכנים להסכים עם ישראל בחששם זה. אולי מכאן נובעת גם המגמה המודגשת בוושינגטון לשוב ולהאשים את סוריה ביצירת קשר ובעידוד הטרור לסוגיו, בשכנותם לא רק לטרור בעולם אלא גם להרחבת רצועת הטירור בתוך לבנון, ברצועת הבטחון ול־אורך גבולה הצפוני של מדינת ישראל.

מגננה כבסיס להתקפה

"לזחילה" הסורית, המתבטאת בעבודת ביצורים נרחבת, הקמת "רמפות" לטנקים, עמדות אר־טילריה, שוחות, ועוד יש גם היבט של שינוי בתפיסה הסורית באזור זה. לא עוד תפיסת שטחים בתוך לבנון תוך ישיבה בבסיסים פתוחים, אלא אחיזה של ממש המתבססת על ביצורים קשיחים. זהו אחד מלקחי המלחמה בלבנון של דמשק, המכבים לזירה הלבנו־נית, יחד עם הסורים את התפיסה הסובייטית לפיה קו הגנה צריך להיות עשוי בצורה שכזאת שניתן יהיה להופכו בתוך זמן קצר לבסיס למיתקפה.

הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי שנפגש בראשית השבוע עם הכתבים הצבאיים הוסיף למכלול ההתפתחויות את המימד הפסי־כולוגי. הסורים, אמר, הם במצב של מוכנות צבאית. קל לעבור ממוכנות כזאת למלחמה של ממש. אם האוירה מלבה אש והיום יש אוירה של מלחמה.

סוריה עצמה נתונה בסבך קשיים פנימיים לא קלים. 7 פיגו־עים היו בתוכה שגרמו להרוגים רבים. האופוזיציה להוטה. הכ־לכלה הסורים גם היא לא מצליחה להוציא את המשק הסורי מהבוץ ולכל אלה מצטרפת עונת האביב שהיא תקופה חמה מכל הבחינות.

בישראל, אמר הרמטכ"ל, לא מתיימרים לדעת מה חושב חאפז אל אסאד ואם יש לו כוונות התקפיות ואם כן מתי הוא רוצה להוציא אותן אל הפועל. אך העי־ניים עוקבות בדריכות אחר הנעשה בסוריה ולאורך הגבול ולישראל יש את הכושר לקדם כל התפת־חות.

היכן "הקוים האדומים"?

"הסורים, אמר השבוע הרמט־כ"ל, נוקטים בפעולות כדי שמצבם אל מול ישראל יהיה טוב יותר. ישראל מגיבה על המעשה הסורי, ולא תמיד התשובות צריכות להיות במישור הצבאי". רב אלוף לוי רואה את ההתבצרות הסורית "כנדבך נוסף בהתארגנותם, התי־בצרותם, רכישת נשק והכנת הכוח הסורי כדי להשיג באמצעות הכוח את סוריה־רבתי", כדברי הנשיא אסאד.

דווקא בשל גישה זאת, המוכ־רת היטב בישראל המשתלבת במה שהסורים קוראים "השלמת בניית כוח האיזון" עם ישראל, יצטרכו בארץ, ובתוך זמן קצר לקבוע היכן הם "הקוים האדומים" שמעבר להם אין לעבור לסדר היום: האם יהיה הקו הזה, באיוש המערך בדרום בקעת הלבנון? או אולי גם אז לא? אולי בהצבת טילים בתוך המרחב הזה ואולי בהזרמה רחוקה יותר של הסורים.

השלב הנוכחי מטיל משימות נכבדות על המודיעין כמו גם על הדרג המדיני. הדרג הצבאי ישאר כפי שהיה, "כלי ביצוע".

ק. בן ציון

שבת שלום ומבורך

כאשר מברכים יהודי בברכת "א גוטען שבת — שבת שלום" — הריהו עונה: — "א גוט שבת, א גוט יאהר — שבת שלום ושנה טובה!" משמע ששבת שלום ושנה טובה הולכים יחד. יש להם קשר הדוק: "כי היא מקור הבר־כה".

היהודים בכל הדורות ידעו לש־מור על השבת. גם מי שנתרחקו קצת ממקור החיים, ידעו לצטט אמירה כי "יותר משישראל שמרו על השבת — שמרה השבת עלי־הם". השבת היהודית היתה תמיד שלט המורה כי כאן מקום מושבם של יהודים.

ההתדרדרות שאנו עדים לה במדינת ישראל, צברה שיאים חדשים. לא די שאין משמרים את השבת כראוי לה, עוד נלחמים בחירוף נפש להיות "ראשים חכ־מים" לחללה, לפרוץ גדרותיה ולהעמידה ככלי ריקן תכלם. השבת המלכה מושלכת על ידי יהודים ונרמסת בפרסותיהם וב־גליהם, כמעשיהם בחול כך מעשיהם בשבת.

ה"עליהום" על השבת מתחיל בקצה הקודקוד ומסתיים בפיסת הזנב האחרונה. בזאת יש לכולם שפה משותפת. החל מממשלת ישראל, דרך השלטון המקומי ובתי המשפט וכלה במנפצי הבקבוקים הקודקודים על מגרשי הכדורגל... כולם קידשו ג'יהאד משותף על ה' ועל משיחו.

דומה שלא היה בהיסטוריה היהודית תקדים למה שמתחולל עתה בפתח תקוה. מורגל עם ישראל לרדיפות. אבל מצידם של שונאי ישראל מאומות העולם. אנטישמיות ורדיפות דת מתוצרת "כחול לבן" הם חידוש משופר מתוצרת מפעלי הלוחמה היש־ראלים... יודעי דבר מספרים כי ישנה התעניינות רבה בתוצרת חדשנית משופרת זו מצד גורמים אנטישמיים בעולם. דמשק מתע־נינת; לוב מבקשת לבדוק ובריה"מ כבר אימצה חלק משיטות הלוח־מה המתוחכמות...

אם יתפרץ הק.ג.ב. ללמוד — יהיה לו ממי ללמוד. משטרת ישראל השתמשה בשיטות שלא היו מביישות את סוכניו... להקליט רב בגניבה בדרשה "שבת הגדול" ולהסריטו בקלטות וידאו — הרי אלה שיטות שהק.ג.ב. לא השתמש בהן עדיין, כאשר אבותינו היו נתונים לפיקוחו...

חכמים מספרים לנו, כי כאשר ממשלת רומי ניסתה להצר את צעדיהם של היהודים ולגזור עליהם גזירות —, יצאו היהודים והפגינו. הדיקטטורה הרומית האכזרית לא מנעה את ההפגנות. אבל במדינת ישראל, כאשר מבקשים למחות נגד חילול השבת המתבצע גם תוך רמיסת החוק החילוני — אוסרים את ההפגנה ואוסרים את המפגינים.

עוד לא היה תקדים בכל ההיסטוריה היהודית רוויית הדם — שרב בישראל ייאסר ויישפט על ידי יהודים בגין... דרישתו לשמור שבת! המצאה שטנית מתוחכמת כזו — עלתה רק במוחם של שונאי ישראל מזרע ישראל.

"במקום שיש חילול ה' — אין חולקין כבוד לרב". מאידך, במקום שאין חולקין כבוד לרב — יש חילול ה'! אסור לנו להבליג על חילול ה' הגדול והנורא הזה, "רבה רחמן; רבם דקורו" — המתרחש לעינינו בראש חוצות.

עלינו ללכד את השורות, לקראת שבת לכו ונלכה. על נציגי הציבור הדתיים להפעיל כל כובד משקלם הציבורי והאלקטוראלי על קדושת השבת. לשקול ברצינות לעזוב את הקואליציה וכסאות השלטון והשררה. יהודים מסרו למען השבת דברים שוים הרבה יותר. את חייהם וחיי ילדיהם.

במאבק השבת — עלינו לה־שיל את כל המחיצות הדימיוניות המבדילות בין חוגים ועדות. יחד — למען שבת קדשנו וערי אלו־קינו. ישנה מחלוקת יהודה, אם "יש ברירה או אין ברירה". אולם כאשר אין ברירה — אין מחלו־קת!... אפילו שתאים בנפש, כמו בלעם ובלק — התלכדו מול אוייב משותף.

לנו אין ברירה. אנוסים אנו להיאבק למען קדשי ישראל. לפיכך עלינו לעשות שלא תהיה מחלוקת. שנהיה כולנו מלוכדים. תחת דגל התגודה. "כל מקדש שביעי כראוי לו: כל שומר שבת כדת מחללו... איש על מחנהו ואיש על דגלו".

פטריית הקובאלט

א.י. טיקוצקי

לא צריך לשם כך להיות מדען גרעין בכדי להעיז ולדת למשמעות המושג "ראדיו־אקטיבי", מספיק בשביל כך להיות יצור אנוש הנברא בצלם אלוקים בכדי לדעת ולחוש את הסכנה האיומה הטמונה בחומר רעיל זה, אשר כל כולו עומד בניגוד מחולט למבנה הביולוגי של האדם, והמחדיר בו חומרים סרטניים המכלים כל חלקה טובה בגוף.

החורף זה עתה נדחק לפינה אי שם בכדור הארץ, האביב החל לצוץ ולפרוח, העולם מבהיק בזיו תכלת השמים הבהירים, וכל היקום אומר שירה, ולפתע העולם נזעק — בשורה עושה לה כנפיים חיש מהר, ענן "רדיו־אקטיבי" מרחף מעל ראשם של האנשים, מקפץ ממדינה למדינה ללא חשש הסגת גבולות ותחומים, ללא דרכון ויזה כלשהוא, ענן זה מסוגל לנוע עם משב הרוח ולהשמיד כל סימן לאורך אלפי שנות אור. (רח"ל).

הרגעים קריטיים אלו כשהאדם נמצא במצבי לחץ ואין באפשרותו להמלט ממעטה האטמוספירה, עומדים כחומת נד, החוקרים והמדענים, אלו שמחפשים את הפרודות הסמויות שעדיין אפשר לחלק אותם ולהפריד בין המגנטים שבהם, ומרגיעים את העולם ואומרים לו "אל דאגה"!

בייצור קובאלט אין הרבה בעיות, זה רק עניין של עטיפה חיצונית. זה מחיר הקידמה, לקידמה ישנם סיכויים וסיכונים, אך יד של הסיכוי תמיד נשארת עליונה מידו של הסיכון, וכי במטוסים אין סכנה לטוס? אלא שאם כך אין לדבר סוף, אף במכונית טמונה סכנה, ולחצות את הכביש אף הוא לא יצא מידי סכנה, למושג "סיכון" אין תחום ואין גבול, מושג זה הינו מופשט, וכיון שכך האם אכן אין מנוס מכך ששנות האלפיים פירושם לאתר סכנות מתחת לאדמה?

ובינתיים, בין ההתלבטויות האם לרכוש כור אטומי אחד או שניים ובין אם לאו. בין המלחמה הקרה בין שני המעצמות על טילים בליסטיים עם ראשי חץ גרעיניים, בין המתנגדים הירוקים למצדדים, עומדים להם מליוני אנשים באי עולם, כל אחד מהם שקוע בעבודתו ומחייתו, כל אחד תפוס בינתו ושמחתו, אכזבותיו וציפיותיו, אחד מאושר ואחד פחות, אחד מסתפק ואחד רץ לעבר גדולות, מכל אלו צא וראה, אלה ואלה כולם שואפים להאריך את ימי חלדם עלי אדמות, זהו סוד קיום החיים, מוטב תהי נמלה חיה כל ימי חייך מאשר אריה מת.

כמה מחקרים ונסיונות מעלים בזכתם פרופסורים ושאר רופאים ורוקחים לדלות סממנים אשר יש בהם להבריא ולהמשיך את תחלת החיים. כמה נאבקים האנשים על נשמתם שלא תנפח מגופם, והנה מנגד באים ומפתחים לנו חומרים של מימון, פחמן, קובאלט, נוזלים חדישים וגאזים מעורבבים ללא צבע ריח וטעם. עיתוני העולם מדווחים על כך לא באותיות הגדולות, ולא אף בכותרות ראש ואחן.

אנשים מכל העולם מן הדין שיתנו את קולם, יסירו מחיצות מפלגתיים, יסירו כפפות וירימו קול להגן על זכות החיים שנתנה להם כלאו הכי במתכונת קצובה מראש. כולם שמחים לחזות בסהר זורח ולבנה תלויה בין שלל כוכבים, עולם מתפקד עפ"י ציווי של מי שאמר והיה העולם, כולם רוקמים מסכת חיים של עבר הווה ועתיד, עפ"י היהדות אפי' גוסס ש"רוב גוססים למיתה" אסור לזרז את מיתתו בכך שמסירים מתחת לראשו את הכר.

רצון החיים עז הוא, הבריאות אף היא מצווה של "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" ולא שווה ביניר אחר של יד אקטיבי שיחסל אי מישהו מבע"ח בפינה נידחת בעולם. וכמה נכון הפתגם של חז"ל שהושאל כמאמר המערכת של המודיע (יום ג') "לא מדובשך ולא מעוקצך".

ר. יואלזון

הרהורים...

אודה ולא אבוש, ככל שנדמה לי שהנני מודע לשיטות עבודתם ולהלך מחשבתם של אמצעי התקשורת במדינת ישראל. הרי, מפעם לפעם, מצליחים הם להפ־תיעני מחדש.

השבוע פרסם פרופסור באקי את תוצאות מחקריו, אודות עתידו הדמוגרפי של עם ישראל. לצערנו, התוצאות מעוררות דאגה חמורה בלב כל יהודי שגורל עמו נוגע ללבו.

לאור תחזית המצאויה, הרי שנים עשר מליוני היהודים החיים כיום ברחבי הפזורה — מספרם עלול להצטמצם בעוד שנות דור, כדי מחציתו.

עבור יהודי שומר תורה ומצ־וות, הדמוני כי מיותר להרחיב בבאור חומרת הנושא. אולם כדי שגם יהודי חילוני יבין במה המדובר, טורח אחד הפרשנים ברדיו, ומס־ביר למאזיניו: כי בעקבות תופעה זו ילך ויצטמצם העורף של מדינת ישראל...

ואם כי מכיר אני את האידאו־לוגיה הזו עוד מתקופת השואה — "בדם תקנה לנו הארץ" — הרי חשבתי לתומי כי לפחות בפומבי, יתביישו לומר זאת, כנראה שט־עיתי...

בשדור הנ"ל, נמצא מיד גם "הפתרון" לבעיה חמורה זו, והוא: הרחבת מועדוני הספורט "מכבי" בארצות הגולה...

בעזרתם, מקוה מר פלד — ראש עירית ר"ג לשעבר, ויו"ר ארגון "מכבי" העולמי כיום — "יתקרב הנוער היהודי לערכי היהדות"...

קודמו של מר פלד לתפקיד ראשות העיר — מר אברהם קריניצי — התבטא לפני כעשרים שנה, כי הוא חושש מהשלום המ־יוחל, שמא... ברחובותיה של בי־רות יאבדו יותר צעירים וצעירות ישראלים (כתוצאה מנשואי תע־רובת) מאשר בכל מלחמות ישר־אל...

לא העלה אז כלל בדעתו, מר קריניצי הנכבד, אפשרות של נשואי אלפי צעירות יהודיות לערבים ישראליים, ובודאי שלא "חלם" על עשרים אחוז (!) נשואי תערובת בקרב בני הקבוצים...

חושבני, כי אם לאחר כל זאת — כשלפיך כל מתנפצת האשליה כי מדינת ישראל כמדינה, תהיה תריס שיגן על יהודנו הלאומי — יכול איש צבור להציע לחזק את הזהות הלאומית באמצעות מוע־דוני ספורט — הרי אם הנושא לא היה כה רציני ועצוב, היתה באמתחתנו בדיחה די משעשעת...

* * *

שבועות רבים כלוא בישראל גוי אוקראיני, החשוד בשתוף פעולה עם הנאצים, ובהתעללות אכזרית בקרבנותיו היהודיים.

אלא שגוי זה, שמאמצים כבי־רים הושקעו בהבאתו ארצה, טוען: כי חלה טעות ואין הוא הפושע המבוקש.

לא עוד, אלא שלפתע מתגלה, [illegible] מסמך. המעורר חשד כי הפושע המבוקש נרצח בידי אסירים, בעת המרד במחנה טרבלינקה.

כדי למנוע אפשרות של זיכויו מחמת ספק, נאלצת המשטרה זה מספר שבועות, לשגר שליחים לרחבי העולם, לתור אחר עדים ומסמכים אשר יאשרו את החשד, ויביאו להרשעתו הנאצית.

כמובן, שפעולותיה אלו של המשטרה, עלותן רבה מאוד, והן מצריכות כח עבודה רב ומיומן.

דומני, כי הבאתו של גוי זה ארצה, יותר משיש בה רצון לנק־מה, הרי עיקר מטרתה מתמקדת בצד החנוכי־מוסרי. באמצעותו חפצים אנו להשריש בקרב הנוער הישראלי בפרט, והנוער העולמי בכלל — את תודעת "השואה" מאורעותיה וכוראותיה.

אלא שלצע"ר, להשגת מטרה נעלה זו, אין צורך ליבא פושעים מחו"ל, למיטב ידיעתי כאן במדי־נת ישראל מהלכים חפשי פושעים רבים החשודים בסיוע לנאצים, במישרין או בעקיפין, לצערנו, פושעים אלו — לא רק שיד החוק אינה משיגתם, אלא שאף זוכים הם לכבוד ותהלה בין בני חוגם.

הסופר הפארטיזן — הלוחם מר חיים לזר (שאינו חשוד ח"ו "בקנאות דתית חשוכה") פרסם, לפני שנים רבות, ספר בשם "חורבן ומרד", כעד ראיה מספר הוא על קבוצה יהודית שמאלנית, שחלק מאנשיה מפורסמים ביותר — אשר נטלה על עצמה את ההחלטה הגורלית: מי יחיה ומי ימות מקרב יהודי גטו וילנה.

בין היתר, מאשים מר לזר את אנשי הקבוצה, כי מנעו מהפרטי־זאנים שהגיעו מהיערות, מגע עם יהודי הגטו — מחשש שמא יד־וחו לצבור על כמרי ההשמדה. בעקבות כך עלולה היתה להוצר בריחה המונית של יהודים ליערות, בריחה שעלולה היתה לסכן את תכניותיהן הפרטיות של אנשי הקבוצה...

גרוע מזאת, מר לזר מאשימם בשדידת נשקם של פארטיזאנים יהודים שלא מקבוצתם, ובנסיון לרצחם נפש. דבר שסוכל תודות להתערבות מפקד יהודה ודסי... האשמות חמורות אלו אשר פר־סמו לפני עשרות בשנים, עדיין לא הוכחשו מעולם...

כל זאת, מבלי להזכיר את מחדלי ההנהגה הציונית בתקופת השואה, וכל מי שעיין בספרים: "מן המיצר" להרב וייסמנדל זצ"ל, "כחש" — לבן הכט, "קראתי ואין עונה" — לד"ר פוקס, בודאי מכיר את העובדות לאשורן.

לאור כל הנ"ל, דומני, כי פשוט יותר, חסכוני יותר וחנוכי יותר, כי במקום לעסוק ביבוא פושעים, נטפל תחילה בפושעים מקומיים.

והיה אם חושב מאן דהו מקוראי היקרים, כי טעות נקוטה בידי, אודה לו במאד באם יתקנני.

בתודה
ר. יואלזון

שעון הקיץ של המדינה

פליטון

לרגל הפעלת שעון הקיץ בישראל

★ לשעון של המדינה — מחוגים חדשים. כל פועלי הייצור ופועלי התעשיה משכימים לתפילת שחרית לפני הזריחה במניין של "יתוח".
★ לשעון של המדינה — מנגנון אנרגי (אלרגי) — סולרי. כל הכוחות האנרגיים; שר האנרגיה, ההתאחדות התעשיינים, ועד הפועל של ההסתדרות תואים פוטו אלקטריים (אלרגיים), רגישים לשמש הקיץ, ועל כן חוסכים באנרגיה בתחום שומרי המצוות.
★ לשעון של המדינה — קפיץ מתוח, מהסוג אשר טוען את עצמו, כל הדעות ומנופי התקשורת לוחצים עליו לכוון שמאל.
★ לשעון של המדינה — לוח ספרות רומיות, חיי השעה נקבעים בה על פי תרבות רומא.
★ לשעון של המדינה — צליל צורם ומקפיץ, בליל קולות של קוקיות שונות, שסאים למיניהם, בנציים, צלקות אנטישמיות ושכבה תרבותית נאורה של קדמה ישראלית.
★ לשעון של המדינה — אחריות לשנה תמימה. לשנה האחרת יחודש המאבק על השעון ועל כל נושא שריח דת נודף ממנו. כל השומע יקפא דמו בעורקיו.

— — — אבל הם שכחו:

אנו עתבים חיי שעה ובוחרים בחיי נצח,
לנו הם לא יוכלו!

ש. ברקאי

בית הכנסת זהרי חמה בתהליך של התרחבות רבתי

בית הכנסת זהרי חמה שבלב שוק מחנה יהודה קרם לאחרונה עור וגידים ולבש מעטה של הוד והגיגיות מעל ומעבר לכל המשוער.

בית כנסת זה שמזדקף כמגדל גבוה המרקיע שחקים מהווה בית תפילה לאלפי יהודים הפוקדים את שעריו יום יום עד השעות המאוחרות. מיקומו בטבורה של עיר ובמרכז צומת העצבים המסחרית מקנה לו מעמד ייחו־די שאין לו את ומשל בכל בתי הכנסיות בארץ.

מי שמזדמן לשוק חזקה עליו שיסור לתפילת מנחה ומעריב ב"זהרי חמה" שקולט בבת אחת מנינים רבים שונים ומגוונים של חורים ומתונים אשכנזים וספרדים חסידים וליטאים. קדושה בקדושה נוגעת וקדיש בקדיש מתערב וכולם יחד הופכים מיניה וביה לאחדים והתפילות בוקעות היישר לשערי שמים דרך עשרות רבות של מנינים מיהודים תמימים ופשוטים שאף גם זאת בהיותם טרודים במטען של סלי מזון למכביר, אינם שוכחים לרגע את חובתם לבוראם.

זכות גדולה ומופלאה נפלה אם כן בחלקו של בית כנסת זה שמזכה את הרבים ונותן להמוני העם צמאי תפילה אכסניה נאה ומכובדת, ואולם אכסניה זו בכל תפארת גדולתה לא באה מאליה. קדמו לכך מאמצים אדירים מלאי תושיה שהיו מלווים חזון ומעש, רצון ודבקות ללא שיור של אחד האישים שעושים במלאכה מזה שנים שלא על מנת לקבל פרס. ר' משה דבורין, בנקאי מן המנין, שגייס בזמנו את התורמים הראשונים לשיקום הבנין ושיפוצו. שכן בעקבות השריפה שפקדה את הבית בשנות הארבעים רבה היתה העזובה והוא הלך מדחי אל דחי, עד שקם ברגע של חסד מידידינו הנכבד ר' משה דבורין והתחיל במלאכה מתוך מסירות נפש לעילא ולעילא.

מלאכת השיפוץ עודנה בעיצומה ור' משה דבורין אינו חדל ממעש כדי לעניין אישים בהמשך התנופה עד אשר הבית יהיה רם ונישא מן המסד ועד הטפחות כמו בראשונה.

אכן, בראשונה היה זה לא רק בית תפילה אלא גם בית הכנסת אורחים בבית תבשיל שנתן אש"ל חינם לכל דיכפין ולכל דיצריך. אנשי העליה השנייה והלוחצי ה"עמק", מצאו כאן בית חם ואכסניה מאירת פנים בעלותם ירושלימה בכל עת מצאו במקום זה עונג והצלה בשעות מצוקה וזעם.

כאמור בעקבות השריפה הועב הוד של המקום ורק מתוך הקרבה והתלהבות מצד האחים ר' שמעון לוי ז"ל ויבדל"א אחיו ר' אבא לוי שיחי' לא שכח הבית חיים. ר' אבא לוי שעודו ממשיך במשימה הוא ממש בגדר אגדה מהלכת שנשא על כתפיו ממש את כל המעמסה והטורח במשך שני דורות יום יום ולילה לילה ללא הפוגה וללא ליאות.

ר' אבא לוי הוא לא רק פטרון הבית ונושא דגלו אלא גם לא בז לקטנות ובצאתך לעיתים בלילה בראותך את דמותו של ר' אבא שמנקה את בית הכנסת במו ימיו כדי שיבריק ויהיה נוצץ לכבוד התפילה בדמדומי שחר עם נץ החמה אשר מתקיים בבית כנסת

בית הכנסת אורחים

זה בלא הפסקה מיום היוסדו כשנוסד לפני למעלה משמונים שנה. במקום זה קבע את תפילתו שנים רבות הגאון הצדיק הירושלמי ר' אריה לוין ז"ל וכיום ממשיך בדרכו בנו יבל"א הגאון רבי רפאל לוין שליט"א.

ר' אבא לוי ידוע ומפורסם גם כאמן נפלא ומקסים בריקועי נחושת שחלק ממנו תרם לבית הכנסת ועוד ידו נטויה לכבוד ולהפארת.

איכשר דרא שההשגחה העליונה זימנה את שני האישים ר' אבא לוי ור' משה דבורין שחברו יחד להגשים מפעל כביר ואדיר שמאפשר לרבבות להתפלל מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת ומי יתן ובברכת ה' ילך המפעל מחיל אל חיל ולא ירחק היום וגדול יהיה הבית למלא את יעדו בכל התחומים, בתורה ותפילה בהכנסת אורחים ובמתן עידוד לכל אדם בשעת הצורך.

בתום מלאכת הסיום עם כל הדבקות ומסירות הנפש לא תצלח אם הציבור הרחב לא יעשה אף הוא מאמץ וירשים יד כדי להביא את הנושא לידי סיום מוצלח ונאה כדי שיוכל למלא את שליחותו בטוב טעם ודעת להגדיל תורה ותפילה בלב ליבה של ירושלים עיר הקודש.

השעון לאחר שיחזורו ושיפוצו בצילום מקרוב

בשר עגל חלב הבשר הטוב ביותר שבנמצא. מקורו בעגלים בני חודשיים וחצי עד שלושה, שניזונו אך ורק על חלב ובתקופה האחרונה גם על ביצים. הבשר הוא לבן (צבע אדום כהה מראה שלבהמה ניתן מזון מוצק).
– מתוך "לארוס גאסטרונומיק", האנציקלופדיה הצרפתית הגדולה למזון, יין ובישול, מאת פרוספר מונטיין.

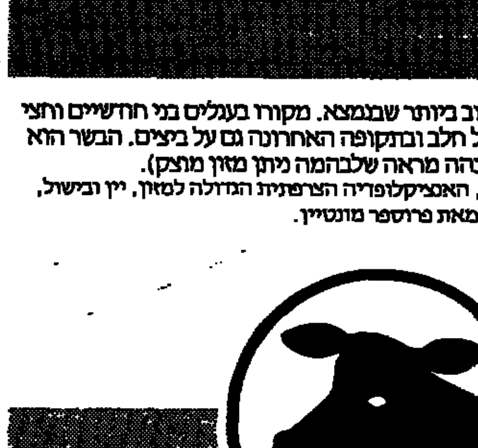

בשר עגל חלב
אין מעליו.

עכשיו תיהנה בארץ גם מהנתחים המובחרים
שלא היו בשוק בעבר:

אנטריקוט עם עצם Antrecote
אוסובוקו אמיתי Ossobouco
פריים־ריב Prime Rib
צלעות ספר־ריבס Spare Ribs

הבשר **כשר ומוכשר** בתכלית הכשרות, ביוזמת כבוד הרבנים הראשיים, בהשגחת הרבנות הראשית ופיקוחו של מנהל מחלקת הכשרות, (בקרוב גם **גלאט־חלק**).
מיוצר במפעל מיוחד ויחיד במינו בעולם, בהולנד.
הבשר בשרייה במלח ובשטיפה ללא מגע יד אדם, עד להקפאה עמוקה מיידית, המבטיחה את מיטב טעמו של הבשר.

מיוצר ומשווק בפיקוח צמוד של השרותים הווטרינריים. עכשיו אפשר להכין מבשר עגל חלב, על טהרת הכשרות, את **כל** מעדני המטבח האירופי, המזרחי והסיני, ללא הגבלות.
טעם — ותגלה כי החלקים עם העצם הם הטעימים והעסיסיים ביותר.

משווקים ראשיים (סיטונות):
החברה לקירור ואספקה — נחמיה לחוביץ, טל' (03) 803216
בית קירור "המחסן", טל': (03) 380475
תנובה — בכל סניפי "בעד" וסיטונאים מורשים ע"י משרד המסחר והתעשיה

המכירה לציבור:
רשתות שק"ם, צרכניות, קראוס, הצרכן, סופרסל, היפרשוק, פלקון.

יבואנים: יעקב פלקון • מאיר עזרא ובנו

תוך חלולי שבת בוטים

תל אביב וסביבותיה הוצפו שוב בתמונות תועבה מן הסוג הגרוע

תושבים נדהמו לראות בשבת תמונות חדשות בתחנות "פוסטר־מדיה" שהחליפה את הישנות ב"15 בחודש" ★ זעם על "גוטקס" וחברות נוספות שלא נענו להתינת הצבור — להפסיק התועבה

מאת כתבי "המודיע"

תל אביב וסביבותיה הוצפו שוב בתמונות תועבה מן הסוג הגרוע ביותר. [illegible] ... תושבי תל־אביב, [illegible] ... כבוד. קריאת התעוררות רבתי בקרב הצבור החרדי בכל רחבי הארץ, המוחה מעומק נפש ולב

על התופעה המכוערת שקנתה לה שביתה, לפיה כל הדרך בצע בקף מוכן להשחית נפשות, ולטמא לבבות והעיקר לפקד תשומת לב במוצריו. לקה מטויימת שהנה התחינות ישאו פרי וההבריות תתחשבנה בדרישת הצבור — נכזבה עם חידוש מסע הפרסום בחודש הקרוב.

עסקני הועדה למניעת פרסומי התועבה, יצאו אתמול בקריאה לנציגים הדתיים ברשויות המקומיות ובכנסת, לפעול לאלתר בנושא כאוב זה ולדרוש בידיד נוקב האם נעשו אמצעי הדברים בעיצומה של השבת, ואם כן להאוג לדעבורת האחראיים לדין. לצד זה, הרי שליהם לתבוע ולדרוש שגם במות החול לא תציף תועבה זויכה את רחובות הערים.

אותם עסקנים ציינו כי גם בעתנות החילונית, פורסמו לאחרונה מאמרים ומכתבים של אישים חילוניים המצדיקים את דרישותיו של הצבור הדתי שלא לפגוע בתועבה ברחובה של עיר.

בד בבד עם הפניה לנציגים הדתיים הופנתה קריאה לצבור להדרה ולוותר "לכפרסם ד"ר. העסקנים אמרו כי הטלפונים של החברות המובילות בשחון אינם חסרים וכך גם לא כתובותיהם — ועל הצבור מוטלת חובה לפנות אליהם ולבקש מהם בכל לשון של בקשה לחדול ממנהגם.

בכמה ולא תועלנה הבקשות התתמונות הללו לא יוסרו מהקרב האפשרי — יאלץ הצבור להתגבר מלהתמך הן באלו המפיצים את התועבה והן מאלו המפיצים את סחורתם ותוצרתם, ציינו עסקני הועדה.

משרד החינוך מודה:

אף פעם לא בדקנו השפעת שעון הקיץ על התלמידים

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות מר יצחק נבון מינה ועדת מומחים שתבדוק את השפעת שעון הקיץ על התלמידים בישראל.

דובר משרד החינוך מסר, כי בדיקה כזו לא נעשתה עד כה בארץ. אולם לכורות זאת, לא מנע הדבר ממשרד החינוך ומשר החינוך להשתתף בפסטיבל ההכתה נגד הצבור הדתי ותגר שר הפנים.

הועדה נתבקשה לבדוק את ההשלכות של הנהגת שעון הקיץ על מהלך הלימודים במוסדות החינוך ועל ציוניהם של התלמידים לאחר הלימודים.

שר החינוך מינה בועדה את נציגי ארגוני המורים. מרכז השלטון המקומי, ארגון ההורים הארצי, רופאי ילדים ופסיכולוג.

הונהג — שעון קיץ

החל מאמש בחצות הלילה הונהג שעון קיץ במדינת ישראל והמחוגים הוזזו שעה אחת קדימה, לשעה 1.00

שעון הקיץ יהיה עד מוצ"ש פר' שופטים, אור לב' אלול בחצות ואז יוזזו המחוגים בשעה אחת לאחור. (עתי"ם).

מבצע אבטחה לרגל ביקור מרגרט תאצ'ר

[illegible]

מבצע האבטחה, רחב ההיקף, זכה לכינוי "יהוד". תאצ'ר ופמליתה ישובו במלון המלך דוד בירושלים. שם יוקם גם חפ"ק של המשטרה, לשליטה על הכוחות הרבים שיאבטחו את המלון ואת ציר תנועתה של הפמליה בירושלים.

ה'עבודה' לא סיכמה "דת ומדינה" אבל קבעה להמשיך "המפגשים"

שר החינוך מביע צער: "הורים רבים מתנגדים למפגשים בין בני הנוער"

מאת כתבי "המודיע"

מפלגת העבודה שהתכנסה [illegible] לא הצליחה [illegible] ... והצבור הדתי.

המושב השני, התמקד בעיקר בבחירת כינוס חדש למפלגה. עפ"י התכנית המקורית אמורים היו 1001 חברי המרכז להבחר בדרך דמוקרטית, שני שלישים בבחירות אישיות בסניפים ורק שליש אחד באבטחה יצרת מינויים. אולם, ראשי המפלגה לא עמדו בלחץ החלק המיליטנטי [illegible] לאחר שהוחלט על תוספת 250 איש למרכז שימנה כעת 1251 חברים.

אלא שבכל זאת, פסוד בלא כלום כלפי בנושאים דתיים — אי אפשר. בעקבות נאומו של שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, החליטה ועידת מפלגת העבודה כי יקיימו מפגשים בין נוער יהודי לערבי, מתוך מגמה לחנכם להבנה, להכרות, לכיבוד מסורות, מנהגים ותרבויות תוך שמירה על יהודים.

החלטה זו נתקבלה, למרות העובדה כי בחינוך הממלכתי המוענק לנערים יהודים במדינת ישראל, "זוכים" הנערים לקבל תורה נדושה של לעג ובוז לכל מה שקרוי מסורת ישראל, מורשתו, מנהגיו והרבותו בת אלפי השנים מאז ניתנה תורה לעם ישראל. כמו כן, אין שום דגש בחינוך שהם מקבלים, המטיף לשמירה על יהודיות. לעומת זאת, הנער הערבי מצויד מצידו בטיעונים הללו, כך שתוצאות המפגשים, עשויה להיות חד־סטרית.

יצחק נבון, בנאומו לפני צירי הועידה, לא יכל להכחיד כי הורים רבים לתלמידים בחינוך הממלכתי מתנגדים נמרצות לפעילות המפגשים וחוששים מהם ומתוצאותיהם. נבון ציין את הדברים בצער רב ואמר כי אין בדעתו לכפות את המפגשים, אבל "לא יתכן שבמדינה בה חיים 700 אלף ערבים ודרוזים מסביבנו — לא נכיר מקרוב את שכנינו".

נבון הודיע, כי אילו היתה אפשרות ממשית לכך היה קובע את הלשון הערבית כשפת חובה בישראל, אולם כרגע הדבר לא ניתן. אך בשנה הקרובה יוחל בהרחבת הפעולה ללימוד הערבית.

באשר לנושא החינוך הממלכתי־דתי יצא נבון כנגד אלה המאשימים אותו באי טיפוח חינוך זה, בציינו כי באחרונה חל כירסום מתמיד על ידי הזרמים הקיצוניים — הזרמים של אגודת ישראל, חב"ד ועתה גם ש"ס. ואילו הזרם של החינוך הממלכתי־דתי־ציוני מתכרסם ונחלש, ועל כך הוא שם את הדגש. "עלינו למנוע הקצנה זו" — אמר.

פיקרינג: יחסי ארה"ב ישראל טובים מאד

יחסי ארצות הברית ישראל — הפוליטיים, הכלכליים והצבאיים הדוקים היום פי כמה מכפי שהיו בעבר. [illegible] זאת אמר שגריר ארה"ב בישראל תומאס פיקרינג, בהרצאתו ביום ו' במכון [illegible] בתל אביב.

דוגמת הסתה אנטי־דתית בארץ תופץ בצבור היהודי בארה"ב

כדי לקבל את עזרתו נגכח רדיפת הדת בארי"י ★ המועצה המשפטית על ערכי היהדות קובלת על התעלמות היועמ"ש ממסע ההסתה

מאת כתבי "המודיע"

[illegible] בארה"ב, כדי להמחיש לה את ממדי ההסתה האנטי דתית, הן נגד הדת הן נגד הצבור החרדי בארץ ישראל.

את הדברים הללו אמר הרה"ח חיים אלתר רוס כנד יותק, בכינוס של כקשי"ת האדמו"ר מקלויזנבורג שליט"א, במהלך ישיבה מיוחדת של המועצה להגנה משפטית להגנה על ערכי היהדות מיסודו של כקשי"ת האדמו"ר שליט"א.

הרה"ח רוס השתתף בישיבת המועצה, ואמר כי יקח עמו תצלום מכתב השטנה לארה"ב שם יפיץ אותו.

המועצה התכנסה בסוף השבוע החולף בביתו של יו"ר המועצה, שופט ביהמ"ש העליון בדימוס ד"ר יצחק קיסטר. בישיבה הוחלט על נקיטת דרכים ונושות כנגד גלי ההסתה והאנטי דתית.

בישיבה, בה נכחו גם שופט ביהמ"ש העליון בדימוס, ד"ר ב.ז. שרשבסקי, רבה של התנועת הרב קוק, הרב אליהו שמרלר, הרב בן פורת המשפטנים יחזקאל רוזנברג, ח. קהן, מ. ינובסקי, ש. שרשבסקי, וא. פתור, הוחלט על פתיחת משרד מיוחד שירכז את פעילות המועצה בתחום המשפטי וההסברתי כאחד.

הנוכחים הביעו תמיהתם על היועץ המשפטי לממשלה, הנמנע בעקביות מהגשת תביעות כנגד גופים תקשורתיים אחרים, בגין התבטאויות של הסתה נגד ציבור, דבר המהווה עבירה על חוק העונשין.

אנשי מע"מ עיקלו בקרית שמונה

אנשי מס ערך מוסף פשטו בסוף השבוע שעבר על דוכנים ומפקיות בקריית שמונה ובגבו 20 אלף ש"ח, וכן עיקלו שני כלי רכב.

באחד המקרים נתגלה בעל מסעדה שהיוותה על סגירת עסקו ואף סגר את תיקו במע"מ, אך לאמיתו של דבר המשיך לנהל את העסק כרגיל.

שר האוצר קיים פגישת הכרות עם ראשי הקבלנים והתעשיינים

מאת כתבנו הכלכלי

שר האוצר משה נסים קיים ביום שישי פגישת הכרות ראשונה עם ראשי מרכז הקבלנים והבונים ועם ראשי התאחדות התעשיינים.

התעשיינים דיווחו לשר האוצר על מצב התעשיה כיום ועל ירידה ניכרת ברווחיות היצוא. על פי נתונים שרוכזו במשרדים הכלכליים מגיעה כיום רווחיות היצוא ל־12 — 11 אחוז בלבד לעומת 16 אחוז, ערב הפעלת התוכנית הכלכלית. זו היתה הישיבה האחרונה של אלי הורביץ כיו"ר התאחדות התעשיינים עם שר האוצר. הורביץ שהתפטר ממשרה זו נכנס כזכור למשרת יו"ר דירקטוריון בנק לאומי. את מקומו בהתאחדות התעשיינים תפס דוב לאוטמן.

נציגי הקבלנים והבונים בראשות דוד שטרן ביקש משר האוצר שיפעל לכך שיינתן סיוע לקבלנים במצוקה. זאת בהתאם להחלטת הממשלה לסייע לסולל בונה בהיקף של 80 מליון דולר, כאשר סכום זהה יועבר גם למתן סיוע לקבלנים אחרים.

נציגי הקבלנים והבונים בראשות דוד שטרן ביקשו משר האוצר כסותי הסיוע למשכנתאות. הם ציינו כי 20 אלף זכאים נמנעו אשתקד מלנצל זכותם לסיוע צבור דיור.

השר נסים הודיע כי יבדוק דברי התעשיינים והקבלנים ויקיים עימם פגישות נוספות.

תעריפי התקשורת התייקרו ב־25% בממוצע

שרותים בארץ:

משלוח מכתב רגיל וגלויה — 0.20 ש"ח (במקום 0.14 ש"ח); חבילה עד 3 ק"ג — 3.00 ש"ח (במקום 2.20 ש"ח); מברק רגיל 10 מילים — 3.00 ש"ח (במקום 2.20 ש"ח); אגרת רשום — 0.80 ש"ח (במקום 0.67 ש"ח); מכתב רשום — 1.00 ש"ח (במקום 0.81 ש"ח).

שרותים לחו"ל:

משלוח מכתב אויר — 10 גרם

אירופה — 0.40 ש"ח (ללא שינוי);

ארה"ב — 0.50 ש"ח (במקום 0.34 ש"ח);

אגרת אויר — 0.35 ש"ח (במקום 0.34 ש"ח); גלויה בדרך האויר — 0.30 ש"ח (ללא שינוי).

חבילה לחו"ל דרך האויר — עד ½ ק"ג

לאירופה — 12 ש"ח (במקום 13 ש"ח)

לארה"ב — 14 ש"ח (ללא שינוי);

מברק רגיל — 7 מילים

לאירופה — 6.30 ש"ח (במקום 5.67 ש"ח);

לארה"ב — 8.40 ש"ח (במקום 7.56 ש"ח).

כסאות גלגלים משבדיה נתרמו ל"יד שרה" בנהריה

50 כסאות גלגלים שנתרמו ע"י בית החולים המרכזי בשטוקהולם יועברו לנהריה וישמשו את סניף "יד שרה" שנפתח בעיר.

כתב עתי"ם מוסר, כי הכסאות היו אומנם מיועדים להישלח להולנד, אך במסגרת הקשרים בין חבר מועצת העירייה אודי לאופר למנהל בית החולים, נאות זה להעביר את כסאות הגלגלים ל"יד שרה". חברת צים הביעה את נכונותה להביא ארצה את הכסאות במחיר סימלי.

כתב עתי"ם מציין, כי המבנה של סניף "יד שרה" בנהריה שוכן ברח' ז'בוטינסקי. הוא שופץ באחרונה באמצעות "קרן רוטשילד" ובעזרת תורמים נוספים. (עתי"ם)

ה"מפגשים" בכל זאת לא שיפרו את החינוך

פרשת הטרדות של תלמידים בחיפה ע"י חבורת בריונים

פרשת הטרדתם של תלמידים בבית הספר הריאלי בחיפה על ידי בריונים צעירים, השודדים מהם שלגונים, כספים וחפצים אחרים — הועלתה בבית משפט השלום בחיפה, שם הוצאה פקודת מעצר נגד צעיר בן 16, כחשוד בשוד שלגון "קרטיב" מתלמיד בנסיבות מחמירות.

החשוד הובא בפני נשיא בית המשפט לנוער בישראל, השופט אהרון מלמד, שהאריך את מעצרו ב־48 שעות והורה לכלוא אותו אחר־כן במעצר בית למשך שלושה ימים.

בא כח מחלק הנוער של המשטרה, רס"ר אברהם דהן, טען בבית המשפט כי בחודשים האחרונים נהגה חבורת בריונים לארוב במבואות בית הספר לתלמידים שליקקו שלגונים. אחד התוקפים היה לופת את הקרבן מאחור ואילו האחר היה חוטף מידיו בכח את השלגון. הוא טען כי החשוד נמנה עם חבורת הבריונים הזאת, שתופיו טרם נעצרו, אך זהותם ידועה למשטרה.

הנער החשוד היה נבוך ואמר בבית המשפט: "אני מבקש לא לעצור אותי. זה דבר קטן, רק חטפתי קרטיב". אולם המשטרה מייחסת לו אשמה של "שוד בנסיבות מחמירות". (עתי"ם).

ספינת חיל הים סייעה לספינה תורכית

תל אביב, — ספינת טילים של חיל הים סייעה בימים אלה לספינת דייג תורכית שבמנועה חלה תקלה.

לכתב עתי"ם נמסר ממקורות בטחוניים, כי האירוע התרחש ב־13.5.86, במהלך סיור בטחון שוטף של סטיל חיל הים שהבחין בספינת דיג מסוג מכמורתן תורכי, כ־20 מייל מערבית לנחשולים. ספינת הדייג היתה במצוקה בגלל תקלה במנוע והיא נגררה ע"י ספינת הטילים לנמל חיפה, שם הוענק לה טיפול וכל תקלותיה תוקנו. צוות ספינת הדיג המתין לגמר הטיפול ובינתיים זכה לארוחה בחיל הים. בתום הטיפול הועבר המקרה לאחריות המשטרה.

ספינת הדיג היתה בדרכה מטריפולי בלבנון לנמל לימסול בקפריסין. (עתי"ם)

פורץ נצטווה לפצות את קורבנותיו

בצעד נדיר ציווה בית המשפט העליון על פורץ לפצות את שני קורבנותיו.

האיש הורשע בשורה של התפרצויות וקבלת רכוש גנוב ונדון בבית המשפט המחוזי בחיפה למאסר שנתיים וחצי ולקנס של 500 ש"ח.

הוא ערער על העונש לבית המשפט העליון.

שופטי בית המשפט העליון, הנשיא מאיר שמגר והשופטים מנחם אלון ואליעזר גולדברג, קבעו כי אין הם מתערבים במידת העונש, אך החליטו על שינוי אחד: הקנס בסכום של 500 ש"ח יומר לפיצוי, אשר יחולק שווה בשווה בין שני בעלי דירות שאליהן פרץ הנאשם.

בית המשפט העליון קבע, כי הקנס ישולם ב־10 תשלומים חודשיים החל מהחודש השלישי לאחר שחרורו של המערער. (עתי"ם)

הרוגים ופצועים בתאונות דרכים

שישה בני אדם נספו ו־63 נפצעו קשה ב־48 תאונות דרכים המרובות שאירעו בשבוע החולף בכבישי הארץ.

מחצית מן הנספים היו הולכי רגל, מהם שני קטינים. מבין הפצועים קשה 30 הם הולכי רגל, מהם 13 קטינים.

תושב חולון נהרג ושלושה תיירים נפצעו קשה בשתי תאונות דרכים, שארעו בסוף השבוע באילת ובערבה.

ביום שישי אחה"צ התנגש אוטובוס חזיתית בדופן מכונית פרטית, שנסעה ברחוב ששת הימים באילת.

תושב חולון בן 44 שנסע במכונית הפרטית נהרג ואילו נהגה, צעיר בן 19 מחולון, נפצע קל.

בכביש הערבה נסעה מונית, נהוגה בידי תושב תל אביב שנסעה לכיוון אילת, הגיעה למרחק של 22 קילומטרים מצפון לאילת בכביש הערבה. סמוך לשעה 02.45 ותוך כדי כניסה לעקומה בכביש, איבד נהג המונית את השליטה בהגה. המונית המשיכה בנסיעה לעבר שולי הכביש הימניים, התהפכה ושלושה נוסעים נפצעו קשה. כל הפצועים הם תיירים. אחד מהם הוא תייר אנגלי בן 44 ושני תיירים מתורכיה בני 27 ובן 29. הפצועים הועברו במצב קשה לבית החולים יוספטל באילת ונמסר שאין חשש לחייהם.

אזכרה

ביום השנה לפטירת האי גברא יקירא הנדכן הדגול

הרה"ח ר' אברהם דב כ"ר זאב אפרתי־דרטבא ז"ל

מפיטרקוב - טויב

מחשובי חסידי ראדאמסק

תתקיים עליה לקבר ותפילות לעלוי נשמתו מחר יום שני ו' באייר תשמ"ו בשעה 15:12 בדיוק

בבית הקברות קרית שאול חלקת חסידים.

צבור מוקירי זכרו ולומדי תורה מתבקשים להשתתף

בית תלמוד להוראה

דחסידי גור ב"ב

ניסים: ההתייקרויות בהתאם להחלטות של הממשלה והכנסת

מס נסיעות הותאם לעליה

שר האוצר משה נסים הודיע כי התיקרויות המצרכים המסובסדים היתה כתוצאה מהחלטת הממשלה והכנסת, כפי שבאה לידי ביטוי בחוק התקציב, לפיה יש לקצץ סובסידיות בשיעור של 115 מיליון דולר.

אם היציבות במשק תשמר, לא יהיה צורך בהעלאת מחירי המצרכים המסובסדים בעתיד, אלא בשיעורים פעוטים ביותר התואמים לעליית המדד, הוסיף ואמר.

שר האוצר משה נסים ושר העבודה והרווחה משה קצב, סיכמו כי האוכלוסיה מעוטת ההכנסה, תקבל פיצוי חד־פעמי בגין העלאת המחירים האמורה, כבר מחודש זה.

דובר משרד האוצר מסר כי הצעדים האחרונים שנקטו ישפיעו על המדד בשיעור של כ־0.3%. השפעה זו מתחלקת על פני מאי ויוני.

עוד אמר הדובר: אמנם מזה שנים לא היה לנו מדד אפריל נמוך כל־כך, אבל משרד האוצר רואה את מדד אפריל כמדד גבוה.

בעקבות עליית המחירים הותאם מס הנסיעות החל מאמש בחצות ויגיע לסכום של 188 ש"ח במקום 182 ש"ח.

לנוסעים לרומניה מס הנסיעות יהיה מתאריך זה 94 ש"ח במקום 91 ש"ח.

מנכ"ל התעשיינים:

הממשלה נוקטת מדיניות סותרת שגרמה עליית מדד

אגוד לשכות המסחר: מה שתלוי בשוק — שמר על יציבות

מנכ"ל התאחדות התעשיינים, מר ארנון טיברג, בהגיבו על מדד אפריל, ציין, כי עליית המדד על רקע שחיקה נגרמת ברווחיות היצוא וגידול בעלויות העבודה, המכבידים על הייצוא, הנמצא ממילא בקשיים חמורים.

מדובר במיוחד בענפים המייצאים למדינות הדולר כמו ענף האלקטרוניקה. מצב הייצוא חייב להדליק נורה אדומה אצל קברניטי המשק, הוסיף מר טיברג וטען כי יש לחשוב מייד על נקיטת צעדים ומציאת פתרונות יחד עם התעשיינים.

מר טיברג, מתח ביקורת על הממשלה הגורמת לעליות מחירים במשק וזאת ע"י העלאת מחירי הארנונות, בעוד שהיא דורשת מהתעשייה הקפאת מחירים.

דן גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר בישראל אמר, כי על אף שהמדד עצמו גבוה יחסית 3.3 אחוז, הרי הגידול נובע, בעיקר, מסעיפים בעלי אופי עונתי כמו הלבשה והנעלת קיץ, או גורמים שבשליטת הממשלה, כמו ארנונה עירונית, בריאות, חינוך ותחבורה. בגורמים שבהם פועלים כוח השוק, שמר המשק על היציבות במחירים. ואם נכון, כי הדבר הושג בתנאים של גיאות בקניות לקראת הפסח, יש לראות בכך הצלחה אמיתית. (עש"ת).

ביום ד' דיון כלכלי בנושא היצוא

מאת כתבנו הכלכלי

המערכת הכלכלית תקיים ביום רביעי הקרוב דיון מיוחד בנושא היצוא. שר התעשיה אריאל שרון ביקש מראש הממשלה שמעון פרס לקיים דיון שבו תבוצע בדיקה להגברת היצוא.

השר שרון סבור שיש לפעול לעידוד היצוא ובמיוחד לעידוד היצוא התעשייתי והחקלאי. לדבריו הגברת היצוא היא חיונית להצלחתה של התוכנית הכלכלית ולצמצום הגרעון במאזן התשלומים.

בישיבה שבה ישתתפו ראש הממשלה ושרי האוצר, תעשיה, כלכלה וחקלאות, יציג שר התעשיה להגדיל סיוע ליצואנים שיגדילו את היצוא השולי שלהם ב־5 אחוזים לפחות לעומת יצואם בשנה שעברה.

הפגנה בפ"ת

(המשך מעמ' ראשון)

הארץ, להקהל ולעמוד במאבק למען השבת. כן דברו הרב דוד חנזין המרא דאתרא, הגאון רבי ברוך שמעון סלומון, אשר עודדו את הציבור להמשך המאבק. בסיום דבריו הורה לציבור להתפזר ורק משמרת המחאה תצא למחות ליד קולנוע "היכל".

כאן התברר שהמשטרה התייצבה בצורה ברורה כצד לימין מחללי השבת, ובעוד המשמרת היתה בדרכה — כבר נתקלה בשוטרי משמר הגבול, שניצבו עם אלות, כדי לחסום את הדרך בפני אלה שלא משתייכים למשמרת המחאה. גם ליד הקולנוע ניצבה חומה של שוטרים, שגילו קוצר רוח כלפי המפגינים והגנו על כל צלמי העתונות, שלא חדלו להרגיז את ציבור שומרי השבת בהבזקי מצלמותיהם. כאשר הושמעה מחאה — הדפו השוטרים את המוחים ואחד המוחים אף נעצר לאחר שהדף צלם. כן נעצר נער שמחה נגדו. שניהם שוחררו לפי תביעת רבה של פ"ת.

בית הקפה שליד הקולנוע נפתח גם השבת, זו הפעם השניה ברציפות, והעלה את המתיחות בין השוטרים והמפגינים. השוטרים אפילו מנעו מרבה של פ"ת לגשת למקום ולמחות ולחברי מועצת העיריה הדתיים שניגשו לביתו קפה התברר, כי אין לו רשיון להפעלה אפילו בימות החול! אולם כמובן מאליו המשטרה המשיכה להגן על מפירי החוק והדפה את המוחים על הפגיעה בקדושת השבת.

במבצע שנשלח אמש ל־21 שרים וחכ"ים דתיים יוצאים רבני פ"ת בקריאה נרגשת לפעולה ומצביעים על כך, שהשבת נערכה ההפגנה ב־40 אחוז תחילת המאבק למען השבת בעיר. הן קוראים להפעיל השפעתם להפסקת חילולי השבת המתקיימים גם בניגוד לחוק, בעיר זו שנוסדה לפני 108 שנים ע"י יהודים בני ירושלים יראים ושלמים, שיצאו לבנות ישוב חדש בישראל ולא חללו למצב כזה.

קצין משטרה אמריקני לשעבר ואשתו לקחו בני ערובה ונהרגו

קוקוויל, ואיומינג, — מפקד משטרה לשעבר ואשתו נכנסו לבית ספר עם עגלת קניות מלאה חומר נפץ, לקחו 150 תלמידים ומורים כבני ערובה וגרמו לפציעתם של 70 ילדים בהתפוצצות המטען. הם כתבו נגד מ ד י נ י ו ת המיסים ודרשו כופר של 300 מיליון דולר.

האשה נהרגה כתוצאה מן הפיצוץ וקצין המשטרה לשעבר ירה בעצמו ומת. (ע"ר וע"יצ).

ממשלת איטליה החליטה על הוצאת לירטה חדשה

רומא, — ממשלת איטליה החליטה ביום שישי להוציא לשוק "לירטה חדשה", ששויה יהיה פי אלף משווי המטבע העכחי, אשר האפסים המרובים שלו מביכים זרים ותיירים באיטליה וגורמים כאבי ראש למנהלי חשבונות.

בהודעה רשמית שפורסמה לאחר ישיבת הממשלה, נאמר כי השרים החליטו עקרונית על הלירטה החדשה אולם טרם החליטו על מועד הביצוע, מתוך כוונה לבחון שוב את ההבטים הטכניים של הנושא. (ע"צ וע"ר)

● רומא, — שופטים חוקרים גילו כי לוב השקיעה כמויות עצומות של כספים באיטליה — מסר העתון "קורייריה דלה סירה". (ע"ר).

● תל אביב, — שני צעירים נעצרו ביום חמישי בשעות אחר הצהרים כחשודים בהשחתת כרזת פירסומת מבוערת על לוח מודעות ברח' לוי אשכול בקיראון. ברכבם של השנים נתפסו 3 מיכלי תרסיס של צבע.

400 "שליחי עליה" ממשלתיים נשארו בארה"ב בתום שליחותם

עוד כמספר הזה ויותר, היגרו בשנים האחרונות לארצות אחרות ★ ויר־כוח: האם המספר כולל גם שליחי הסוכנות

מאת כתבי "המודיע"

400 שליחי עליה רשמיים ששיגרה מדינת ישראל כדי לפעול לעלייתם של היהודים אמריקניים למדינת ישראל — החליטו בתום שליחותם לא לחזור למדינה ממנה באו, אלא להשאר דרך קבע בארה"ב ולקבל את אזרחותה. נתון מדהים זה, המתייחס לתקופה של 20 השנים האחרונות, פורסם לא בירושלים, אלא ע"י שלטונות ההגירה האמריקניים.

מסתבר שמרכולתם של שליחי העליה דלה מאד. לא רק שהם אינם מצליחים לשכנע את קהל היעד שלהם לעלות למדינת ישראל, אלא ההיפך הוא הנכון: הם אלו המשתכנעים בעצמם עד מהרה כי החיים האזרחיים בארה"ב טובים פי כמה וכמה מהחיים האזרחיים במדינת ישראל.

הפרסום של שלטונות ההגירה האמריקניים היכה בתדהמה את הממונים על השליחויות בארץ. לא שהנתון לא היה ידוע להם בכלל, אולם הם לא חפצו בפרסום ולא מעט נדהמו גם מהיקפו הכולל. בנציבות שרות המדינה חלוקות הדעות האם המספר בו נקבו שלטונות ההגירה האמריקניים כולל רק שליחים ממשלתיים או שמא הוא כולל גם את שליחי הסוכנות שבתום קבלת משכורתם על "השליחות" החליטו בעצמם לרדת מן הארץ.

סופרנו מציין, כי בשעתו, במהלך הדיונים השונים בנושא בעייתם של דירות להשכרה כאמצעי למניעת ירידה, ציין מנכ"ל הסוכנות לשעבר, כי בתקציבי העתק" (כ־10 מליון דולר לשנה בערכי 82) — ניתן היה לפתור את מצוקת הדיור בארץ ולהעמיד דירות להשכרה במחירי שכירות עממיים בכל עיר ואתר בארץ.

מוסד ה"שליחות", עליו כבר קמו עוררים מזה שנים, שרד בכל זאת בגלל אילוצים פוליטיים ואחרים המבקשים להקנות את טובת ההנאה שבשליחות למסרימים. מוסד השליחות לארצות המערב הוכח ככושל, ומספר העולים מארצות אלו, המגיעים ארצה, הינו זעום לחלוטין וחלק גדול מעולים אלו שב ארצה.

בקהלות ישראל במערב טוענים כי שליחי העליה אינם מבינים את קהל היעד שלהם — וידיעתם מערכי ישראל ומסורתו מקשים עליהם את המגע עם צבור שומרי תורה, שהם החלק המרכזי והכולל בין המועמדים לעליה ארצה.

יצוין, חלקם הגדול של העולים מארצות המערב הינם אנשים דתיים, אשר מעולם לא נפגעו עם שליח עליה. בארה"ב אומרים באירוניה: "העובדה שהם לא נפגעו עם שליח העליה, היא הגורמת לכך שהללו עלו ארצה".

בירושלים מציינים, כי הפרסום האמריקני מתייחס כמובן, אך ורק לשליחים ששוגרו לארה"ב. יש המעריכים, כי כמספר הזה ואולי גם יותר, הינם השליחים ששוגרו מטעם המדינה ועל חשבון משלמי המסים בה לארצות אירופה והם נותרו בארצות פעילותם בתום תקופת העסקתם.

בסוכנות אומרים כי הפרסום המדהים הללו ילמדו, וכי יעשה הכל לאכוף את הוראות התקשי"ר המחייב את השליחים לחתום על התחייבות כי בתום שליחותם ישובו לארץ.

זעם בליכוד על שיחות ויצמן בארה"ב

מאת סופרנו המדיני

פרישת שליחותו של השר מר ויצמן לוושינגטון ללא ידיעתו של שר החוץ, יצחק שמיר, תבלה הדים בישיבתה השבועית של הממשלה כיון שכמה משרי הליכוד, שיומנו על הזמר ליוזמות מצד ראש הממשלה, המבצרים מכמסקי משרד החוץ שהלפני שקיבל לידו את המשרה, לפי הסכם הרוטציה.

בעת ביקורו בוושינגטון נועד השר ויצמן עם שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, ולפגישות נפרדות גם עם עוזריו ארמקוסט ומרפי, ודן אתם בבעיות המדיניות העומדות על הפרק, וביחוד בסחבת בקשר למו"מ עם מצרים וכן על המגעים עם חוסיין. כן העלה ויצמן הצעות חדשות בשם ראש הממשלה, פרס.

כפי שנמסר עומד השר ויצמן להוועד גם עם שר ההגנה, כספר ויינברגר.

השגריר הישראלי בוושינגטון, מאיר רוזן, רגז מאד על פגישות אלו, בהן לא שתף. כאשר נשאל ע"י העתונאים, טען ויצמן שאינו מחויב למסור דיווח אלא לראש הממשלה ולא לשום שר אחר. "אם השגריר רוזן לא ידע על כך זו בעיה שלו" — טען בתשובה לשאלה.

בינתיים עומדים הפקידים הבכירים במשרד החוץ להיפגש עם ראש הממשלה, שמעון פרס, ולמחות על החדרת פקידים בכירים במשרד לאחר מינויו של ויצמן כשר מדינה במשרדו לאחר הרוטציה.

בהתאם לשמועות ייקלט ויצמן במשרד החוץ, אברהם טמיר יתמנה כמנכ"ל המשרד ונוסף על כך יעברו אתם מספר פקידים ויועצים.

פקידי משרד החוץ משלימים עם מינויו של טמיר כמנכ"ל, בהתאם לזכותו של שר חדש למנות מנכ"ל מטעמו. אולם הם מתנגדים לקליטת פקידים נוספים שתפגע במעמדם ותמנע קידומם.

שר המשפטים האמריקני חוזר על הצורך להיאבק בטירור

אומר: התרשמתי בבקורי שאין מתיחות עם סוריה

שר המשפטים של ארה"ב אדווין מיז ומארחו בארץ חזרו ואישרו בשיחותיהם את הצורך בשיתוף פעולה בין המדינות למלחמה בטירור הבינלאומי. הסכם כי יש לשמור על מאגר של אפשרויות דיפלומטיות, כלכליות וצבאיות נגד מבצעי הטירור הבינלאומי ותומכיהם. זאת אמר השר האורח במסיבת עתונאים שהתקיימה ביום ו' בירושלים בתום ביקורו בישראל.

הוא הוסיף, כי קיים שיתוף פעולה בין ישראל וארה"ב בחילופי מידע מודיעיני וטאקטי וכן מתנהלות התייעצויות בקשר למלחמה בטירור.

"אין כל ספק שקיימת מעורבות של בריה"מ בטירור הבינלאומי באמצעות מדינות הנתמכות על ידיה, כמו קובה, ניקראגואה, סוריה ואחרות", אמר מר מיז בתשובה לשאלה. הוא הוסיף, כי לגבי סוריה עורכים האמריקנים חקירות הנוגעות למעשי טירור מסוימים, כדי לקבל הוכחה בדבר מעורבותה בהם. זאת לאחר "שסוריה נמצאת ברשימת המדינות התומכות בטירור הבינלאומי".

מר מיז אמר, כי גם ארצות אירופה החלו להפעיל אמצעים דיפלומטיים במסגרת המאבק נגד הטירור והטירוריסטים. פעילות זו בלטה בייחוד בגירוש דיפלומטים החשודים בקשר עם פעולות טירוריסטיות. בתשובה לשאלה הביע האורח את דעתו, כי עדיף "לרדת" על הדיפלומאטים החשודים באורח אישי, מאשר "להרוד" למערכת החסינות הדיפלומאטית או לבדוק את השיקולים הדיפלומטים.

לשאלה אם בשיחותיו בארץ עלה נושא המתיחות ביחסי ישראל־סוריה, אמר האורח כי מנהיגי ישראל שאיתם שוחח הצביעו על כך שאין כל סיבה וכל הצדקה להסלמה בין שתי המדינות, כוודאי שאין כל צורך במלחמה ביניהן.

בפרשת ההאשמות נגד מזכ"ל האו"ם לשעבר קורט ואלדהיים, בשאלת עברו הנאצי, אמר שר המשפטים, כי אנשי משרדו עוסקים בפרשה זו. "זהו עניין משותף לישראל ולארה"ב וכן גם למדינות אחרות. לכן רצוי לתת לנציגי המדינות השונות את האפשרות המלאה לאסוף כל חומר הנוגע לפושעים נאציים, אשר נמצא בארכיוני האו"ם", אמר מר מיז.

הוא הביע התרשמות עמוקה מביקורו ב"יד ושם" והצהיר כי "ביקור זה השכיל אותי להבין את המשמעות של השואה ואת השפעתה על ישראל ועמה". (עתי"ם).

מהיר ירושלים
02-285103-4
אפשר להזמין אוטובוסים לל"ג בעומר למירון
פרטים רק בין השעות 13.00
1.00 בלבד

מחסן הלבשה למשפחה
רח' אדוניהו הכהן 42 י—ם
לקראת הקיץ הלבשה לכל המשפחה
★ תוצרת הארץ ותוצרת חוץ ★ מבצע על חלוקי "מודלקוס"
במחירים מוזלים
★ חסול כל המגבות במחיר הקרן
שימו לב! פתוח קבוע
בימי ראשון, שלישי וחמישי 10 — 8 בערב
להתראות!

אברך מעונין
ללמוד עם ילד
02-821133

SALE
מכירה של בגדי ילדים ותינוקות
ועוד ועוד
היום ומחר
בעזרת תורה 37/12

תזמורת
גיל
(אגיל ואשמח)
ויזל 03-708782

מרכז איגוד תת"ם בירושלים
המשרד: פרי חדש 28 ת.ד. 5690 טל: 231101
הודעה למוסדות התת"ם בירושלים
בתשובה לרבים השואלים, הננו להודיע כי מסלולי ההסעות ימשיכו לפעול כבעבר בשעה 8 בבוקר ובשעות הרגילות לפי שעון הקיץ.
בברכת התורה
ההנהלה

הודעה חשובה
מחר יום שני ו' באייר בשעה 8.45 בערב (לפי שעון קיץ) תתחיל אי"ה סידרת שעורים לנשים
בהלכות תולעים
ע"י הרב משה ויא שליט"א
השעור יתקיים בשכונת אונסדורף
בעזרת הנשים של ביהכנ"ס "שינפלד" בקרית הילד
ארגון נשי אונסדורף
ירושלים

בס"ד
ברהיטי נעורים
מחיר ישן + 20% הנחה
לחדרי שינה, ארונות סנדוויץ שולחנות + כסאות ומיטות משולשות
רח' ר' עקיבא 18 בני ברק 703934

בית הספר העל יסודי - סמינר לבנות לבית יעקב
ירושלים רח' מלכי ישראל 57 טל: 244455 ת.ד. 16157
בס"ד אייר תשמ"ו
הודעה לנרשמות לכתות ט'
הננו להודיע בזה לתלמידות כיתות ח' שהתקבלו להמשך למודיהן בכתות ט' בבית ספרנו
שמבחן המיון במטמתיקה יתקיים אי"ה
ביום שני ו' באייר תשמ"ו
בשעה 3:30 אחה"צ בבית הספר ברח' מלכי ישראל 57
בברכת הצלחה
ההנהלה

מתארגנת בירושלים
קבוצה לבנות חרדיות
בגיל 7-8 עם קשיי למידה
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 5086 ירושלים
סודיות מובטחת

הבית שלנו

אנחנו משעממים את עצמנו ?!

המזוודות לא פורקו והבגדים לא מרנו.

כי הם פשוט לא היו.

לא בגדים ולא מזוודות...

הכל כבר היה מסודר בארון, מאורגן להפליא.

ועובדה זו היתה רק אחת מיני רבות — שנסכה בנו קורת רוח — בסופו של החג.

הפעם לא נסענו!

שהינו כל החג בביתנו לרבות חול המועד. ומאומה לא קרה. מלבד כמובן רגעי ההנאה ביה, הרגשת הביחד של בני הבית.

נחזה ולא נבוש. —

בערב החג, כשבפעם העשירית בערך ובהבדלות של כמעט חמש דקות, נשאלנו שוב ע"י שכנה. —

"איפה אתם עושים את החג?"

התחלנו לחוש חסר בטחון מסוים... בהחלטתנו להשאר בבית. היה משהו כל כך טבעי בשאלתם הפשוטה של השכנים.

כאלו ברור ומובן שאת החג לא עושים בבית. אחד כך — —

—

כאשר המוניות החלו להגיע בזו אחר זו. החלל השכונה נתמלא בצפירותיהן הצורמניות. הבנין החל להתרוקן מדייריו. שוב הר־גשנו בצביטה קלה באזור הלב.

הילדים בהו בקנאה בלתי נסתרת בשלל המזוודות שהועמסו על המכוניות:

"אמא — למה אנחנו לא נוס־עים???"

ואנחנו, למרות כל הלחצים שהערימה בפנינו השכונה המת־רוקנת נצמדנו בעקשנות להחל־טתנו!

תגנגן את החג בבית.

— —

בליל הסדר הסבה רק משפ־חתנו המצומצמת לשולחן. בת־חילה גברה התחששות.

אולם לאחר מכן למדנו לגלות את נקודות האור היפות של — ה"ביחד" הפרטי:

תשומת הלב המופנית בלי

מאת ל. שלוו

סוף. על הסוף. סבלנות אין קץ לקושיותיו של הילד, שירת הילדים ללא בושה, ללא מעצורים ומתח. שתוף פעולה פורה, הסבר ארוך והפעדם מפי האב.

ליל סדר אשר לא היה כמוהו!

* * *

גם בימי חול המועד היינו חשופים למערכת לחצים לא קלה:

שכנה מימין: "לאן אתם נוס־עים?"

הדודה בטלפון: "מה התוכניות שלכם לחול המועד?"

הבן יקיר: אמא — לא נסע לטיולים?

הבת הבכירה: מה? נשאר בבית?

ובהבעת אי אמון עצומה: מה? אתם רוצים לאמר שלא נסע לאף מקום?

* * *

חג הפסח במיוחד וימי חול המועד בכללותם, הפכו לאחרונה כמעט כנוי נרדף למסעות, טיולים ותוכניות.

לעיתים עולה הרהור: שמא הטיולים אינם מהוים רק בריחה מהבית "אלא בריחת האנשים מתוך עצמם?"

כאלו קיים איזה שהוא פחד סמוי להיות עם עצמינו לבד, ולו גם פעם בשנה.

אנו זקוקים לאלמנטים חיצוני־ים. כדי לעזור לנו להשאר עם עצמינו... תוכניות, טיולים, אנשים חדשים... ועוד יותר מכך — אולי קיים מן פחד להיות לבד עם ילדי־נו, להיות הם ואנחנו, אנחנו והם.

שוב זקוקים לסעד מבחוץ כדי להנות. במקום להעניק להם פעם בשנה את עצמינו. אנו מעדיפים אמצעי עזר שיעניקו במקומינו.

* * *

"ממה אפשר להנות בבית?" הקשה שוב הבן ובקש לקבל תשובה.

"תלמד להרגיש את הבית שלך!" השבתי.

והוא נסה ללמד:

— ארוחות בקר ארוכות משותפות, לא מהירות ולא לוח־צות. אשר בימי החולין הן אך בגדר חלום רחוק...

— למוד פרק בגמרא בנחותא בצוותא עם אבא — העומד כולו לרשותו.

— שיחות מענינות על המרפ־סת בשעות הערב הנעימות.

— שמיעה ביחד לתקליט יפה.

— טיול בגינה הקרובה. (אפילו בלוי מענג של מספר שעות בלונה פרק אינו סותר ואינו פוגם, כל עוד אין הוא מהווה את הבסיס לשמחת החג).

— משחק משותף עם ההורים.

— סיוע נלהב בטגנון של לביבות תפוחי האדמה המסורתי־ות. נקיונו של הבית ואוירת הש־לווה כל אלה העניקו את ריח הבית היהודי — לו נתכוונתי. והפכו חויות חיצוניות לחויות פנימיות.

* * *

לאחר ימי המרוץ של טרום חג, ההכנות הבלתי פוסקות.

מה יותר הגיוני ויעיל מאשר שבוע אחד של מרגוע, תוך פצוי מכסימאלי לכל אלה שהיטו שכם ואפילו קצת סבלו למען קדושת החג.

אבל מעל הכל מעבר לשיקלים הפורקטיים. מעבר למזוודות שבאמור לא פורקו.

קודת הרוח העיקרית היתה קשורה לאו דווקא לחג הפסח. היא היתה קשורה למשהו בלתי תלוי שנשאר אתנו כל הימים וכל החיים:

— הלמוד להיות עם עצמך.

— ללמד להיות נזון מתוך פנימיותך.

ולאו דוקא ממה שמספקים לך יצרני התוכניות בחוץ.

פרק מאלף מתורת חיים זו לא היו ילדי יכולים לספוג בשום טיול שבעולם!

חסל סדור פסח (ב)

נקיון הבית

לגבי הנקיון נהג באותם כללי יסוד, עליהם דברנו בסדור הבית.

שמירה על הנקיון ומניעת לכ־לוך ככל שאפשר, תוך עקביות ורצון. כדאי שנזהר על משפט זה מתוך גודל חשיבותו: שמירה על הנקיון, תוך רצון ועקביות. כיצד נעשה זאת??

לפניך מספר עצות שבישומם תוכלי להוסף לך עבודה רבה ומ־יותרת. ותהני מבית במצב סביר במשך כל שעות היום.

1. סדר — בלכלוך:

(נראה סותר?!)

כל דבר מלוכלך להשליך בצורה מסודרת לנקוי, כך חוסכים זמן ומראה הזוה.

בכיור המטבח הניחי הכלים זה על גבי זה לפי גודל וצורה, השליכי הפסולת מהצלחות ואת שאריות המזון הוריקי על ידי הזרמת מים. כך תחסכי שפשוף הכ־לים עקב התיבשות הלכלוך, וכ־מובן סליחה.

לגבי הכביסה הלא נקיה: הש־ליכי לארגז הכביסה מיד ממוין לפי סוג הכבוס, תחסכי בלאגן חמן. טוב ליישר כל בגד בטרם מכניסים למכונה, ואז זמן התליה ייקצר.

אם דברנו על כביסה, עוד פרט חשוב שיכול להקל עליך: תלי כל סוג בגד על חבל אחר (תוך כדי תליה כמובן). על חבל אחד גרביונים, ועל אחר מכנסיים, אחד לחולצות, האחד לחזיות, תיווכחי כי ההורדה קלה, הקיפול, ואפילו המיון לארונות. הכל בסדר נע. (זה גם יפה לעין).

2. עבודות מלוכלכות — במינימום לכלוך:

עבודות המטבח גורמות בהכ־רח לחוסר סדר ונקיון, תוכלי להמעיט את הבלתי הכרחי. מגפה קטנה, כלי פתוח, שקית, אשפה גדולה לכל יתפוזי, אור הזיקות קלפי על נייר עתון, ומיד לזבל!

זכרי לפרוס עתון תחת המ־סחטה והתפוזים, כך תמנעי מה־שיש את הכתמים המרגיזים.

המגבות — תחת היד, הטפ־טוף גורם לבוץ.

בכלל טוב להרגיל הקטנים לרחוץ ידיהם מיד בכניסתם הבי־תה, כך תפחיתי את טביעות הא־צבעות מהקירות וכל חלקי הבית.

בהזדמנות זו עיצה לגבי המ־שלש של הכיור: כסי אותו בנילון, ותמנעי זבובונים וריח.

3. למנוע התפשטות לכלוך שנוצר:

כל בית מתלכלך. נוזל, נשפך, נמרח, אך אם מנקים כל דבר מיד כשנוצר, נמנעת הצטברות והת־פשטות הלכלוך והרגשה בלתי נעימה.

לכן, אם נשפכו מים, הניחי מיד סמרטוט, אל תתני להם להכתים את כל הדירה.

הילד פלט? מיד לנגב. כך לגבי הקפה שנשפך והמרק שגלש על הכיריים, הסוכר שהתפזר והתפוח שספסף.

הניחי מגבוני ניר תחת היד, תאספי תוך שניות ותמנעי התיב־שות הלכלוך, ריח רע ובכלל תמיד יהיה נעים להיות בבית.

4. נגובים קלים ועקביים:

הסמרטוט הלח, חיב להיות בפעולה מידי יום, למספר דקות באופן קבוע.

ראשית הדברים הרגישים ללכלוך: החליקי הסמרטוט על הכסא הגבוה של התינוק וכסאות המטבח, על דלת המטבח ודלת המקרר, הקוסקום החשמלי וא־פילו הכיריים!

זה נראה מפרך, אך לא! אין זה שיעבוד כלל, נסי ותוכחי, הכל ענין של דקות, ללא מאמץ רב־הרי הכל טרי: רק דרוש הרגל.

אל נשכח את הדברים הפחות שימושיים, בקבוקי היין שהורדנו משלחן השבת, לנגב מפרורים וב־דילות, נעלי הלק של הילדים, ניגוב בטרם כניסתם למגירת הנעלים! אפילו הפמוטים המלחיה, הבדיקה חטופה מידי שבוע, תחסוך לך עבודה ממושכת, והמרשתה תראה תמיד יפה.

ישנם חפצים שיסתפקו בניגוב חד שבועי, התמונות והמדפים, הטייפ והאגרטל; גם הטלפון וכל מסגרות העץ של הכסאות והמי־טות.

דעי: הפעולות הנ"ל גוזלות זמן קצר, תחושת לבית המיד מראה אידיאלי המרגיע את יושביו.

5. כל סוג עבודה בנפרד:

כדי למנוע לכלוך מיותר, עשי כל עבודה בנפרד. אל תאפי ות־בשלי בעת ובעונה אחת, אלא כל דבר לחוד כשהמטבח נקי.

[illegible]

ואל תתחילי עשר עבודות ביחד, גמרי אחת ואחר כך גשי לנוספת.

עבודה לא מסודרת גורמת לפיזור גדול.

6. האוורור:

סעיף זה חשוב מאוד, נחלקו לשלושה תחומים:

א. חלוף האוויר שבבית:

וודאי קרה לך שנכנסת לבית מבריק ומסודר, אך ריח עלה באפיך. אין זו סתירה, בית חייב אוורור!!

האוויר קולט ריחות של בי־שול, אפיה וטיגון, של עישון או לכלוך. על מנת לסלק הריחות, צריך לתת לאוויר הדירה להתחלף: פתיחת החלונות או השלבים, יכ־ניסו אוויר נקי. דעי כי גם בחורף חייבים לאוורר, רצוי כל חדר בנפרד, למניעת רוח פרצים, ולזכור כי הפצעות לא בחורף.

ב. מלבוש שפושטים — דרוש לאוורור:

בגוד קולט זיעה, על ידי המצ־אותו באויר צח, הוא מתאוורר. לכן, הורדת מעיל? לא לארון בטרם אוורור, כך גם הנעליים שחולצים והמגבעת שמורידים. אל נשכח את כלי המיטה שחייבים איוורור לפני כיסויים לארגז המצעים.

ב. כלי העזר לנקוי מאווררים:

מטליות הנקוי זקוקות לאוורור לאחר השמוש, הרטיבות והלחות עלולים להעלות עובש ולקבל ריחות בלתי נעימים. זה כולל גם את הספוגים המברשות למיניהם, הסמרטוטים והמטליות.

בדקי דרך קבע את הסמרטוט לפני השמוש, וודאי כי הוא נקי מכל ריח ולכלוך, העלולים להזיק יותר מלהועיל.

לסכום: אין זה שיעבוד, זה ענין של הרגל, ההופך את העבו־דות לפשוטות ושומר על הבית, שיוכלו להנות בו יושביו באופן תמידי. כך לא תחושי מנקישה על דלת ביתך, ואת עקרת הבית תוכלי לחסוך כוחות ועמל מיותרים. בהצלחה!!!

ר. מן הגלילית

● תוניס, — אבו איאד, הממונה על שירותי הבטחון של אש"ף, הצהיר בתוניס שהוא מקוה כי ההחלטה "האיתנה" שנתקבלה בטוקיו על ידי שבע המדינות המתועשות בגנות הטירור, "יכול לה גם את הטירור הישראלי".

גבולות

הגיחו מעל פסגות ההרים ונעו ברצף, ממערב. עלו אפורים, כהים, מלאי עוצמה, וכיסו מרחבי רקיע. הגירו את אשר במטענם, את אותם אדי־מים שלא יכלו שאת עוד, ותוך כך המשיכו הלאה, מזרחה.

עוצמת הבריאה.

ניצב לו סהר ברום, במלוא גדלו, וזוהר כזוהר עמום, מקרין מפאתי שמים שחורים, ממלכת רקיע בידיו. ומתחתיו, מתגמדים אורות קרך. מנצנצים, רועדים משהו.

עוצמת הבריאה.

★

לעתים נדירות את זוכה לרגעים של מבט חודר ורגיש לבריאה הפרושה לנגד עינייך, קולטת תמונות מיפי היקום.

עתים, כשעת שקיעה הניבטת מחלון ביתך, עתים, ביום גשום, ולכאורה משמים, ולפעמים בשעת נסיעה לילית, בעודך צמודה לשמשה. תוהה, שקועה בבליל מחשבות. והנה, נתקלת בעוצמתה של הבריאה.

נוכחת ב"חוקות שמים וארץ", ב"מחדש כל יום מעשה בראשית". ומאידך, חשה בקוטביות. נזכרת בעולם האנושי בו את חיה. מכרת שאת חיה בעידן שנות האלפיים, שבו, ממריאים, מסכנים, מתעשים; ממחשבים ומה לא? ובכל זאת, ואף על־פי כן.

אותן תקלות, שגיאות ההופכות קצרות על פיותיהן. טעויות אנוש. שומעת על חדשות תדירות, לעת האחרונה, שכהן נודע על עולמות המאה העשירים החרבים בקיום.

אין יציבות ואין רצף של "הכל תקין". הנה, בלהבות הכור בטשרנוביל נחרכו גם ה"אני ואפסי עוד". התמוגגו באטמוספירה שיטות ה"סמוך" למיניהן. ובעשן שהיתמר נת־אבכו האשליות לשלוט ולהבין כל רזי תבל.

ובו זמנית עם קריסת הכור התגלתה האנושות ב"אין אתים שלה", דור ההפלגה המודרני אחוז פלצות מהגולם שיצר במו ידיו. עדיין לא היה ספק בידו להתאושש ממגדל בבל מודרני, אשר נבנה בדמות מעבורת חלל שהתפרקה לגורמיה, והנה ספג מהלומה רצינית פי־כמה. לא שינתה העובדה כי אנשי מדע עמלו שנים עד הגיעם להכרזתם הראוותנית כי הכור בטוח להפליא, וההודעה הלאקונית שתוצאות התקלה נתונות בשליטת מומחים, אף היא לא תרמה להפגת הפאניקה של בני תמותה. שכן, המציאות הק־יימת היא, שאותו מוח נפלא שלנו. שכולו מתמצת עוצמת הבריאה ממציא ללא הרף, מחדש, משנה, מפתח ומחליף, חייב בה בעת להגן על עצמו מפני המצאותיו.

ההגיון והידע האנושיים מנסים למזג את פרי המצאותיהם בטבע, משתדלים לעגן את החי־דושים העצמיים בישות הקיימת. אולם, הפעלת המנגנון האנושי, שניתן לנו מכוחו של בורא עולם, היא כהפעלת המחשב המיכני: מישגה בהקשה על אחד הקלידים וניגרמת טעות גורלית — ליחיד או לחברה כולה.

★

רשוב אל מול שמשת החלון:

שמש שוקעת, סהר טרם עולה, התגוששות בלתי נראית של עולמות עליונים. ברם, את יודעת:

"גבול שמת — בל יעבורון".

ח. זר

ספר חדש לנער:

בית של ידידות

ספרה החדש של לאה פריד "בית של ידידות" אינו מספר את ספורו של בית אחד אלא את סי־פורן של עשרות ומאות נערות המסימות בית ספר עממי ונרות יחד בפנימיה, כדי ללמוד בבית הספר התיכון שאותו בחרו, ואותה פנימיה או מוסד לבנות הוא הבית שמשאתו להפוך אותן לידידות של אמת אחת לשניה.

בשלושים ואחד פרקי הספר מקבל הקורא מושג מההוי של פנימיה חרדית, על התקוות, השמחות, ההפתעות האכזבות והעבודה העצומה המושקעת בה על ידי אנשי החינוך העומדים בראשונה. הלחץ היומיומי של המדריכה, בעיות ההתאקלמות, היחסים החברתיים בין מוכשרות לחלשות, בין עשיר לעני ובין בישנית ומופנמת לבין בטוחה בעצמה ו"מסתדרת".

אם כי נושא הספר עוסק בפ־נימיה הרי הוא נוגע בבירור בקר־דות חינוכיות המתעוררות בכל כיתה, בכל קבוצה ובכל מקום בו מתאספות בנות (וגם בנים) יחד, לכן כל קורא וקורא יחושו עצמם שותפים למתח ולהתלבטויות של הגבורות העיקריות והפחות חשובות ויוכלו להזדהות וללמוד מההתפתחות העצמית של הבנות במשך שנה אחת.

זהו ספרה הראשון של לאה פריד שיצאה בהוצאתה. נאחל לה הצלחה והמשך פורה.

"בית של ידידות" מאת ל. פריד בהוצאת המחברת, איורים: שושנה הכהלר. 177 עמודים בכריכה קשה עם ציפוי פלסטי.

המטבח שלנו

עוגיות בטעם של אחרי פסח

קצת קשה להשיג עוגיות וב־סקויטים מאפיה של אחרי פסח, והסף. מאידך, תובע את שלו, המתכון שלפניכן הוא פשוט, כמעט בלי סוכר ובכל זאת טעים להפליא, ואם יש לכן סבלנות לעבודת צות תוכלו לתת לכל הילדים לכיד את העוגיות וההנאה אז תהיה כפולה ומכופלת.

הוראות להכנת הבצק

חמרים יבשים: קילוגרם קמח, שני אפיונים, כף מלח שולחן שלוש כפות סוכר, לערבב להוסיף שתי מרגרינות או מרגרינה אחת ושלושת רבעי כוס שמן. כוס וחצי מים רותחים. מתקבל בצק בקלות דבה, נעים למגע. להניחו לעשר דקות של מנוחה כשהוא מכוסה בשקית ניילון.

ועכשיו אפשר ליצור צורות, רצוי לגון למען היופי הילדים (ראי דוגמאות בציור) על העוגיות המוכנות מורחים ביצה ועל הביצה בוזקים: פרג לא טחון, או מלח גס, או סומסום או פלפל שחור או שפשוט מניחים ומהדקים חצי כוסון. אפשר גם לבזוק סוכר. אר־פים עד להשחמה, ומאחסנים בכלי סגור.

תשבץ/מס' 19

פרשת אמור

מאת **אבינועם שולב**

בין הפותרים נכונה יוגרלו פרסים. על הפתרונות להגיע למערכת תוך שבוע. המען למשלוח פתרונות: "המודיע" — תשבץ מס' 19, ת.ד. 1306, ירושלים 91012

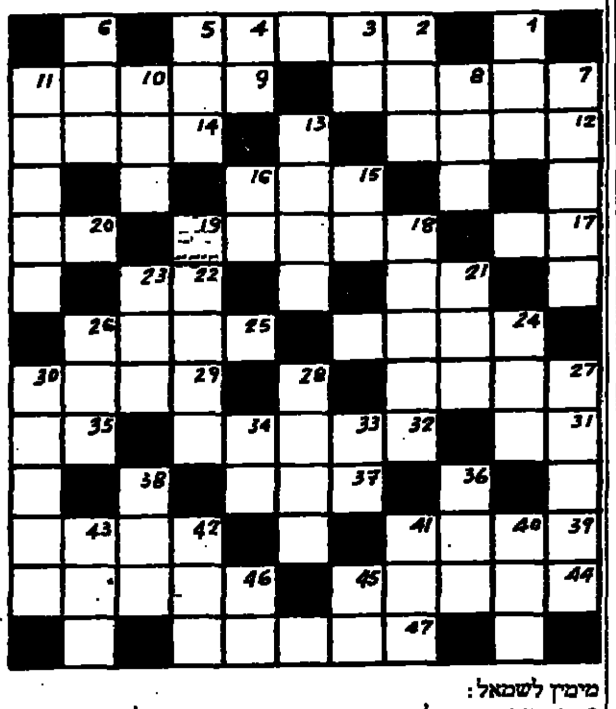

מימין לשמאל:

2. מהמומים הפוסלים בכהן; 7. מום בעיק (כתיב מלא); 9. שביתה מוחלטת; 12. דמי שכירות; 14. ממתנות עניים; 15. שברי אבנים; 17. תל חרבות; 18. מדת יבש קדומה; 20. אנא; 21. שביב אש; 22. שאינו קשה; 24. אחו; 25. נְקֵרה, חָגו; 27. חותן משה; 29. מהמומים הפוסלים בקרבנות; 31. גבוה; 32. שְׁמַרְחוֹם; 35. מצבה; 37. מדינה בדרום אמריקה; 39. מהמומים הפוסלים בקרבנות; 42. בשבילי, בשלי; 44. תאור גרפי של מבנה; 46. פרוד בדעות (כתיב חסר); 47. נכסי דניידי.

מלמעלה למטה:

1. מהמומים הפוסלים בכהונה; 2. דומה בדיוק; 3. לבלתי. שלא; 4. קיים; 5. תנובת הכוורת; 6. צמח בר קוצני; 7. קול מרוסק של שופר; 8. השתיה, חֲדַד; 10. בקרבת זמן; 11. עיר בצפון הארץ; 13. כינוי לחג השבועות; 15. הרגיש; 16. מפרשיות התורה; 18. הדס (2) (כתיב חסר); 19. מין פרח; 21. מין שחין הפוסל בכהונה; 23. פצע מוגלתי בעור או ברירית המצפה חלקים פנימיים בגוף; 24. פגם; 26. גרגרי שבלים שנקלו באש; 27. תעשייה; 28. אדמה בעלת צבע אדום; 30. שבלונה; 33. מדף; 34. קרס; 36. עיר בירה באירופה; 38. כהן פסול (פסול יוחסין); 40. שרשרת הרים; 41. עוף דורס; 42. התכופף, שָׁחָה; 43. ממתנות עניים; 45. סימן לצליל מוסיקלי; 46. מלת שאלה.

בהגרלה שנערכה בין פותרי תשבץ מס' 17 זכו:

1. ד. דרבקין — בני ברק
2. סלר — בני ברק
3. שפרנובין — אשדוד
4. פרומה קרמר — ירושלים

זכו בספרים מתנת: תפוצה, מרכז שיווק ארצי לספרי קודש — ירושלים: רח' מלכי ישראל 6; בני ברק: רח' חזון איש 9.

5. נחמה ויס — קרית אתא
6. מ. טרופ — בני ברק
7. קלמרסקי — אשדוד

זכו בקלטות מתנת: רפאלי — המרכז הגדול לקלטות, מוצרי חשמל ותקשורת — ירושלים: רח' מלכי ישראל 33; בני ברק: רח' רבי עקיבא 93.

8. עדינה פוקסמן — ירושלים
9. קופמן — תל אביב
10. חנה וינגרטן — ירושלים.

זכו בקלטות מתנת: גל פז — המבחר הגדול לקלטות, מוצרי חשמל ותקשורת — רח' מלכי ישראל 15 ירושלים.

הודעות ישלחו לזוכים.

פתרון תשבץ מס' 17

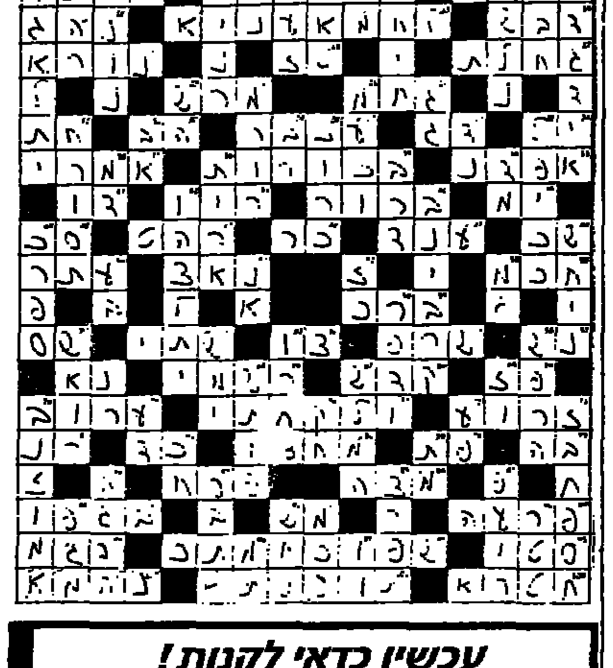

עכשיו כדאי לקנות!

הגיע משלוח חדש

מכל הדגמים היפים של פאות

First Lady

ועתה שפע של דגמים משופרים במיוחד!

במחירי מבצע!!!

פאות קצרות 65, 72, 80, 100 ש"ח

פאות באורך בינוני 110 ש"ח

פאות + ערבוב טבעי 120 ש"ח

שרות מסור ומקצועי ללא המתנה

פתוח רצוף כל היום בשעות 9.00 — 19.00

היבואן הישיר:

"הפאה"

רח' ר' עקיבא 65 ב"ב טל. 03-788710, 03-790089

לנוחיות נשות בית וגן

להשיג את פאות FIRST LADY

ברח' מיכלין 22 בית וגן ירושלים טל. 02-421872

דרשו פאות FIRST LADY בכל הסלונים בארץ

הורים יקרים!

בטרם תביאו את בניכם בברית האירוסין

פנו לאגודת דור ישרים

בבדיקת דם ניתן למנוע מחלות גנטיות ח"ו

האגודה פועלת ע"פ ברכתם של גדולי הדור באה"ב ובארץ

ביניהם: הגרש"ז אויערבך שליט"א הגרי"ש אלישיב שליט"א

הגר"ש וואזנר שליט"א והגר"נ קרליץ שליט"א

טל. 03-792352, 02-520369, 02-864274

הגיעו

הגיעו הדגמים החדישים והמבוקשים של פאות היוקרה

JACQUELYN T.M.

ROYAL BOB • R.T.W

E.Z • E.Z.II

בנוסף למבחר הגדול ביותר בישראל

60 דגמי פאות

JACQUELYN ELURA

ULTRAHAIR פאות במבצע

דגמי פאות ULTRAHAIR

ימכרו במחירי מבצע

לזמן מוגבל בלבד. (או עד גמר המלאי הקיים)

מכירה מיוחדת

מבחר פאות בודדות במחירי מבצע

מיוחדים (עד לגמר המלאי)

פאות עטרה

רח' האדמו"ר מגור 37, בני־ברק. טלפון: 03-788054

פתוח בימים: א',ג',ד' בשעות 09.00-17.00. ב',ה' 09.00-13.00

בימי ששי וערבי חג סגור

השעור הראשון לנשים בסדרה

תולעים ובעיות המתעוררות במזון

ע"י הרב **משה ויא שליט"א**

יתקיים ביום רביעי י"ב באייר בשעה 9.00 בערב (לפי ש. קיץ)

בבית הספר קאה רח' עזרא ירושלים

פנטסטיק פלסטיק

שמירת הריהוט לשנים

ציפויי ניילון

לספות כורסאות וכסאות

עבודה מומחית

02-810072 ★ 02-525701

בהגרלת פורים של פוטו גאולה זכו

פרס ראשון

לאה ויד'ניצר

רח' הישיבה 19

פרס שני

מסדה אדרי

רח' הושע 11

פרס שלישי

רחל שני

רח' הישיבה 11

פרס רביעי

הנדלר

רח' הישיבה 3

דיוק

מכתימות ההדשמה לקורס הנהלת חשבונות סוגים 1 ו־2

לנבחרות בירושלים שיטת למידה

יעילות מיוחדת לקורס דיוק

תנאים נוחים ביותר

צילומי סטודיו לקראת החלאקה ליד הכותל המערבי? כן!

ב"פוטו גאולה"

תוך שעה

יש פתרון!!!

טפט מיוחד עם תמונות הכותל ברקע התמונות

סלון "אווה"

יבואני פאות "יפה"

בני־ברק, רח' ר' עקיבא 88 טל. 787813

שמחים להודיע כי הגיעו הפאות החדישות של

JAFFA-יפה

פדר, גורג'ס, רותי

הפאות משיער טבעי ומעורב

להשיג בסלון "אווה"

ובכל הסלונים המובחרים לפאות

פרידמן

הד היום

האנפלציה מתדפקת בשער

מ/ה. האזרח הקטן טרם עיכל את ההתייקרויות של מוצרי היסוד בסוף שבת וכבר הורידו עליו גל חדש של התייקרויות. אמנם יש הבדל ניכר בין ההתייקרויות של השבוע שעבר, לבין אלה שעליהם התבשרנו אתמול. יתכן שאין בהם להשפיע השפעה ניכרת על תנודות מדד יוקר המחיה, אבל יש בהם כדי להשפיע השפעה עקיפה, אך גדולה יותר מן ההשפעה הישירה, על תקציב ההוצאה המשפחתי, תקציב זה נמתח כבר לפני כן, ואם נוסיף על כך על פי ההיגיון של התייקרויות בשרשרת, היא לא תיעצר באותם מוצרים ושרותים שעל התייקרותם התבשרנו אמש.

השפעה שלילית זו מתבטאת במאה ואחד דברים, לכאורה קטנים. אבל הם מחררים את כיסו של האזרח. לא רק החשמלאי והאינסטלטור, אנשי שירות שאין עליהם פיקוח, ומי שנזקק להם נאלץ לשלם בכל אשר ידרשו עליו, גם הרופא וגם מכנאי השיניים, כמו אלף ואחד אנשי שירותים אחרים דורשים מיד פיצוי הולם, גם עובדת הנקיון העובדת לפי שעה. תופסת מיד את ההזדמנות לדרוש פיצוי על ייקור הלחם. הלכך, ריתר הדברים האחרים הקטנים והגדולים. ואין מי שיקבע את שיעור ההתייקרות, כך שהכל עושים דין לעצמם.

לא כן מקבל המשכורת, או מי שחי על קיצבא זעומה, שבעה ההכנסה שלו נקבעת לפי "הסכמי שכר" וכלליים של תוספת יוקר שהיא כחומר ביד היוצר של אלה המבקרים את הלחם ההולם הבוצים וכבר לאין את המדד המתרחב, מהלכים עד כבד את הדלק.

אילו לפחות ניתן היה לאזרח הקטן ליהנות מהחלה זו של מחיר הדלק, על ידי הורדת התעריפי התחבורה, אנו מתבשרים מיד כי דוקא תעריפי התחבורה עשויים להתייקר בעשרים והכישה אחוז. לא בכדי לפצות את הנהגים ואת הנהלות הקאופרטיבים. אלה דוקא שיעור ההוצאות שלהם ירד, אולם, יש כי שדואג לקופת האוצר, ואין לך מטרה טובה יותר לקיצוצים מאשר הסובסידיות, להם אין אופטרופוס שיתבע את עלבונם כמו שיש לכל משרד ממשלתי, או לכל חברה מכשלתית, שיש דואג לבל יחסר לו המזג אפילו של מנגנון מסורבל ומנופח.

כלכלני האוצר מנחמים אותנו בנחמת שוא, שההתייקרויות אין להם השפעה רבה על המדד, אולם הם משפיעים יותר איך משפיעים על כיסו של האזרח, זה נאלץ לשלם את המחיר, מה שברגע, כי דוקא הממשלה היא אשר פותחת את שכתוב האינפלציה, ההודש בשלושה אחוז ימי ישוב לנו, מה צפוי בעוד חודש חודשים. זהו הדינמיקה של האינפלציה, כך היא מתחילה לנוע במעגל הקסמים שאין לו מוצא. ההישג שהושג במחצית השנה האחד רונה הוא הישג שביר, ואין מי שיהיה כי האינפלציה עומדת בשער.

אסאד מוריד מתח

מ/ה. רק לפני ימים מספר תהו הכל, מה ומי גרם למתח שהשתרר בין סוריה לישראל. מתח ששורר חרדה בינלאומית, שהנה עומדת בשער התפוצצות של מלחמה, סוריה הפיצה שמועות והסובייטים שירתו אותה מגמה, עתה בא נשיא סוריה עצמו ומכשר בעקבות שמעון פרס, כי "לא ישראל ולא סוריה עשו בשטח כל צעדים לקראת מלחמה ולכן המתח ירד". היינו רוצים להאמין להודעתו של אסאד, ולא לחשוד בו, שהכריזה זו שניתנה לעתון אמריקאי רב השפעה אינה אלא תרגיל הסוואה. ניכרים הדברים, שנשיא סוריה רוצה באמת להוריד את המתח, שהוא עצמו יצר אותו:

היו לו סיבות טובות לפחד, שישראל עומדת לפני תגובה קשה נוכח הגילוי, כי דרג בכיר במודיעין הסורי, הוא אשר תיכנן את הכנסת מזוודת הנפץ למטוס של "אל על". נסיון שבכל מקרה אחר היתה ישראל נוקטת באותם אמצעים של ענישה. ואין אנו רוצים לפתוח פה לשטן, מה היה קורה, חלילה וחלילה, אם מזימה זו היתה מתבצעת חלילה, אם המזוודה לא היתה מתגלית בדרך נס גלוי.

אמנם, אם היה קורה אסון חלילה, לא היו לישראל סימנים להוכיח, כי התכנון נעשה בדמשק, הסוד היה נקבר יחד עם השליחה לדבר עבירה, הגילוי בא דוקא על ידי הגילוי בעוד מועד והחקירה בעקבותיו.

מסתבר, שיש לו לאסאד עתה סיבה להפיג את הפחד שתקף אותו לפני שבוע, ומן הדברים שהשמיע באותו ראיון לעתון, אנו למדים, שאסאד השמיע הצהרה שמהראוי לשים לה לב, "איננו אחראים לפעולות טירור וסוריה לא תאשר פעולות טירור משטחה", אם אסאד יהיה נאמן להצהרה זו, הרי זה הישג חשוב כשלעצמו. ביחוד חשובה הצהרתו כי "אנו מסרבים ודוחים כל פעולות טירור נגד מטוסים אזרחיים, זוהי פעולה פחדנית".

הלואי, מי יתן, שהצהרה זו תהיה לקו במדיניותה של סוריה בעתיד. נראה, כי האשמות שהשמיעו דוברים רשמיים בוואשינגטון, כנגד מזימות הטירור שנרקמו בדמשק, עשו את השפעתן ואסאד הגיע לכלל הכרה, כי הוא משחק באש. ואין לראות בהצהרות אלה, אלא נצחון למידת התקיפות שהוכיחה וואשינגטון במלחמה נגד הטירור. הנסיון של לוב שספגה את המהלומה, היה בו כדי להוכיח לאסאד שהטירור אינו חד סטרי.

יש להמתין ולראות, אם יש כיסוי להצהרות אלה של נשיא סוריה, או שמא אינם אלא תרגיל להתחמק מאחריות ולמנוע תגובת ישראל וארצות הברית.

עיראק:

כבשנו את העיר האיראנית מהראן

בגדאד, — העיר האיראנית מהראן נפלה בידי הכוחות העירקיים, הכריז המטכ"ל העיראקי בהודעה שפורסמה בבגדאד.

העיר מהראן נמצאת במרחק קילומטר חוצי מגבול עיראק־איראן, בגיזרה המרכזית של החזית, ופונה מזמן זו העיר האיראנית הראשונה שכבשה עיראק כאז נסוגה מאיראן ביוני 1982.

בהודעה נאמר עוד כי "עיראק לא תפנה את העיר מהראן, אלא אם הסכים איראן לעיקרון של נסיגה ללא תנאים ומוחלטת של שני חלקי הגבולות הבינלאומיים או אם תפנה את חצי האי פאו (בדרום מזרח עיראק)".

המטכ"ל העיראקי הדגיש, כי אם איראן תסרב, תחזיק עיראק במהראן ובערים אחרות, עד אשר יושג שלום גלובאלי.

המבצע לכיבוש מהראן משתלב באסטרטגיה הצבאית העיראקית החדשה, שמטרתה לכבוש שטחים וערים באיראן, כדי להביע מדינה זו לפנות את חצי האי פאו, המהווה את המוצא היחיד של עיראק למימי המפרץ. חצי האי נכבש בידי כוחות איראן בפברואר השנה. (ע"צ וע"ר)

אוסטריה תפרק כור גרעיני מושבת

וינה — קאנצלר אוסטריה, פרד זינובאץ, הודיע אתמול בפרלמנט בוינה, כי הממשלה החליטה לפרק את הכור הגרעיני היחיד של אוסטריה.

זינוביץ ציין בנאומו בפרלמנט כי פירוקו של הכור הוא בבחינת "תוצאה מחוייבת המציאות" מאסון הכור הגרעיני בצ'רנוביל שבאוקראינה.

הכור הגרעיני האוסטרי הוקם בשנות השבעים כשלושים ק"מ מערבית לוינה על שפת הנהר דנובה. הוא לא הופעל מעולם, וההוצאות תחזוקתו השנתיות מסתכמות בקרוב ל־6 מליון דולר לשנה. (ע"ר)

● ירושלים — החברה הממשלתית לפיתוח מפעלי תיירות הגישה בקשה לבית המשפט המחוזי בירושלים, למנות כונס נכסים למלון מגדיון שליד הקאנטרי קלאב בתל אביב.

בראיון בוואשינגטון פוסט:

אסאד: הפצצת לוב בלמה את המאמצים לשחרור בני הערובה בלבנון

וושינגטון — ההפצצה האמריקאית בלוב וההאשמה האמריקאית הקושרת את סוריה בטירור בלמו את המאמצים שעשתה דמשק לבסק שחרור בני־הערובה המוחזקים בלבנון — הכריז נשיא סוריה חאפז אל־אסאד בראיון שפורסם ביום ראשון בוואשינגטון פוסט.

עם זאת הכריז כי סוריה תמשיך לעשות "כל אשר ביכולתה" למען שחרור בני הערובה.

הוא אמר כי ארצו עשתה "מאמצים רציניים כדי להביא לשחרורם של מספר בני הערובה האמריקאים והצרפתים המוחזקים בלבנון, אולם ההפצצה האמריקאית ב־15 באפריל סיכלה מאמצים אלה.

הוא ציין כי הקבוצות הקטנות המחזיקות בבני־ערובה ניתקו את המגעים (עם השלטונות הסוריים) בעקבות ההפצצה ופעולות מדיניות אמריקאיות אחרות.

לדברי אסאד, נשיא צרפת פרנסואה מיטראן הוא הנשיא המערבי "המודאג ביותר" מגורל בני הערובה והוא עושה את המאמצים הרציניים ביותר למען שחרורם.

נשיא סוריה גם הוקיע את "ההפצצה הבלתי־צודקת" שהטיל הנשיא רייגן על סוריה, האומר כי היא נאשמת במעורבות בטירור אשר לדבריו כי התלבלה בסוריה או הוקפה אותה.

"איש אינו יכול לעשות דבר כאשר ארה"ב מנהלת מדיניות כלוחמנית, קשה מאד לטפל בבעית בני הערובה, נוכח העמדה המדינית האמריקאית", הוסיף אסאד.

בהגיבו על האשמות לפיהן המבנה סוריה בפעולות טירור, הכריז: "אבו ניזאל איננו נמצא בסוריה... אין לו שום בסיס בסוריה... קיים בסוריה משרד המטפל בעניני תרבות וכדומה של הפלסטינים, אולם הפלסטינים הבאים בסוריה אין להם כל קשר עם טירור, אין אנו מרשים פעולות טירור בתוך תחום סוריה".

נשיא סוריה הוסיף כי ההפצצה האמריקאית על לוב "עוררה שנאה" במדינות ערב ובארצות העולם השלישי כלפי ארה"ב. (ע"צ)

הסתיימו השיחות הישירות הראשונות בין סין לטאייוואן

הונג קונג — נציגי סין וטאיוואן סיימו כאן פגישת פנים אל פנים ראשונה מאז 1949, כבלי [illegible] של [illegible] באיראני [illegible] לפני שבועיים.

הדובר בסכום הגבלה של חברת התעופה הטאייוואנית מדגם בואינג 747, שנחת בציר קאנטון בדרום סין ב־3 במאי בעת שהיה בטיסה רגילה מבנג קוק להונג קונג.

הטייס ואנג קסתג'יו אמר כי הוא ערק מפני שרצה להצטרף אל משפחתו המתגוררת בסין העממית. אולם יתר שני אנשי הצוות אמרו כי הם רוצים לחזור לטאייוואן.

היתה זו טאייוואן שההתייעצה על שיגור משלחת בשבוע שעבר, כי היא מוכנה לקיים פגישות ישירות עם נציגי סין כדי להחזיר בהליך של המטוס, שבשביל ההליפים הבצורף טאייוואן להשקיע 100 מיליון דולר בארה"ב.

מקורות מדיניים בהונג קונג ציינו כי סין זכתה בהישג פוליטי גדול בכך שהביאה את טאייוואן לשולחן הדיונים. (ע"צ — ע"ר)

שגריר בריה"מ נועד עם יועצו של מובארק

קאהיר, — שגריר בריה"מ בקאהיר, אלכסנדר בלוגבוב, שוחח בקאהיר על המצב במזרח התיכון עם אסמה אלבז, יועץ הנשיא מובארק לענינים מדיניים.

השיחה התנהלה לאחר שהשגריר הסובייטי מסר את הנוסח המלא של הנאום האחרון שנשא מנהיג בריה"מ, גורבצ'וב, על האסון הגרעיני בצ'רנוביל.

השגריר הסובייטי הדגיש בין היתר כי בריה"מ מסוגלת להתגבר על תוצאות האסון הגרעיני. (ע"צ)

אבו איאד: הנהגת אש"ף זכאית לשוב לביירות

פאריס, — אש"ף דוחה כל "וטו" על שיבת ההנהגה לביירות, "ואינה מקבלת איסור להיכנס לבירה ערבית, בשעה שמותר לה להיכנס לבירות אחרות", הכריז סלאח חלף (אבו איאד), בראיון שפורסם בגליון האחרון של השבועון הערבי המופיע בפאריס.

אבו איאד הוסיף "אנו רוצים לבטל את הוטו (על שיבת ההנהגה לביירות), משום שחשוב כשבילנו לשכון על קשר עם העם שלנו המפוזר במדינות הערביות".

לדבריו, הפגישה שנערכה בכהרת בזלין באפריל בין גורבצ'וב וערפאת, "היתה חיובית ותתבטא בקרוב מאד בעמדות סובייטיות ברורות יותר כלפי אש"ף ובפגישות בין אש"ף לבריה"מ בדרג הגבוה ביותר".

חלף אמר כי מכירות נשק ישראלי לאיראן "מבטלת את הסיסמאות" של המהפכה האיראנית.

רייגן תוקף את בית הנבחרים על שקיצץ בהוצאות הבטחוניות

וושינגטון, — הנשיא רייגן מתח ביקורת על בית הנבחרים, שבו רוב לדמוקרטים, על שאישר הצעת תקציב לשנת 1987, הכוללת הוצאות בטחוניות קטנות יותר מהתקציב שהציע הבית הלבן.

רייגן הדגיש כי תקציב זה "בלתי מספק לחלוטין", ובודאי יאותת איתותים לא רצויים לסובייטים ולגרורותיהם".

בית הנבחרים אישר הוצאות צבאיות בסך 285 מיליארד דולר, דהיינו 35 מיליארד פחות משביקש הבית הלבן. הסנט, מצידו, אישר תקציב צבאי הנופל ב־17 מיליארד דולר מהתקציב בו מעוניין הבית הלבן. (ע"צ ורויטר עת"ים).

ד"ר גייל:

מספר הניספים מהקרינה הגיע ל־13

מוסקוה, — הרופא האמריקני ד"ר רוברט גייל, שבא לבריה"מ לביצוע השתלת מח עצמות לנפגעי הקרינה הרדיואקטיבית, אמר, כי מספר הניספים משוקי קרינה כבר הגיע ביום שישי ל־13.

בראיון לרשת טלויזיה אמריקנית אמר ד"ר גייל, כי מתוך 35 קורבנות ספיגת קרינה אורדיואקטיבית קשה. 24 חיים.

האחרים מתו כתוצאה מן התאונה בתחנת הכוח הגרעינית ב־26 באפריל בצ'רנוביל. 11 מהם מתו כתוצאה מספיגת קרינה במנה גדושה.

גייל, מומחה למח עצמות. אמר את הדברים לפני צאתו לארה"ב, לאחר שביצע במשך שבועיים השתלות של מח עצמות בנפגעים.

עוד אמר, כי קרוב ל־100 אלף תושבים סובייטיים יעברו בדיקות במשך כל חייהם בבריה"מ כדי לבדוק את תוצאות הקרינה על גופם.

"אנו יודעים מתוצאות ההפצצה האטומית, כי יש גידול בשיעור מחלת הסרטן וסיבוכים אחרים היכולים להופיע במשך 30 שנים.

כתוצאה מכך, אמר. הסכימו השלטונות הסובייטיים לבצע מעקב רצוף אחרי פציינטים, קרוב ל־100 אלף מהם, ככל הנראה לכל ימי חייהם, כדי לעקוב אחר תוצאה הקרינה הרדיואקטיבית על גופם. (ע"ר ע"צ).

הסובייט העליון יתכנס ב־18 ביוני

מוסקבה — הפרלמנט הסובייטי, הסובייט העליון, יתכנס למושב הקיץ שלו ב־18 ביוני, וידון בתכנית החומש הכלכלית החדשה.

הסובייט העליון מתכנס פעמיים בשנה כדי לאשר את המדיניות שאותה מגבשת המפלגה הקומוניסטית. (רויטר עת"ים)

ספרד גירשה סטודנט לובי שהסתתר

אליקאנט, ספרד — המשטרה המקומית הודיעה, כי אתמול הוצאו וגורשו סטודנט לובי שקיבל הוראה לעזוב את ספרד ב־25 באפריל ביחד עם 10 בני ארצו.

משרד הפנים מסר אותה שעה, כי הסטודנט משתייך לשתי קבוצות שיש להן קשרים עם טרוריסטים בינלאומיים. (ע"ר)

נשיאות ה"בונדסטאג" לביקור בישראל

חברי נשיאות ה"בונדסטאג" המערב גרמני יבקרו בישראל במחצית השניה של החודש, מ־18 במאי עד 22 בו, לפי הזמנת יו"ר הכנסת.

בראש המשלחת יעמוד נשיא הבונדסטאג ד"ר פיליפ יונינגר.

20 ניספו בהתרסק מטוס תצפית צבאי צרפתי בג'יבוטי

פאריס — עשרים איש נספו כאשר מטוס תצפית צבאי צרפתי התרסק ביום ראשון בשטח ההררי בג'יבוטי, בצפון מזרח אפריקה — מסר משרד ההגנה הצרפתי.

15 אנשי צוות ו־5 נוסעים היו במטוס התצפית הימי "ברגה אטלנטיק" כאשר התרסק על הר דאי בגובה 1715 מטר. כ־40 ק"מ כצפון לעיר ג'יבוטי, במדינה מדברית זעירה זו.

לצרפת היה רק מטוס ברגה אחד בג'יבוטי. מושבה צרפתית לשעבר השוכנת בין אתיופיה וסומאליה.

המטוס הצרפתי האחרון שהתרסק בג'יבוטי היה מפציץ מיראז' ג'־3 של חיל האוויר שנפל לים באפריל אשתקד. הטייס נהרג או לאחר שלא הצליח לצנוח.

מטוסי תצפית מדגם זה מופעלים זה עשרים שנה בחיל הים הצרפתי וגם בחילות ים של מדינות אחרות.

כ־3000 אנשי צבא צרפתיים מוצבים כיום בג'יבוטי, על פי הסכם הגנה שנחתם ב־1977 בין שתי המדינות, כאשר הוכרזה עצמאותה של ג'יבוטי.

● איסלמבאד — לפחות 8 הפגנות, רובן של סטודנטים, פוזרו על ידי המשטרה הפאקית.

לשכתו של ואלדהיים היתה קשורה להוצאתם להורג של אנשי קומנדו בריטיים

לונדון — "לשכה של שירות הריגול הנאצי הגרמני, אליה בפה בזמנו האלוף לשעבר קורט ואלדהיים במלחמת העולם השניה, חקרה אנשי קומנדו בריטיים שהובילו אותם להוצאתם להורג", מוסר השבועון הבריטי "אובזרוור" בגליון יום א'.

השבועון מוסר כי מסמכים נאצים מוכיחים שמחלקת הריגול הנאצי של הצבא הגרמני בסלוניקי שביוון, חקרה 7 אנשי קומנדו בריטיים שנלקחו בשבי בבלקנים.

ואלדהיים טען כי לשכה זו לא עסקה בחקירות, והכחיש כל ידיעה בדבר פשעי מלחמה בעת שרותו בצבא הגרמני.

השבועון הוסיף כי המסמכים — שלקטים שנשלחו ללשכה ב־4 ושמקורם אין ה"אובזרוור" מגלה — אינם מוכיחים שואלדהיים עצמו ערך את חקירת אנשי הקומנדו.

ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר אמרה כי בריטניה בודקת את ארכיונה הצבאיים, לאחר טענות כי ואלדהיים היה מעורב בהעלמותם של חיילים בריטיים.

בוינה אמרו עוזרים של ואלדהיים, המועמד לנשיאות אוסטריה, כי החקירה הבריטית תסייע לטהר את שמו.

החקירה הבריטית נערכת בעיקבות דרישה מצד 45 חברי פרלמנט. הטוענים כי היה קשר בין ואלדהיים לבין מותם של אנשי הקומנדו. (עתים ורויטר).

כוננות בנמלי התעופה לה־מאנש — מחשש לפיגוע בספינת מעבורת

הבדיקות נערכות על פי נתונים שהגיעו לידי המשטרה

לונדון — כוננות מירבית שוררה ביום ראשון בנמלי בריטניה, צרפת, בלגיה והולנד כשמו תעלת לה־מאנש, מחשש לפיגוע של מחבלים ערביים בספינת מעבורת המפליגה בין נמלים אלה.

מספר השוטרים החמושים הוגדל בכל הנמלים הבריטים שמהם מפליגות ספינות המעבורת לעבר יבשת אירופה. מסר ביום ראשון דובר של משטרת מידסטון שבדרום־מזרח אנגליה, המתאמת את פעולות הבטחון שהחלו בליל שבת.

הוא הוסיף, כי קיים קשר מתמיד בין המשטרות של ארבע המדינות.

הדובר ציין כי הוגברה הביקורת על המכוניות הנוסעים, והוסיף: "אין אנו רוצים לעורר בהלה בקרב הנוסעים, אך אנו מבקשים מהם להיות ערניים ולדווח לנו כל כל תופעה חריגה וחשודה".

אמצעי הבטחון יימשכו זמן מה, בנמלים העיקריים של התעלה, ביחוד בנמל דובר, שם התנועה לעבר יבשת אירופה היא הגדולה, בערך: 30,000 נוסעים, 5,000 מכוניות פרטיות, 500 אוטובוסים ו־2.500 משאיות מדי יום ביומו.

משטרת צרפת מסרה כי אמצעי הבטחון יימשכו לפחות עד ל־24 במאי.

אמצעי הבטחון ננקטו לאחר שמשטרות בריטניה הודיעה על אפשרות של פיגוע טרוריסטי.

נמסר כי השוטרים אינם עורכים ביקורות "על פי מקרה", אלא יש בידיהם "נתונים מסויימים העשויים להדריך אותם בחיפושיהם".

המשטרה הבריטית סירבה למסור פרטים כלשהם על האיומים, וציינה רק כי הם "קשורים במצב הבינלאומי של התקופה האחרונה".

היא גם סירבה להגיב על ידיעה שפורסמה ביום ראשון בשבועון הבריטי "מייל און סאנדיי", המדבר על קשר של "טרוריסטים ערביים" שמטרתו לפוצץ ולהטביע ספינת מעבורת בתעלת לה־מאנש.

בהסתמך על השירותים החשאיים, כתב השבועון כי הטרוריסטים מתכוונים להטעין מכונית עמוסה חומרי נפץ על ספינת המעבורת, לרדת ממנה לפני הפלגה, ולגרום להתפוצצותה בלב ים, באמצעות בקרה מרחוק.

השבועון טוען כי פרטים על "ערבים מסויימים" והמכונית הועברו לידיעת כל הנמלים.

השבועון סבור כי המזימה נרקמה כתגמול על ההפצצה האמריקאית על לוב, בה תמכה ראש ממשלת בריטניה הגב' תאצ'ר ועל גירושם של שלושה נספחים משגרירות סוריה בלונדון. (ע"צ)

מפגינים בשטרסבורג מוחים נגד הממשלה הצרפתית שלא דחתה לסטודנט כראוי על עליה מדינת בקריינה בכבוד אקטיבית במקביל [illegible] צילום: [illegible]

מזכיר האו"ם: נמאס לי...

מונטריאול — "נמאס לי, הכריז מזכיר האו"ם פרז דה קואיאר בבטאו את תיסכוליו, במאמר שהתפרסם בעתון "לה פרס" שבמונטריאול.

"נותרו לי שנים ספורות לחיות, אני מעדיף להקדיש אותן למוסיקה, לאדריכלות, להיסטוריה, שתמיד ריתקו אותי, ולא להטרדות מינהליות ולדאגות פיננסיות שהיו למנת חלקי היום יומית", המשיך מזכיר האו"ם. ברמזו ברורות כי אין בכוונתו לבקש תקופת כהונה שניה של 5 שנים בראש האו"ם. המנדט הנוכחי שלו יסתיים בסוף השנה.

"ישנם שהתרגלו לשבח אותי. אולם, באותה נשימה הם מוקיעים את האו"ם. הייתי מעדיף אלף פעמים כי יכבדו את מגילת האו"ם, כי ישתפו פעולה עם הארגון וכי יחסכו ממני את שבחיהם", הוסיף עוד מזכיר האו"ם.

דה קואיאר גם איננו מסתיר את אכזבתו ממועצת הבטחון: "חבריה מנצלים אותה כבמה לתעמולה, ולא כמכשיר שנועד לשמור על השלום. קראתי להן לנקוט שיטות שיש בהן כדי לחזק את תפקידה של מועצת הבטחון, במקום זה הפציצו אותי בדיבורים נעימים, אך שום רפורמה לא הונהגה בתיפקוד המועצה".

להלן אמר בראיון "אני דיפלומט, לא רואה חשבון". זאת אמר מכיון שהוא נאלץ לבלות חלק רב מזמנו בנסיונות לסתום את הגרעון התקציבי של האו"ם.

מיג־21 אפגני הופל בתחום פאקיסטאן

איסלמבאד, — מטוסי קרב פאקיסטאניים אף־16 יירטו 4 מטוסי מיג־21 אפגניים והפילו אחד מהם בקרב אויר מעל לאיזור ההררי הפאקיסטאני קוראם, בקירבת הגבול האפגני — מסרו מקורות השלטונות הפקיסטניים.

בהודעה של משרד החוץ נאמר, כי מטוס אפגני נוסף נפגע. כאשר 4 מטוסים של אפגניסטאן חדרו לתחום פאקיסטאן. (ע"ר וע"צ).

ברכות שמים מעל

למעכ"ית מורנו ורבנו הנערץ הרב הגאון

ר' יהודה אריה שוורץ שליט"א

רב ביהכנ"ס צא"י חניכי הישיבות קרית הרצוג בי"ב

לעלותו לכהן פאר כרב דקרית צא"י "נחלת סירוקה" בקרית הרצוג בבני ברק

יהי רצון וכהונתו והנהגתו תוסיף תוספת ברכה לחייה הרוחניים של קהילתנו והיותה לה' המלוכה.

בתי הכנסת של צעירי אגודת ישראל
בקרית הרצוג בני ברק
המרכזי — חניכי הישיבות
לעדה הספרדית — לעדה התימנית

ברכות מקרב לב

להרב הגאון

ר' יהודה אריה שוורץ שליט"א

רב ביהכנ"ס צא"י חניכי הישיבות קרית הרצוג

לעלותו לכהן פאר כרב דקרית צא"י "נחלת סירוקה"

יהי רצון ויזכה להנהיג עדתו ברמה לתפארת לקריה נאמנה

הסתדרות צעירי אגודת ישראל
סניף בני ברק
איחוד בתי הכנסת של צא"י
בני ברק

עטרת ברכות

להרב הגאון

ר' יהודה אריה שוורץ שליט"א

לבחירתו והכתרתו כרב דקרית צא"י "נחלת סירוקה" בני ברק

יהי רצון וינהיג עדתו ברמה בהמשך ותפארת הקריות "רמת אהרן" ו"רמת אלחנן" אחותינו את היי לאלפי רבבה

חברת השיכון של צעירי אגודת ישראל
בני ברק

מלוא חופנים ברכות

לידידנו הדגול והנערץ הגדול בתורה והוראה
הרב הגאון

ר' יהודה אריה שוורץ שליט"א

לבחירתו והכתרתו כרב דקרית צא"י "נחלת סירוקה" בבני ברק

בברכתם ועידודם של מרן עטייר הגרא"מ שך שליט"א ורבני העיר בי"ב שליט"א

יהי רצון ויזכה לנהל עדתו בדרך התורה והיראה ברמה להמשך בנין הקריה לתפארת בישראל ולקרן אור לסביבה כולה

הסתדרות צעירי אגודת ישראל
הנוער האגודתי בארץ ישראל
המועצה וההנהלה הארצית

ק"ק דקרית צעירי אגודת ישראל
"נחלת סירוקה" בני ברק

ברכות לראש משביר

למורנו ורבנו כש"ת הרב הגאון

ר' יהודה אריה שוורץ שליט"א

לבחירתו והכתרתו כרב דקריתנו קרית צא"י "נחלת סירוקה"

אנו תפילה שמן השמים יסייעוהו להגדיל תורה ולהאדירה ויאריך ימים על כסאו בטוב ובנעימים מתוך שמחה וטוב לבב ומרוב כל, ונזכה לראות מהרה בעת יחדש ה' בציון ממלכה כדת וכהלכה והיתה לה' המלוכה

כעתירת
ועד הקריה: דב שינובר — בנימין אגמון
אבנר כץ — גד אחימן
נציג צא"י בועד: משה קליין

מיום ליום

★ המערכה הנמשכת

מערכתם של המוני ציבור מקדשי השבת הולכת ונמשכת. גם השבת האחרונה עמדה בסימן זה של יציאה לרחובה של עיר, כדי להפגין את דבקות עם מוקירי שבת לנזר־התפארה הזה המלווה אותנו משחר־קומנו, באות־ברית שבינינו לבין בורא העולם, וגם כדי להכריז ולהודיע שלא נשקוט ולא ננוח לנוכח מזימתם של מחרקי־עול ליטול מאתנו מתנה גדולה ונעלה זו.

אין לנו להתרשם ולהתפעל מכך כי לא רואים השפעה מיידית של הפעולות הללו על מחשבתם ועל פעולתם של גורמים חילוניים. כי יש לפעמים השפעה סמויה מעצם השמעת קול המחאה, מעצם הפגנת החיבה לשבת קודשנו. השאלה איננה רק במישור ההשפעה על הגורמים השלטוניים. אלא יש כאן גם שאלה של השפעה על הרבה אנשים כאנשים פרטיים. ההרגל עושה את שלו ולא מעטים נסחפים עם הגל העכור של הרס השבת הוזת לעבירה שעיניהם רואות ואוזניהם שומעות את קול ההמון של חילול השבת. ההפגנה נגד זה מכניסה לחלל את הקול האחר. קול בני ישראל שעמדו תחת הר סיני ושמעו את דבר ה' "זכור את יום השבת לקדשו". והקול הזה החוזר עתה ונעור ונישא בחלל ובדרכים סמויות הוא מבקיע את עצמו וחוזר שוב לאוזניהם של יהודים שצריכים לשמוע זאת מחדש.

הנכונות של רבבות יהודים לצאת בשבת לרחובה של עיר כדי להזדהות עם המערכה למען קדושת השבת. מהווה לכשעצמה פעולה חיובית וחינוכית, יש בה כדי להגדיל את התקוה כי בסופו של דבר תהיה לכך, במוקדם או במאוחר, השפעה חיובית. העובדה שאין אדישות בקרבנו, היא סימן חיובי ואות מבשר טובה.

★ שאלה של מועקה

מר שמואל שניצר, עורכו־לשעבר של "מעריב", פירסם ביום ו' האחרון ואתמול, שני מאמרים בעתונו בעקבות הדו"ח הסטטיסטי הקודר שהגיש פרופ' בקי בנוגע למצבו הדמוגרפי של העם היהודי. מר שניצר כותב בנימה־יאוש קודרת, לא רק על הנתונים המחרידים שהופלו, אלא על ההתיחסות השטחית והמלגלגת בקרב שרי הממשלה, באשר דובר על ההתבוללות הגדולה, על הילודה הנמוכה ועל ההליך ההתמעטות הטוקר את העם ומאיים ממש בהתפוררותו ובחדלונו.

אין בנתונים שמביא מר שניצר חידושים מעבר למה שכבר פורסם ונאמר, אך כדאי לקרוא את הקטע המסכם של מאמרו, כלהלן:

"לעם היהודי יש תכונה של נצחיות, שהיא כמעט על טבעית. הוא היחיד מכל עמי העולם העתיק ששרד עד היום. הוא גם היחיד, שהוכיח את יכולתו לקיים את יחודו ואת אחדותו גם בלי מרכז טריטוריאלי, בתנאים של דיכוי ורדיפה, ששום אומה אחרת לא התנסתה בהם. האם הוא הגיע עד הלום, עד כינונה של מדינה עצמאית במולדת התפילות והחלומות שלו, כדי להתפרק עכשיו מרצון, מתוך אדישות ובורות, או מתוך כניעה לתהליכים ולתנאים שלא הוא יוצר אותם. אלא הם נוצרים על־ידי חברות אחרות, היהודים, מתוך פאסיביות גמורה, מניחים לקן להכתיב להם את קיומם או את חדלונם?"

קשה היא השאלה, אבל, למרבה הצער, הנתונים מצביעים על כך שהיא נכונה, וזהו תוצאה מובהקת של החילוניות שהציונות קיבלה אותה כדגל והעבירה אותו למדינה היהודית, המכריזה על עצמה חילונית ומורדת בריבונות התורה. עובדה זו היא הגורמת והמביאה את תהליך הדולן, שהוא בלתי־נמנע אם לא יחול שינוי רדיקלי בסגיבות הקיימות.

★ תעודת־העניות

המאות הרבות של "שליחי עליה" שנשארו בחו"ל והשתקעו שם, מהווים תעודת־עניות לא רק לסוכנות היהודית ששלחה אותם, אלא לעצם הרעיון הציוני כולו. אנשים היוצאים עם משימה לשכנע יהודים המתגוררים שם כדי לעלות. ולא רק שאינם מצליחים לשכנע אף יהודי אחד, אלא הם עצמם נשארים שם. — סימן הוא כי משלחיהם ציידו אותם במטען רוחני ורעיוני בה דל תעלוב, עד שאין אפילו לפרנס אותם, קל־וחומר שאינם יכולים לעורר בכך אחרים.

בימים אלה סוחרה השוער בראש הסוכנות היהודית, מר אריה דולצין, לפרסם ולהאדיר את שמו, כמי שמתייצב בראש מפלגה חדשה המתכוננת להיות סוחפת קולות של בחרים, עם יומרה לשנות את פני השלטון במדינה. דולצין, בין היתר, מדבר על "סוחטנות המפלגות הדתיות", כפי שכבר פרסם, אבל הוא עצמו עני האבזין: רש חיל, מסתובב עם צקלון עלוב זה של אולי 800 איש, שיצאו בדרכם לארצות־התפוצה כדי לעורר יהודים לעליה, ואלה דוקא "התעוררו" בכיוון ההפוך, להישאר שם. בגולה הזוהרה, וצריך רק שמר דולצין בכבודו ובעצמו יצא אליהם. אבל מי יודע, אולי גם הוא יישאר עוד שם?...

מסביב ל"פעולות העליה" של התנועה הציונית מתהלכת ההלצה האומרת שאיזה שהוא "שליח עליה" מוצלח, שלאחר כמה שנים של בילוי טוב בחו"ל, זוכים ורואים אותו חוזר בארץ, לפחות בגפו, גם אם לא הביא אפילו עולה אחד. עתה נראה, כי זו בכלל לא הלצה, אלא אמת מרה. בזהו כוחו וגבורתו של הרעיון הציוני, שהוא לא מגן אפילו על שליחיו שלו.

★ ויצמן בוואשינגטון

האם כבר החל השר עזר ויצמן לכהן ב"תפקידו" החדש, בתור שר בתוך משרד החוץ? אכן, זהו הרושם שיכול להתעורר לנוכח העובדה, כי הוא לפתע "הגיח" לוואשינגטון ונפגש שם עם אישי־מימשל ומי־מעלה, כשאיש לא יודע מה קרה לפתע, שהממשלה זקוקה לשליח מיוחד, מעבר לראש הממשלה או שרים העוסקים בדבר, כדי לשוחח ושיחות עם אמריקה...

זה עתה סיים שר השר רבין ביקור חשוב, לא מכבר עשה שם ראש הממשלה, מר פרס, ואם באמת יש משהו דחוף — יש לממשלה שר־חוץ מן המנין. מוכר וידוע, למה דוקא ויצמן? השר שמיר, מי "שיפגע" מהביקור, שואל ותוהה: אמנם לא איכפת לו שויצמן מבקר בארה"ב, אבל למה הוא הולך לפגישות בלי שישתתפו בהן, כבנהוג, נציגי השגרירות שלנו בוואשינגטון?

אין ספק, ביקור כזה איננו תואם סדרי־ממשל תקינים, אבל אולי יש כבר שוב נסיון להתחיל את המלחמה הפנימית? אולי זו המהדורה החדשה של המלחמה לסירפוד הרוטציה?...

★ קצת רצינות!

לעתון "הצופה" אין כיום בראש עורכיו דאגות אחרות, אלא השאלה אם "המודיע" כן או לא דיווח "על תפילות התג" של יום העצמאות, והוא מקדיש לשאלה הזו, של התנערות הציבור החרדי מה"חג" הלאומי, מאמרים גדולים וארוכים־לעיפה, בלי להימנע גם מהצגת השאלות המשמיצות שאנחנו "לקוחים כסף" ולא "גומלים טובה" בחזרה באמירת הלל, כאילו שלשולמית אלתני ודומיה, שבפניהם רוצים להתרפס.

איכפת בכלל אם אנו כן או לא אומרים הלל, או כאילו שהוא שונאת פחות את אדוקי המפד"ל ברעיון הציוני מאשר את החרדים...

מוטב לו לבטאון המפד"ל להתפנות לדאגות אחרות וקשות יותר בכל תחומי החיים שלנו, מאשר לעסוק בכתיבה נואלת זו. שחלקה נגועה בנימה של "אבילת קורצאי", שהנה, החרדים. כמה הם לא נאמנים למדינה, כמה חבל לחילוניים להשקיע בהם אפילו פרוטה אחת, כתיבה המשמשת לא אחת מקור־השראה לכתיבה חילונית אנטישמית פרועה ומסיתה.

אם "הצופה" דואג באמת לתודעה הלאומית, נפנה אותו למכתב שפורסם אתמול ב"מעריב". מכתב של אחת הקוראות מקרית־ים שליד חיפה, המקוננת על כך שבשכונה שלימות כמעט ולא היה אף דגל אחד על הבתים, כלומר שורשם העצמאות פג וכמעט נעלם בחלקים רחבים ביותר של הציבור הכללי, הלאדתי, במדינה. מוטב ש"הצופה" ילך וידאג לכל אלה, חאת, בכל הרצינות. כי אצל אלה, כאשר הם משליכים כבר גם את הדגל, הם כבר מנותקים לגמרי. בעוד שיהודים חרדיים אינם צריכים שום דגלים. הם היו, יהודים ויישארו נאמנים לה' ולתורתו חולעם ישראל בלי כל צרמוניות חיצוניות. טוב יעשה בסאותם של הלאומיים־דתיים אם יתחיל לראות עינים ברצינות ויחדל מהלצות תפלות וחסרות רמה מינימלית.

★ מדד קצת מדאיג...

נתוני מדד יוקר־המחיה לחודש אפריל אינם כה משמחים. מדובר כבר על התיקרות שמגיעה ל־3.3 אחוזים, ויש התוהים ושואלים: האם הדבר מבשר לנו מגמה בכיוון של מדדים גדולים יותר, לאחר תקופה ארוכה של רגיעה?

אמנם, בחוס לכל מה שהיה בעבר, כאשר היו חודשים שבהם המדדים הגיעו למספרים דו־ספרתיים, ואפילו מעבר ל־20 אחוזים, הרי שמדד כזה הוא נמוך וקטן. אבל מתוך ידיעה שהורדת האינפלציה מבוססת בחלקה על בלימת ההתייקרות ופעולה מלאכותית, כמו פיקוח על מחירים, יש החוששים, כי לפנינו לא אתו עליה מקרית, אלא סימן להתפרצות מחודשת.

מדד אחד אמנם אינו יכול להוות סימן ויש עתה להמתין ולראות מה יקרה בחודשים הבאים, אך קברניטי הכלכלה צריכים כבר מעתה לאחוז באמצעים הנבונים כדי לבלום מגמות צפויות העלולות להתפתח אפילו מעליה מתונה. זו. המלחמה הקשה שעברנו לימדה, כי יש דינמיקה בכל מצב, ואינפלציה ניזונה לא פעם מכוח עצמה. חבל רק שמיהרו עתה להעלות מחירים של מצרכים חיוניים, דבר שרק יאיץ את ההתייקרות.

לוח המודיע

דירות ובתים

ירושלים

למכור ולקנות דירה
מהר וללא תווך
שרותי עו"ד, משכנתאות
"מעוף" שרותי דיור
רח' פינס 9 ק"ב י"ם
טל. 233913, 249469

למכירה

★ ברמות א', ליד רמות־פולין 2½, כיוונים, מסודרת, דוד"ש אפשרות בניה (02)866625

★ ברמות א' ע"י סרגר דירה חדשה 4 חדרים, כיוונים, נוף. (02)863375

★ בקרית משה 24, דירת 3 חדרים, הסקה, דוודית ק"ב טלפון (02)522488

★ בסנהדריה, רח' בלוי 3 + פ"א גדולה, מחסן, מרפסת סוכה (02)819862

★ לדתיים בגבעת מרדכי 3 + פ"א ק"ג שרותים כפולים 2 חדרי ארונות 528790 ,690629

★ במעלות־דפנה 3 חדרים + מרפסת לסוכה בהזדמנות "עם־גר" (02)816833

★ קוטג' מפואר 5 חדרים בגבעה 63 + גינה 120 מ"ר (02)421051

★ בהרב בלוי 2½ + מרפסת לסוכה חייבת להימכר, בהזדמנות (02)822855

★ בבוכרים 2 גדולים + סוכה ק"ק $35.000 מיידית (02)817026 בלילה.

★ באבינדב 9 2 הול, משופצת ק"ב פינוי 18 חודש 50.000 19-22 (02)823895

★ בכניסה לסנהדריה המורחבת 4 חדרים ק"ב + מרפסות מרווחות + נוף 87.000 (02)812647

★ ברמות ג' (החרדית) 3 חדרים ק"ב + פ"א 52.000 דולר "עם־גר" (02)816833

★ בעזרת תורה למכירה 3 חדרים ק"ד דרום מזרח $58.000 (03)708565

★ 3½ חדרים בשמואל הנביא בנין חדש, ק"ג + דוד"ש + הסקה ביתית (02)824996

★ בשמואל הנביא!!! 3 מסודרת ק"ד + דוד"ש + ארונות + נוף 812867

★ הר־נוף לכניסה מיידית 3, 62.000 4, 72.000 5, 95.000 בגבעת שאול 2 + מחסן 37.000 "ארמוף" 822531

★ 517 מ"ר לבניה מיידית, בתל־ארזה, טאבו, 3 ברמות + תוספות בניה, 40 מ"ר, מיידית, ועקלאם בנסים" המלך גורג' 12 (02)234454

"שיפוץ ובינוי"
ביצוע עבודות
שיפוצים כלליים
תוספות בניה, והרחבה
טיב מעולה
וצוות מקצועי
"שירות ויעוץ חינם"
טל. 24 שעות ביממה
02־224179 ,02־240911

★ דירה במ"ג 3 חדרים ק"ב + דוד"ש + פלדלת ומחסן טלפון 524373

★ בקרבת גאולה דירת 3 משופצת + כיוונים סוכה "אינטרנשיונל" ד"פרסום כרכב" (02)249646 (02)247676

★ באיזור רח' 3, משוכללת + ארונות, קרמיקה וגינה (02)344648 אחה"צ ובערב.

★ פרסם מודעתך בפרסום "מרכז פינס 9 ק"ב וקבל שי נאה

★ לדתיים! בנווה יעקב 3 + פ"א 27.000!!! ברמות 3 + פ"א מסודרת 40.000!!! ברמות ג' 3 + פ"א + מחסן + מרפסות ק"ב 48.000!!! 249141

★ בסנהדריה המורחבת 3 חדרים ק"ד + מרפסות + ארונות + דוד"ש (02)817829

★ ברמות ב' לפשייק!!! 2½ ק"א 72 מ"ר 47.000 תווך רמות ג' (02)863207

★ בסנהדריה המורחבת 4½ + פ"א משוכללת להפליא, מרפסת סגורה ק"ב, פתוחה מלאת שמש 811194

★ בהר־נוף שלד גמור 3, 4, 5 קבלן אמין + ערבויות "מן" (02)286355

★ הזוית נשכר! 2½ מרפסת סגורה + מרפסת חזית כיוונים מצויינים (02)535182

★ 3 חדרים בהר־נוף מערב צפון כניסה מיידית $56.000 (02)814615

★ 4 ק"ב במקור ברוך דרומית משופצת כחדשה מרפסות סוכה 87.000 "אבן דנך" (02)221762

★ 3 ק"ב ברמות ג' דרומית משופצת סוכה ומחסן 54.000 "אבן דנך" (02)221762

★ 3 ק"א בנוה צבי בנין חדש מטבח גדול מטופחת סוכה 73.000 "אבן דנך" (02)221762

★ 3½, 4½ בסנהדריה ק"ב, 3 באבינדב ק"ג 4 ברמות שומרי החומות וברמות לפשייק "זורד" (02)245258

★ בסנהדריה חדשה 3 ק"ב 65.000, 3 הול כיוונים מרפסות 72.000, בסי מאה־שערים 3 הול ק"ב כחדשה. כיוונים מרפסות, 4 ברמות — שומרי החומות ק"א 75.000. "המתווך" (02)273355 (02)286951

★ בסנהדריה המורחבת 3 ק"ב כיוונים טובים, משוכללת (02)810187

★ בג"ש 3½ גדולים + הול + מרפסות ק"ב נוף מעלית 80.000 (02)523902 (02)532730

★ בהזדמנות! ברמות־פולין 3 חדרים ק"ב + 3 מרפסות $42.000 (02)865716

★ בהר נוף 5-4-3 חדרים מוכנות, ובכל השלבים. (02)630706

★ 3 הול בנחמיה ק"א (בבהה) 76.000, 3½ בעזרת תורה ק"ב כיוונים מרפסות מחסן (פינוי שנה) 90.000 "המתווך" מלכי ישראל (02)273355 14

★ בסנהדריה בלוי 2½ + הול שמושי מיידי 58.000 (02)820770 8-10 בערב היום 9-12

★ בהזדמנות! בזוית 3 גדולים מקסימה, ק"ב סוכה 66.000 יציג (02)816568

★ בשומרי החומות 4 יפים דרום קומה א' פנויה 73.000 (02)816872

★ בהר־נוף 3 + מרפסות ענק "אורטל" $65.000 (02)287973 (02)288588

★ בהר־נוף 5 ק"ב דרומית + מרפסות "אורטל" (02)287973 (02)288588

★ בהר־נוף 4 ק"א דרומית לכניסה מיידית "אורטל" (02)288588 (02)287973

★ 7 דק. קרמתי בשערי חסד + אחוזי בניה: 4 חדשה ק"ב בבית ישראל: 5 בהר־נוף ודינינק ק"ב + שמש + 3 שרותים 90.000 "מחנה־ישראל" עמוס 1 (02)286618 14-11 7-4.30 עש"ק 1-10

★ במטרסדורף 2 ק"ק אפשרויות $40.000 "אורטל" (02)288588 (02)287973

דמי מפתח

★ בגאולה, 2-3 חדרים, ק"א וק"ד, לא מתווך, להתקשר (02)536308

★ דירת 2 חדרים באזור דתי ק"א 30 מ"ר + טלפון (02)825361

★ לרציניים בהזדמנות!! בצפניה 2 חדרים + הול + מרפסת, ק"ב (02)824849

★ בבתי אונגרין 4 (1 קטן) + שרותים כפולים + כיוונים (02)286008

להשכרה

★ בהר־נוף 4 חדרים + טלפון דרומית נוף מעלית ק"ב (02)531322

★ דירה מרוהטת בגבעת־שאול 3 חדרים, לתקופה ממושכת או קצרה (02)528827

★ בבתי ניטין דירה חדשה ומ־משוכללת 2 חדרים + הול " כל השיכלולים (02)2730111

★ בסנהדריה המורחבת 3 חדרים מרוהטת + טלפון + דוד"ש לשבעה חדשים מיידית (02)819782

★ סנהדריה הישנה, שאול המלך דירת 2½ חדרים בבנין נפרד כניסה נפרדת (02)818230

★ ברמות החרדית 3 + נוף מר־היב 150 תיווך רמות ג' (02)863207

★ לתיירים בגאולה נהדרת ומ־סודרת לתקופות קצרות בכל עת חמן (02)825891

★ במטרסדורף 3½ גדולים ק"ג מיידי לתקופה קצרה/ארוכה עם/בלי רהוט (02)411083

בקוש דירות

★ מעוניינים לרכוש 4 + מרפסת קומה נמוכה כיוונים ברמות החרדית 862212

★ מחפשים להשכיר [illegible] (02)528995

★ מחפש לקנות דירת חדר או חדר וחצי + מטבח ושרותים (02)535640

חנויות

★ להשכרה חנות גדולה ברח' יחזקאל מסירה מיידית 288160.

★ להשכרה חצי חנות ברח' יונה 1, פינת רח' מלכי ישראל (02)225951

מחסנים

★ דרוש מחסן יבש, עדיף באזור צפון ירושלים בשכר חודשי (02)639327

קבלנים

★ קבלנים! עם עליית המשכ־נתאות לעולים חדשים, מהרו ל"מיכאל סטאר" לקנות דירותכם בהר נוף: "מיכאל סטאר" 228371 (מלד"ן)

בני־ברק

למכירה

★ במרכז לחזית 25 דרום מערב ק"ב + דוד"ש + הול שימושי 703871

★ הזדמנות מדירה! 3½ חדרים מטופחת + דוד"ש + 3 מרפסות + 3 כ"א ב"כ אחרונה ברח' פרל (03)701778 $65,000

★ למכירה דירת 4 חדרים ברמת אלחנן ק"ב דרום מערב (03)773161 ,(03)789443

★ בבני ברק, ברח' יהודה הנשיא 56. 2½ קומה ב' 70 מ"ר (03)741595

★ 4 ר' 5 חדרים ע"י רמת אהרן 3 כ"א בכל דירה

★ 4 חדרים ברח' העצמון 3 כ"א + פ"א "המצליח" 798367

★ ברמב"ם 3 (2½) יפה ומרווחת 3 כ"א + דוד"ש ק"ג פינוי מיידי (03)788902

★ 4 חדרים חדשה ק"ג + מעלית כיוונים טובים ברח' בירנבוים (03)792286

★ 2½ + חצי 3 כ"א במרכז במ־קום שקט ק"ג $62,000 795401

★ מיידי לרציניים בלבד 3 + חצי בחזו"א ק"ב משופצת מטבח אמריקאי חזית 790641 מ־2.00

להשכרה

★ דרושה דירה 3 חדרים רהוט מלא בב"ב לזמן ממושך (03)700079

★ 4 ק"א, בנין ל־2 דיירים עם כניסה נפרדת + אופציה לקניה 796203 בערב

★ 2½ מרוהטת ק"ג 3 כ"א כחדשה בחידושי הרי"ם 18, דלת 5

★ 3 חדרים מרוהטת ק"א + דוד"ש + טלפון ביואל, כניסה מיידית (03)792654

עבודה

★ דרושה עוזרת לגננת (רצוי בחורה) טל: (03)776207

★ דרושה בחורה אחראית לעזרה בעבודות בית פעמיים בשבוע תנאים טובים וגמישים (03)783217 בערב

★ למפעל בב. שאול מזכירה אנגלית עברית בעלת נסיון (02)523613

★ דרושים גהצן מעולה, תופרות מעולות (02)539015

★ מתפנה אבזך עם נסיון בניהול מפעל, בהצעות עבודה רציניות (02)522696

★ לחנות הלבשה בבני־ברק דרושה תופרת לעבודות עזר כל־לית אפשרי מתלמדת שעות עבודה גמישות (03)707441

★ במרכז בני־ברק דרושה תופרת או מתלמדת ל־8 שעות ביום 785228

★ דרושה מוכרת לחנות תשמישי קדושה ומתנות (03)736834 מ־10

★ דרושה מדריכה דתית לתכנית העשרה לגיל 3-6 אחה"צ הכשרים: גננת/מדריכה מוסמכת טל. (02)820998

★ למוסד בנים דרושה אם־בית מעל גיל 40 תנאים טובים למת־אימה ת.ד. 5017 ירושלים

מטפלות

★ דרושה מטפלת דוברת אידיש ל־5 פעמים בשבוע טל. 812014

קורסים

★ בחוג לעבודות אמאייל השת־תתפי ואת ביתך תקשטי בבני ברק 707267

★ נמשכת ההרשמה לחוג לציוד לילדות ולנשים, מורה מנוסה (חוגים ימשכו בחופש) (03)704453

★ נפתח קורס למסג' רפואי ורפלקסולוגיה ע"י ברכה מוזר (02)724278 בערב

מכירות וקניות

★ מזגן תדיראן קורר וחמום כמעט חדש 1½ כ"ס בהזדמנות (02)828473

★ לפנימיה וליחידים שולחנות כסאות מיטות ארונות פריז'דר וכירים בחדשים (02)288422

★ למצפות!!! הגיע שוב מבחר עצום של חלוקי מחל־קוט חדישים ביותר וכותנות לילה המכירה מידי ערב 8.00-10.00 בראשית־חכמה 29 ק"ב

★ שמלות הריון מובחרות מחו"ל (בעיקר עד מס' 42) ביום א' מ־7.00-9.30 בערב סוקלוב 12 בני־ברק ובירושלים (02)822721

שירותים

★ תכנון דירתכם החדשה הארגות מטבח, או שינוי ועיצוב די־רתכם הנוכחית, במחיר סמלי (02)811675

רהיטים

★ "המודף" ספריות לספרי קודש ומסות מתקפלות עמק־יזרעאל 25 תל אביב 829375

בריאות

★ מסג' רפואי ורפלקסולוגיה ע"י ברכה מוזר להתקשר (02)724278 בערב

מכוניות

★ לתיירים בלבד! דודג' אספן סטיישן 1979 במצב ובמחיר טוב (02)434314

שמלות חופה

★ הגיע מבחר שמלות חופה! מרהיבות ביופין, כמו"כ כתרים והינומות ניתן להשיג גם דעק־סון... טל. (02)819882

עבודה

★ דרושה עוזרת לחנות בגאולה + נסיון והמלצות להתקשר מ־8.30-10.00 בערב (02)814324

תגים
חברה לעבודות פרסום בע"מ

לכבוד פרסום מרכז ירושלים

א.נ.

מבקש אני בזה להביע הערכתי לך ולמשרדך על שרותי הפרסום שהענקתם למפעלנו.

בהזדמנות זו חייב אני לציין את העוצמה הרבה וההד שיש למודעותינו שפורסמו בעתון "המודיע" חוג לקוחותנו גדל מאד במספר משמעותי והפקנו את מלוא הרווח מפרסומים אלה.

תודתנו נתונה לך ולצוותך על שרותכם המסור עד כה ותקוותנו להמשך הקשר הפורה.

מסור נא תודה מיוחדת למערכת "המודיע" ולצוות העובדים.

בכבוד רב,
תגים בע"מ

אין תחליף לעוצמת הפרסום ב"המודיע"

הועדה לחינוך טהרת ישראל ולמניעת פרסומי תועבה

הועדה העוסקת במניעת פרסומי תועבה, בדרכי נועם של שכנוע, הסברה ומחאה

פונה בזאת לכל יהודי אשר יראת ה' בלבו

ויש לו כל קשר שהוא (בכל דרך שהיא) למפרסמים הראשיים (קונצרנים, בנקים, מפעלים גדולים וכד') ו/או למשרדי הפרסום המובילים בענף

להגיש עזרתו לועדה

לתאום, נא להתקשר בין השעות 4-7 אחה"צ לטל. 03־702891

כמו"כ דרושים מתנדבים מוכשרים לועדה לפעילות בדרכי נעם נא לתאם בטלפון הנ"ל

הועדה

נישואין

בלשכת הרבנות נתניה

בלשכת הרבנות קרית־גת

בלשכת הרבנות מבשרת ציון

בלשכת הרבנות רמת גן

בלשכת הרבנות רמת־גן

[illegible]

● אבו דאבי שניים מהארגונים הפלסטיניים הנמצאים בדמשק, מנסים מזה שלושה חדשים לחדש את יחסיהם עם ממשלת עיראק.

● מזרח ברלין - שגרירות סוריה במזרח־ברלין "מכחישה בתוקף" כי היתה מעורבת בצורה כלשהי בפיגועים שהיו לאחרונה במערב ברלין", מסר דובר השגרירות הסורית לסוכנות הידיעות הצרפתית.

קובלסקי
פרסום מודעות
ב"המודיע"
גם באמצעות
הטלפון
קבלת מודעות
משפחתיות עד 11
בלילה 02־863347

לוח היום

בס"ד יום וערש"ק פ' אמור
ד' אייר מ"ר כ"ב לעומר
הדף היומי בבלי: גיטין פ"א
ירושלמי: סוכה כ"ג
משנה יומית: כלים יח, א-ב
הלכה יומית: או"ח קנ"ג, יב-יד
שבת: פרקי אבות פרק ג'

בשמים

7.14	הדלקת הנרות
8.40	תפילת השחר
6.31	[illegible]

בזמן

2.52	[illegible]
4.39	[illegible]

קול הדף

לשמיעת השעור בדף היומי טל. 02 — 243121 02 — 241112. השעור מתחיל בכל תחילת שעה.

תורנות בתי מרקחת

[illegible]

תורנות בתי חולים

[illegible]

שערי מטבע חוץ ביום 15.5.86

המטבע	מקנטשים קניה	מקנטשים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
1 דולר ארה"ב	1.45	1.52	1.4728	1.4912	1.4818
1 לי"ש	2.23	2.34	2.2713	2.2997	2.2842
1 מארק גרמני	0.66	0.70	0.6735	0.6820	0.6765
1 פרנק צרפתי	0.20	0.22	0.2107	0.2135	0.2121
1 פרנק שוויצרי	0.79	0.84	0.8105	0.8207	0.8142

אריאל תורס בע"מ
ירושלים: מלכי ישראל 45 טל. 222412
תל אביב: בן־יהודה 9 טל. 203626
המומחה שלך לטיסות
טל. לבירור זמני טיסות: 03־381111

הודעה חשובה

לחברי קופ"ח "מכבי" וה"הסתדרות" שקיבלו את שרותו המסור של בעלי דב ארליך ז"ל במרפאתו רח' יוסי 3 בב"ב
הנני שמחה להודיע על המשך פעילות המרפאה
ע"י רופא מומחה בעל שם שקיבל את ברכתו של הרב זילברשטיין שליט"א
המרפאה תתחיל לפעול ביום ג' י"א באייר (19.5.86) בשעה 4.30
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון: 03־9227611 03־781844
בברכה אשתו של ד"ר ארליך

אמבסדור!

שירותי שילוח בינלאומיים
משלוח חפצים אישיים לחו"ל
★ העברת דירות בארץ עם אריזה
★ העברת משרדים
בית ניבור 116 ת"א, טל' 03-650039 03-650939

בית כנסת חסידי
חניכי הישיבות
ההולך ובונה
בירושלים מחפש תורם
(הסכום לא גדול!)
תמורת הנצחת שם
02־865462
בשעות 7.30-9.00 בערב

הבגד שלנו
לקראת הקיץ
בגדי נשים
אלגנטים ומחירים אלגנטים
דגמים בלעדיים
מבחר עשיר
לנערות וכלות
המכירה כל יום
אחה"צ 5.30 — 8.30
להתקשר 822842
להתראות

בס"ד
מודל־קוט!
חלוקים ארוכים וקצרים
בדוגמים מרהיבים ובמבחר עצום
המכירה במוצש"ק, אמור 9.00-11.00 בערב
ברח' נחמיה שלמה 20 רמת אלחנן ב"ב

מבצע
ל"ג בעומר
השכרת אוטובוסים מפוארים
במחירים מוזלים מאד
למוסדות ויחידים
טלפון 03־705238

דרושות
גננות מוסמכות ומנוסות
לגן ילדים בירושלים
לפנות בכתב לת"ד 6346 ירושלים
בצרוף פרטים מלאים

בס"ד
מיום ראשון השבוע
תתקיים
מכירת בגדי נשים
וילדים מתוצרת חוץ
במחירים זולים
כל יום
משעה 11.00 בבקר עד 9.00 בערב
בגאולה רח' רבינו גרשם 6 דלת מספר 3

"מחשבת"
[illegible]

[illegible]

עכשיו מתנות!
כן
זאת ההזדמנות שלך
להשיג מבחר סריגי איכות

חנות הסטאל: לבונה 18 ת"א
פתוח: מ־9.00—16.00
בימי שישי וערבי חג מ־9.00—12.00

מיקסר "בוש"

סלון סיר, שמאי 12 (ליד מוזיות אביב), טל' 227626 ירושלים

לת"ת מבוסס בירושלים
דרושים לרגל התרחבות
רמי"ם ומלמדים
להתקשר 713389, 714680 בשעות 8-15

פוליש והדברה אחים פלבני

אנו נבצע עבורכם שרות נקיון הדברה ופוליש
+ הברקה + ווקס נקיון יסודי בביתכם
בשרות ובטיב המעולה של אחים פלבני
רשיון משרד הבריאות 616
★ יעוץ והדרכה חינם ★ שרות 24 שעות
עבודה מכל הלב
אחים פלבני רח' השמינית 22
לתשומת לב לקוחותינו מספר הטלפון הוחלף
המספר החדש 02־352683 (קשר אלחוטי)

בס"ד

רדיו רפי

אגריפס 84 מאחורי מסעדת סימה במגרש החניה.

מבצע חסר תקדים בתנאי תשלום נוחים

● מבחר גדול של רדיו + רדיוטייפ:
● פיוניר ● רודסטר ● בלטק
● אלפין וספרקומטיק.
● מבחר רמקולים — החל מ־30 ש"ח לזוג.
● מבחר גדול של אביזרים לכל סוגי הרכב

המבצע יימשך עד גמר המלאי
כל הקודם זוכה!!!

● מערכות אזעקה
במחירי מבצע.
המחירים לא כוללים מע"מ

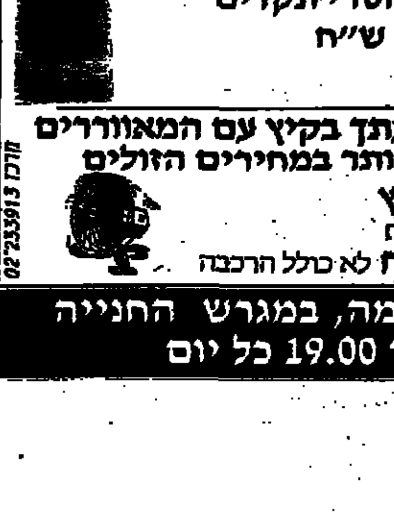

רדיו טייפ מדגם ספרקומטיק FM .AM סטריאו
מריץ 2 כיוונים
במקום 325 ש"ח
רק 230 ש"ח כולל הרכבה

כיסויי מושבים באיכות גבוהה
במחירים חסרי תקדים
החל מ־35 ש"ח
כולל הרכבה

הנעם נסיעתך בקיץ עם המאווררים הטובים ביותר במחירים הזולים ביותר בארץ
במקום 35 ש"ח
רק 24 ש"ח לא כולל הרכבה

02־233913 תוכה

רדיו רפי, אגריפס 84, מאחורי מסעדת סימה, במגרש החנייה
טל' 244133, פתוח רצוף מ־8.00 עד 19.00 כל יום

המודיע
עתון יומי — ירושלים

המו"ל: הסתדרות אגודת ישראל העולמית — הועד הפועל
העורך הראשון: ר' י"ל לוין ז"ל

איזור התעשיה מקור ברוך
רח' יהודה המכבי 5
טל' 539255-8 ★ ת.ד. 1306

דפוס "הדי", בע"מ

הדפסה: ירושלם פוסט

סניף ת"א: אלנבי 132, ת"ד 1869
טלפון 624353
בשעות הערב: טלפון 614950

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנונן

סוכנות בארצות־הברית:
R. LICHTENSHTEIN
324 Ave. I
Brooklyn, N.Y. 11230
U.S.A.

בחיים התורניים

בכינוס השנתי המרכזי של בית המדרש להלכה בהתישבות:

התעוררות לשמירת מצוות התלויות בארץ — אף בקרב קהילת בעלי תשובה בבריה"מ

במהלך הכינוס המרכזי של בית המדרש להלכה בהתישבות, שהתקיים ביום ב' [illegible] הנוגע להפצת מצוות התלויות בארץ, סיפר הרב י. אפרתי ראש המחלקה ההלכתית של המכון לחקר החקלאות על פי התורה על מכתב שהגיע מבעלי תשובה [illegible] בארץ ישראל, ואף על פי שראו שאפשר [illegible] הריהו מתאבקים [illegible] בנושא.

בדאי הוא הכותב מסיים הרב אפרתי — שיעורר את כולנו למצוה הקדק במצוות הארץ.

ביהודים הם ימי הלימוד של בית המדרש, בכך שלאחר שמגידי השיעורים מבררים ומלבנים את הסוגיה המרכזית, הם גם מוסרים את הוראותיהם המעשיות של גדולי הפוסקים שליט"א ועל כן הצליח יום הלימוד להכי מאות רבות של משתתפים. שהתכנסו ובאו ליום העיון שהתקיים באולם [illegible] בירושלים. לכי זית זאת. היפתכו אנשי בית המדרש [illegible] כבר בכינוסים אלו — למראה הציבור הרחב שבא ליום הלימוד מכל גווני היהדות הדתית. נדמה — כפי שהתבטא אחד המשתתפים — כי היהדות [illegible] אינם משופעים בבראות אלו.

את השיעורים פתח הרה"ג ר"ר [illegible] כהנא אשר [illegible] בשיעורו את עיקר שיטת [illegible] בשביעית. הרב כהנא אף סיפר על ההוראה שקיבלו שומרי שביעית בכפר [illegible].

הרצאות בדבר הטיפול בגינות נוי — מסר הרב ש. רייכנברג הכוונה על קרקע־המעבורות, שאלה הטיפול בגינות נוי הפכה להיות סבוכה יותר ויותר. הרב רייכנברג אף מסר על ההוראות שנתקבלו מגדולי הפוסקים שליט"א בנושא. ביצא שאין נוהגים עליו את הדעת.

למרות שביחותו העלה בזכרית של הרב י. שחור הרב משעלבים. אשר ליבן את הנושא של האכלה גוי מפירות שביעית, באשר פירות שביעית ניתנו אכילה ליהודים האב ומבי מותר להאכיל כפירות אלו גוי.

את סדרת השיעורים סיים הרב י. אפרתי ראש המחלקה ההלכתית במכון לחקר החקלאות עפ"י התורה. הרב אפרתי עסק בשיעורו בגידול עציצים בבית ובמרפסת, ואף בשיעור זה לאחר ליבון הסוגיות הבסיסיות — נמסרו בקצב רב הדרכותיהם של רבותינו שליט"א בנושא. את יום הלימוד סיים הרב קלמן כהנא שליט"א בקריאה נרגשת לציבור, לסייע לשומרי שביעית בכיכר החקלאי על מנת לקיים את המצוה בכל פרטיה ודקדוקיה.

אנשי בית המדרש, מקווים כי יום הלימוד תרם להגברת המודעות בציבור התורני והדתי להל־כות המכשירות בשנת השמיטה. שהרי בכינוס הקודם התודעה החדשות יש שבתריכה ועלולים הלילה להכשל בבלי ידיעה בעשית מלאכות האסורות בשביעית, או שמלאכה אסורה תיעשה בשטחים שייכים לשומרי תורה ומצוות. כמו כן, העציצים נעקו למצוך שבת בבתים ובמרפסות, ואף בהם קיימים הלכות רבות.

בהזאב לזכה שהובע בקרב ציבור המשתתפים, יבוא ההוצאה הלכתית של יום העיון בפירוטיה של המכון לחקר החקלאות ובית המדרש להלכה בהתישבות.

מסיבת סיום במכון "אוהל יוסף" בתל אביב

גדולי תורה ואנשי מעשה נאספו כמסיבה לכבודה של תורה שנערכה במכון "אוהל יוסף" לחקר ההלכה, אחד מהמרכזים התורניים בתל אביב, בראשותו של הגאון רבי נתן נטע פערל, מתלמידיו המובהקים של הגר"ץ הרשינסקי שהקים בעיר כולל חשוב ביותר לחקר ההלכה.

במסיבת הסיום על מסכת מכות השתתפו הגאון רבי שרגא גרד־סבוד מנכ"ל החינוך העצמאי, שהשמיע דברים לכבוד המארת הגר"נ פערל, וציין את חשיבותו של בית המדרש להפצת תורה ויהדות דווקא בתל אביב המקרין מאורו לקרובים ולרחוקים.

הגאון רבי משה שטרנבוך מחבר ספר "מועדים וזמנים" הק־דיש את דבריו לתופעות זמננו ועמד על החובה המוטלת עלינו מבחינת "הוכח תוכיח" להתמודד עם המציאות ולא להשלים אתה בשום פנים "מבצרי תורה כגון אלה מגרשים את החושך האופף אותנו" — הדגיש בדבריו.

את ההודו המשמיע מגיד השעור רבי נתן פערל, שריתק את המש־תתפים בדבריו המשלבים באגדה הלכה והדגיש את מסירותו המ־יוחדת של בית המדרש הנבנה "אוהל יוסף", המרכז מסביבו גדולי תורה מובהקים המקבלים הדרכה מתאימה לעלות ולהתע־לות, הן בבירור הסוגיות ביהדות והן בבירור ההלכה בהרבה. ציין לשבח את הרה"ג ר' יוסף בר"ש ברזנער הרבים חלק נכבד מהוצ־אות בית המדרש ועל שמו נקרא המכון בשם "בית יוסף".

הגרב"ש סלומון רבה של פתח תקוה, כי התקבלו ברכות מהגאון הסיוב נאלץ להיעדר בגלל המ־ערכה המתנהלת על ידו בפתח תקוה. כן התקבלו ברכות מהגאון רבי שמחה זיסל ברודא ראש ישיבת חברון, הגר"מ אורחי ראש ישיבת צעירות ישראל והגר"ד פוברסקי מראשי ישיבת פוניבז'.

ועדה למען השבת הוקמה בעכו

בעקבות הפריצה ההמונית בחומות השבת ברחבי הארץ, הוקמה בעכו ועדה למען השבת.

בכינוס רב משתתפים באולמי תפארת הצפון בעכו השתתפו: הרב יוסף ישר הרב הראשי לעכו ולבני הערים הסמוכות הרב אבר־הם מרגלית הרב הראשי לכרמיאל הרב יצחק וקנין הרב הראשי למעלות יו"ר המועצה"ד בעכו וחבר מועצת העיר מר אברהם סרי, מר חיים אסולין — חבר מועצת העיר חברי מועצת העיר. חבר ההנהלה הארצית למען השבת הרב צבי גלסנר, מזכיר ההנהלה הארצית הרב פרידמן חברי המועצה הדתית כל גבאי בתי הכנסת ואישי ציבור.

פתח את הכנוס הרב יוסף ישר הרב הראשי לעכו בנאום מרגש בו העלה את זעקת השבת הנרמסת בראש כל חוצות. כבי הרב כחה חריפה על התעללות המשטרה בציבור הדתי בפ"ת על פגיעתם ברבה הראשי של פ"ת הרב סלומון שליט"א. הרב קרא לציבור לה־תאחד ולהתלכד סביב המאבק למען השבת.

כ"כ נשאו דברים הרב מרגלית, הרב וקנין והרב פראנק שעוררו את הציבור לצאת משלוותו ושאב־נותו ולצאת למאבק על קדושת השבת.

בהמשך דברו, יו"ר המועצה"ד חבר מועצת העיר מר סרי ומר חיים אסולין חבר מועצת העיר שתקפו בחריפות את הפירצה בחומות השבת בעיר וקראו לראשי העיר לשמור על הסטטוס־קוו ולכבד את חוקי העזר העירוניים.

חתם את הנאומים הרב-צבי גלסנר. מההנהלה הארצית למען השבת בסקירה מאלפת על הבעיות והמאבקים בכל מקום בארץ.

בתום הכנס נבחרה הנהלה בראשות הרב הראשי לעכו הרב ישר ומר אורי מזרחי.

הכנסת אורחים רשב"י במירון נערכת לקליטת ההמונים שיעלו להלולת הרשב"י זיע"א בל"ג בעומר.

ועד ההקדש הספרדי בראשות הרב דוד דיין הכשירו חדר אוכל חדש להכנסת אורחים

בכל שנה גם בשנה זו החלו בהכנות ההלולה והתרהבות לקראת הלולה ההמונית של רבבות האנשים בלילה אשר יעלו ממחוזות [illegible] בל"ג בעומר לציון לקראת הלולת התנא האי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א ביום פטירתו להשתטח על ציונו הק־דוש לפני אבינו שבשמים בתפי־לות ותחנונים.

בשנה זו יחול ח"י באייר יום ההלולא רבא ביום שנכפל בו כי טוב יום שלישי לסדר בחוקותי הבעל"ט.

מטעם הנהלה בית התבשיל "הכנסת אורחים רשב"י זיע"א במירון" בראשות יו"ר האגודה ר' יוסף הגלילי וחבר ההנהלה איש ירושלים הרה"ח ר' דוד כהן פקשר, נערכים לקליטת ההמונים וכבש־נים עברו מכינים ארוחות מזון ושתיה חמה וצונת להגישם לכל דיכפין ללא תשלום.

על הכנת האש"ל הנעשית זה מאות בשנים (עוד מתקופת מרן האריז"ל הקדוש) כהתנדבות שלא עמלק"פ ע"י נשים צדקניות מעי־ה"ק צפת"ו מנצחת הגבאית הנ־אמנה והמסורה הגב' טובה סלומון מחיפה הממשיכה בזאת את המ־סורת אשר ירשה מאמא. המנוחה הגב' מרים מרגלית ע"ה מצפת.

לקראת ל"ג בעומר הבעל"ט יוכשר חדר אוכל חדש ומרווח אשר נבנה במקלט ציון הרשב"י עבור אגודת הכנסת האורחים רבי שמעון בר יוחאי זיע"א ע"י הקדש היהודים הספרדים באמצעות הרב דוד דיין רבה של עיה"ק צפת.

כמדי שנה גם השתא נעשים סידורים מיוחדים ע"י ה"הכנסת אורחים" להתקנת מערכות הרמ־קולים ולהביא את "תזמורת מירון" המפורסמת. בהנהלת מר משה (מוסה) ברלין אשר כבעבר ינגנו בעזהשי"ת על במה אשר תוצב בחצר הציון להגברת והאדרת שמחת ההלולא.

מטעם המחלקה למקומות קדושים בהנהלת מר משה זליקר־בין, נעשים סידורים למען שמירת הסדר הנקיון, הפעלת והסקת המקוה טהרה לגברים, סידור מערכת המים והשירותים ובשנה זו הובאו למקום שלשה מיכלי מים לאספקת כמות רחבית של מים במיוחד בשל הקשיים בא־ספקת המים בשנה זו ולאור הלקח של אשתקד כאשר במשך יום ל"ג בעומר היה מחסור חמור של מים בכל האתר ואיזורי חדרי הציון. סידור וצביעה, הכשרת מגרשי חניה וחניונים, עבודות התחזוקה שונות ושאר פעולות הנחוצות כולל הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים החל מתחילת חצר הציון ובאולם הגדול יוקצה מקום מיוחד לנשים כבדי שתוכלנה לשפוך שיח ליבם צקון לחשם ודינתם לפני אביגשע בשמים.

המחלקה הפעיל בסייד עשרות סדרנים להבטחת האמור לעיל, וכבעבר תדאג לבואם של צוותי האמבולנסים החובשים של מגן דוד אדום — צפת וצוותי מכבי האש גם מעיה"ק צפת תובב"א, הפקוח על "מבצע ל"ג בעומר" יעשה כמדי שנה באמצעות הא־תראי על האתר מטעם המחלקה במשך השנה ה"ה ר' מנשה איילנד ובהכנות נוטלת חלק גם המועצה האזורית מרום הגליל בראשות מזכיר המועצה מר ישעיהו דנן ובצוע חלק מהעבודות ההכנה ייעשו באמצעות מועצת עבודות ציבוריות (מע"צ) מחוז הצפון.

חברת בזק שירותי טלפונים, מתכוננת להציב באתר מספר טל־פונים ציבוריים ניידים לשרות הצבור.

מטעם משטרת ישראל מרחב הגליל נפת עכו, נערכים להבטחת האיזור הסביבה וכמדי שנה מאות שוטרים אנשי משמר הגבול וצבא יתפרסו בשטח למען שמירת הוד בטחת שלום הציבור.

מאות משתתפים ביום של לימוד התורה בארגון איחוד בתי הכנסת של צעירי אגודת ישראל בבני ברק

מאות משתתפים נטלו חלק במשך 12 שעות רצופות בלימוד התורה בארגון איחוד בתי הכנסת של צעירי אגודת ישראל בבני ברק.

יום לימוד התורה שנערך ביום ה' באייר בבית הכנסת המרכזי של צא"י בקרית הרצוג והשתתפו בו קהל מתפללי בתי הכנסת של צא"י בעיר והמוני שוחרי התורה.

— נפתח בשעה 9.00 בבקר ע"י ר' משה קליין — מזכיר צא"י בקרית הרצוג הרוח החיה בארגון אירוע קדוש זה בשנים האחרונות. שהפך למסורת בחיי הקריה וה־ציבור החרדי בעיר, המקדיש את יום ההופשה מהעבודה ליום של לימוד תורה.

מגיד השעור ב"דף היומי" בבית הכנסת הרב אייל פורת — פתח את השעורים בלימוד הדף היומי ולאחר מכן השמיע שיחה הרב הגאון ר' בנימין שרעבי ראש כולל "תפארת שלום" שמשכנו בבית כנסת זה.

הרב הגאון ר' יהודה אריה שורץ שליט"א — רב דקרית צא"י "נחלת סירקה" — השמיע שעור מרכזי בשאלות האקטואלי־ות הסתעוררות כתוצאה מהנהגת שעון קיץ

כהסתיים השיעור ולאחריו תפילת המנחה הסב הקהל לסעודת מצוה בסיום מסכת סוטה מלימוד הדף היומי, בשיעור הקבוע בבית הכנסת בו משתתפים יום יום רבים מתושבי הסביבה, במהלך הסעודה נשא דברי ברכה הר"ר אריה גר־לדמן — יו"ר סניף צא"י בבני ברק. לאחר הסעודה ומנוחה קצרה חודשו הלימודים בשיעורו של הרה"ג ר' ישראל הלברשטין רב בית הכנסת. שנשא פלפול ועיון מקיף בהלכות ספירת העומר,

לאחריו ריתק הגאון רבי יעקב גלינסקי את קהל השומעים בדר־שה מפליאה בה הסביר את משמעות המושג כבוד התורה ואת החיוב להתחזק בלימוד התורה.

לאחר מכן נשא רבה של קרית הרצוג הגאון רבי יהוסף חיים ש־נפלד משא ומתן למדני בענין "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" כשהקהל מקשיב בעיון.

הר"ר חיים ברילנט, מזכ"ל תנועת צא"י שנשא דברים אחריו, יצא בקריאה נלהבת לאחדות מחנה שומרי התורה, והצביע על קשר אפשרי בין הפרצות בחומת הדת והשבת לבין המחלוקת בקרב מחננו.

לקראת ערב הצטרפו אנשים נוספים לקהל הגדול והצפיפות החלה מורגשת היטב בבית הכנסת רחב הידיים, המגיד הירושלמי רבי שבתאי יודלביץ — ריתק את הקהל בדרשה מתובלת במאמרי חז"ל ותיאר בצבעים חיים את המצב המדורדר בארץ. לאחריו נשא הרב הגאון רבי נתן זוכובסקי ראש ישיבת ב"אור התורה" שיעור בענין "שומע כעונה בספירת העומר".

לקראת השעה 8.00 בערב הור־גשה בקהל דריכות לקראת עצרת הנעילה בה נשא דבריו הגאון רבי יצחק זילברשטין — רבה דקרית צא"י "רמת אלחנן" שציין הת־פעלותו על כך שה־יבר בי רב־ נמשך עד שעת ערב מאוחרת.

בדבריו קרא להתחזקות במ־צוות ש"בין אדם לחבירו" שהן בגדר החיוב "קדושים תהיו", דבריו הנלהבים הותירו רושם עז על הנוכחים.

עם סיום דבריו ותפילת ערבית המונית התפזר הקהל מתוך הרג־שת סיפוק ועליה מיום זה המאורגן במקום, זו השנה השלישית בר־ציפות.

בחור מישיבת צאנז שסיים את הש"ס

ישבנו מלאי התפעלות בסעודת ההילולא של רבה"ק ה"דברי חיים" זי"ע מצאנז באולם הגדול של מלון "גלי צאנז" בקרית צאנז נתניה. שם ישבו אנ"ש חסידי צאנז מכל חלקי הארץ ובראשות רבנים וראשי ישיבות ואורחים נכבדים.

גולת הכותרת של אותו ערב כ"ה ניסן יומא דהילולא עת חלקו את המלגות מקרן "כבוד התורה" שהקים הנגיד הנכבד הרה"ח ר' לוי שטרן הי"ו מלונדון יחד עם הנהלת ישיבת צאנז, אשר מדי שנה מעניקה אלפי שקלים חדשים. הסמר הערב בהענקת תעודות לבחורי הישיבה שנבחנו על 1000 דף גפ"ת, 600 דפי גפ"ת ו־300 דפי גפ"ת. יחד 15 בחורים ששקדו על לימודם ועמדו בכור המבחן וזכה הועצור בתוארים שהנהיג מייסד הישיבה כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א. לאלו שנבחנו 300 דפים התואר "צורבא מרבנן", לנבחן 600 דפים התואר "חבר" ולנבחן על אלף דפים התואר "מורנו".

התרגשות רבה עבר בקהל את הכריזו את שמו של הבחור העילוי שזכה ל"סיים את הש"ס כולו תלמודא בבלאי", עם המפרשים ויודעם על בוריין תלמיד ישיבת צאנז.

ק. בנימין

מסיבת יומא דהילולא להגאון הצדיק ראש שושלת, אדמו"רי ספינקא בעל ה"אמרי יוסף" זצוק"ל, בבית המדרש "אהל נחמן"

קהל חסידים מכל גווני החסי־דות מילא מפה לפה את בית החסידים דחסידי ספינקא שנוסד ע"י הגאון הצדיק האדמו"ר רבי נחמן כהנא זת"ע שהובבו ליד שולחנות ערוכות וכוסות במזו־מבא, אור ליום ו' אייר, מין לכבוד יומא דהילולא של האי צדיק שבחה פלאות, בעל האמרי יוסף זצ"ל.

את שולחן הנשיאות פיארו בראשות כ"ק אדמו"ר רבי משה א.ב. כהנא שליט"א הממלא מקום אביו הקה"ס זצ"ל, מתחתנו האדמו"ר רבי א.א. פולק מ־פ"ת — רבי אהרן זילברברב האדמו"ר מקרייסנוב — ת"א — גיסו, האדמו"ר ממליץ — אשדוד רבי נ. מושקוביץ — אחיו הרה"ג רבי אלימלך כהנא, ראש כולל מהרי"א דידיטשוב — הרב הגאון רבי ש. דייטש רבם של חוג חת"ס פ"ת — הרה"ג רבי א.א. רוטנר, רב שכו' חליסה — חיפה לשעבר — הרה"ג רבי מנחם מנדיל דייטש ראש ישיבת ייטב לב — סטמר, ב"ב ועוד מחשובי משמשים בקודש.

דברי התעוררות השמיעו, כ"ק האדמו"ר רבי משה א.ב. כהנא שציטט מראי"ה של בעל ההילו־לא וחזר על אמרי קודש של אביו הקה"ס זצ"ל שהיה מרגלא בפיו לאמור, בעת שנערכו סעודות ההילולא בראשותו, כי נשמת בעל ההילולא נמצא כאן בין המסובים לכבודו.

מילא אחריו תהרב"ג רבי נפתלי מושקוביץ, באמרי טעם ורבי תוכן. אחר, וכד לשאת דבר הגה"צ רבי א.ע. רוטנר שהיטיב להבאות את קהל הנאספים. באמרי חסידות ערבים השגורים על פיו, כשהפליא לקשרם למעין המאורע.

כן הושמעו, מפרקי נעים זמי־רות ישראל, משירים בניגונים העתיקים תורדי לב. לחסידות בית "ספינקא" דאז שהסבו ענג רוחני רב לכל המסובים.

מרדכי לוי

מפה ומשם

קריאה לאכוף את חוק תפילין ומזוזות

מפנה יו"ר הועד הפועל העולמי של אגו"י הרב יהודה מאיר אברמוביץ שהיה אחד הפעילים בנושא זה. "עם בחירתה של מועצה חדשה לרבנות הראשית יש לדרוש בכל התוקף את ניצול סמכויות החוק שאושר בכנסת על ידי, ולהביא אחת ולתמיד לחיסול נגע המזוזות הפסולות המשווקות לכל רחבי תבל", אומר הרב אברמוביץ לסופר "המודיע". חוק תפילין ומזוזות מוגדר כחוק עבירות מנהליות ומנגנון מנהלי מסוגל להטיל קנסות מיידיים על עוברי החוק.

— מאת מ. מ. צורן —

צרות רבות ודעות מתרגשות על העם היושב בציון. לא תלף יום אחד בלי כוהרות על אסונות רח"ל, הן בשטח הפרטי, האישי; משפחות רבות עוברות יסורי שאול בתחומים שונים. גם במי־שור הכללי־ציבורי, לא שפר חלקנו בתקופה האחרונה, אם להתבטא במתה העדין ביותר.

מנסים לחפש פתרונות למ־שברים הגדולים. אנכי הממשל מנסים לתרום את חלקם־הם, ולא מחלקנו חלקם. גם אנשי היהדות הנאמנה "שוברים את הראש" לאחר פתח של תקוה לכל אותם בעיות ומועקות העוברות על העם. אין הרי צורך להאריך ולפרט אל איזה צרות מכוונים הדברים. די לעלעל בדפיו של עיתון יומי אחד ולקבל מושג, ומנת היסורים נמשכת.

★ כתוב וחתום בספר החוקים

למרבה הפלא קיים תחום אחד, חשוב מאין כמוהו, שלא ניתנה לו את תשומת הלב המספקת. בכל משך השנים האחרונות, אם להתי־יחס לתקופת הקמת המדינה. לא התייחסו די הצורך לתיקונו ול־שיפורו. החמור ביותר הוא, ולא אנו מחדשים את הדבר לראשונה וכבר קדמו לנו כל גדולי הדורות שלפנינו, שבענין זה תלוי קיומו של העם כולו ומכילא אומרים גדולי הדורות — אפשר לתלות את מצבו של העם, הפיסי והרוחני גם יחד בקודה זו.

המדובר הוא בענין כשרות תפילין ומזוזות. כתבות רבות פורסמו בשנים האחרונות על הפירצה הנוראה הקיימת בתחום זה; באותן כתבות ומאמרים הוכבה גם הפ־ליאה על פרנסי הציבור המשקיעים זמנם בפעילות זו או אחרת, ואינם מבינים שתיקון בנושא הכשרות עלול להפוך לגמרי את מצב העם כולו.

אחד הפעילים שהעניק לנושא את תשומת הלב הראויה והשתדל בכל יכלתו לתקן את המצב תיקון, הוא הרב יהודה מאיר אברמוביץ, כיום יו"ר הועד הפועל העולמי של אגו"י.

להרב אברמוביץ תיק מסמכים עב־כרס — תיק של פעילות ענ־פה ביותר בכל המישורים והמגד־רים, התכתבויות עם כל הנוגעים בדבר, שרים ויו"ר ועדות, חכ"ים ועם רק מי שתרצו; שיחות טלפון ושתדלנות נמרצת בציבורות שונים ומגוונים.

3 סיבות מונה הרב אברמוביץ להעלאת הנושא מחדש על סדר היום. אך לפני שנכנס אל הסיבות הללו, כדאי היה להביא קצת "היסטוריה" מפעילות זו.

אחד החוקים שהעביר הרב אברמוביץ הוא חוק כשרות תפילין ומזוזות. "העברת החוק עלתה לי בדמים מרובים. השקעתי בו הרבה הרבה זמן, מרץ ועמל", הוא אומר. "החוק שעלה לפני אישורו על סדר יומה של ועדת חוק ומש־פט, נתקל בהתנגדות של היועץ המשפטי דאז, שמגר, שטען שאפשר להכליל את החוק הזה בחוק ההונאה בכשרות ואין צורך לחוקק חוק מיוחד על תפילין ומ־זוזות. יו"ר הועדה, זוהר והשפטיג, הביע מספר פעמים את דעתו שהוא אינו מאמין שהחוק על כשרות תפילין ומזוזות יצליח לעבור. לאחר שהחוק אושר בכנ־סת, ההבטא והשפטיג שכעת הוא מאמין בניסים...

★ לשכות ההגהה נסגרו

בשנה הראשונה להפעלתו של החוק, הכל "דופק" כהוגן. רבנויות מקומיות בערים שונות במדינה פרסמו כרוזים לפיהם אין לסכור תפילין ומזוזות בלי הכשר מטעם הרבנות הראשית. גם משרד הדתות פרסם כרוז מיוחד, והתקבלו הדעות מערים גדולות, כמו תל אביב, שממש אי אפשר למצוא יותר מזוזה בלי הכשר הרבנות באף חנות בעיר. הסופרים פוחדו לעבוד בלי שקיבלו הכשר מהרב־נות, וכך נוצר פחות או יותר מצב תקין בשוק הסת"ם.

עד שיום בהיר אחד, מספר הרב אברמוביץ, התהפך כל הנושא הזה. היה זה כשקראתי באחד העתונים שמאות מזוזות פסולות נמכרות בחנויות בתל אביב. מי־הרתי להתקשר אל יו"ר המועצה הדתית בת"א פנחס שיינמן שענה לי בתגובה שהרבנות החליטה לסגור את לשכות ההגהה המיוח־דות שהקימה בעקבות החוק, ומ־מילא אין אפשרות יותר להשגחה על הכשרות.

הפקר החל לחגוג בחוצות קריה.

במכתבים בהולים ששיגר הרב אברמוביץ לרבנים הראשיים, הגר"מ אליהו והגרא"ש שפירא, התקבלו תשובות לא עניניות שלא סיפקו את דעתו. הרבנים טענו שכיוון שיש כאלה המשתמשים בחותמת הרבנות הראשית גם בלי שהמזוזה תהא כשירה לחלוטין, אין הם יכולים לתת יותר את ההכשר. גם הטענה שהעלה יו"ר הועה"פ העולמי שאם אין חותמת יש הרבה יותר מזוזות פסולות מאשר בלי החותמת ועדיף לקחת את הרע במיעוטו, לא סיפקה את דעת הרבנים. הלשכות לא נפתחו.

★ חוק תפילין ומזוזות כלול בחוק עבירות מנהליות

להרב אברמוביץ יש תביעות קשות כלפי כל אלה שלא עשו לדעתו די מאמצים כדי להביא את העניין על תיקונו. כל הפעילות המסועפת שניהל לפני כשנה לא סייעה במאום. למרות שהדגיש במיוחד שיתכן בהחלט שזהו שורש כל הצרות הרודפות כיום את העם היושב בציון. הרב אבר־מוביץ שיגר גם מכתבים מפורטים אל כל גדולי ישראל המובהקים ועדכן אותם בפרטים חשובים.

"כמעט שנתייאשתי מלהעלות יותר את הנושא על הסדר היום הציבורי", הוא אומר. "גם אני שהייתי ידוע כעקשן ומתמיד בנושאים אלה, לא יכלתי יותר להמשיך לפעול בנושא כשרות סת"ם. מה בכל אופן הניע אותו לצאת אל הציבור בקריאה של הרגע האחרון לשיפור המצב?

כפי שהקדמנו, מונה הרב אברמוביץ 3 סיבות לדבר.

הקמתה של מועצת הרבנות החדשה שנבחרה השבוע יש בא־פשרותה אולי לשנות את הגישה הסלחנית שננקטה עד היום לנושא כשרות התפילין והמזוזות ועל כן יש לפעול לדעתו בכל המישורים כדי לעקור את הנגע הזה אחת ולתמיד ולנסות בכל דרך אפשרית להשפיע על חברי המועצה שימצו את אפשרויותיהם ויאכפו את החוק.

לטיעונו של הגר"א שפירא שאין לו מגיהים שהוא יכול לסמוך עליהם ואח"כ משתמשים עם חותמת הרבנות הראשית למזוזות פסולות, טוען הרב אברמוביץ שלאחר שמשמרת סת"ם בבני ברק החלה להכשיר דור חדש של מגיהים הטיעון הזה כבר יורד מן הפרק לגמרי. עשרות ומאות מגי־הים עומדים לצאת לשוק בזמן הקרוב עם תעודות מוסמכות והם יוכלו לעבוד בכל עבודה שתידרש.

טיעון נוסף בפי איש שיחנו. "מאמצים כל יתוארו השקעתי שהחוק כשרות סת"ם יוגדר כחוק עבירות מנהליות, והיינו שפקח מוסמך יכול להעניש את העובר על החוק במקום. כמו שהדבר נהוג רק במקרים מעטים, כמו בחוק תעבורה כשיחות ועוד בחו־קים מעטים מאוד שעקב חשיבות השמירה עליהם הם הוגדרו כע־בירות מנהליות. אני עצמי לא האמנתי, הוא אומר, שבקשתי זו תתקבל, אך לאחר דין הדברים ובקשות חוזרות ונשנות בין הרב אברמוביץ לבין שר המשפטים לשעבר משה ניסים הוכלל לפי בקשתו חוק זה כחוק עבירות מנהליות. יצויין שגם חוק ההונאה בכשרות הוא חוק עבירות מנהליות והרבנות הראשית אכן מינתה מנגנון של פיקוח שבראשו עומד הרב משה ולצברג שמתפקידו לאכוף את החוק על הסוחרים.

לאחר הצלחתו בעת האחרונה להעביר את חוק כשרות סת"ם לחוק עבירות מנהליות, יש אפש־רות לאכוף את החוק ביתר קלות, כי סוחרים פוחדים להגיע עד לבית משפט, הם מעדיפים לגמור את העסק במקום, ואם כן אפשר להרתיעם ע"י הטלת קנס גדול אם יתפסו במכירה מזוזות פסולות שלא בחותמת הרבנות הראשית.

חובה לנצל את ההזדמנות השעה. הגאותה ולהשתדל בכל הדרכים האפשריות להביא פעם אחת ולהתמיד לשיפור המצב. ואם לא עכשיו — אימתי. מתמה הרב אברמוביץ.

עירית בני ברק תפעל לשיפור החיים באיזור השלושה־הרצל

עירית בני ברק תפעל בקרוב לשיפור איכות החיים הסביבתית באזור שבין הרחובות השלושה — הרצל — כך הודיע ראש העיר, הרב משה איינשטין למ־שלחת תושבים, בראשותו של הרב השכונתי, הרה"ג רבי יעקב אשר קופולוביץ.

בפנייתם אל ראש העיר, הד־גישו חברי המשלחת, כי המצב בשכונתם הוא רע למדי הן מבחינה תברואתית, הן בשל פלישת צעי־רים המפריעים לתושבים והן בגלל ריבוי פריצות לבתים.

בתשובה הבהיר ראש העיר, כי על ההחמרה במצב נודע לו בעת האחרונה והוא יפעיל בקרוב תוכ־נית לשיפור המצב, למרות העלות הכספית הגדולה הנדרשת לניקוי המגרשים הגדולים שבסביבה. כמו"כ יעבוד בקשר הדוק עם מפקדת המרחב של המשטרה לביעור נגע הפריצות והשוטטות.

הניסוי הכימי של התלמידים נגמר בבית החולים

שלושה נערים בני 17 מקיבוץ מבוא חמה בגולן, נפצעו ביום שישי מההתפוצצות של חומרים כימיים, לאחר שערכו ניסוי שלא כהלכה בתוך הבאשלגן. השלושה נכוו באיזור העיניים ואושפזו בביה"ח פוריה ליד טבריה.

חקירת המשטרה העלתה, כי לפני כחודש למדו הנערים בבית ספרם שבקיבוץ עין גב על חומרים אלה ובמסגרת זו ערכו ניסוי ביתי.

הנערים הצליחו בדרך כלשהיא, להשיג את החומרים וביקשו לערוך חזרה על השיעור כשהם מנצלים את העדר ההורים מהבית. הם שפכו את החומר לתוך כוס מים וגרמו לפיצוץ.

בבית הספר בקיבוץ עין גב בודקים אם החומר נגנב ממעבדותיו. (עתי"ם)

נמשכת שביתת עולי אתיופיה — בבאר שבע

הנשים ההרות, מבין העולים מאתיופיה השובתים מזה שבועיים מול לשכת מחוז הדרום של משרד הקליטה בבאר שבע, אושפזו בסוף השבוע לטיפול במרכז הרפואי סורוקה בעיר, לאחר שחשו ברע. יתר השובתים עדיין שוהים על המדרכה, שממול ללשכת המחוז של משרד הקליטה ומסרבים להפסיק את שביתתם. משרד הק־ליטה דורש מעיריית באר שבע שלא לספק מזון לשובתים ואילו שר הקליטה, יעקב צור, שהתארח בתוכנית ראיונות בבאר שבע, מאן להיפגש לשיחה עם השובתים.

לפני כשבועיים לערך, הגיעו 53 עולים חדשים מאתיופיה מאילת לבאר שבע ופתחו בשביתת שבת, מול לשכת מחוז הדרום של משרד הקליטה. בקבוצה 8 נשים, 9 גברים וכן 36 ילדים, הם טוענים, שאין הם ניקלטים באילת, שם שוכנו בדירות קבע. זאת בעיקר בשל חוסר יכולתם להסתגל למזג האויר החם בעיר ומשום שהעבו־דה היחידה המוצעת להם היא בבתי מלון בלבד והם אינם מצ־ליחים להיקלט בה ולכן מפטרים אותם מהעבודה לאחר תקופות קצרות.

לפני כחודשיים וחצי הופסקו להם תשלומי דמי הקיום ממשרד הקליטה ומאז אין ביכולתם לקנות מצרכי מזון. השובתים תובעים ממשרד הקליטה להעבירם לישוב אחר בארץ ולמצוא עבורם מקו־מות עבודה ומגורים שם. אילת היא עיר של תיירות ובילויים ולא מתאימה לנו, אמרו השובתים לכתב עתים בבאר שבע ואף הט־עימו, שיוקר המחיה בעיר אינו מאפשר להם קיום ראוי, בשל גודל המשפחות שלהם, המונות שבע עד שמונה נפשות.

העולים נפגשו. בשבוע שעבר, עם שר הקליטה, שהבטיח להע־בירם לישובים אחרים, בתנאי שישובו לאילת עד לסיום שנת הלימודים של ילדיהם. העולים דחו את הצעת השר.

גידול של 19% במספר החוזרים ארצה

באפריל 1986 שבו לישראל 48 תושבים חוזרים לעומת 39 באפריל אשתקד — חל גידול של כ־19% בשיבה הביתה.

בחודש אפריל 1986 הגיעו 521 עולים ועולים בכח בהשוואה לחודש אפריל אשתקד בו הגיעו 696 עולים ועולים בכח. זו ירידה של 25% בעליה.

מאסיה הגיעו באפריל 86 42 עולים; מאפריקה הגיעו 50 עולים; ממערב אירופה הגיעו 102 עולים, מתוכם 35 עולים מצרפת ו־34 מהממלכה המאוחדת; ממזרח אירופה הגיעו 108 עולים מתוכם 87 עולים מצרפת ו־34 מהממלכה המאוחדת; ממזרח אירופה הגיעו 108 עולים מתוכם 87 מרומניה ו־16 יהודים מברית המועצות; מצפון אמריקה הגיעו 104 עולים מתוכן 92 מארה"ב; מאמריקה הלטינית הגיעו 108 עולים מתוכם 72 מארגנטינה.

ראש מועצת שער הנגב תובע שיפור המצב הבטחוני

ראש המועצה האיזורית שער הנגב מר צבי חזן, המשמש גם כראש מועצת הנגב שבהתאחדות — פנה ביום ו' במכתבים אל שר המשטרה ושר התקשורת וביקש נקיטת אמצעים לשיפור המצב הבטחוני במרחב.

הפנייה באה בעקבות שורת הפיגועים שאירעו בשבועות האחרונים בכבישי הנגב. במכתבו לשר המשטרה ביקש חזן לתגבר את הסיורים והשמירה, ואילו משר התקשורת ביקש התקנת תאי טלפונים ציבוריים בצמתים ובתחנות האוטובוסים על כבישי הנגב. זאת כדי שהממתינים לתחבורה או לטרמפים יוכלו להתקשר אל משפחותיהם ולבקש הסעה או עזרה. (עתי"ם)

כן הודיע מר חזן ליום א' הבא ישיבת חירום של חברי המועצה האיזורית שער הנגב. וגם מועצת הנגב מתכנסת ביום ג' בשבוע הבא בבאר שבע. לשם דיון במצב הבטחוני במרחב.

מר חזן אמר בשיחה עם כתב עתי"ם, שלאחר הרצח שאירע בראשית השבוע ליד קיבוץ זוהרת, שוררת חרדה במרבית המשקים אשר אין להם תחבורה ישירה ומתעלות הצעות לקיים הסעות מאורגנות מהצמתים, במועדים קבועים מראש. (עתי"ם).

הסוכנות מוכנה לפעול להבאת משקיעים לעכו

הסוכנות הביעה את נכונותה לפעול בקרב יהדות ארה"ב במס־רה להביא משקיעים לעכו.

ראש העירייה אלי דה קסטרו, שמסר על כך, ציין, כי כבר נקשרו קשרים עם משקיעים בכח. סם אלוביץ, מי שכיהן בעבר כיו"ר הקהילה היהודית באלפאסו, הוד־יע כי הוא מתכונן להקים בעכו מתפרה ובית חרושת לטקסטיל שיעסיקו בשלב ראשון כמה עש־רות עובדים ועיקר תוצרתו תהיה מיועדת ליצוא. (עתי"ם)

● נאשם בפריצה הסכים לתת דגימתדם לצורך השוואה עם כתמי דם קרוש שגילה סבאי של המ־שטרה על אדן החלון של הדירה שנפרצה.

ירקן הוכה בבני ברק

ירקן תושב בני ברק הוכה בסוף השבוע בערב ע"י שלושה צעירים עד שאיבד את הכרתו.

סמוך לשעה 8 בערב הגיעו 3 צעירים לחנות ירקות ברחוב חידא בבני ברק. אחד מהם משך את בעל החנות החוצה, שלושה היכו אותו במקל על ראשו עד שאיבד את הכרתו. לאחר מכן נמלטו.

הירקן הועבר לבית החולים "בילינסון" שם נזקק למספר תפרים בראשו ונשאר לאשפוז.

אחד מהצעירים, בן 19, נעצר ע"י המשטרה.

שר הקליטה: הסוכנות היהודית עוסקת בציונות ולא בעליה

שר הקליטה יעקב צור מתח ביקורת על הסוכנות היהודית ואמר, כי "זה שנים רבות שאין עליה של ממש לישראל" לדברי השר, "מי שאמור להביא עולים ארצה היא הסוכנות היהודית, העוסקת מזה זמן רב בציונות — ללא עליה".

השר שדיבר דחה את דבריו של חיים אהרן, יו"ר מחלקת העד־ליה והקליטה בסוכנות היהודית, שהאשים את הממשלה בחוסר מעש, בתחום של עליית יהודים לישראל.

יו"ר המחלקה לעליה ולקליטה בסוכנות היהודית, חיים אהרן, התבטא ביום שישי לגבי פעילות הממשלה בתחום העליה ואמר, שממשלת ישראל אינה מביאה עולים ארצה ובמעשיה היא אף מונעת עליה אפשרית.

פקחים עירוניים הוכו כשניסו להחרים סחורה של רוכל

ירושלים, — שני פקחים של עיריית ירושלים הוכו ונפצעו, בעת שניסו להחרים את סחורתו של רוכל משום שמכרה ללא רשיון.

שני הפקחים שהוצבו בשוק מחנה יהודה, נתקלו ברוכל שמכר קופסאות שימורים באמצע הרחוב ללא רישיון מתאים. הם ביקשו ממנו לעזוב את המקום והלה העמיד פנים שהוא מתרחק, אך למעשה השאיר את הסחורה במקום יחד עם בנו, בעוד הוא עומד בקרבת מקום. הפקחים, יוסף בן־עמי ואלברט ברמלי, שבו וביקשו ממנו לעזוב את המקום אך הוא סרב. אז התכופף בן־עמי כדי להרים את הארגזים, במטרה להחרימם. המתלונן טוען כי באותו רגע התנפל עליו הרוכל ותיפף על ראשו בקבוק משקה. עם שבר הבקבוק בידו רץ לעבר הפקח השני והנחית בפניו מכת אגרוף. במקום נוצרה מהומה והרוכל אסף את סחורתו ונמלט.

שני הפקחים הובאו לתחנת מד"א שם קיבלו טיפול רפואי. זהותו של הרוכל ידועה ולמשטרה הוגשה תלונה נגדו. לפני חודשיים הוא התפרץ ללשכתו של מנהל אגף הפיקוח העירוני, אברהם ששתיאל, ותקף אותו. ששתיאל הביע תקוה כי המשטרה תאתר את הרוכל האלים ותעמידו לדין במהירות. (עתי"ם).

15,300 ישראלים נוספים נעדרו בשנת 1985 מן הארץ

כ־330 אלף עזבו את המדינה מאז הקמתה

15,300 ישראלים נוספו בשנת 1985 למספר התושבים השוהים בחו"ל שנה ומעלה. נתונים אלה נמסרו למשרד הקליטה על ידי הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה.

שר הקליטה יעקב צור אמר כי הוא רואה בדאגה רבה את הנתונים האלה המצביעים על מגמה של גידול במספרי הישראלים השוהים בחו"ל. עם זאת סבור השר צור כי הממצאים חייבים לשמש גורם מתנך למי שזוחקים להלל מספרים מוגזמים ובלתי אחראיים על ממדי הירידה, מספרים שאינם תורמים לטיפול הולם ורציני בנושא. לדברי השר תופעת הירידה היא בראש וראשונה עניין חינוכי ומשרדו פועל בחודשים האחרונים לגיוס מערכת החינוך בארץ להתמודדות אמיתית עם הבעיה.

נתוני הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה מראים כי בשנת 1981 שהו בחו"ל שנה ומעלה 10,700 בשנת 1982 22,200 ובשנת 1983 8,600 ובשנת 1984 10,4000 ישראלים. כבכר דיווחה הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה בדצמבר 1985 כי בניגוד להערכות הרווחות, מאז קום המדינה שהים בחו"ל למעלה משנה כ־330 אלף ישראלים. (עתי"ם).

שטיחים פרסיים בערבון מוגבל

תמיד ידענו שראוי להשמר מנוכלים נאלחים המצליחים לעשוק במרמה מיהודים תמימים את כל רכושם שעמלו עליו במשך שנים רבות. גם הציבור הזוהר תמיד להמנע מלשתף פעולה עם כל אדם חשוד שעל תוי פניו ניכרים סימני ערמה. לא תמיד הציבור נזהר דיו. הסיפור דלהלן ארע בשבוע שעבר. זהירות, נוכלים

א. י. (השם שמור במערכת) הוא יהודי בגיל העמידה המתכונן לחתונת בנו בזמן הקרוב. את כספו בסך כמה אלפי דולרים שחסך פרוטה לפרוטה שמר בביתו עד זמן החופה הקרב ובא. ביום ראשון בשבוע שעבר הלך לתומו בקרית צאנז בנתניה, ליד בית החולים "לניאדו", בדרכו לבית המדרש. לפתע עוצרת לידו מכונית ובה 2 צעירים ומבררים אצלו על מיקומו של רחוב מסויים בנתניה.

"הרחוב הזה קצת רחוק מכאן", ענה א. י. "אז בוא ותסע אתנו עד המקום", הוא נכנס.

מכאן ואילך ההצגה היתה מושלמת. 2 הצ־עירים, הנהג ונוסע נוסף, החלו לדבר ביניהם על־דא ועל הא, עד שהנהג אומר לחברו שיש לו בתא המטען שטיח פרסי ששויו 4,000 דולר. הוא מוכן למכרו ב־1500. בין השניים החל מו"מ, כשהנהג מדבר באידיש והנוסע מעמיד פנים כאינו מבין את השפה ומבקש מהחסיד שנסע במכונית לתרגם לו את הדברים.

השניים הסכימו על מכירת 4 שטיחים במחיר כולל של 6,000 דולר אך כיוון שלנוסע לא היה כסף לשלם במקום, הוא פנה אל "הצאנזר" ואמר לו שהוא גר בחדרה וביקש הלוואה על הסך הנ"ל עד שיגיע לביתו ואז ישיב לו את הסכום בתוספת 2,000 דולר נוספים.

החסיד התמים ניאות משום מה להצעה ואף שמח על ההזדמנות להרויח בבת אחת סכום כה גדול, עלה לביתו שבקריית צאנז ולמרות אזה־רותיה של רעייתו הוריד את ששת אלפי הדולרים והצטרף עמם לנסיעה לכיוון חדרה. בדרך סטה הנהג מן האוטוסטרדה וביקש מהחסיד שימתין להם דקות ספורות עד שיסדרו איזה ענין דחוף ומיד ישובו ויסעו לחדרה.

א. י. המתין עד בוש.

בבירור קצר שנערך לאחר מכן בקרית צאנז ובמקומות אחרים התברר שכבר נעשו נסיונות כאלה בנתניה ובירושלים שם ניסו לדלוק אחר החשודים ולא הצליחו להשיגם.

מ. מ. צורן